

Pražská vysoká škola psychosociálních studií

Pomoc sociálního pracovníka s návratem z bezdomovectví

Pavel Pelikán

Diplomová práce

Studijní program: Sociální politika a sociální práce
(kombinované studium)

Vedoucí práce: Doc. PaedDr. Slavomír Laca, PhD.

Praha 2017

Prague college of psychosocial studies

Social worker's help with return from homelessness

Pavel Pelikán

The Diploma Thesis

The Diploma Thesis Work Supervisor: Doc. PaedDr. Slavomír Laca, PhD.

Prague 2017

Anotace: Autor se zabývá problematikou bezdomovectví a sociální práce zaměřenou na tuto cílovou skupinu. Práce obsahuje stat' zaměřenou na příčiny vzniku bezdomovectví, na osobnostní charakteristiky, ekonomické, sociální a zdravotní potíže lidí se zkušeností života bez domova. Autor se detailněji zabývá situací uvedené cílové skupiny a sociálních služeb nabízených v Praze. Empirická část představuje kvalitativní šetření mezi bezdomovci se slabou vazbou na sociální služby s cílem zjistit, jaká je jejich žitá zkušenost se sociálními pracovníky. Tato zkušenost je zkoumána analýzou rozhovorů s lidmi se zkušeností s životem na ulici a následnou interpretací s cílem žitou zkušenost popsat a pochopit, v čem může práce sociálního pracovníka pomoci k návratu ze společenského marga, jaké mohou být překážky, jaká jsou očekávání a co vše ovlivňuje spolupráci příslušníka cílové skupiny a pracovníka v pomáhající profesi.

Klíčová slova: bezdomovectví, bezdomovec, sociální práce.

Annotation: Author deals with the issue of homelessness and social works aimed at this target group. This paper includes an essay on the cause of the origins of homelessness, on the personal characteristics, economic, social, and health issues of people with the life experience of living without a home. The author thoroughly addresses the situation of the target group and the degree of the social services provided in Prague. The empirical study is comprised of qualitative research among the homeless with a vague connection to the social services with the objective of finding out their experience with social workers. This experience is then examined by analysis of the interviews of people with the experience of living on the streets and with subsequent interpretation following the objective of describing the life experience and understanding the possible positive effect of the social worker on the resocialization of that person from the social periphery, the obstacles, the expectations and what influences the cooperation between the member of the target group and the social worker.

Keywords: homelessness, homeless person, social work

Prohlášení:

1. Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne .....

Podpis .....

Poděkování

Děkuji, panu Doc. PaedDr. Slavomíru Lacovi, PhD., za věnovaný čas, trpělivost, užitečné rady a odborné vedení při tvorbě této práce. Poděkování patří i respondentům, bez jejich ochoty ke spolupráci by moje práce nemohla vzniknout. Děkuji i rodinným příslušníkům a přátelům za morální podporu.

OBSAH

Úvod	8
1 Bezdomovectví.....	10
1.1 Typologie bezdomovectví	11
1.2 Faktory a příčiny bezdomovectví	13
1.2.1 Základní dělení faktorů.....	13
1.2.2 Nezaměstnanost	14
1.2.3 Materiální a finanční problémy.....	15
1.2.4 Rodinné a vztahové problémy	16
1.2.5 Zdravotní problémy jako cesta do bezdomovectví	17
1.2.6 Další sociálně patologické jevy podporující vznik bezdomovectví	19
1.3 Bezdomovectví a právní normy.....	20
2 Bezdomovec z pohledu majoritní společnosti.....	23
2.1 Život na ulici	24
2.2 Bezdomovecká kariéra	27
2.3 Genderové aspekty bezdomovectví	29
3 Sociální práce s osobami bez domova.....	32
3.1 Přístup k bezdomovectví v evropském kontextu	32
3.1.1 Evropský stát, společnost, nevládní organizace a bezdomovectví.....	32
3.1.2 Řešení problematiky bezdomovectví v evropském kontextu.....	33
3.1.3 Evropské strategie v oblasti řešení problému bezdomovectví	34
3.2 Sociální práce v oblasti bezdomovectví v ČR	35
3.2.1 Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v ČR do roku 2020.....	37
3.2.2 Prevence bezdomovectví jako společenský úkol.....	39
3.2.3 Terénní sociální práce s bezdomovci.....	40
3.2.4 Další sociální služby pro oblast bezdomovectví.....	41
3.2.5 Etická dilemata a osobní překážky sociálního pracovníka při práci s bezdomovci	46
3.3 Stručný přehled služeb pro bezdomovce na území Prahy	49
4 Metodologie výzkumu	51
4.1 Cíle výzkumu	51
4.2 Výzkumný design.....	51
4.2.1 Metoda sběru dat	52
4.2.2 Metoda analýzy dat.....	53
4.2.3 Výzkumný vzorek.....	53
4.2.4 Harmonogram výzkumu	55
4.2.5 Etické aspekty.....	56
5 Analýza dat	58
5.1 Reflexe výzkumníka k tématu bezdomovectví.....	58

5.2	Práce s daty.....	59
5.2.1	Reflexe rozhovorů s Kamilou	60
5.2.2	Reflexe rozhovorů s Montérem	61
5.2.3	Reflexe rozhovorů s Hankou	62
5.2.4	Reflexe rozhovorů s Evženem a Štefou.....	62
5.3	Analýza rozhovorů	63
5.3.1	Rozhovory s Kamilou	63
5.3.2	Rozhovory s Montérem	67
5.3.3	Rozhovory s Hankou	69
5.3.4	Rozhovory s Evženem.....	71
5.3.5	Rozhovory se Štefou.....	74
5.3.6	Společná a významná témata	76
6	Diskuze.....	81
	Závěr.....	84
	Literatura a zdroje	86
	Příloha 1 - FEANTSA - Typologie bezdomovectví.....	91
	Příloha 2 - Tabulka transkripční znaky	93
	Příloha 3 – Transkripce rozhovorů.....	94

ÚVOD

Lidé bez domova jsou fenomén, který je dnes součástí běžného života všech větších měst v České republice. Jejich počet není přesně znám, odborníci však pracují s čísly několika desítek tisíc. Tito lidé, kteří reálně stojí na nejspodnější příčce společenského žebříčku, se pro společnost stali hmatatelným důkazem chudoby, a jsou i zosobněním pro opovržení občanů majoritní společnosti. Problematiku se snaží řešit stát svou sociální politikou, jejíž záchrannou síť však tito lidé propadají, pomocnou ruku nabízí též charitativní a neziskové organizace.

Předkládaná diplomová práce je v první řadě pokus o nahlédnutí do problematiky života na ulici nejprve z perspektivy současných vědeckých poznatků. Teoretická část má ve své první kapitole za cíl popsat faktory, které se podílejí na vzniku tohoto sociálního jevu, ty, které jsou na straně postižené osoby, ale i ty, které jsou na straně společnosti. Poskytuje i náhled na právní rámec, v kterém se fenomén bezdomovectví rozvíjí i následně řeší jako společenský úkol.

Součástí teoretické části je dále popis života lidí bez domova, začátek i další rozvoj a perspektivy bezdomovecké kariéry těchto lidí. Zabývá se ale i pohledem společnosti na bezdomovectví a životní styl bezdomovců, včetně představy veřejnosti o způsobu řešení tohoto jevu, který je možné bez ostychu nazvat sociální patologií.

Další, podstatný oddíl teoretické části je věnován sociální práci s cílovou skupinou lidí bez domova. A to jak z pohledu prevence, tak formou popisu sociálních služeb, budovaných s cílem poskytnout pomocnou ruku těm, kteří se na pomyslné dno společnosti dostali. Problematika je nahlížena primárně z pohledu české reality, ale je pamatováno i na to, že ČR je členským státem Evropské unie a ta se problematice sociální exkluze, kterou bezdomovectví pregnančně reprezentuje, věnuje a doporučuje členským zemím strategii přístupu k problematice i zprostředkovává dobrou praxi. Sociální práce v ČR s cílovou skupinou lidí bez domova je představena ve formě terénní sociální práce, ve formě nízkoprahových denních center, ubytovacích sociálních služeb, a celé škály podporujících a motivačních aktivit, cílených na podpoření změny v životě lidí bez domova. Teoretická část nemíjí ani otázku rizik, která vyvstávají při snaze řešit problematiku bezdomovectví. A přináší i stručný přehled pražských organizací, poskytujících sociální služby pro bezdomovce.

Teoretická část se opírá především o poznatky pracovníků a odborníků na oblasti sociální práce s lidmi bez domova. Představuje i cíle sociální politiky státu v oblasti problematiky lidí bez domova. Empirická část je pak komplementárním doplňkem teoretického pohledu profesionálů. Předkládaná práce ve své empirické části má za cíl nahlédnout do procesu sociální práce z pohledu jejich příjemců, tedy lidí bez domova. Tedy pohledu laiků v problematice společenského řešení bezdomovectví, ale přesto nejvýznamnějších odborníků na své vlastní životy na ulici.

Výzkum je proveden jako kvalitativní a jeho snahou je představit a pochopit pohled bezdomovců na samotné sociální pracovníky i jejich práci, z emické perspektivy zorného úhlu lidí z ulice. Uvedená oblast je v práci uchopena metodami polostrukturovaných a narativních rozhovorů s bezdomovci a nezúčastněného pozorování jejich životního stylu. Získaná data jsou dále zpracovávána a analyzována metodou IPA, pomocí níž se zpracovávají transkripce interview, pořízených s respondenty výzkumu.

Výsledky a odpovědi na výzkumné otázky jsou prezentovány ve formě interpretace témat, která byla rozkryta analýzou IPA, opakovaným čtením textů a odhalováním rozličných názorů a dílčích témat, která se během práce na analýze postupně redukovala na témata vyšší, hlavní a kruciální.

Výzkum celý a jeho výsledky jsou ve finále shrnuty v diskuzi nad získaným porozuměním. V této kapitole jsou navrženy i možnosti dalšího využití výsledků, možností navázat další možnou exploraci jak nad získanými daty z jiného zorného úhlu, tak nad dalšími tématy, které výzkum rozkryl, ale které byly stranou od plánovaného zkoumání.

Téma diplomové práce i formu zpracování výzkumné části jsem si zvolil pro několik osobních aspektů. Jednak mě zaujal kvalitativní výzkum jako forma poznání reality a současně zjistil jsem, že kvalitativních výzkumů v této oblasti sociální reality není mnoho. Ty, s kterými jsem se setkal, byly pro mě inspirativní zpracováványmi tématy i metodami výzkumné práce. Další rovina výběru tématu i formy práce s ním, je mé profesní zaměření na oblast práce s rodinou a oblast práce s dětmi a s mládeží. Při této práci se s žitým bezdomovectvím přímo nesetkávám, ale jde o aktivitu, která spadá do oblasti prevence fenoménu života na ulici. Disfunkční rodina je totiž jedna z cest, která vede k životu bez domova. Posledním aspektem je pak osobní zájem a osobní zkušenost s fenoménem cesty do bezdomovectví u blízké osoby.

1 BEZDOMOVECTVÍ

Následující podkapitoly budou věnovány definování a typologii bezdomovectví, dále podstatným faktorům vzniku a udržování bezdomovectví a poukáží i na vliv souběhu jednotlivých faktorů. Závěrečnou částí kapitoly je přehled právního rámce ČR pro omezení vlivu sociálního vyloučení a pro ochranu občana a společnosti proti patologickým vlivům způsobu života sociálně vyloučených.

Při pohledu na posledních 25 let vývoje naší společnosti zjistíme, že bezdomovectví je v české společnosti pevně zakotvený fenomén. Představuje krajní formu sociálního vyloučení občana a jeho extrémní marginalizaci. „*Sociální vyloučení – označuje obvykle komplexně podmíněnou nedostatečnou účast jednotlivce, skupiny nebo místního společenství na životě celé společnosti*“ (MATOUŠEK, 2003, s. 217).

Sociální vyloučení bývá spojováno s chudobou a často s chudobou zaměňováno. Nemusí ale platit, že všichni chudí jsou sociálně vyloučení a naopak ne všichni sociálně vyloučení jsou chudí (KELLER, 1995, s. 95). Sociologie chudobu charakterizuje jako situaci, kdy jedinec (skupina) nemůže uspokojovat nejnnutnější životní potřeby z vlastních prostředků a vyžaduje pomoc druhých. Kulturní antropologie ji chápe jako sociální situaci, podněcující svými hodnotami vznik kultury (subkultury) chudoby (NOVOTNÁ, ŽILOVÁ, 2011, s. 17). Podle Rady Evropského společenství jsou chudí ti lidé, kteří jsou vyloučení ze způsobu materiálního, kulturního a sociálního života země, kde žijí tím, že disponují menším objemem prostředků přijatelných společností jako minimální.

Termín bezdomovec nebo bezdomovectví se obtížně definuje. Z intuitivního hlediska i z pohledu etymologie slova *bezdomovec* jde o označení člověka bez domova. České zákonodárství (např. Zákon č. 40/1993 Sb.) toto označení používá pro osoby bez státní příslušnosti. V novějším zákoně č. 108/2006 Sb. o sociálních službách se hovoří o osobách bez přístřeší, je patrná snaha o přesnější označení člověka bez plnohodnotného domova. Nevyhoví ale v případě člověka majícího místo, kde může pobývat, např. klient azylového domu – lidé zde žijící však sami sebe často bezdomovci nazývají – nebo půjde-li o člověka bydlících na ubytovně. Ztráta domova nemusí nutně souviset se ztrátou bydlení (HRADEČTÍ, 1996, s. 36).

Bezdomovec je v této práci označení pro člověka nedisponujícího trvalým reálným bydlištěm nebo v něm nemůže či odmítá pobývat. Osoba bez přístřeší, osoba se zkušeností života na ulici, osoby žijící na ulici, osoba bez domova jsou pak synonyma pro slovo bezdomovec. Slovem *bezdomovectví* je označení pro životní styl nebo životní situaci bezdomovců. Slova *bezdomovec* a *bezdomovectví* mají jistý stigmatizující charakter, přesto plně vystihují životní osud lidí bez domova, jsou obecně srozumitelná a používaná v národních i mezinárodních odborných dokumentech, proto se jich drží i tato práce.

Bezdomovectví je sociální problém narušující dosahování cílů společnosti deklarované Ústavou ČR a Listinou základních práv a svobod, jako sociální problém je označováno i bezdomovci samými. Stejně o něm mluví zástupci neziskových organizací poskytující sociální služby (BARTÁK, 2012, s. 23 – 25).

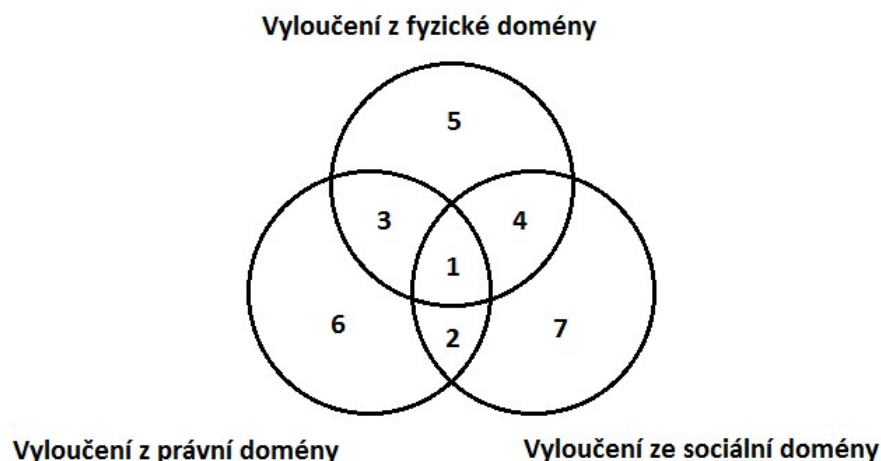
1.1 Typologie bezdomovectví

Evropská organizace zastřešující neziskové organizace, snažící se bezdomovectví omezit, European Federation of National Organisations working with the Homeless, dále jen FEANTSA, vypracovala typologii bezdomovectví v širším smyslu a zahrnuje do ní jak osoby bez přístřeší, tak osoby s nejistým či nevyhovujícím bydlením. Toto chápání termínu bezdomovec se blíží etymologickému významu označení osoby bez plnohodnotného domova a bezdomovectví je pak možno chápat jako způsob života bezdomovců. *Domov*, slovní základ obou diskutovaných slov, je v pojetí FEANTSA místo, poskytující sociální a fyzické zázemí, soukromí, je místem odpočinku a regenerace, a poskytuje vedle sociální, fyzickou i společensky právní ochranu zde žijícímu člověku. Takový domov je chápán jako účinná prevence sociálního vyloučení občana (MAREK, STRNAD, HOTOVCOVÁ, 2012 s. 13).

FEANTSA (2006) vypracovala pro potřebu řešit bezdomovectví v evropském kontextu typologii ETHOS. Podrobný rozpis kategorií typologie ETHOS je uveden v Příloze č. 1. V letech 2005 až 2007 proběhla v ČR pracovní diskuze na téma návrhu české typologie. Ta je ve výsledku sladěna s typologií ETHOS a je připravena pro praktické použití, tedy tvorbu koncepcí a plánů v oblasti sociálních služeb, sociální a bytové politiky, pro účely výzkumu a analýzy fenoménu bezdomovectví, a umožňuje srovnání, výměnu zkušeností a dobrých řešení v lokálním, v národním i v evropském kontextu (HRADECKÝ, 2007).

Mít domov znamená mít přiměřené obydlí, kde lze naplňovat své potřeby a potřeby rodiny (fyzická doména), mít své soukromí a možnost zde udržovat mezilidské vztahy (sociální doména) a mít jistotu vlastnictví a právního nároku k užívání obydlí (právní doména). Obr. 1 ukazuje schematicky, v kterých oblastech – doméně fyzické, doméně sociální a doméně právní, se ten který typ bezdomovectví nachází:

- 1 - osoby přežívající venku, „bez střechy“
- 2 - osoby v noclehárně, AD, v domě na půl cesty, ubytovnách apod.
- 3 - nejisté bydlení bez právního nároku, nezákonné obsazení pozemku
- 4 - osoby (hlavně ženy) v ohrožení domácím násilím
- 5 - osoby žijící v nevhodném (zdevastovaném, závadném) obydlí
- 6 – nejisté bydlení bez právního nároku, nezákonné obsazení budovy
- 7 - osoby žijící v přelidněném bytě

Obr. 1 Domény bezdomovectví a vyloučení z bydlení
(Zdroj: HRADECKÝ, 2007, s. 11)

Česká typologie (sladěná s typologií FEANTSA) zná kategorie lidí bez střechy, přespávajících venku a v noclehárnách. Dále zná kategorii lidí bez bytu, žijících v azylových domech a ubytovnách pro bezdomovce, rodiče s dětmi, osoby žijící v podporovaném bydlení a osoby před propuštěním z institucí. Další kategorií jsou osoby s nejistým bydlením, tedy bez řádného právního nároku na byt, ohrožené vystěhováním nebo ohrožené násilím v místě bydlení. Poslední kategorií jsou lidé, bydlící v nevyhovujícím bydlení, jako jsou provizorní, mobilní a jinak neobvyklá obydlí, či v neobyvatelných nebo přelidněných bytech (HRADECKÝ, 2007; BARTÁK, 2012).

Existuje i jiná kategorizace, vycházející z jiných kritérií. Starší, ale stále užitečné je dělení podle image osob bez domova (HRADEČTÍ, 1996, s. 35 – 37):

- Zjevné bezdomovectví je kategorie, zahrnující osoby bez přístřeší, které rezignovaly na požadavky společnosti, nemají zábrany žebrot, osoby charakterizované ošuntělým, špinavým, zanedbaným oblečením a vzhledem a budící největší pozornost okolí.
- Skryté bezdomovectví zahrnuje osoby v azylovém a jiném pomocném bydlení, které nemusí být na první pohled rozeznatelné od jiných občanů.
- Potenciální bezdomovectví zahrnuje osoby, které bezdomovci ve skutečnosti ještě nejsou, mohou se jimi ale stát pro nedostatek finančních zdrojů, nebo žijící v nevyhovujícím či nejistém bydlení¹

Jiné rozlišení předkládá JANEBOVÁ (1999). Důležitá kritéria tohoto členění je doba života bez domova a integrovanost do skupiny lidí s podobným osudem:

1 *Nedávno dislokovaný člověk* sdílí ještě normy majoritní společnosti, kontaktu s ostatními bezdomovci se vyhýbá, neidentifikuje se s rolí bezdomovce, která je pro něj traumatizující stigmatizací.

¹ Tato kategorie není cílovou skupinou této práce.

2 *Izolovaný, nedávno dislokovaný člověk* se postupně vytrácí z dosahu sociální sítě a sociálních institucí, začíná opouštět normy majoritní společnosti, ale kontakt s ostatními bezdomovci zatím odmítá.

3a *Identifikovaný, izolovaný člověk* žije na ulici již déle, rezignoval na životní styl majoritní společnosti, jiných bezdomovců se však straní.

3b *Identifikovaný, žijící ve skupině* osob, tato skupina si vytváří svébytnou subkulturu a adaptační mechanismy využívající sociální vazby lidí podobného osudu.

Toto členění naznačuje, že reintegrace je nejjednodušší u lidí s krátkou bezdomoveckou kariérou (JANEBOVÁ, 1999).

1.2 Faktory a příčiny bezdomovectví

Situací, kdy lidé přišli o střechu nad hlavou a o domov je velmi mnoho. Obtížně se hledá i jednoduchý kauzální vztah mezi konkrétní příčinou a tím, že se člověk stal bezdomovcem. Analýzy často ukazují na cirkulární příčiny a postupný vývoj obtížných situací, které jedinec nakonec nezvládá. Jednotlivé faktory se často proplétají, např. ztráta zaměstnání může vést ke zvýšené konzumaci alkoholu, ta může vést k rozpadu vztahu nebo manželství a vyústit ve ztrátu bydlení; nebo alkohol, jako cesta ke zvládnutí neuspokojivého vztahu, může vést ke ztrátě zaměstnání a následně nemožnosti dostat závazkům spojeným s bydlením a zavinit jeho ztrátu. Následující řádky představí nejzávažnější příčiny bezdomovectví.

1.2.1 Základní dělení faktorů

FITZPATRICK (in BARTÁK, 2004, s. 25) rozlišuje dva faktory: strukturální, související se širší situací ve společnosti; a individuální, odkazující nejčastěji k osobním charakteristikám a modelům chování jedinců. Strukturální příčiny jsou nejčastěji nezaměstnanost, situace na trhu práce, situace na trhu s byty a bytová politika státu a obcí, rostoucí chudoba, systém hodnot ve společnosti a společenské změny, především dopadající na rodinný život. Mezi základní osobní charakteristiky pak patří schopnost jedince na strukturální příčiny efektivně reagovat. Individuální a strukturální faktory jsou provázané a nelze je striktně oddělovat.

HRADEČTÍ (1996) dělí též faktory na objektivní a subjektivní. K objektivním faktorům řadí primárně sociální politiku a zákonodárství státu. Ovlivňují chudobu, sociální vyloučení, ochranu občana ve stáří a nemoci, a působí preventivně v oblasti vzdělání a uplatnění na trhu práce. Do subjektivních faktorů jsou zařazeny materiální faktory - bydlení, zaměstnanost, výše příjmu a úroveň zadlužení občana. Patří k nim vztahové faktory v rodinách, rozvody a rozpady rodin, též faktory zdraví občana po tělesné i duševní stránce, individuální a sociální zralost, různé závislosti apod. K subjektivním faktorům HRADEČTÍ (1996) řadí i faktory

institucionální, např. propuštění z dlouhodobého léčení, z vězení nebo ukončení pobytu v dětském domově.

SEKOT (2004) nabízí tři úhly pohledu na bezdomovectví. Sociologický pohled zkoumá chudobu jako výslednici poměrů ve společnosti, psychologický pohled klade důraz na dispozice a osobnostní rysy jedince. Poslední je pohled liberalistický, který vidí u osoby nedostatečnou motivaci, slabé úsilí a lenost.

KOUKOLÍK a DRTILOVÁ (2002) vidí vliv deinstitutionalizace, přesněji vliv úsporných opatření a neefektivní léčby duševních nemocí. Uvádějí, že asi čtvrtina bezdomovců je duševně nemocných, léčených i neléčených, a odkazují se na výzkumy provedené ve Velké Británii a USA. Tito autoři vidí i ekonomické vlivy, tedy bídu, nezaměstnanost, vysoké náklady na bydlení a sociální problémy, jako rozpad rodin a domovů, nemožnost či nepřipravenost k budování vlastního domova, nedostatečné sociální sítě. K faktorům řadí i volbu bezdomovectví jako svůj program pro osobní život, tedy vlastní rozhodnutí.

VÁGNEROVÁ (2004) vidí obtížnost rozpoznání příčin bezdomovectví v souběhu více faktorů. Jako nejzávažnější uvádí:

- absenci či dysfunkčnost primární rodiny, kde se ve výchově objevuje nezáměr, podceňování nebo násilí či zneužívání dětí, špatné materiální zajištění rodiny, děti odebrané či vyhnané z rodiny nebo děti, které samy utekly;
- odlišné sociální zkušenosti jako odnětí svobody, pobyt v dětském domově, ústavní léčba; je-li tato zkušenost dlouhodobá, má vliv na vznik návyků a sociálních strategií, v normálním prostředí nefunkčních;
- absence sociálního zázemí, rozpadlá či vůbec nezaložená vlastní rodina a nedostatečná osobní výbava pro tvorbu sociální sítě;
- omezené kompetence - vrozené dispozice a získané problémy v podobě mentální retardace či poruchy osobnosti, nebo vliv dlouhodobého užívání drog a alkoholu, důsledek duševního onemocnění;
- kombinace různých zátěží - kumulace více znevýhodnění v časovém sledu, někdy již od dětství, pod jejichž vlivem člověk sociálně selhává generalizovaně.

1.2.2 Nezaměstnanost

Spojitosť mezi bezdomovectvím a nezaměstnaností je zřejmá. Mostem, spojujícím oba termíny, je chudoba, pramenící ze ztráty pravidelného příjmu či z překážek k jeho zajištění. Ztráta nebo chabost finančních zdrojů je nejčastěji příčina ztráty bydlení, protože se ztrácí schopnost hradit náklady spojené s bydlením (MAREŠ, 2006, s. 26). Ztráta zaměstnání nepříznivě působí i na psychiku, rostoucí délka nezaměstnanosti má účinek na negativní změny v návycích, motivaci a cílech, které mají důležitý vliv na způsob řešení této sociální situace (VÁGNEROVÁ, 2004, s. 736 – 737).

Z výzkumů prováděných v azylových domech vyplývá, že zaměstnaných je jen 15 – 20% ubytovaných. Zbylí jsou z 10% částečně a z 5% plně invalidní, okolo 20% je pak dlouhodobě nemocných, ze zdravotního pohledu tedy práce neschopných, 5% je v důchodovém věku. Více jak 4/5 nezaměstnaných práce schopných klientů azylových domů si práci hledá, ale přibližně stejné množství vyžaduje, jak se vyjadřují klienti, asistenci sociálního pracovníka. Z pohledu pracovníků azylových domů je 3/4 klientů při hledání práce pasivních a jen asi 6% klientů je hodnoceno jako práci aktivně hledající (RUSZOVÁ, 2007, s. 63 – 66). Klienti, kteří nevyužívají sociálních služeb, ve výzkumu podchyceni nejsou. Má se za to, že buď nepracují, nebo mají jen příležitostnou práci či pracují na černo bez jistého výdělku. Šedý pracovní trh často zaměstnává jedince zatížené exekucí, lidi bez platných dokladů i ty, kteří nechtějí přijít o dávky ze sociálního systému (MAREK, STRNAD, HOTOVCOVÁ, 2012, s. 22 – 23).

Výzkum v azylových domech, který prezentuje RUSZOVÁ (2007, s. 64 – 66) a sčítání ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚSTAVU (2015) z roku 2011 ukazují, že asi polovina (47%) bezdomovců má výuční list nebo středoškolské vzdělání bez maturity, ale víc jak 1/4 má jen základní vzdělání. Téměř třetina se domluví cizím jazykem a víc jak třetina je ochotna za práci odjet do vzdáleného regionu i do zahraničí. Přesto lze registrovat překážky, bránící zaměstnatelnosti:

- ztráta či krádež dokladů, kdy nové doklady si řada bezdomovců není schopna zajistit bez cizí pomoci, často se obávají úředníků a jejich neochoty, arogance či pohrdání;
- udání adresy útulku a říci, že nemám stálé bydliště, řadu zaměstnavatelů odradí;
- ztráta pracovních návyků a schopnost nést zodpovědnost za odvedenou práci u člověka dlouhodobě nezaměstnaného, žijícího na ulici (TVRDOŇ, KASANOVÁ, 2004, s. 44 – 45).

Problém je i věk. Lidé do 25 let, pro nedostatečné zkušenosti, a lidé nad 50 let, pro sníženou pracovní schopnost, mají problém se zaměstnáním i jako příslušníci majoritní společnosti. Pro bezdomovce často platí, že jako mladí promarnili příležitost přípravy k profesi a starší pak odmítají rekvalifikaci. Zaměstnatelnosti se bezdomovci také brání svými postoji; místo hodnoty práce, předkládané společností v podobě tlaku na ně, preferují svobodu, práci odmítají jako omezující, nepotřebnou, nahraditelnou jinými zdroji obživy. Za tímto postojem je často vědomí, že pracovní nasazení neprolomí bariéru bezdomovectví. (MAREK, STRNAD, HOTOVCOVÁ, 2012, s. 23 – 25)

1.2.3 Materiální a finanční problémy

Materiální nedostatek jako příčinu bezdomovectví lze chápat jednak jako nedostatečný finanční příjem, např. z výše uvedeného důvodu nezaměstnanosti, případně z důvodu nízkých mezd, anebo jako narušenou schopnost řádně hospodařit s finančními zdroji domácnosti. Sem lze řadit náročný způsob života, nízkou finanční gramotnost, hazard různého charakteru,

finanční dopad užívání návykových látek, ale také předluženost a pád do dluhové pasti. Důsledkem bývá nutnost žít z podpory v nezaměstnanosti, ze sociální dávky stanovené z výše minimálního příjmu, případně z krácené mzdy exekučním příkazem. To přináší snížení životní úrovně, značné finanční těžkosti s pokrytím základních potřeb domácnosti a otevření cesty k nouzi a k bídě. Důsledkem bývá také nárůst vztahového napětí v rodině i v dalších sociálních vztazích, depresivní poruchy nálady, pokles motivace, prožívání bezmoci. To následně vede ke zhoršení fyzického i psychického zdravotního stavu, k poklesu úrovně každodenní aktivity a k růstu sociální izolace (MALINDOVÁ, 2011). Dlouhodobý pokles příjmů pak některé lidi dovede k rozhodnutí stát se neplatiči nájmu. Částka za dlužný nájem se pak navíc zvedá o penále. Tato situace vede nejčastěji ke ztrátě bytu (MAREŠ, 2002).

Současný trend žití na dluh, spojený s nárůstem podílu zadlužených domácností, co do počtu i co do velikosti dluhu, je další možná brána, vedoucí k bezdomovectví. Jedná se o spotřebitelské úvěry, nákupy na splátky, kontokorentní bankovní účty, tzv. „rychloupůjčky“, hypotéky, a další formy půjček, poskytovaných bankovními domy i jinými finančními institucemi. Zadlužení je dnes společensky vnímáno jako běžné, dokonce ekonomicky žádoucí. Mít dnes např. hypotéku se společensky posuzuje jako pozitivní a odpovědné uchopení života do vlastní režie. Jakmile se dlužník dostane do potíží se splátkami úvěru, stává se najednou společensky amorální, nebo je na něj nahlíženo jako na člověka, který si dluhy zapříčinil tím, že má nízkou finanční gramotnost. V této situaci se vytrácí vstřícnost a naopak se tvrdě vyžadují dohodnuté splátky. Dnes je v ČR započato víc jak 4,5 milionu exekucí. Výzkumy ukazují, že nízká finanční gramotnost však není jediným důvodem pádu do exekučního řízení a dluhové pasti. Podstatným důvodem se ukazuje souběh životních těžkostí současně ve více rovinách, osobních, pracovních, zdravotních, kdy se pak ve výsledku nedaří dlužníkům dostát závazkům. Řada jedinců se však o rostoucím dluhu dozvídá např. po rozvodu nebo po úmrtí rodinného příslušníka. Cesta k exekučnímu řízení může vést i pro ručitele za půjčky druhých osob a podstatné jsou i obtížně splatitelné podnikatelské úvěry rodinných firem, jednatelů společností i OSVČ při neúspěšném podnikání. Exekuce pak často dlužníka připravuje o úspory a příjmy, o nemovitý majetek a bydlení (SZÉNÁSSY, KŇAPOVÁ, DVORÁKOVÁ, 2017).

1.2.4 Rodinné a vztahové problémy

Rozpad rodiny a životní styl tzv. „singles“ je obecně považován odborníky za jednu z cest, která může vést k bezdomovectví. Traumata z primární rodiny či rozpad nově založené rodiny či rozchod spolu žijícího nesezdaného partnerského páru může u lidí s nízkou resiliencí vyústit v ekonomické problémy, v potíží se zdravím, v potíží s novým bydlením pro odcházejícího z partnerů. Ale ani druhý, který zůstává bydlet v původním místě, nemusí mít bezstarostný život, např. díky neukončeným hypotékám, nebo pro problém pokrýt náklady

na bydlení z jediného příjmu. Rozpad rodin a partnerských vztahů vede k rozpadu přirozených sociálních sítí a ke ztrátě opory pro případ krize. Nárůst rozvodovosti a dětí narozených mimo manželství prudce vzrostl v devadesátých letech 20. stol. V tomto období je to také jeden z nejčastějších důvodů bezdomovectví mužů (MAREK, STRNAD, HOTOVCOVÁ, 2012, s. 34). V roce 2011 sčítání ČSÚ uvádí, že polovina bezdomovců byla svobodných a dalších téměř 40 % rozvedených (ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2015).

Rozvod má důsledky ekonomické, psychologické a sociální. Příčin rozvodů je řada, ohrožení bezdomovectvím jsou však více muži. Manželka s dětmi bydlí dál v původním domově, ten opouští nejčastěji muž. Rozpad partnerských svazků a rodin bývá dlouhodobý proces, spojený s řadou psychických zranění, které bývalé partnery na dlouho paralyzují a brání akceptaci nové situace, lidé si je mohou nést dlouhé roky i desetiletí. Rozpad rodiny naruší i její emocionální funkci, týká se dospělých, ale ještě více dětí. Jedinci, vyrůstající v rodině s dysfunkční emoční rovinou, mají často potíže v mezilidských vztazích a neschopnost budovat a pečovat o vztahy (MAREK, STRNAD, HOTOVCOVÁ, 2012, s. 35).

Příčinami vzniku bezdomovectví dětí v adolescentním věku bývají vážné spory s rodiči, ale často také příchod nového partnera rodiče. Rodič, který přivádí nového partnera při nepřipravenosti dětských členů rodiny, tak může působit dětem psychickou zátěž a to může být impulsem pro dítě nebo mladého člověka k odchodu z domova, impulsem k hledání útočiště ve squatu nebo k životu na ulici (MAREK, STRNAD, HOTOVCOVÁ, 2012, s. 40).

K důvodům vzniku bezdomovectví se řadí násilí v rodině. Způsobuje, že některý člen, pro kterého není rodina bezpečným místem, ji opouští. Nezřídka je to matka s dětmi, doslova utíkající před domácím agresorem. Ale toto nebezpečí se může týkat též mladistvých i seniorů. Do bezdomovectví snáze padnou členové rizikových rodin, kde je někdo z členů závislý na alkoholu, na drogách, kde se vyskytuje delikvence, psychická porucha, mentální retardace, zneužívání či týraná žena, dítě zatížené syndromem CAN, rodiny svobodných matek, migrantů a azylantů. Riziko bezdomovectví u izolovaně žijících osob je čtyřikrát větší než u manželského páru a toto riziko u rodin s jedním rodičem v domácnosti je až sedmnáctkrát vyšší než u úplné rodiny. Další riziková kritéria jsou ještě mezigenerační konflikty, disharmonická výchova či vývoj dítěte v adolescentním věku (HRADEČTÍ, 1996, s. 39 – 43).

1.2.5 Zdravotní problémy jako cesta do bezdomovectví

Studie ukazují, že u 4/5 bezdomovců je možné diagnostikovat jedno i více psychických onemocnění. Hlavní je závislost na alkoholu, depresivní stavy a jiné poruchy nálady. Významně zastoupeny jsou i poruchy osobnosti, psychotické poruchy organického původu i způsobené užíváním psychotropních látek. Lze mezi nimi najít osoby, trpící schizofrenií, mozkovými poruchami či demencí. Posttraumatická stresová porucha též není výjimkou. Běžná je i komorbidita. (ŠTĚCHOVÁ, LUPTÁKOVÁ a KOPOLDOVÁ, 2008, s. 43 – 44)

Není cílem této práce detailní rozbor toho, zda psychické potíže přispívají startu bezdomovecké kariéry nebo naopak život bez domova přináší rozvinutí psychických potíží. Každopádně bezdomovectví má přímou souvislost s dlouhodobou hospitalizací na psychiatrických klinikách. Přijde-li pacient během hospitalizace o byt, po propuštění se nemá kam vrátit. Navíc je téměř pravidlem, že psychicky nemocní bezdomovci nespolupracují se zdravotním systémem a neléčí se (ŠTĚCHOVÁ, LUPTÁKOVÁ a KOPOLDOVÁ, 2008, s. 45).

U bezdomovců je vysoké procento suicidia, spouštěče sebevražedného chování jsou poruchy osobnosti, depresivní stavy a nízká kvalita života, která vede k typické životní rezignaci a následně k bilanční sebevraždě (VÁGNEROVÁ, 2004, s. 751). Výzkum ukázal suicidiální tendence u 16% zkoumaných osob, klientů azylových domů, což se ukazuje jako násobně vyšší procento než u majoritní společnosti (ŠTĚCHOVÁ, LUPTÁKOVÁ a KOPOLDOVÁ, 2008, s. 47).

Problémem bezdomovců je abúzus alkoholu a omamných látek. Závislost může bezdomovectví předcházet nebo se může rozvinout jako reakce na sociální vyloučení. Láhev alkoholického nápoje se stává „společnicí“ a umožňuje přežít do dalšího dne. Alkoholismus se týká vyšší věkové kategorie, mladší bezdomovci dávají přednost jiné droze – pervitinu, marihuaně, různým kombinacím léků nebo levnému pití okeny, čichání toluenu nebo ředidel. Experimentování či pravidelné užívání drog uvádí 80% mladých bezdomovců. Pro drogy, podobně jako u alkoholu, může platit, že nezvládnutá konzumace drog přivede závislého k životu na ulici, nebo opačně, braní drog je chování, které má za cíl snížit napětí ze stresu života na ulici (BARTÁK, 2012, s. 110).

Na somatická onemocnění a tělesná znevýhodnění lze nahlížet ze dvou úhlů. Jedním je úvaha o vlivu nemoci, jako možné cestě k bezdomovectví, nejčastěji spojená s poklesem příjmů v důsledku procesu léčby. Druhý úhel pohledu pak vede k úvahám o nebezpečí bezdomovectví způsobeného nemožností dále vykonávat svou dosavadní práci nebo profesi jako zdroj pravidelného příjmu. Výzkumy ukazují, že velké množství bezdomovců je částečně (10%) nebo plně (5%) invalidní. Pro valnou část těchto bezdomovců invalidita předcházela jejich bezdomovecké kariéře (RUSZOVÁ, 2007, s. 64).

Život na ulici ohrožuje zdraví, především špatná strava, nedostatečná hygiena, nemožnost dodržovat optimální střídání aktivity a dostatečného odpočinku. Bezdomovci jsou trvale vystaveni chronickému stresu a ten narušuje imunitní systém, který není schopen efektivně chránit jedince před infekčními nemocemi. Bezdomovci vyhledávají lékařskou pomoc jen sporadicky a léčbě nevěnují dostatečnou pozornost. Nízkoprahová zařízení poskytující ambulantní lékařskou péči nejčastěji ošetřují poranění kůže, často zanícená pro nedbalou hygienu, často ošetřují kožní poruchy, jako bérkové vředy. Ohrožení zdraví bezdomovců v chladných obdobích roku představují omrzliny, časté jsou také různé záněty dýchacích cest. Není ojedinělý výskyt i závažných nemocí, jako je tuberkulóza či rakovina plic (ŠUPKOVÁ,

2007, s. 26 – 27). Výskyt tuberkulózy je u bezdomovců desetkrát vyšší než ve zbytku společnosti (TRNKA, KANTOROVÁ, KREJBICH, 2003).

Mezi časté zdravotní problémy patří potíže se svalovým, kloubním a kosterním aparátem. Dále jsou to potíže se zažívacím traktem a otravy. Bezdomovce často trápí neurologická onemocnění, onemocnění smyslových orgánů a nemoci močových a pohlavních orgánů (ŠUPKOVÁ, 2007, s. 24 – 25).

Realitou je nedostupnost či nižší kvalita lékařské péče pro bezdomovce. Způsobují to jak institucionální, tak osobní důvody. Ty první si z valné části způsobují bezdomovci sami. Nejsou často účastníky zdravotního pojištění nebo nemohou prokázat příslušnost k systému. Podíl má i ošetřující personál a vedení zdravotnických zařízení. V jejich jednání se často odráží veřejné mínění negativně smýšlející o osobách žijících na ulici. Dotazníkové výzkumy v azylových domech ukazují, že kvalita zdravotní péče pro bezdomovce nedosahuje standardu. Ať už tím, že propuštění z hospitalizace se děje dříve, než by zdravotní stav vyžadoval, nebo je např. dostupná zdravotní péče praktického lékaře, ale odborná péče specialisty již chybí. Podobnou paralelu je možné nalézt i u léčiv. Léky s doplatkem jsou pro bezdomovce nedostupné, bez ohledu na možnou účinnost (BARTÁK, 2012, s. 105 – 108).

1.2.6 Další sociálně patologické jevy podporující vznik bezdomovectví

VÁGNEROVA, MAREK a CSÉMY (2013, s. 59 – 60) nastiňují důvody bezdomovectví u mladých dospělých, jejich prizmatem je však možné nahlížet i na další věkové kategorie. Výčet těchto autorů doplňuje nejvýznamnější důvody z předchozích kapitol o jevy, které k bezdomovectví mohou vést také. Tito autoři příčiny bezdomovectví vidí v těchto čtyřech kategoriích:

a) Nadužívání drog nebo alkoholu způsobuje nemožnost soustředit se na práci, často také ztrátu schopnosti hradit finanční závazky a způsobuje významný nárůst životních nákladů, především díky vysokým nákladům na návykové látky. Závislost může vést k propuštění ze zaměstnání, vykázaní z domova, případně jiného ubytování. Do kategorie závislostí lze zařadit i závislosti typu gamblerství. Neochota vyhledat včas odbornou pomoc, či její nedostupnost, může připravit potíže závislému jedinci, ale také celé jeho rodině, zůstane-li nečinná nebo se nechá strhnout k patologickému chování.

b) Neochota či nezáměr o systematickou práci, což jsou vlastnosti registrovatelné např. již v době školní docházky. Pokud selže výchovný proces a převáží lenivost a laxnost, může to vést k „příživnictví na rodinných příslušnících“ a postupně může jedince dovést až k „vyhození“ z domu. K volbě vést život na ulici může jedince i dohnat i zadlužení spojené s neschopností nebo neochotou závazky vyrovnávat.

c) Poruchy chování spojené s neochotou ke kooperaci a k práci. Může zde hrozit i konflikt se zákonem. Může jít např. o člověka s disocální poruchou chování, podpořené nesouhlasem rodiny i širšího okolí s životním stylem takového jedince.

d) Duševní choroba (např. schizofrenie, schizoafektivní choroba, případně hraniční či schizoidní porucha), byla již zmíněna.

Přiradit je třeba ještě institucionální faktory, jako je návrat z výkonu trestu ve věznici, z ústavního léčení nebo po opuštění dětského domova. Jsou to životní situace, kdy lze přijít o partnera, o vazby na rodinu, ale také o bydlení, zaměstnání apod. Případně nemusí být vyvinuta schopnost budovat vlastní bydlení a domov.

V závěru tohoto oddílu je třeba podotknout, že cesta k životu na ulici je téměř ve všech případech kombinací více faktorů, jejichž tíži jedinec nemusí unést a selhání v jejich řešení může člověka stresovat natolik, že ztratí i zbylé schopnosti řídit svůj život. Nepřijde-li v tuto chvíli vhodná podpora a pomoc, je k bezdomovectví již jen krůček.

1.3 Bezdomovectví a právní normy

Listina základních práv a svobod v Ústavě ČR deklaruje občanům právo na život a jeho ochranu, nedotknutelnost osoby a jejího soukromí, právo na zachování lidské důstojnosti, soukromého a rodinného života, a též nedotknutelnost obydlí. Mezi sociálními právy najdeme důležité právo na práci a spravedlivou odměnu za ni, na hmotné zabezpečení ve stáří a pomoc v případě hmotné nouze, právo na ochranu zdraví a na vzdělání. Realita života je pak řízena konkrétními právními normami českého zákonodárství.

PĚNKAVA (2012) uvádí ve své přednášce rozsáhlý rozbor právních norem ČR, kde se vyskytuje slovo *bezdomovec* či *bezdomovectví*. Konstatuje, že jde o právní normy ČR, týkající se státního občanství, repatriace a ustanovení regulující pobyt cizinců:

- 74/1946 Sb. o udělení státního občanství krajanům vracejícím se do vlasti,
- 194/1949 Sb. o nabývání a pozbývání československého státního občanství,
- 131/1978 Sb. o Úmluvě o zabránění a trestání trestných činů proti některým osobám,
- 40/1993 Sb. o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky,
- 293/1993 Sb. o výkonu vazby,
- 6/1996 Sb. ve věci návrhu na zrušení § 17 zákona o státním občanství,
- 159/1998 Sb. ve věci návrhu na zrušení některých ustanovení zákona o pobytu cizinců,
- 308/1998 Sb. smlouva o spolupráci s Mezinárodní organizací pro migraci,
- 194/1999 Sb. novela zák. o nabývání a pozbývání státního občanství ČR,
- 80/2000 Sb. návrh na zrušení některých ustanovení zákona č. 95/1999 Sb.,
- 301/2000 Sb. o matrikách, jménu a příjmení.

Záhy však zjistíme, že tyto zákony termín bezdomovec a bezdomovectví používají k označení osoby bez státního občanství, což není v souladu s terminologií této práce.

Konkrétní aplikovatelná právní norma, zmiňující bezdomovce, ve smyslu chápaném v této práci, je Zákon č. 111/2006 Sb.², o pomoci v hmotné nouzi, v §2 ods.6, písmeno d) jasně jmenuje „osobu bez přístřeší“. Další právní předpisy, které definují pomoc osobám bez přístřeší (i když je tímto termínem nutně neoznačují) jsou:

- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách,
- Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu,
- Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi.

Uvedené zákony doplňují následující právní normy a prováděcí metodiky (PĚNKAVA, 2012):

- Vyhláška č. 504/2006 Sb., provádění některá ustanovení zákona o pomoci v hmotné nouzi ve znění vyhlášky č. 626/2006 Sb.,
- Vyhláška č. 505/2006 Sb., provádění některých ustanovení zákona o soc. službách,
- Metodický pokyn č. 2/2006 k zákonu č. 111/2006 Sb. – upraven a doplněn metodickým pokynem č. 7/2007 k zákonu č. 111/2006 Sb.,
- Doporučené postupy MPSV k vybraným oblastem zákona o sociálních službách,
- Doporučený postup k vybraným otázkám vztahujícím se k působnosti obcí a krajů podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Cílová skupina lidí bez domova v těchto právních normách je označována různě (PĚNKAVA, 2012):

- Osoby, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností (Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách v § 92 písm. b)),
- Osoby společensky nepřizpůsobené (Zákon č. 100/1988 Sb. o sociálním zabezpečení, Zákon č. 114/1988 Sb. o působnosti orgánů ČSR v sociálním zabezpečení, Zákon č. 37/1989 Sb. o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, Zákon č. 1/1991 Sb. o zaměstnanosti, Zákon č. 9/1991 Sb. o zaměstnanosti a působnosti orgánů ČR na úseku zaměstnanosti, Zákon č. 144/1991 Sb. o změnách v působnosti orgánů ČR a působnosti obcí v sociálním zabezpečení, Zákon č. 182/1991 Sb. provedení zákona o sociálním zabezpečení).

O tyto právní normy se lze opírat při vyměřování výše sociálních dávek i poskytování pomoci formou sociálních služeb. Existuje též řada obecních a městských vyhlášek, které mají dopad na život bezdomovců, jde vesměs o represivní opatření, vytlačující bezdomovce z veřejného prostoru (náměstí, nádraží, pěší zóny), omezují nebo zakazují pití alkoholu na veřejných prostranstvích apod. Těchto vyhlášek následně využívá městská policie. V některých případech

---

² Právní dovětek „ve znění pozdějších předpisů“, charakterizující aktuální verzi zákona, z označení zákonů z praktických důvodů pro stručnost a přehlednost vypouštím. Všechny citované zákony jsou vždy míněny v aktuální platné úpravě.

jde o součást komplexních opatření, kde příkladem může být aktivita Magistrátu hlavního města Prahy v letech 2007 až 2008. Magistrát připravil a začal realizovat koncepci „Akční plán řešení problematiky bezdomovectví pro rok 2008 a následující období“, dále jen APRPB, která stála na principu podmíněné distribuce služeb pro bezdomovce (MAGISTRÁT HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY, 2008). Chtěl-li bezdomovec využít určité služby, musel plnit konkrétní podmínky, u kterých se předpokládalo, že napomohou jeho společenskému začlenění³. APRPB není právní normou, jde spíše o metodiku řešení uvedeného problému. Jednak vytváří a konsoliduje užitečné služby ubytovací, zdravotní, sociální a pomoc s pracovním zařazením. Na druhé straně předpokládá využití represivních kroků specializovaného týmu městské policie, jako evidence bezdomovců, poskytování služeb prostorově v místech, kde je služba „uklizena“ z veřejného prostoru (HRADECKÝ, 2008).

V životním stylu lidí bez domova přestaly být normy majoritní společnosti zajímavé, proto jsou tito lidé často v konfliktu se zákony, jako Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník a Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, pro krádeže, poškozování nebo neoprávněné používání cizí věci, neplnění vyživovacích povinností apod. Bezdomovci bývají v konfliktu i se Zákonem č. 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění, se Zákonem č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví. Je možný konflikt se Zákonem č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dítěte, případně vyhláškou č.473/2012 Sb. o provedení některých ustanovení zákona o SPOD.

Výčet zákonů, s kterými bezdomovectví přímo či nepřímo souvisí, může být delší. Zde jsou uvedeny ty nejpodstatnější, jak ty, které vymezují povinnosti a omezují chování a jednání, tak ty, které definují sociální pomoc marginalizovaným lidem.

---

³ Otázkou je, na kolik byla tato deklaráce, předkládaná veřejnosti, jen maskou snahy „dostat bezdomovce z ulic“.

2 BEZDOMOVEC Z POHLEDU MAJORITNÍ SPOLEČNOSTI

Společnost o bezdomovectví ví a vnímá ho negativně. Žít na ulici je stigmatem, které je pak vážnou překážkou opětovného začleňování lidí, žijících na samém okraji společnosti. Povědomost občanů o životě na ulici je ale často nesprávná, zkreslená a povrchní, podmíněná většinou vnímáním jednotlivců, žijících jako zjevné bezdomovci a žijících mimo kulturní a společenské normy. Nejčastěji bývá zkreslený pohled na důvody bezdomovectví, např. jsou vnímány jako dobrovolná volba, lenost či nechut' pracovat. Veřejnost nerozlišuje mezi žebráky, feťáky, alkoholiky, kriminálníky apod.

Výzkum veřejného mínění o problematice bezdomovců a bezdomovectví, jako společenském jevu, neprobíhá systematicky. Rozsáhlejších průzkumů existuje jen malé množství. Negativní postoj veřejnosti však potvrzují všechny. Důvodem jsou předsudky, osobní zkušenost, ale také samotný fakt negativní konotace termínu *bezdomovec* (HRADECKÝ, 2007, s. 28). V roce 1993 a v roce 1996 provedla organizace Naděje v Praze výzkum postoje k bezdomovcům. Její pracovníci oslovovali náhodné chodce, procházející místy častého pobytu bezdomovců. Výsledky ukázaly zkreslení a zjednodušené pohledy na lidi žijící na ulici. Byli považováni za opilce, lenochy či zloděje. Oba průzkumy ukázaly na negativní až nepřátelský postoj občanů k bezdomovcům, byli považováni za asociály. Třiletý posunu mezi jednotlivými průzkumy nepřinesl významnou změnu postoje (HRADEČTÍ, 1996, s. 8 – 10).

Sdružení AMASIA s.r.o. uskutečnila výzkum „Pražané o bezdomovcích“ v roce 1995. Za příčinu bezdomovectví považovala až polovina respondentů neochotu pracovat, lenost a pohodlnost. Jen část respondentů označila za příčinu vnější faktory, jako jsou podmínky ve společnosti nebo v rodině. Třetina dotazovaných zastávala názor, že řešit svou situaci mají sami bezdomovci, případně s pomocí své rodiny (HRADEČTÍ, 1996, s. 10 – 12). Další sondu provedlo Centrum pro výzkum veřejného mínění AV ČR v roce 2001, s názvem „O názorech veřejnosti na situaci bezdomovců“. I tento výzkum ukázal, že převládá názor, aby svou situaci řešili sami bezdomovci. Dále se potvrdilo přesvědčení, že za nepříznivou situaci může vlastní přístup a neochota ke změně u bezdomovců. Třetina respondentů označila jako příčinu objektivní vnější podmínky. Výzkum zjišťoval i závislost názorů na životní úrovni respondentů. Bezdomovectví označují za naléhavější problém lidé s klesající životní úrovní (CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ, 2001). MHMP zadal Agentuře Focus Marketing v roce 2010 výzkum mezi občany Prahy, který měl být podkladem pro tvorbu Akčního plánu řešení otázky bezdomovectví v Praze pro období 2010 – 2013. Výsledky opět potvrdily přesvědčení dotazovaných, že problematiku mají řešit sami bezdomovci. Bezdomovectví bylo ale vnímáno jako závažný lokální problém a pomoci řešit by ho měly i neziskové organizace a MHMP. Respondenti osobám bez domova a osobám drogově závislým přisuzovali nejmenší díl poskytovaný veřejnými zdroji (MAGISTRÁT HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY, 2010).

Několik výzkumů, nejčastěji formou dotazníkového šetření, bylo provedeno v rámci školních prací, příkladem je výzkum KOŠŤÁLOVÉ (2013). I tyto práce zaznamenávají, že bezdomovectví je považováno za vážný problém pro polovinu až tři čtvrtiny respondentů. Z odpovědnosti za životní situaci viní bezdomovce samé až 90 % dotázaných. Vlastní příčinu pak nejčastěji vidí respondenti v alkoholu a drogách, v rozvratu rodiny a v nezaměstnanosti. Četnost každé z těchto tří příčin byla zjištěna asi ve 20% odpovědích. Přibližně 10% zastoupení měly tyto příčiny: nechť pracovat, dobrovolná volba životního stylu a selhání systému sociální podpory. Zbývající názory odkazují na institucionální důvody (propuštění z vězení nebo dětského domova), zdravotní důvody, zadlužení a finanční negramotnost.

Zdá se, že veřejnost nevnímá jako problém skryté bezdomovectví, či kategorii potencionálního bezdomovectví. Výsledky průzkumů naznačují především potřebu veřejnosti ochránit své zorné pole před špinavými a páchnoucími lidskými existencemi, které si za svou situaci mohou sami. Hlubší pohled na bezdomovectví ve společnosti, jeho příčiny a cesty k jeho řešení lze najít především u organizací a institucí, věnujících se problematice života lidí bez domova. Podíl a svou roli v procesu reintegrace nemají jen marginalizovaní občané, aktivisté sociální politiky iniciující a napomáhající procesu, ale také sama společnost.

2.1 Život na ulici

Majoritní společnost vnímá bezdomovce prizmatem, který si vybuodovala setkáváním s lidmi, vedoucími viditelný život bez domova. Vzhled a oblečení je prvním znakem tohoto bezdomovectví. Život na ulici znemožňuje hygienu. Ti, co jsou na ulici krátce, se snaží udržet hygienické návyky i jako vymezení se proti bezdomovecké subkultuře. Příležitost k udržování hygieny jsou sprchy v ambulantních a ubytovacích zařízeních pro lidi bez domova, placené veřejné sprchy, případně pomoc známých. Na hygienu rezignuje dlouhodobý bezdomovec, případně nemocný či závislý na alkoholu nebo drogách (MAREK, STRNAD, HOTOVCOVÁ, 2012, s. 61 – 62).

Oblečení se mění s věkem a s délkou života na ulici. Mladí lidé, žijící na ulici krátce, si zachovávají oblibu ve značkovém oblečení či se oblékají stylově podle inklinace k určité subkultuře, vyznavač hip-hopu se obléká jinak než příznivec punkového hnutí. Starší lidé a ti, co jsou na ulici delší dobu, hledí na praktičnost, volí větší oblečení, pod které lze v chladném období přidat několik vrstev, hledí na snadnou údržbu apod. Oblečení bezdomovci získávají od charitativních organizací, nacházejí je v popelnících, kradou je, získávají výměnou či na černém trhu. Udržovat oděv v čistotě je i za pomoci sociálních služeb obtížné. Místo praní a sušení oděvu častěji bezdomovci volí jeho obměnu. Součástí výbavy je batoh, igelitové tašky, případně jiné zavazadlo umožňující transport věcí. Omezí to možnost krádeže a dává to pocit jisté

volnosti. Transportován bývá spacák, stan či jiný přístřešek, nalezené a upotřebitelné věci apod. Např. v Praze si své věci lidé bez domova nemají kde uschovat a musí je mít při sobě či je částečně poschovávat (MAREK, STRNAD a HOTOVCOVÁ, 2012, s. 63).

Způsob nocování je různý. Od přespání na ulicích, v opuštěných drobných i velkých stavbách, přes nocování v přírodě, až po systematické využívání nouzového a azylového ubytování sociálních služeb. Bezdomovci se někdy sami rozdělují na ty, bez stálého bydlení, a squattery, tedy ty co nelegálně využívají opuštěné budovy (HRADECKÝ, 2006). Nestálé bydlení charakterizuje nováčka, který ulici vnímá jako provizorium, a rezignovanou osobu bez potřeby a motivace ke změně. Sdílené bydlení ve squatu volí především mladí lidé (MAREK, STRNAD, HOTOVCOVÁ, 2012, s. 63).

K přespání jsou využívány parky, vestibuly metra, podchody a různé technické stavby, chatky v zahrádkářských koloniích a mosty. Tradičním místem bývá nádraží, nabízející možnost hygieny i jiné zázemí. Typickým místem bylo v Praze Hlavní nádraží s přilehlým parkem. Systematickým vytlačováním bezdomovců, jich zde ubylo, ale nezmizeli úplně. Místem setkávání a přespávání bývají dopravní uzly. Nocování v nočních spojích MHD je další možností, jak trávit noc v teple pod střechou. Boj dopravních podniků proti bezdomovcům je málo účinný, pokuty za černé jízdy neplatí a vyvedení z vozu má jen krátkodobý efekt. Nonstop otevřené podniky s tolerantní obsluhou jsou další možností ochrany před nevládným počasím. V chladných obdobích se otevírají přes noc i střediska NDC, kde se nocuje na židlích. Dostatek času přes den dává příležitost objevit dům, který se nezamyká a kde jeho sklep nebo technické zázemí umožní přenocovat. Důsledné zamykání vchodů však tato příležitost omezuje. Popsané formy nocování většinou neskýtají dostatek odpočinku, ten je doháněn denním pospáváním ve veřejném prostoru. Vede to až k převrácení režimu bdění a spánku.

Někteří bezdomovci se pohybují sami, odkazující se na potřebu svobody. Někteří se sdružují do dvojic či malých skupin, relativně stálých, trávících spolu většinu času. Jejich vazby bývají závislostní, kdy silnější chrání slabšího, jindy kamarádství nahrazuje partnerské vztahy. Někdy absenci sociálních vazeb kompenzuje pes, pomáhá pána hlídat a poskytuje mu emoční zážitky, sdílení i pocit užitečnosti. Životem na ulici nezaniká potřeba bezpečí, fyzického místa, kde je člověk přijímán ostatními a kde zná zvyky, režim a pravidla. Lidi více společenské lze najít ve squatech, opuštěných továrních halách, v odstavených vagónech, zahrádkářských koloniích apod. Samotáři vyhledávají odlehlejší místa v přírodě, spí ve stanech, přístřešcích a jeskyních. Místa tají ti, co mají špatnou zkušenost např. s okradením či napadením. Tato bydlení jsou pouze iluzí domova, kalí ji časté stěhování, absence fyzického bezpečí a soukromí, absence technického zázemí. V Praze je řada míst popsaného typu - městské lesy, rozlehlé parky, neudržovaná příměstská zeleň, areály bývalých průmyslových, armádních či drážních objektů. Jsou využívány též chatky v zahrádkářských koloniích, neobsazené násilně, ale po legální domluvě s majitelem a „pronajmuté“ za částky do tisíce Kč měsíčně. Jde

o jednoduchá obydlí, bez vody a elektřiny, přesto brané za „slušný standart“. V zimě mohou být pro svou chatrnou stavbu příčinou poškození zdraví (lehké omrzliny, záněty dýchacích cest, kloubů apod.), případně úrazu např. požárem od nevhodného topeniště (MAREK, STRNAD, HOTOVCOVÁ, 2012, s. 67).

Zdroje obživy bezdomovci shánějí nepřetržitě. Často jde o nezaměstnané a někteří nepobírají sociální dávky. Jejich obživa bývá alternativní a může být i za hranicí zákona. Časté je žebrání, nezřídka ve skupině. Běžné je i tzv. somrování, obcházení lidí se žádostí o finance, podpořenou historkou zdůvodňující požadavek. Peníze pak častěji slouží k nákupu alkoholu a drog než např. jídla. Žebrající, podle své zkušenosti, může získat i poměrně vysoké částky (MAREK, STRNAD, HOTOVCOVÁ, 2012, s. 72 - 73).

Vybírání popelnic, kontejnerů a odpadkových košů, tzv. fárání či hrabání či háčkování, patří k alternativním zdrojům obživy. Jde o dovednost užitečnou k životu na ulici a nováček se učí od zkušenějších, kdy a kde je lehké popelnice obcházet, co v nich hledat a jak s tím naložit. Hledá se jídlo, oblečení a obuv pro vlastní potřebu či ke směně, zálohované lahve, vyhozené věci, které jdou zpeněžit nebo upotřebit. Tam, kde bydlí bohatší lidé, se vyhazují i drahé značkové věci, vhodné k prodeji. Fárání přináší i suroviny, jako papír, železo a barevné kovy, k prodeji ve sběrně, tento způsob obživy je aktuálně komplikován nařízením platby za suroviny převodem na účet. Majoritní společnost mívá představu, že stěžejní problém lidí na ulici je získávání jídla. Praxe je jiná. Stravu lze zdarma nebo velmi levně získat cestou sociálních služeb, je také dostupná „fáráním“ v odpadkových koších, popelnicích a v kontejnerech supermarketů, kam se ukládají prošlé a neprodejné potraviny. Kvalita a výživová hodnota je však sporná (MAREK, STRNAD, HOTOVCOVÁ, 2012, s. 74 - 76).

Většina bezdomovců nepracuje a je bez pravidelného příjmu. Část rezignovala na tento způsob obživy. Ti, kterým zůstala schopnost pracovat, často exekucí o výdělek přichází. Pracují proto v zóně šedé ekonomiky, bez smlouvy, za extrémně nízkou mzdu, často vůbec nevyplacenou. Tyto zkušenosti ubírají na motivaci ke změně a posilují rezignaci. Resocializační aktivity, jako prodej časopisu Nový prostor, pomáhají k upevňování pracovních návyků, jsou i zdroj drobného příjmu, nevyváží však škodu způsobenou prací na černo. Zdrojem obživy mohou být i dávky sociálního pojištění nebo sociální pomoci. Dávky pobírá jen část bezdomovců. Buď na ně v systému dávek nedosahují, nebo si je nemohou pro ztrátu dokladů pořídit, jsou i tací, co nevědí, že na ně mají nárok. Složitost systému jejich získání, jejich výše, hrdost, práce na černo apod., vedou k tomu, že se dávek vzdávají nebo se nepokusí je získat. Ke stejnému výsledku vede i antipatie k úřadům nebo nutnost cestovat na velkou vzdálenost, případně netrpělivost při čekání na přiznání dávek. Nakládání s penězi v prostředí skupiny extrémně chudých se řídí zvláštními pravidly, nahlíží se na ně jako na společný majetek skupiny, příslušník s přiznanou dávkou o peníze rychle přijde, nezatají-li je. Platí to i pro bezdomovce žijící ve dvojici.

Bezdomovci jsou schopni se rychle orientovat v situacích, kde lze získat něco zadarmo, jako přístup k internetu, ochutnávka potravin, volný přístup na představení apod., a těchto příležitostí využívají. Ovládají i manipulativní jednání, dokážou zahrát opilost, záchvat či kolaps a získat převoz do nemocnice, na záchytku, manipulativně jednají na úřadech či v sociálních službách. Toto chování může být obtížně rozpoznatelné.

Obživou je někdy i nelegální a kriminální činnost. Zkušenosti s kriminalitou a s vězením má velká část bezdomovců. Drobná kriminalita patří k pouliční kultuře. Je páchaná jednotlivci i organizovaně. Přesto jsou bezdomovci častěji obětí než původci trestných činů. Bezdomovec je zneužíván jako „bílý kůň“ pro ekonomickou trestnou činnost, pojišťovací podvod apod. Zde je bezdomovec spíše obětí, i když zapojen do organizace trestné činnosti. Na pomezí zákona bývá též ženská i mužská prostituce (ŠTĚCHOVÁ, LUPTÁKOVÁ a KOPOLDOVÁ, 2008).

Život na ulici je bez řádu, bez hranic, bez pravidel, bez jistoty, je to život v neustálém pohybu, s nesčetnými riziky. Řádem, kterému se musí bezdomovec podřídít je střídání dne a noci i střídání ročních období. Chladné období přináší např. stěhování bezdomovců do měst, roste zájem o léčbu závislostí i počet uvězněných, opatřují se osobní doklady nutné k přespávání v noclehárnách. Jaro je příslibem teplého období, současně dobou častých úmrtí vysílených jedinců, také nutnosti odvykat si na bezpečí nocleháren a azylových domů. Teplé letních měsíců svádí k pasivitě a užívání si života. Neplatí, že toto období by se využívalo k řešení úkolů – jednání s úřady, opatrování dokladů apod. Letní měsíce jsou též dobou, kdy bezdomovců přibývá, obava o místo ke spaní nebo k ohřátí je nebrzdí v cestě na ulici (MAREK, STRNAD a HOTOVCOVÁ, 2012, s. 84 – 85).

2.2 Bezdomovecká kariéra

Bezdomovectví je dynamický proces. Člověk, procházející bezdomoveckou kariérou, postupně mění svůj život a také pohled na svět a druhé lidi. Pátrat po tom, jak se dívá člověk žijící na ulici na majoritní společnost je obtížné. Cíleně se tomuto problému nevěnuje žádný průzkum. Chceme-li pochopit, jak se mění pohled lidí žijících na ulici, je vhodné sledovat časovou linii bezdomovecké kariéry a zvolené adaptační strategie ke zvládnutí stresu ze vzniklé situace. Behaviorální strategie vede jedince k zaměření na mírnění negativních emocí nějakou činností, ale třeba i pitím. Kognitivní strategie buď zmírňuje zátěž soustředěním na příjemné myšlenky a jednání (rozptylující strategie) nebo ji naopak násobí vlivem posilování negativního prožitku a uzavíráním se (ruminační strategie), případně rizikovým chováním, otupujícím smysly, jako pití, hazard, agrese (vyhýbající strategie). Tak, jak probíhá bezdomovecká kariéra, prochází člověk adaptací, kterou lze rozdělit na fázi alarmující, odpor a rezignaci (BAUMGARTNER in VÝROST, SLAMĚNÍK, 2001 s. 195 – 199; FRANKOVSKÝ in VÝROST, SLAMĚNÍK, 2001, s. 215 – 218).

KUHLMAN (1994) popisuje vývoj kariéry bezdomovce pomocí tří stádií. První fázi nazývá poplašné stádium, jde o období, v kterém se jedinec bez patřičné podpory setkává s akutní událostí, která vede k bezdomovectví. Tato osoba v tuto dobu vyhledává pomoc, neidentifikuje se s bezdomovci, sdílí kulturu a hodnoty většinové společnosti a má motivaci k vymanění se z nové situace. Druhá fáze přináší oslabení sebeúcty a sebevědomí, přináší také pocity studu, hostilitu a nevděku, ale také špínu, přespávání na provizorních či veřejných místech, skromné stravování apod., člověk může materiální potřebu uspokojit raději krádeží než cestou charity, přijímá příležitostné či dočasné zaměstnání. Život na ulici už není epizodou, začíná to být životní styl, stále si ale člověk uchovává snahu se vymanit. Třetí stádium bezdomovectví charakterizuje pasivita, závislost, apatie, rezignace na hygienu apod., ale hlavně smíření s životem na ulici.

V alarmující fázi, kdy osoba přichází o bydlení, je tato ztráta traumatizující událostí, šok, probouzející jedince z dlouhodobě neřešené krize. S tou si ale neví rady a hledá pomoc známých či charitativních organizací, stěhuje se do velkého města apod. Typickou reakcí je přehnaný vděk za pomoc, stud a potřeba bezdomovectví skrýt. Stále ještě v jednání hrají roli společenské normy, bezdomovecká subkultura děsí a brání často člověku kontaktovat sociální služby. Fáze trvá 4 až 8 týdnů, člověk od člověka. Ujišťuje sebe i své okolí o krátkodobosti situace, prožívá stresové reakce, jako úzkost, vztek, agresi, depresi a dochází k oslabování kognitivních funkcí (MAREK, STRNAD, HOTOVCOVÁ, 2012, s. 102 – 103). Tyto prožitky ovlivňují vnímání a chování vůči majoritní společnosti. V tomto období jedinec postupně ztrácí kontakty ke své bývalé sociální síti a roste jeho izolovanost (JANEBOVÁ, 1999). HRADEČTÍ (1996) jsou toho názoru, že pobyt na ulici po třech týdnech mění osobnost člověka a ten si zhruba po měsíci uvědomuje plně vážnost situace.

Po úvodním šoku začíná člověk hledat protiopatření a sžívá se s novou situací. Trvá snaha o návrat do majority. Bezdomovec si dává předsevzetí, hledá viníka či spiknutí proti němu. Objevuje obranné mechanismy zmírňující dopady neúspěšného hledání příčin, jako pro bezdomovce typické lhaní, zakrývání selhání, popírání a vytěšňování některých faktorů. Racionalizací si jedinec mírní zklamání z nedosažených cílů, směřuje vinu na okolí, rodinu, společnost. Objevuje se též projekce svých nelichotných charakteristik na okolí (PĚNKAVA, 2010; VÁGNEROVÁ, 2004, s. 58).

Během několika měsíců života na ulici přichází stádium odporu, charakterizované zklamáním z nepřicházející změny. Byly vyzkoušeny různé způsoby, jak se dostat z ulice, která je stále brána jako provizorium. S postupujícím časem ale roste zklamání a vnitřní psychický tlak, doposud snižovaný některým z obranných mechanismů (MAREK, STRNAD, HOTOVCOVÁ, 2012, s. 58). Přichází období, kdy pomoc sociálních organizací bere člověk bez domova jako jejich povinnost a pomoc si nárokuje. Cítí se ukřivděn a odmítá se podílet na řešení. Typickou reakcí jsou výmluvy, vyhýbavé jednání a odsouvání aktivit na pozdější

dobu. Rozpadu osobnosti se brání transformací minulosti do lepšího světa a utíká do fantazií. Začíná věřit, že každý nový pokus přinese další zklamání. Prohlubují se návyky bezdomovce a ztrácí návyky člena majoritní společnosti. Přerušují se poslední kontakty s blízkými lidmi a komunikace se děje jen s lidmi se stejným osudem, to mění zásadně sociální síť bezdomovce. Mění se podstatně i náplň dnů, není již prostor pro koníčky a zájmy. Formou nápodoby se učí jak přežít. Toto období nazýváme chronickým bezdomovectvím. Kompetence člena majoritní společnosti jsou nahrazeny kompetencemi potřebnými k přežití na ulici, roste nedůvěřivost, objevují se komunikační problémy, ubývá fyzických i mentálních sil a ztrácí se časový horizont budoucnosti (HRADECKÝ in JANOUŠKOVÁ, NEDĚLKOVÁ, 2008, s. 265 – 266).

PĚNKAVA (2010, s. 38) zmiňuje další zlom v životním stylu bezdomovců v době okolo pěti let života na ulici. Ta již není provizoriem, ale „domovem“ a životní styl není důvod měnit. Změna je teď stresující faktor. Devastace osobnosti je nezadržitelná a podporovaná často závislostí na alkoholu nebo drogách, chronickou komorbiditou, neřešitelnými potížemi v sociální oblasti, zadlužeností apod., vede k trvalému odtržení bezdomovce od majoritní společnosti, jeho pohled lze charakterizovat heslem „já a oni“, je cizincem v majoritní společnosti. Přesto zkušenosti ukazují, že i řadu let trvajícím život na ulici je možno změnit, při trpělivé tolerantní a citlivé práci s těmito lidmi (MAREK, STRNAD, HOTOVCOVÁ, 2012, s. 105 – 106).

2.3 Genderové aspekty bezdomovectví

Na začátku devadesátých let 20. století byla žena žijící na ulici v českých městech vidět jen zřídka. Odhady z první poloviny devadesátých let udávaly počty žen bezdomovkyň v rozmezí 13% až 15% (HRADEČTÍ, 1996; HRADECKÝ aj. 2004). Sčítání bezdomovců v roce 2011 (ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2015) uvádí počet žen 21,5% z celkového počtu zjištěných bezdomovců. Metodika sčítání však umožnila získat informace jen o užívatelích azylového bydlení a nepodchycovala lidi nevyužívající sociální služby a nekomunikující s úřady. Srovnání s Evropou, kde je 20 – 30% žen bezdomovkyň, nebo s USA, kde je tento podíl 20 – 25%, se zdá podíl žen v ČR nižší, může však jít jen o rozdílnou metodiku sběru dat. Důležitá je věková struktura, se vrůstajícím věkem se podíl žen bezdomovkyň na celkovém počtu lidí bez domova snižuje. Nejvíce žen bez domova je v nejmladším věku, je jich asi 1/3. Podíl žen bezdomovkyň má růstový trend (HASSOVÁ in PRINZ, 2010; MADEROVÁ in PRINZ, 2010). Sčítání bezdomovců v Brně v roce 2006 zjistilo překvapivě vysoký podíl žen, 27,5% (PRINZ, 2010, s. 40).

Bezdomovectví žen se v praxi příliš neodchyluje od genderové linie společnosti. Stereotyp obrazu ženy je tradičně spojován s domácím, skrytým, oproti mužské sféře, která je více veřejná. Musí-li žena odhalit svůj život na ulici, např. přespáváním ve veřejném prostoru, nikoli ve své domácí posteli, její stigmatizace je jiná než stigmatizace muže: říká tím okolním občanům, že nepřišla jen o zaměstnání a o bydlení, ale hlavně, že nedokázala uchovat svou

domácnost v řádném stavu, že neposkytne domov svým dětem. Rozdílné jsou i nároky na „řádnou vizáž“ žen u mužů. Žena bezdomovkyně prostě ví, že má v nepořádku svou osobní sféru, proto se více skrývá pohledům okolí (STUHLÍKOVÁ, KOLÁŘOVÁ, 2015).

Stigmatizace životem na ulici je pro ženy bolestivější než pro muže i pro větší zranitelnost, jsou častěji cílem loupežného nebo sexuálního útoku. Nejčastější strategie žen bez domova patří hledání ochrany od jiné osoby, péče a úprava zevnějšku, vyhledávání nepřístupných úkrytů pro načerpání sil a odpočinek. Mají-li možnost, přespávají u známých či vstupují do krátkých i delších, často však nekvalitních, vztahů. Snadněji se obrací na organizace poskytující sociální služby a mají tendenci je dlouhodobě čerpat. Ženy bývají na druhé straně více ochraňovány ze strany sociálních pracovníků, i muži bezdomovci, kterým to podporuje zdání potřeby (ŠIVLOVÁ, MIKULÁŠEK in PRINZ, 2010, s. 30 – 31). Partnerský život přináší v komunitě bezdomovců také vyšší společenský statut. Sociální pracovníci chrání bezdomovkyně i jako potencionální matky, otěhotní-li žena žijící na ulici, životní styl většinou nezmění, což ohrožuje zdraví plodu, matky i narozeného dítěte (JANEBOVÁ, 2006).

Jedna z cest k životu na ulici je rozpad rodiny. V těchto případech jsou ženy – matky s dítětem ve výhodě, díky soudní praxi rozvodových stání. Možná ztráta dítěte je pro matku důležitou motivací k udržení si stávajícího bydlení nebo k rychlému řešení a získání nového. Řešením je často nový partner, slibující materiální zázemí. Tato praxe v sobě nese nebezpečí latentního bezdomovectví pro matku s dítětem. V případě rozpadu nového, často účelového vztahu, je cesta na ulici pak velmi krátká. Ohrožené jsou i děti, především ve věku pozdní puberty a adolescence, v případech, kdy přijetí nového partnera matky je pro ně obtížné. Hrozí, že tyto děti opustí domov a raději zvolí život na ulici, ve squatu apod. (MAREK, STRNAD, HOTOVCOVÁ, 2012, s. 108).

Největší skupina bezdomovkyň jsou dívky a mladé ženy. Jejich bezdomovecká kariéra začíná konflikty v primární rodině, psychickým, fyzickým nebo sexuálním násilím, někdy i pro nemožnost se realizovat. Starší ženy se na ulici též často dostávají pro konflikty v rodině a domácí násilí od partnerů. Starší ženy snáze přijímají sociální pomoc a častěji vyhledávají azylové bydlení než mladší. Ženy, asi čtyřikrát častěji než muže, přivádějí na ulici také psychické potíže, poruchy nálad, psychotické nemoci i poruchy osobnosti (JANEBOVÁ, 2006).

Roste počet žen, jejichž bezdomovectví způsobuje zadlužení a chudoba. Nemusí být způsobeno samotnou ženou a jejím neefektivním finančním počínáním, padnou do dluhů díky bezpodílovému vlastnictví a zadlužení manželů, ručením svým majetkem druhé osobě nebo díky problémům v podnikání (HASOVÁ in PRINZ, 2010).

Sociální služby ženy využívají vydatněji než muži, jak lůžková zařízení, tak i další sociální, terapeutické a zdravotní služby. Jednání žen je častěji než u mužů poznamenáno submisivitou, nesmělostí a plachostí, proto si často o vhodnou pomoc neřeknou. Nejčastější potřeby žen při životě na ulici jsou hygiena a antikoncepce. Motivovány bývají společným

bydlením s partnerem a ženy matky motivuje možnost získat zpět do péče dětí (ŠIVLOVÁ, MIKULÁŠEK in PRINZ, 2010, s. 30 – 31).

Ženám při návratu do běžného života brání především chudoba, omezené pracovní příležitosti, genderová a věková diskriminace, dluhy a při dlouhodobém životě na ulici ztráta motivace ke změně. Ženy, užívající dlouhodobě systém služeb, přichází o schopnost náhledu pozitivní změny životní situace (HARTMÁNKOVÁ, 2013).

3 SOCIÁLNÍ PRÁCE S OSOBAMI BEZ DOMOVA

Bezdomovectví je, stejně tak jako ostatní jevy vedoucí k sociální exkluzi, vnímáno jako zásadní problém nejen na úrovni České republiky, ale též v Evropské unie i celé Evropě. Evropskou unií byl z tohoto důvodu rok 2010 vyhlášen Evropským rokem boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení. Česká republika, jako členský stát EU, sladuje svou sociální politiku s řadou doporučení orgánů EU a nechává se inspirovat příklady dobré praxe. Následující podkapitoly se budou postupně věnovat přístupu k otázce řešení bezdomovectví v evropském kontextu, přístupu na české národní úrovni, až ke konkrétním formám sociální práce s cílovou skupinou bezdomovců u nás.

3.1 Přístup k bezdomovectví v evropském kontextu

V Evropské unie i celé Evropě je v blízké historii bezdomovectví, stejně jako ostatní jevy vedoucí k sociální exkluzi, vnímáno jako zásadní problém. Rok 2010 byl proto vyhlášen rokem boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení. Následující odstavce se věnují fenoménu bezdomovectví, podmínkám a metodám jeho řešení z pohledu legislativy a doporučení orgánů EU. Také jsou stručně představeny národní sociální politiky a základní přístupy v sociální práci některých významných členských států EU.

3.1.1 Evropský stát, společnost, nevládní organizace a bezdomovectví

Obecná role evropského státu v pomoci osobám bez přístřeší je esenciální, i když značně omezená. Stát garantuje svým sociálním systémem a aplikací sociální politiky minimální příjmové standardy každé sociálně potřebné osobě, podmínkou je však schopnost doložit potřebné údaje, dokumenty aj., což pro tuto skupinu osob není snadné. Stát své pravomoci deleguje na regionální úroveň. Hranicí stavu hmotné nouze je finanční úroveň životního, případně existenčního minima, podle definice Evropské komise je hranice míry ohrožení chudobou a sociálním vyloučením nastavena ve výši 60 % mediánu ekvivalizovaného příjmu. Osoby nacházející se pod touto hranicí jsou již jednoznačně ohroženy sociální exkluzí (EUROSTAT, 2017).

Členský stát se ve většině zemí EU opírá o kvantifikaci minimálního příjmu, systém sociálních služeb a sociální bydlení⁴. Součástí sociálních služeb je i podávání sociálního poradenství, umožňující základní orientaci v systému. Komplementem aktivit státu je praktická činnost nevládních organizací. V Evropě je činná již zmíněná organizace FEANTSA (Fédération Européenne d'Associations Nationales Travaillant avec les Sans-Abri), koordinující aktivity národních organizací pracujících s cílovou skupinou osob bez přístřeší, spolupracující

---

⁴ Aktuálně velmi diskutovaného i v ČR.

s orgány EU za finanční podpory Evropské komise, zastřešuje asi 100 organizací (FEANTSA, 2017).

Dalšími významnými evropskými organizacemi jsou pak EAPN (European Anti Poverty Network), která se od roku 1990 orientuje komplexně na problematiku chudoby a dále EUR-HOPE NETWORK ochraňující zdraví sociálně vyloučených osob. Třetím aktérem při řešení bezdomovectví je občanská společnost, někdy označována jako tzv. třetí sektor. Občanská společnost iniciuje horizontálně působící zprostředkující instituce, jako jsou sdružení, spolky, náboženské komunity a organizace, hájící práva občanů aj. Funguje nezávisle na státní moci. Známé svou činností s bezdomovci je např. sdružení Sant' Egidio (CIVIL SOCIETY INTERNATIONAL, 2017).

3.1.2 Řešení problematiky bezdomovectví v evropském kontextu

Řešení problematiky bezdomovectví je v současné Evropě unifikováno na základě závazných opatření vyplývajících z národních akčních plánů sociálního začleňování, které vznikaly pod gescí Výboru pro sociální ochranu Evropské komise, každá země má však samozřejmě své vlastní specifické fenomény, které musí individuálně zohledňovat (EUROPEAN COMMISSION – EMPLOYMENT, SOCIALAFFAIRS AND EQUAL OPPORTUNITIES DG, 2007).

Severské země - Dánsko, Norsko, Finsko a Švédsko, řeší bezdomovectví již dlouho a výsledkem je celkově nízký počet osob bez přístřeší. V zemích jižní Evropy je počet bezdomovců zásadně vyšší. Akutnost řešení tohoto problému je dáno zjevně také klimatickými podmínkami. Finsko bezdomovectví aktivně řeší od roku 1985, kdy byl zahájen výzkum tohoto fenoménu, aby mohla být vyvíjena konkrétně cílená podpora, ideou je zde redukce azylových domů a zapojení osob bez domova do standardních podmínek bydlení. Jako funkční se zde vykazují strategie „Housing First“. Bohužel je počet osob bez domova nezanedbatelný ani ve vysoce industrializovaných zemích, jako v Německu, Francii, Belgii, Velké Británii, ač tyto státy vykazují nízkou mírou ohrožení chudobou a sociálním vyloučením (FEANTSA, 2017).

Země Visegrádské čtyřky mají v hodnotách bezdomovectví velký rozptyl. V Polsku osoby žijící mimo soukromou domácnost tvořily v roce 2011 pouze 0,5 % populace, na Slovensku pak 3,4 % populace (ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2014).

Francie na republikové úrovni učinila průlomový krok v roce 1990, kdy uzákonila garanci práva na bydlení jako solidární povinnost. Následně začaly vznikat oblastní akční plány a byl založen tzv. fond solidarity. Nevýhodou je, že pouze 5 % bytového fondu vlastní stát, což silně redukuje sociální bydlení (HOUARD, 2012). V roce 2007 byl ve Francii vyhlášen zákon zvaný DALO („Droit au Logement Opposable“), tj. zákon o vymahatelném právu na bydlení, který ustanovuje povinné mediační komise, posuzující jednotlivé žádosti. Zákon paralelně

s vymahatelným právem na bydlení vyhláší také vymahatelné právo na krizové ubytování, které bývá častým dočasným řešením (HOUARD, 2012).

Ve Velké Británii vstoupil roku 1977 v platnost zákon „The Housing (Homeless Persons) Act“ věnující se oblasti bezdomovectví. Centrum pozornosti přenesl od sociální práce na praktické možnosti bydlení. Velká Británie realizuje koncept sociálního bydlení, kdy jsou registrováni oficiální sociální pronajímatelé (HOUSING RIGHTS, 2015). Změna sociálního bydlení na soukromé nájemní bydlení je však v praxi obtížná, běžní pronajímatelé nemají důvěru v osoby pobírající příspěvek na bydlení, často požadují vysokou kauci, která je další zátěží, či nabízí pouze krátkodobé smlouvy. Británie uplatňuje strategie víceetapového modelu podporovaného bydlení i strategie „Housing First“. Rovněž je rozvinuté ve značné míře komunitní organizování i aktivistické hnutí, z nichž jsou známa např. aktivistické hnutí „E15 Mothers“ či hnutí odporu proti vystěhování „Eviction resistance“ (HOUSING RIGHTS, 2015).

3.1.3 Evropské strategie v oblasti řešení problému bezdomovectví

Na úrovni EU se realizují strategie, které odstartovalo především Prohlášení Evropského parlamentu o zamezení bezdomovectví na ulicích z 22. 4. 2008, dále bylo rovněž rozhodující Prohlášení Evropského parlamentu ke strategii EU v oblasti bezdomovectví z 16. 12. 2010. V 2010 proběhla konsenzuální konference o otázkách bezdomovectví, připravující podklad pro novou strategii Evropa 2020. Dále je důležité Usnesení Evropského parlamentu ke strategii EU v oblasti bezdomovectví ze 14. 9. 2011.

V roce 2013 přijala Evropská komise balíček sociálních investic. Ve stejném roce se uskutečnilo setkání ministrů, do jejichž náplně spadá oblast bezdomovectví, z 24 členských zemí. Dohodli základní principy pro efektivitu bezdomovecké politiky, mezi něž patří sdílení znalostí a příkladů dobré praxe, zajištění adekvátního vícezdrojového financování, kvalitní monitoring, přípravy a implementace plánů a paralelně prováděný výzkum této problematiky (EPSCO, 2013). Z jednání ministrů dále vyplynulo, že každá evropská země si musí vytvořit svou vlastní strategii, která musí cílit na ukončení tohoto sociálního problému, nikoliv jeho administraci, musí mít jasně definovaný rozpočet a dlouhodobý finanční plán. Strategie musí být založena na konsensu a diskutována s odborníky. Klíčovou je spolupráce mezi jednotlivými resorty, především sociální oblastí, zdravotnictvím a legislativou.

Srovnávací studie o bezdomovectví zadaná Evropskou komisí konstatuje nárůst bezdomovectví ve všech zemích EU vyjma Finska, ukazuje znepokojující nárůst bezdomovectví lidí ve věku 18 – 25 let. Na tuto studii nepřímo navazuje, v roce 2016 připravený, pilotní projekt Prosazování ochrany práva na bydlení, zejména s ohledem na kontext vystěhování z primárního bydlení. Z krátké exkurse do politiky prosazované EU vyplývá zásadní poznatek - prevence je levnější a efektivnější, než následné řešení rozvinutého bezdomovectví.

Příklady strategií jsou například „Housing First“ (Nejprve bydlení) uplatňovaná ve Finsku, „Právo na bydlení“ ve Velké Británii, „Inovace“ v Dánsku a „Bezdomovectví jako proces“ v České republice. Strategie „Housing First“ si klade za cíl co nejrychleji zajistit bydlení osobám bez domova nebo ohrožené bezdomovectvím a vykazuje dle statistik úspěšnost až 80 %. Důležitým faktorem je však pokračující sociální podpora a poradenství, jinak osoby vykázané jako úspěšné mohou své bydlení opět ztratit. Doba, kdy lze považovat udržení bydlení za plně zdárné, činí 5 let. Tato strategie je uplatňována nejen ve Finsku, Velké Británii, ale i v Nizozemí a určitých oblastech USA atd. (FEANTSA, 2017).

Podle doporučení FEANTSA (2017) „Housing First“ nárokuje zrušení nocleháren a azylových domů nízké kvality, a naopak se zaměřuje na začleňování do lokalit běžných pro ostatní populaci. Nutnou součástí je poskytování terénní sociální služby. Cílová skupina má nárok na sociální služby a právo na bydlení je akcentováno jako její základní lidské právo.

Problematika bezdomovectví je v EU i celé Evropě nepopíratelně řešena, jde však o dlouhodobý proces, vyžadující systematické a koordinované plánování i adekvátní finanční zdroje. Výhodou je prioritizace tohoto fenoménu v oblasti boje proti sociálnímu vyloučení, nevýhodou pak obtížná kvantifikace výstupů s ohledem na obtížnost získávání statistik i možné opětovné recidivy. Pozitivních výsledků pak jednoznačně dosahuje strategie „Housing First“ uplatňovaná v mnoha zemích.

3.2 Sociální práce v oblasti bezdomovectví v ČR

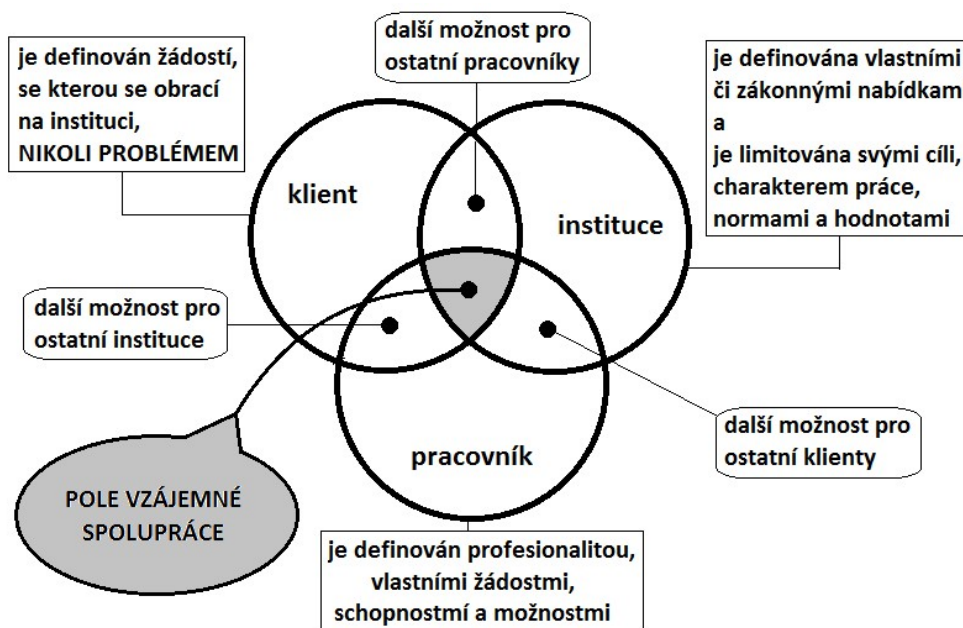
Sociální práce zmírňuje dopad a pomáhá s řešením tíživých sociálních situací občanů cestou sociálních služeb. Předpokladem, při angažovaném řešení takovéto situace u druhého člověka, je profesionální kompetence podpořené osobnostními kvalitami sociálního pracovníka. Pomoc je zaměřena především na podporu klientů a aktivaci jejich zdrojů, použitelných při zvládnání jejich tíživé situace (VRTÍŠKOVÁ, 2009, s. 40). Cílem pomoci cestou sociální práce s jednotlivci, skupinami či komunitami je zlepšování nebo obnova jejich schopností sociálního fungování a též tvorba podmínek ve společnosti, podporujících tento proces (MATOUŠEK, 2007, s. 184). Sociální práci s bezdomovci je možné chápat v širším a užším smyslu. Širším smyslem je obecná starost společnosti o její členy, především ty, kteří z objektivních či subjektivních důvodů nedisponují dovednostmi či prostředky k opatření nebo udržení bydlení. Stát proto aplikuje princip solidarity, využívá legislativní rámec, sociální politiku, sociální práci a sociální dávky. V užším smyslu jsou cíle sociální práce dílčí a praktické kroky prevence, minimalizace dopadu fenoménu bezdomovectví a minimalizace počtu lidí žijících na ulici (MATOUŠEK a kol., 2007, s. 179 – 180). K bezdomovcům se v ČR přistupuje cestou tzv. komplexního modelu práce s bezdomovci, zahrnující všechny fáze bezdomovectví – ohrožení, sociální vyloučení i návrat k běžnému životu. Cíl komplexního modelu je:

- Minimalizace jedinců a domácností, přicházející o bydlení.
- Minimalizace počtu zjevných bezdomovců.
- Zvýšení efektivity a výkonnosti systému práce s bezdomovci.

Oblasti, kam je zaměřena pozornost, jsou:

- Podpora prevence a sociální začleňování těch bezdomovců, co mohou a mají zájem se vrátit k obvyklému životu s bydlením a za to berou zodpovědnost.
- Rozšíření sociálních služeb pro ohrožené sociálním vyloučením, dále rozvoj bydlení s podporou a rozvoj procesu přechodu k samostatnému bydlení.
- Rozšíření dosavadní koncepce sociální práce s bezdomovci o model, soustředující se v prvním kroku na bydlení (housing first).

Při zkoumání užších cílů sociální práce s bezdomovci je třeba se pohybovat v tzv. poli vzájemné spolupráce aktérů: lidí bez domova či ztrácejících domov, sociálních pracovníků a institucí. Toto pole schematicky zobrazuje obr. 2., z kterého je zřejmé, kde je prostor pro účinnou a efektivní spolupráci.

Obr. 2. Pole efektivní vzájemné spolupráce
(Zdroj: ÚLEHLA, 1996, s. 51)

Jen v poli vzájemné spolupráce se dají hledat reálně dosažitelné cíle sociální práce. Není-li toto pole dostatečně veliké nebo dokonce zaniká-li, dosažitelnost cíle se ztrácí.

Bezdomovci, s kterými se setkávají profesionální pracovníci (sociální pracovníci, sociální kurátoři, zdravotníci, terapeuti, policisté, strážníci apod.) jsou především ze skupiny zjevných a ze skupiny skrytých, využívající ubytovacích služeb, případně opouštějící instituci (psychiatrickou léčebnu, léčebnu dlouhodobě nemocných, věznici, dětský domov apod.).

Skupina latentních bezdomovců je pak v zorném poli aktivit preventivních programů různých služeb (finanční gramotnost, práce se závislostmi, práce s mládeží apod.).

3.2.1 Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v ČR do roku 2020

Sociální politika, má-li být účinná v realizaci svých cílů, potřebuje působit jak ve směru marginalizovaných občanů, tak i na společnost. Má účinně omezit marginalizaci a sociální vyloučení, ale i podporovat připravenost a ochotu společnosti přijmout zpět sociálně vyloučené občany (MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2013, s. 23). Cíl politiky řešení bezdomovectví je hlavně udržení či nalezení bydlení, nespokojuje se s poskytováním přístřeší a ubytování, tedy přechodným řešením. Uvedené cíle a komplexní model je součástí materiálu schváleného vládou ČR v usnesení z 28. 8. 2013 pod č. 666, Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v ČR do roku 2020, dále jen Koncepce (MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2013).

Základními aktéry vládní Koncepce jsou (MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2013, s. 20 - 24):

- bezdomovci a aktéři, hájící jejich zájmy,
- ústřední orgány státní správy,
- obce a kraje (mající samostatná a přenesená působnost),
- Úřad práce ČR,
- poskytovatelé sociálních služeb, charitativní, církevní a dobrovolnické organizace,
- poskytovatelé a zaměstnanci zdravotních služeb a zdravotní pojišťovny,
- Probační a mediační služba, Policie ČR, obecní a městská policie
- akademičtí pracovníci a nezávislí výzkumníci,
- politická reprezentace,
- média,
- veřejnost (občané) a zaměstnavatelé.

Koncepce, kterou připravilo MPSV, řadí mezi aktéry, mající roli při řešení bezdomovectví, mimo jiné též veřejnost (občany), zaměstnavatele a média. Koncepce konstatuje, že zásadním krokem k předcházení bezdomovectví je osvěta, především informovanost o situaci bezdomovců, o jejich reálných možnostech a o možnostech pomoci a podpory reintegrace, které má společnost. Další doporučenou praxí je vzdělávání. Konstatuje, že nejefektivnější je působení od dětského věku a zaměřeno má být především na oblast finanční gramotnosti, která se prosazuje na úrovni středního školství a dobrá praxe ukazuje vhodnost tématu i pro základní školství. K prevenci přispívá zatím jen ojedinělá praxe především na školách, jejímž cílem je ukázat situaci a život bezdomovců. Tím představuje bezdomovce jako občany, jako lidi. Koncepce reflektuje tuto dobrou praxi a její podporu dává

pod gestci MŠMT, Mezinárodní skupiny pro prevenci a řešení problematiky bezdomovectví a Svaz měst a obcí ČR. Osvětové aktivity zaměřené na širokou veřejnost svěřuje Koncepce gestci MPSV, SMO ČR, Asociaci krajů ČR, MV, Mezinárodní skupině pro prevenci a řešení problematiky bezdomovectví a médiím (MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2013, s. 54 – 55). Posledně jmenovaný aktér – média, která mají bezesporu velký význam pro informovanost a osvětu, nemají v Koncepci dále svoji roli či přímé úkoly specifikované, zdá se, že jejich rolí je být nástrojem pro aktéry ostatní.

Role médií v tématice bezdomovectví nemusí být jen v šíření informací o bezdomovectví, ale také např. v omezování stigmatizace lidí bez domova. Stigmatizace podporuje rozdělení společnosti na „my“ a „oni“, podtrhuje jinakost jako hranici a staví hráz k přijetí jinakosti (GOFFMANN, 2003, s. 17). Seriózní média téma bezdomovectví podávají veřejnosti v názorově neutrální formě, informací však nepřinášejí mnoho a mají tendenci je prezentovat v době, kdy je téma viditelnější – v mrazivém počasí, v době rozvířené kauzy, kde hrají důležitou úlohu bezdomovci apod. (MERTL, HEJNAL, 2013; KOŠTÁLOVÁ, 2013, s. 33). Tato forma prezentace vyzdvihuje individuálnost příčin a přehlíží či zastiňuje systémové příčiny, napomáhá tak stereotypům v představách lidí, že řešení bezdomovectví je selhání jedince, a že řešení má v rukách bezdomovec. Občané s tímto přesvědčením pak požadují minimalizovat podíl prostředků ze státního rozpočtu určený k řešení sociálního vyloučení (KELLER, 1995, s. 18 – 19).

K řešení bezdomovectví je důležitá i připravenost pracovního trhu, Koncepce ji považuje za nedostatečnou a zmiňuje potřebu podpory podnikatelského sektoru, především formy sociálního podnikání. Současně však uvádí potřebu hledat mechanismy pro její financování (MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2013, s. 54).

Koncepce zmiňuje jako důležitý pilíř k odstraňování bezdomovectví podporu a rozvoj občanské společnosti (MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2013, s. 43), jde však o proklamaci, bez určení konkrétních kroků. Lze to ospravedlnit. Je pochopitelné, že proces rozvoje občanské společnosti přesahuje rámec Koncepcí řešené problematiky. Občanská společnost je „škola demokracie“, prostor, v kterém jsou si občané vědomi svých společných zájmů, prosazovaných cestou horizontálně působících institucí (na rozdíl od vertikálního principu nadřazenosti a podřízenosti), kterými jsou: asociace, sdružení, společenské organizace, církve, odbory, spolky apod., nezávisle na státu. Lze ji též vymezit jako „všechno, co není státem“. Rozvoj občanské společnosti nemůže být závislý na moci státu. Nejsou-li aktivity občanské společnosti v rozporu se zákony, stát nezasahuje a neurčuje její obsah. V prostoru občanské společnosti lze předpokládat využití lokálních komunitních zdrojů i v oblasti sociální práce. Služby tak mohou být cíleněji navázány na skutečné potřeby klientů. Lze očekávat i vznik pracovních míst a rozvoj občanské vzájemnosti např. dobrovolnictví. V takové struktuře mohou marginalizované skupiny také vyjadřovat své zájmy a potřeby, například

prostřednictvím sdružování se v neziskových organizacích (RAKUŠANOVÁ, STAŠKOVÁ, 2007, s. 37 – 38).

3.2.2 Prevence bezdomovectví jako společenský úkol

Prevence bezdomovectví je levnější a efektivnější než jeho náprava po jeho vzniku a rozvinutí. To ukazují i závěry výzkumů a dobrých zkušeností v rámci Evropy. K účinné prevenci je třeba vytvořit právní, soudní, sociální a výkonný rámec účinné obrany vystěhovávání bydlících, spouštějící tak reálnou bezdomoveckou kariéru. Prevence vystěhování by měla řešit a přinášet včasnou, úplnou a proaktivní informovanost bydlícího, nebo celé domácnosti, o situaci, které může čelit v případech ohrožujících bydlení. Osobní návštěvy pověřených pracovníků (sociální kurátoři, sociální pracovníci, zaměstnanců probační a mediační služby apod.) v domácnostech jsou proto nezbytné, aby byli nápomocni mediaci v problému vedoucího ke ztrátě bydlení. Předjít ztrátě bydlení lze i poskytnutím náhradního bydlení. To v současnosti v ČR naráží na nevyhovující bytovou politiku obcí a nedostatek obecních bytů i prostředků k poskytnutí náhradního bydlení. Preventivní pozornost je třeba věnovat i lidem při opouštění institucí (věznic, dětských domovů, ústavů, nemocnic, léčeben). Propouštění klientů do dočasného ubytování se ukazuje jako nevyhovující (BUSCH-GEERTSEMA, 2014).

Modelem řešení bezdomovectví v ČR je vícestupňový systém aplikovaný až ve chvíli, kdy se člověk ocitá na ulici. Takový jedinec pak projde řetězcem sociálních služeb: noclehárna – azylový dům – tréninkové (sdílené) bydlení – chráněné (časově omezené) bydlení – standardní byt. Tuto cestu provází stres. Jeho zdrojem jsou čekání, stěhování se, nedostatkem soukromí a zátěž z řešení řady potíží. Hrozí tak recidiva života na ulici a adaptace na bezdomovecký životní styl s rezignací na změny. Variantní model je housing first, není přímo prevencí bezdomovectví, ale je účinnou prevencí patologických jevů s bezdomovectvím svázaných. Vytváří fyzický, časový a právní prostor k řešení příčin vedoucích ke ztrátě bydlení, na kterém může klient pracovat samostatně i s pomocí pracovníků sociální, zdravotní, právní a jiné sféry. Více stupňový model vyžaduje nejprve léčbu a přípravu na stálé bydlení, housing first preferuje myšlenku ukončit bezdomovectví před jeho postupným řešením. Zkušenosti z EU – z Holandska, z Dánska, ze Skotska, z Francie, z Anglie, z Portugalska – ukazují, že negativní výsledky, tedy ztráta bydlení získaného realizací modelu housing first, je mezi 3 až 20% (BUSCH- GEERTSEMA, 2014).

„Zlepšení zdraví a sociální integrace prostřednictvím housing first v ČR ... se uvažuje v pilotním projektu v Brně“ (ZABLOUDILOVÁ, 2016), kde na začátku roku 2016 schválilo zastupitelstvo první fázi projektu financovaného z 95% evropským sociálním fondem. Projekt se týká v této fázi rodin, zkušenost s jeho aplikovatelností a efektivitou má ale otevřít cestu i k rozšíření této praxe směrem k jednotlivcům.

Prevenci bezdomovectví nelze vidět jen optikou zaměřenou na bydlení samé. Prevence bezdomovectví je komplexní, multitématický proces, zaměřený na všechna podstatná rizika a faktory jeho vzniku. Aktuální problematikou je např. zadlužování. Zde má význam osvěta, vzdělávání, prohlubování finanční gramotnosti a posilování dalších sociálních dovedností. Prevencí je i účinná politika zaměstnanosti, rekvalifikace, mobilita lidských zdrojů a celoživotní vzdělávání. Další prostor je oblast rodinné politiky, podpora rodiny a její stability, sociálně právní ochrana dětí a podpora přirozeného a zdravého vývoje dětí, stejně jako podpora zdravého životního stylu. Prevence závislostí na alkoholu, návykových látkách a rizikovém chování je součástí i prevenci bezdomovectví. Včasná sociální práce s lidmi propouštěnými z institucí byla v této práci již několikrát zmíněna. Z pohledu sociální, zdravotní, právní a vzdělávací práce se osvědčuje multidisciplinární přístup na jedné straně, na druhé straně pak rozvoj a posilování občanské společnosti a všeobecné zodpovědnosti za chod společnosti (ZOUFALÁ, 2012).

3.2.3 Terénní sociální práce s bezdomovci

Terénní sociální práce je prováděna v přirozeném prostředí klienta, především na ulici, tzv. streetwork. Orientuje se na potřeby klienta, ale má současně na zřeteli ochranu společnosti před nebezpečnými jevy, pramenícími ze životního stylu klienta. Klient nepřichází za pracovníkem, ale pracovník klienta aktivně vyhledává a navazuje s ním specifický profesionální vztah. Tento model sociální práce vychází ze zkušenosti, že aktivní vyhledání služeb ambulantních i pobytových nejsou zdaleka všechny osoby bez domova schopny. Službu nevyhledá např. bezdomovec, který je na ulici krátce. Nemusí o dostupnosti služby vědět, nebo její aktivní vyhledání odmítá, např. pro postoj, kterým se vymezuje vůči bezdomoveckému životnímu stylu a brání se stigmatizaci. Klient může také podlehnout „propagandě“ uliční komunity o nízké kvalitě služeb, nízké hygieně, nesmyslnosti provozního řádu apod. Může hrát roli také snížená pohyblivost, dezorientace či neschopnost středisko najít. Často brání kontaktu se zařízením rezignace a přijetí ulice, jako místa k životu, u bezdomovců dlouhodobě žijících na ulici, u nich streetworker buduje či obnovuje důvěru v organizaci. Tím se stává terénní sociální práce prvořadou v řetězci kroků, které mohou člověku žijícímu na ulici umožnit zlepšit kvalitu jeho života (NEDĚLKOVÁ, GOJOVÁ in JANOUŠKOVÁ, NEDĚLKOVÁ, 2008, s. 26 - 52).

Terénní pracovník mapuje veřejná i neveřejná místa, využívaná lidmi bez přístřeší k přespávání, k odpočinku, k setkávání se, k získávání zdrojů obživy nebo sloužící ke specifickým účelům (příprava stravy, získávání kovů k prodeji ve sběrnách, vypalování kabelů, uložení věcí a materiálu apod.). Identifikuje důvody návštěv těchto míst, důvody jejich opuštění, systém jejich střídání, získává informace o místech nových. Informují ho sami bezdomovci, obyvatelé z okolí, policie i jiné sociální služby. Kontakt s novým klientem bývá

zprostředkován klientem jiným, jindy může být pracovník pasivní a v dané lokalitě vyčkávat na oslovení nebo je naopak aktivita na jeho straně a nového klienta kontaktuje on (MATOUŠEK, 2003, s. 174 – 175). Kontakt bývá doprovázen často konkrétní materiální nabídkou typu potravinového či hygienického balíčku, oblečení apod., pro podporu další komunikace. Poskytnutí informací či pozvání do organizace bývá doplněno letákem, brožurou, případně pozvánkou znějící přímo na jméno klienta. Klienti žijících na ulici jsou citliví na omezování autonomie a na tlak okolí, je třeba to respektovat, i když k využití služby nedojde, monitorování klientovy situace by mělo s trpělivostí pokračovat.

K terénní práci patří základní sociální poradenství, zjišťování potřeb a řada konkrétních reakcí, doporučení a zprostředkování úkonů, které klientovi mohou pomoci řešit jeho situaci. Složitější úkoly je vhodné řešit ve stálém sídle služby, nejčastěji nízkoprahovém centru, které má širší možnosti k poskytování pomoci i osvěty, propojování sociální práce se zdravotní pomocí. Ta bývá bezdomovcům pro jejich potíže s hygienou nebo zdravotním pojištěním často odepřena, nízkoprahová denní centra (NDC) mají lepší podmínky k ošetření zranění, převaz, dezinfekci, odhmyzení apod., než pracovník v terénu, kde ale jsou klienti, pro nemožnost nebo neochotu k návštěvě NDC, ošetřování také. K terénní práci patří i sociální asistence. Návštěvy úřadů jsou pro lidi žijící na ulici náročné, blokuje je strach, nechut', nízká komunikační dovednost a dezorientace. Pracovníci příslušných úřadů za přítomnosti sociálního pracovníka také s bezdomovci jednájí uctivěji. Osobní doklady jsou pro klienta důležitým faktorem. Doprovodem do instituce může pracovník získat zpětnou vazbu o konkrétních možnostech a potřebách klienta (BARTÁK, 2004, s. 124 -125).

Terénní služba je realizována nejčastěji pěší pochůzkou. Jako výhodná se ukazuje i mobilní terénní služby, kterou u nás začala poskytovat Naděje v Praze od roku 2008. Prolíná se zde terénní a stacionární služba, je poskytována blíže klientům formou pravidelných zastávek vozidla, vybaveného k širší pomoci, než jsou možnosti pěšího pracovníka, v oblasti zdravotní pomoci, ale i sociální práci lze dělat na vyšší úrovni. Chráněný prostor, výpočetní technika a internet jsou užitečnými nástroji. Materiální pomoc – potravinové nebo hygienické balíčky, teplé jídlo, teplé ošacení, přikrývky – se poskytuje snáze. V naléhavých případech lze zařídit i převoz klienta do nemocnice, na úřad apod. Mobilní služba je též nízkoprahová, anonymní, mohou jí snáze využít i lidé pod vlivem alkoholu nebo omamných látek, ti, co jim činí potíže dodržet provozní řád stacionárních služeb (MAREK, STRNAD, HOTOVCOVÁ, 2012).

3.2.4 Další sociální služby pro oblast bezdomovectví

Řešením bezdomovectví se zabývají jak kraje, tak města a obce nejčastěji formou financování sociálních služeb určených občanům, kteří ztratili bydlení, nebo jim tato situace hrozí. Plánování finančních prostředků k financování sociálních služeb určených bezdomovcům

je obtížné, protože cílovou skupinu je náročné monitorovat a může hrozit nedostatek peněz příspěvkovým i nestátním neziskovým organizacím, zajišťujícím tyto služby. Velká část zařízení a služeb pro bezdomovce je v působnosti neziskových organizací, řada jich je navázaná na některou církev, část zařízení a služeb pro bezdomovce provozují příspěvkové organizace zřizované kraji nebo obcemi (SCHWARZOVÁ 2010, s. 328). Sociální služby upravuje Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, a bezdomovcům jsou určeny především služby sociální prevence, které: „... *napomáhají zabránit sociálnímu vyloučení osob, které jsou tímto ohroženy... Cílem služeb sociální prevence je napomáhat osobám k překonání jejich nepříznivé sociální situace a chránit společnost před vznikem a šířením nežádoucích společenských jevů.*“ (Zákon č. 108/2006 Sb., § 53) K realizaci služby slouží tři základní formy (Zákon č. 108/2006 Sb., § 33):

- Pobytové služby poskytují ubytování v sociálních zařízeních;
- Ambulantní služby jsou poskytovány těm, kdo zařízení sociálních služeb navštěvují nebo jsou doprovázeni;
- Terénní služby se poskytují v přirozeném sociálním prostředí klientů.

Sociální práci s bezdomovci lze dělit na činnost a aktivitu pomáhají uspokojit základní potřeby bezdomovců, služby zacílené na rozvoj soběstačnosti a na reintegraci do společnosti, aplikační model služeb se pak opírá o princip individuálního přístupu a provázání služeb. Základem je víceúrovňový systém, aplikovaný v rámci organizací poskytujících komplexní služby, i v rámci spolupráce mezi organizacemi. Organizace a jejich složky poskytují sociální služby v rozsahu svých cílů, uznávaných hodnot, charakteru a metod práce v souladu se stávajícími schopnostmi, dovednostmi a možnostmi uživatelů služeb (SCHWARZOVÁ, 2010).

Nízkoprahové sociální služby jsou prvním stupněm. Patří k nim terénní programy a nízkoprahová denní centra (NDC), snaží se o minimalizaci dopadů rizik životního stylu bezdomovců a motivují je k využívání dalších služeb. Přenocování, hygiena a starost o zdraví patří k úkolům druhého stupně. Ubytování s delším horizontem, např. v azylových domech (AD) nebo tréninkových bytech, je obsahem třetího stupně sociálních služeb pro bezdomovce, k jejichž nabídce patří většinou širší sortiment služeb směřujících k podpoře klientů. Posláním všech sociálních služeb pro osoby bez domova je vedle minimalizace hmotné nouze i podpora reintegrace a sociální začlenění klientů do majoritní společnosti. Zkušenost, dobrá praxe, snaha o efektivitu sociálních služeb, ale i zákonná ustanovení směřují úkoly služeb k aktivaci a k podpoře samostatnosti při řešení osobní situace bezdomovectví a k motivaci ke krokům, bránícím prohlubování a prodlužování této situace (Zákon č.108/2006 Sb., § 2).

Terénní služby, kterým se věnuje předchozí podkapitola, pracují tam, kde jejich cílová skupina žije. Jsou jí nejbližší a jejím hlavním cílem je zjišťovat aktuální individuální potřeby jejích členů, motivovat je k využití dalších služeb a poskytovat nejzákladnější pomoc.

Nízkoprahové centrum je zařízení, které je klientům snadno dostupné, lokalitou, provozní dobou i nenáročným prahem přístupu ke službě (anonymita, bezplatnost či jen symbolické ceny) (HERZOG in ČESKÁ ASOCIACE STREETWORK, 2007). Zařízení pro bezdomovce pracují nejčastěji jako denní centra (dále NDC). Typický rozsah služeb je materiální pomoc, klient se zde může najíst, osprchovat se, odpočinout si. Bývá k dispozici sociální pracovník, zdravotník, někdy i psycholog. Častou motivací klientů k návštěvě NDC je potravinová a materiální pomoc, potřeba odpočinku, potřeba informací a potřeba konkrétní specifické pomoci sociálního pracovníka. Nežádá se však, aby požadavek klienta přesahoval možnosti zařízení, tato situace pak vede ke zklamání a návštěvy klienta se neopakují, klient přerušil s NDC kontakt. NDC nepracují jako bezprahová, proto jsou služby poskytovány proti určité aktivitě ze strany klienta (ZATLOUKAL, 2006). Může to být hygienický požadavek na osprchování a výměnu oblečení, ale při pravidelných návštěvách může jít i o pokus vytvořit s klientem individuální plán, napomáhající procesu společenské reintegrace. Osvědčuje se však pouze jednoduchý individuální plán, který klienta nezahluje informacemi, množstvím cílů a úkolů. Jednoduchý plán umožňuje klientovi nahlédnout reintegraci jako sled postupných, ale dosažitelných kroků. Účinnost plánů sestavovaných v NDC bývá relativně nízká, klienti je z řady důvodů neplní. Opakovaná selhání mohou vést k omezení služby, což pracovníci NDC považují za dobrý motivační prvek (MAREK, STRNAD, HOTOVCOVÁ, 2012).

Vztah s klientem se v zařízení díky formálnosti prostředí navazuje obtížněji než v terénu. Omezení např. pramení z časových a prostorových možností pracovníků a zařízení, z formálního prostředí, z nutných pravidel zařízení. Podle Zákona č.108/2006 Sb. je zařazeno NDC mezi služby sociální prevence poskytující tyto ambulantní služby: Základní a odborné sociální poradenství se nejčastěji vztahuje k problémům pořizování dokladů totožnosti a získání pravidelného, i když minimálního finančního příjmu. Pracovníci NDC informují klienty, na některou z dávek mají právo, pomáhají s registrací klientů na Úřadu práce při získávání podpory v nezaměstnanosti, dávek hmotné nouze dávek, anebo se získáním dávek z důchodového systému. Komplikací bezdomovců je, že se často zdržují mimo adresu trvalého bydliště, s kterou jsou některé dávky spojené. Pomoc je též se sháněním zaměstnání nebo brigády. Do agendy sociální práce v NDC patří pomoc s přespáním. Zařízení buď provozuje vlastní služby tohoto typu, nebo pomáhá ubytování zprostředkovat.

Hledání práce nebo jednání s úřady vyžaduje různé doklady, např. profesní certifikáty, vysvědčení apod. Má-li je člověk bez domova, může se domluvit o jejich bezpečném uložení v NDC a tím je ochránit před ztrátou, zničením nebo zcizením. Dále agenda obnáší pomoc při zajišťování opisů a duplikátů dokladů, pomoc při jednání se sociálními odbory obcí, se sociálními kurátory pro mládež i pro dospělé, s probační a mediační službou, se soudy, s jinou zdravotní či sociální službou, s odbornými poradnami, s domovy důchodců a jinými institucemi. Pomoc směřuje i k otázkám zadlužení a exekuce, zprostředkovává se kontakt s věřiteli

a s exekutory, sestavují splátkové kalendáře, kontaktují právní nebo dluhové poradny. Klient v exekuci nemusí mít přístup k dávkám pro blokaci účtu, účelná pomoc může být i se změnou formy vyplácení dávek. Klient má možnost využívat adresu NDC pro příjem úřední i soukromé pošty. Pomoc klienti najdou při potřebě kontaktovat rodinu, přátele, agentury pro zprostředkování práce nebo zaměstnavatele, z NDC mohou telefonovat, mohou si zde napsat pracovní životopis a elektronicky ho odeslat. Se zdravotní službou v podobě ošetření souvisí i pomoc se zajišťováním odborné zdravotní péče a hospitalizace, včetně pomoci s nástupem do zdravotnického zařízení (oblečení a hygiena) i pomoc s osvobozením od nemocničních poplatků, případně i zprostředkování odvykací léčby. (MAREK, STRNAD, HOTOVCOVÁ, 2012; BARTÁK, 2012; MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2015)

Noclehárna je zařízení nabízející možnost krátkodobě přenocovat na bezpečném místě a provést základní hygienu. Práh služby je vyšší než u NDC, ubytují jen střízlivého klienta a za službu se platí. Klient v noclehárně nemá soukromí, sdílí ložnici s dalšími nocležníky, přenocování je tak méně komfortní a má nízký standard. Provoz nocleháren je buď celoroční, některá zařízení se však aktivují jen v zimních obdobích. Noclehárny jsou přes den zavřené, klienti je musí poměrně brzo ráno se všemi svými věcmi opustit (SCHWARZOVÁ, 2010). PRUDKOVÁ a NOVOTNÝ (2008) konstatují, že nocleháren využívají především bezdomovci žijící na ulici delší dobu, ti, kteří např. mají problém s dodržováním ubytovacího řádu azylových domů nebo ubytoven, či postrádají ochotu nebo vůli spolupracovat na změně své situace. Problémy, které se pojí s poskytováním ubytování, jsou požadavky plnění ubytovacího řádu, zpravidla časově omezený pobyt, dále pak nedostatek ubytovacích kapacit. Aktuální systém podpory lidí bez domova má dosud rezervy v provázanosti nízkoprahového ubytování s návaznými službami chráněného a tréninkového bydlení a dále sociálního bydlení. Mimo zmíněného přenocování a hygieny nabízí tyto sociální služby podobné portfolio jako NDC.

Cena za noc se pohybuje v rozmezí asi 20 až 30 Kč. V Praze patří k nejlevnějším noclehárna Hermes vzniklá přestavbou nákladní lodi v roce 2006, s kapacitou 233 lůžek, a ubytovává ženy i muže v sekci pro dlouhodobě nocující i přespávající jen na jednu noc. Praha disponuje 5 stálými noclehárnami o celkové kapacitě 367 ubytovaných. V chladných zimních dnech zřizuje či aktivuje další lůžka (INFORMAČNÍ A PORADENSKÉ CENTRUM KONTAKT, 2016).

Azylový dům (dále AD) je pobytová služba určená těm, kteří se ocitli v nepříznivé sociální situaci související se ztrátou bydlení (VRTÍŠKOVÁ, 2009, s. 54). Definic této sociální služby je více, jejich společným znakem je poskytování hrazené pobytové služby lidem v nepříznivé situaci, diference je v chápání dalších doplňkových služeb AD. V tom, zda je nabízena strava nebo podmínky pro její přípravu, jak se dále pracuje s klientem, jaká je pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů, při obstarávání osobních záležitostí a jaká jsou

výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti (MAREK, STRNAD, HOTOVCOVÁ, 2012, s. 145; HRADECKÝ, 2007, s. 35) AD se začaly v ČR otvírat po roce 1990. Zřizují je hlavně ve velkých městech neziskové a charitativní organizace, někdy též městské části a města. Zřizovatele AD zastřešuje Sdružení azylových domů, koordinující zkušenosti a dobrou praxi a zastupující je u mezinárodních organizací, členství je podmíněno materiální zázemím a především koncepcí služby, vytvářející klientům podmínky k dalším krokům sociální rehabilitace. Sociální pracovníci AD pomáhají se sestavováním individuálních reintegračních plánů, s hledáním zaměstnání, s hledáním ubytování. V nabídce mohou být i další služby a jiné jsou zprostředkovány. Služby v AD se poskytují na omezenou dobu, typicky 6 až 12 měsíců, někdy jen na měsíc, a jsou hrazené (cena za nocleh se typicky pohybuje mezi 80 až 130 Kč, údržba šatstva 20 Kč, celodenní strava je za 80 až 100 Kč, klient při ubytování skládá zálohu zhruba ve výši pětinasobku denních nákladů) a,. Brány vstupu jsou rozličné, ale vždy je kladena podmínka motivovanosti ke změně a k řešení své sociální situace. V systému služeb pro bezdomovce AD většinou navazují na práci služeb NDC a nocleháren. Optimálně by klient AD měl opouštět do stálého bydlení nebo do služeb chráněného bydlení či sociálního bydlení. Realita ukazuje, že v ČR jsou v tomto ohledu velké rezervy. Není zřídka praxe, že klient opouští AD a odchází do jiného provizorního bydlení. To podporuje efekt „otáčivých dveří“, návrat klienta zpět na ulici a pokles snahy po řešení své sociální situaci. Např. v Praze je provozováno celkem 24 AD, zaměřených na jednotlivce, na samoživitelky s dětmi i na rodiny, a vznikly i specifické AD, zaměřené na osoby se zhoršeným zdravotním stavem a osoby seniorského věku (INFORMAČNÍ A PORADENSKÉ CENTRUM KONTAKT, 2016).

Z dalších sociálních služeb, které bezdomovec potřebuje, mimo pomoci s bydlením, je užitečné poradenství a pomoc s hledáním zaměstnání, se zdravotními problémy, s právními otázkami, s řešením drogové závislosti apod. Příkladem takových služeb, určených nejen lidem bez domova, ale které jim mohou být velmi užitečné, jsou např.: Kontaktní centra, jako ambulantní služba, někdy svázaná s terénním programem, poskytují pomoc osobám se závislostí na drogách a snižující rizika spojená s užíváním návykových látek (VRTÍŠKOVÁ, 2009, s. 54). Další užitečnou službou jsou job kluby, poradny poskytující odborné sociální poradenství nezaměstnaným, které učí orientaci na trhu práce, sebeprezentaci, formulovat pracovní životopis a motivační dopis a dalším aktivitám a dovednostem. Resocializační a reintegrační programy mají pomáhat v situacích, souvisejících s trestnou činností a či trestem odnětí svobody.

Sociální služby mohou přinášet lidem bez domova prospěch, ale v procesu reintegraci mohou za určitých okolností mít i nežádoucí dopad. Nebezpečí hrozí v návyku přijímat pomoc pasivně, bez vlastní zainteresovanosti na řešení situace. Osoba pasivně přijímající pomoc v podobě sociálních služeb mívá tyto projevy:

- poskytovanou pomoc vyžaduje bezpodmínečně,
- nemá schopnost efektivně naložit a hospodařit s poskytnutou pomocí,

- nabídnutou pomoc zneužívá,
- není schopna úcty k nabídce pomoci atd.

Tomuto jevu nelze plně bránit, pomoc sociálních organizací je poměrně bez potíží dostupná. Roli zde hraje i postupná devastace osobnosti uživatele služeb a zmíněnému jevu napomáhají i rigidní vzorce chování přenášené z jiných prostředí a situací. Např. pobyt ve vězeňském prostředí podporuje vzorce účelového chování, vedoucího k opakovaným návratům do nápravného zařízení se záměrem trávit v něm delší čas. Podobné rysy chování mají i osoby uvyklé pobytu v jiných instituconalizovaných zařízeních. Bývají to tyto projevy:

- Uznání jen nejvyšší autority, chtějí jednat jen s nejvýše postaveným pracovníkem;
- Rychlá orientace v situaci, odhalení očekávání pracovníků a získávání sympatie;
- Formální a viditelné dodržování pravidel, upozorňování na své zásluhy;
- Snaha přesvědčit okolí o své výlučnosti a nadřazeném postavení proti druhým.

Možnou obranou proti tomuto jevu jsou transparentní pravidla, pozornost pracovníků k manipulativnímu chování a především pozornost k motivovanosti a cílům klientů (PĚNKAVA, 2010, s. 48 – 49).

3.2.5 Etická dilemata a osobní překážky sociálního pracovníka při práci s bezdomovci

Vztah klient – sociální pracovník je profesionální, vymezený hranicemi, které sociální pracovník vytváří na pozadí kultury společnosti, a vychází z cílů, metod práce a vnitřních norem organizace, kterou zastupuje, vychází i ze svých osobních postojů a dovedností. Svým postojem vyjadřuje sociální pracovník ve vztahu ke klientovi, ale i ve vztahu k majoritní společnosti, připravenost řešit situaci klienta a ochotu pomoci. Současně srozumitelně deklaruje, že nebude podporovat bezdomovecký životní styl (MAREK, STRNAD, HOTOVCOVÁ, 2012, s. 124).

Zastupování organizace i společnosti (v cílech, normách a metodách), přivádí sociálního pracovníka do situací, které mohou přinášet etická dilemata, a do situací, kdy se požadavky klienta mívají s hranicemi, která si pracovník nastavil. MAREK, STRNAD a HOTOVCOVÁ (2012, s. 124 – 125), uvádějí následující okruhy, jako příklady vztahující se na práci s bezdomovci, ke kterým nabízí i vhodná východiska:

- Peněžní dary a půjčky jsou na místě jen v situacích zdravotních poplatků, přepravy do důležitých míst, poplatků na úřadech apod. Je lépe je neposkytovat v podobě předání hotovosti, ale přímou úhradou výdaje pracovníkem.
- Dárky a dary klienta pracovníkovi, kterými si ho snaží „koupit“, zavázat nebo projevit vděčnost. Klient se odmítnutím může cítit uražený, přesto dárky vyšší hodnoty pracovník musí odmítnout.

- Prodej a mimopracovní dohody, ze strany klienta, pracovníka ke klientovi zavazují a ohrožují jeho profesionální vztah k němu. Pracovník je musí odmítat a nevstupovat do podobných smluvních vztahů, nepatří to k sociální práci.
- Svěřování se s protiprávním jednáním – klient musí být předem informován, že má pracovník ohlašovací povinnost pouze ve vážných případech (vražda, násilí, týrání svěřené osoby, ohrožení státu apod.). Pracovník se setkává s informacemi o přestupcích a drobné kriminalitě, zde zachovává mlčenlivost, její narušení ohrožuje vztah s klientem. Pracovníkovi nepřísluší soudit tyto činy, může se ale tázat po příčinách a po nápravě.
- Pomlouvání pracovníků pomáhajících profesí a služeb, ať již je projevem manipulace, verbální agrese, nedorozumění, je nevhodné podporovat, ale současně je vhodné v nich vidět možný zdroj ke zlepšení kvality služeb.
- Vyjadřování erotických citů. V pomáhajících profesích je nemyslitelný jiný vztah než profesionální. Sympatie mohou být motivující ke změně, musí mít ale neerotický charakter.
- Vyhržování (sebevraždou, násilím apod.) za účelem vymožení si služby, je nejčastěji manipulací. Ale s ohledem na stresový život, časté afektivní poruchy klientů je řádné prozkoumání klientových motivů nutné.
- Manipulace do role známého, „kamaráda“, přihlížejícího apod., vede ve vztahu s klientem ke stagnaci a stylu práce podobajícího se „popovídání si u kávy“. V takovém případě jde vlastně o nezvládnutí profesionálního vztahu ve fázi jeho navázání nebo udržení.
- Příslib nesplnitelné služby či dosažení nereálného cíle ohrožuje klienta, může ho odvést od vlastního aktivního úsilí. Ve výsledku může dojít k poškození vztahu s pracovníkem, organizací i prohloubení rezignovaného postoje klienta.

Pracovník má podle zákona o sociálních službách právo požadovat pro svou práci supervizi. Podle charakteru práce, typu klientů i osobních potřeb pracovníka je možné volit supervizi buď individuální, s jasně koncipovaným tématem nebo případem, nebo skupinovou, kdy skupina pracovníků hovoří se supervizorem o případu jednoho z nich, nebo týmovou, při které je cílem komunikace a spolupráce v týmu či organizaci. Supervize je důležitý faktor podpory profesního i osobního vývoje pracovníka, neměla by ji nahrazována kolegiální diskuse o případu či o týmových tématech, běžně nazývaná intervize, ta je užitečná v jiných ohledech.

K omezujícím podmínkám pracovníků pomáhajících profesí při práci s bezdomovci je dobré zahrnout rizika, kterým jsou pracovníci vystaveni. Jsou to rizika pracovní. S těmi musí pracovníky seznámit organizace, kterou zastupují. Úkolem pracovníka je tato rizika přijmout jako součást své práce a vytvořit si účinné ochrany a obrany proti nim. Jde o zvýšené riziko onemocnění infekčního charakteru a parazity. Jeho snášení vede ke stresu a úzkosti z možného ohrožení svého zdraví i zdraví blízkých, rodiny a přátel. Některé infekční choroby jsou velmi závažné, hrozí např. nákaza TBC, která se může ojedinele objevit i přes preventivní očkování (STOKLASOVÁ, 2010, s. 25; TRNKA, KANTOROVÁ, KREJBICH, 2003).

Rizikem je i to, že sociální pracovník čelí expozici fyzickému násilí. Klienti terénních služeb i ubytovacích služeb mohou být ozbrojeni nožem či podobnou zbraní. Pod vlivem stresového zatížení těchto lidí, může i nevinný podnět vést k agresivní reakci vůči pracovníkovi. Podnětem může být oslovení, pohled vyhodnocený klientem jako nevhodný či oprávněný požadavek, např. doporučení hygieny a převléknutí. Riziko fyzického napadení vzrůstá u klientů pod vlivem alkoholu, návykových látek a u klientů, pohybujících se ve skupině nebo pobývajících na odlehlých místech. Ohrožující může být též spor klientů samých. Klienti nejsou zvyklí respektovat osobní prostor, přistupují k druhému příliš blízko, to pracovníkovi komplikuje a zneřehledňuje situaci, vyžaduje to důslednost při stanovování a udržování hranic a trvalou obezřetnost. Agresivita nemusí vygradovat až do fyzického násilí, častěji jde o agresivní slovní, ale i s tou je potřeba se umět vypořádat a hádky mírnit.

Překážkou práce s bezdomovci může být zápach, není-li pracovník schopen si na něj zvyknout. Zápach pochází z nedodržování hygieny těla, neudržovaného oděvu, zanícených ran a bércových vředů. Klienti jsou někdy pokálení nebo pomočeni, inkontinenci působí opilost, zdravotní potíže i vysoký věk. Pracovník potřebuje umět klienta vyzvat k umytí a převléknutí.

Další rizikový faktor sociální práce s bezdomovci je nestabilita. Situace, vztah, dosažený výsledek mezi pracovníkem a klientem, mezi klienty navzájem, mezi klientem a třetí stranou (organizací, institucí, úřadem, jeho rodinou atd.) se může kdykoli změnit, drobně i radikálně, pro pracovníka někdy srozumitelně, jindy naprosto nečitelně. Tato změna může přejít do situace, v které pak bude ohrožen pracovník a/nebo klient. Bezdomoveckou populaci tvoří chronicky nemocní lidé, lidé se sníženými mentálními schopnostmi, vyrůstající v sociálně patologických rodinách, se zážitky traumat, jde tedy o lidi s velmi nestabilními základy života. Sociální pracovník musí vnímat jiné rozvrhování světa bezdomovců, naučit se rozpoznávat potenciaální zdroje konfliktů a včas je eliminovat. Konfliktním situacím se není možné vyvarovat vždy, je třeba naučit se je mírnit a mírnit i jejich následky. U klientů platí zákony ulice – vyhrává silnější nebo prohnanější, ten má pak větší šanci na přežití.

Předložený výčet rizik a podnětů, které je třeba mít pod kontrolou, zbystrěná pozornost i intuice, potřebuje energii a plné nasazení. Pracovníka proto ohrožuje i jeho vlastní únava a psychická vyčerpanost. Pracovník se denně setkává s klienty, kteří jsou deprivovaní, depresivní, agresivní, stresovaní životem, nemocní, mají narušené sociální vazby, nevidí cestu ze své situace, nevidí pro sebe naději. Není pracovníka, kterého by některá situace bytostně neoslovila. Velká fluktuace pracovníků ve službách, cílících do oblastí bezdomovectví, vypovídá o náročnosti této práce. Řada pracovníků odchází ještě ve zkušební době. Pracovní nasazení u těch, kteří své práci zůstávají věrní, představuje reálné riziko ve výskytu syndromu vyhoření. Může ho podpořit ztráta nadšení a víry ve smysluplnost své práce, efekt „otáčivých dveří“, který do služby přivádí zpět klienty, u nichž byla naděje k vyřešení jejich problémů.

Ochranou pracovníka zde může být jen profesionalita, supervize, zdravý životní styl po fyzické i duševní stránce a široká sociální síť (KEBZA, ŠOLCOVÁ, 2003, s. 14 – 16).

3.3 Stručný přehled služeb pro bezdomovce na území Prahy

V Praze působí několik klíčových organizací, které poskytují služby osobám bez přístřeší, jiné služby se s touto problematikou zabývají okrajově, nebo jejich cílová skupina zahrnuje klienty s jinými potřebami, které se s bezdomovectvím často kryjí (např. cílová skupina drogově závislých zahrnuje bydlící i nebydlící klienty).

Naděje - informace o službách v Praze jsou dostupné na www.nadeje.cz/praha
Působit začala 21. srpen 1990. V té době přicestovali do Prahy uprchlíci z Rumunska, pomocnou ruku nabídli lidé, kteří se sešli na pražském Hlavním nádraží. Nejprve jim zajišťovali jídlo, později i ubytování v Praze. Tato dobrovolná činnost dala vzniknout charitativní organizaci Naděje. Dnes má Naděje působnost na území celé ČR a pomáhá potřebným v široké škále programů. Vznik i rozvoj Naděje je svázán se jménem Vlastimila Hradecká. V Praze, za minulých víc jak 25 let, vybudovala mnoho služeb:

- Terénní program
- Nízkoprahové denní centrum U Bulhara a Bolzanova
- Azylové domy Žižkov, Radotín, Vršovice, Záběhllice
- Noclehárny Žižkov a Středisko Naděje Praha a noclehárna Na Slupi
- Psychologické poradenství, Praktický lékař a gynekologie.
- Naděje nabízí dále i křesťanskou duchovní péči.

Centrum sociálních služeb Praha - Informace dostupné na www.csspraha.cz
CSS patří k největším sociálním organizacím v Praze. Zřizovatelem je hlavní město Praha, které sloučilo v roce 1998 několik rozpočtových organizací. Další roky se CSS rozrůstala v počtu svých pracovišť i v sortimentu nabízených sociálních služeb. Zasahuje svou působností i do zdravotní a informační oblasti. V nabídce má CSS terénní program, ambulantní i pobytové služby pro osoby v tíživé životní nebo sociální situaci: Noclehárnu – loď Hermes, AD pro muže, AD pro ženy, AD pro rodiny, samoživitelky s dětmi, pro páry i jednotlivce, AD s ošetrovatelskou službou.

Armáda spásy - Informace jsou dostupné na www.armadaspasy.cz/praha .
Motto Armáda spásy (AS) je *Soup, Soap a Salvation* neboli *POLÉVKA, MÝDLO A SPASENÍ*. Poskytuje osobám v nepříznivé sociální situaci sociální služby a to vždy komplexně. Ve Velké Británii organizaci založil v roce 1865 duchovní William Booth. AS má vojenskou organizaci, uniformy i terminologii, působí v Československu od roku 1919, přečkala okupaci 1939 až 1945, ale po roce 1948 byla činnost zastavena. Na původní činnost navázala až po roce 1989.

Dnes působí v celé ČR, nabízí mimo jiné i služby pro lidi bez domova - komunitní centra a sbory, domovy Přístav, služby následné péče, vězeňskou péči a organizuje i humanitární pomoc. Ústředím práce s bezdomovci je Centrum sociální péče B. Bureše, v Praze 7. Centrum provozuje AD, noclehárnu, NDC a službu sociální rehabilitace. V nabídce má základní ambulantní zdravotnickou péči, duchovní péči, charitativní šatník, nabízí praní šatstva a osobního prádla, má ve své nabídce i terénní program a terénní ošetřovnu.

Charita ČR - Informace jsou dostupné na www.charita.cz

Zřizovatel Charity je katolická církev - Česká biskupská konference. Je největší nestátní organizace zaměřená na charitu a sociální práci na území ČR i v zahraničí, v ČR sdružuje více jak 300 charit. Ve své činnosti navazuje na předchozí křesťanskou a církevní péči o chudé a potřebné, jejíž počátky jsou svázány s rokem 1919 a další rozvoj probíhal za první republiky. Později byla její činnost utlumena a obnovila se po roce 1990. Profesionalizovala se a dnes provozuje stovky zařízení z oblasti sociálních a zdravotních služeb v ČR, jako jsou domy pro nezaopatřené matky s dětmi, pečovatelské domy, domovy pro seniory, provozuje síť pečovatelské služby apod. V nabídce má i služby lidem bez domova, lidem se zdravotními problémy, zdravotně postiženým. Cílová skupina jsou dospělí i děti, sociálně slabé rodiny, lidé závislí, vězni a další potřební.

Diakonie ČCE (DČCE) – Informace na www.skp.diakonie.cz/nase-sluzby.

DČCE nabízí sociální, zdravotní, edukační služby a pastorační péči těm, kteří jsou věkem, zdravotním postižením či jiným ohrožením v nepříznivé sociální situaci. Je to nezisková organizace s působností po celé ČR. Při práci se opírá o křesťanské hodnoty. Po 1989 navázala na prvorepublikovou činnost České diakonie. Služby DČCE v Praze, zacílené na osoby bez domova poskytuje SOS centrum – denní krizová služba (neposkytuje ubytování), a AD pro matky s dětmi

Aktuální přehled sociálních služeb na území hlavního města Prahy - soupis služeb terénních, ambulantních a ubytovacích, poskytujících přenocování i náhradní ubytování, ale i sociální služby a poradenství v dalších oblastech – přináší pravidelně každý rok aktualizovaná a vydávaná publikace **V Praze doma bez domova**, editorem této publikace je Informační a poradenské centrum Kontakt, které je složkou organizace Centrum sociálních služeb Praha (INFORMAČNÍ A PORADENSKÉ CENTRUM KONTAKT, 2016).

4 METODOLOGIE VÝZKUMU

Dnešní společnost, v níž žijeme, je nezaměnitelná sociální realita. Nabízí množství úhlů pohledu a porozumění skutečnosti, situacím a fenoménům. K cílům všech vědních disciplín je získávání a ověřování závěrů, dosahovaných cestou aplikace výzkumných metod a postupů. Empirický výzkum, jak říká HENDL (2005, s. 36), přináší poznatky cestou systematické analýzy dat získaných metodologicky podloženým způsobem. Tato myšlenka je fundament této práce i formy získávání a analýzy dat výzkumného šetření.

4.1 Cíle výzkumu

Za cíl empirické výzkumné části diplomové práce jsem zvolil popis a interpretaci žité zkušenosti vybraných respondentů výzkumného šetření, bezdomovců se zkušeností s životem na ulici, s fenomény práce a role sociálních pracovníků. Tuto zkušenost lze detekovat z životních příběhů, ze sdělení o pocitech, o představách, o postojích a očekáváních respondentů, dále z toho, jaký subjektivní význam a důležitost přikládají svým zkušenostem i mentálním konstruktům. Základní krok mapování daných fenoménů je vhodné uchopení subjektivní perspektivy respondentů. Prozkoumání, popis a pochopení prožité i prožívané zkušenosti respondentů s kontaktem, rolí a prací sociálních pracovníků je hlavní výzkumný cíl této práce. Výzkumné záměry této práce je možné shrnout do následujících výzkumných otázek:

- 1) **Jaká je žitá zkušenost bezdomovců (bez střechy) se sociálními pracovníky?**
- 2) **Jak se tato zkušenost vyvíjí v čase?**
- 3) **Které aktivity sociálních pracovníků jsou vnímány jako významné a důležité?**
- 4) **Které aktivity sociálních pracovníků jsou vnímány jako neužitečné či nepodstatné?**
- 5) **Co bych v roli sociálního pracovníka dělal jinak?**

Výčet otázek výzkumného projektu nebyl při jeho plánování uzavřený, výzkumný záměr počítal i s pravděpodobným vynořením jiných témat, které mohou navíc iniciovat nové okruhy a oblasti výzkumného bádání.

4.2 Výzkumný design

Výzkumný design je soubor atributů, vymezených například HENDLEM (2005, s. 144 - 147), reprezentující především strategie výzkumu, metody získávání dat, způsob sestavení výzkumného souboru, časový harmonogram výzkumu, metody zpracování a analýzy dat a v neposlední řadě výsledná interpretace získaných poznatků. Tato posloupnost kroků musí tvořit logickou strukturu a korespondovat s cílem výzkumu i s aktuálními poznatky, a být též

dostatečně kreativní, aby se mohla výsledná výzkumná práce ucházet o pozici vědeckou a profesionální.

Pro svou práci jsem zvolil za strategii výzkumu kvalitativní charakter přístupu ke zkoumaným skutečnostem. Jde o přístup pomáhající lépe porozumět a odhalit význam reality v centru zkoumání (DISMAN, 2002, s. 285). Výzkumné šetření se ubíralo fenomenologickou a hermeneutickou cestou a opíralo se o symbolický interakcionalismus, který přiznává určení lidského chování víc subjektivně přisouzeným významům, než vlivům vnějším (HENDL, 2005, s.84).

4.2.1 Metoda sběru dat

Výchozí metodu pro základní sběr dat jsem si zvolil polostrukturovaný rozhovor, který se opíral o soubor otázek a témat, svázaných s předmětem zkoumání, přičemž pořadí kladení otázek nebylo předem závazně dáno (REICHEL, 2009, s. 111). Tento počáteční záměr jsem záhy doplnil o další formu získávání dat a to neformální rozhovor (HENDL, 2005, s. 175) a narativní rozhovor, při němž měl respondent možnost dané téma vyprávět volnou formou (REICHEL, 2009, s. 111; HENDL, 2005, s. 176). Tyto formy rozhovoru se ukázaly jako vhodnější pro terén i respondenty výzkumu, a to i přes jistou nevýhodu spočívající ve větší časové náročnosti sběru i analýzy dat. Změnu si vynutily důležité aspekty, jejichž význam se projevil až při výzkumu samém. Prvním z aspektů byla obtížně naplňovaná potřeba navazovat důvěryhodný vztah výzkumníka s respondentem. Druhým aspektem byl osobnostní charakter respondentů, který jen minimálně podporoval strukturu. Nezúčastněné pozorování (HENDL, 2005, s. 201 – 203), zaměřené především na neverbální a prostorové chování respondentů, jsem využil jako podpůrnou metodu sběru dat. Nezúčastněné pozorování jsem spojil s osobním pobytem a pohybem v terénu i realizací interview. Získával jsem tak řadu poznatků o osobách bez domova a střechy nad hlavou, ale i o lidech v pomáhajících profesích, státních zaměstnancích, rodinných příslušnících a těch, kterých se tematika výzkumu nějak dotýká.

Měl jsem vytvořenu kostru témat a okruhů, která pamatovala na kroky, potřebné k navázání kontaktu s respondentem, a dále obsahovala dotazy, vedoucí k jádrovým tématům výzkumu, a obsahovala i otázky umožňující otevřenost procesu k dalšímu dotazování a novým interview neformálního charakteru, případně sondáž k hlubším odpovědím v určitém směru (HENDL, 2005, s. 170 - 175). Kostru otázek jsem měl otevřenou i k případům, kdy by se objevila nová témata a kategorie. Důraz v rozhovorech jsem kladl na vybudování důvěry, opírající se o osobní setkávání výzkumníka s respondenty. Citlivě jsem uchopoval i témata, která mohla respondentům způsobit nepříjemné psychické nebo konativní (např. agresivní) reakce retraumatizací, nebo vyvoláním vzpomínek spouštět emočně nekomfortní stavy. Opatrný a nehodnotící přístup jsem použil i v případě konfrontací s aktivitami na hraně zákona.

Rozhovory byly po odsouhlasení respondenty zaznamenávány na diktafon⁵, nahrávky byly následně doslovně přepisovány, včetně syntaktických a pravopisných chyb a plného použití hovorové řeči. K přepisu nebyl použit transkripční jazyk ani transkripční znaky. Byl však použit malý soubor symbolů, nastiňujících charakter řeči a některé emoční projevy, tabulka jejich významů je uvedena v Příloze 2.

Data získávaná pozorováním a data získávaná reflexí a sebereflexí jsem zaznamenával písemně do výzkumného deníku. Pořizování písemných poznámek během interview nebo i při prostém pobytu s respondenty v terénu a v jejich prostředí, narušovalo průběh kontaktu, proto jsem veškeré poznámky z pozorování pořizoval zásadně v bezprostředním čase po ukončení kontaktu s respondenty. Sebereflexe jsem si poznamenával průběžně, některé roviny se otevřely třeba s jistým časovým odstupem či je vyvolal spouštěč z jiné výzkumné i civilní situace.

Jako pomocný zdroj informací k přímému sběru dat jsem použil odbornou literaturu, novinové články, dokumentární filmy, internetové stránky, informační letáky sociálních organizací a institucí. Inspirovat jsem se nechal též konzultacemi a doporučeními odborníků na problematiku života na společenském margu.

4.2.2 Metoda analýzy dat

Pro analýzu získaných dat v tomto výzkumu jsem viděl jako užitečnou interpretativní fenomenologickou analýzu (dále jen IPA). Metoda IPA dobře koresponduje s intencí poznat poskytnuté zkušenosti a nabízí široce dimenzovanou platformu pro výzkum porozumění významům, které respondenti přikládají své žité zkušenosti. „*Osvědčuje se také v případech, kdy je předmětem výzkumu neobvyklá skupina, situace nebo zdroj sběru dat*“ (KOUTNÁ-KOSTÍNKOVÁ a ČERMÁK, 2013, s. 9). Metoda IPA staví na třech pilířích, prvním z nich je Husserlova fenomenologie, druhým je Gadamerovský hermeneutický kruh, aplikovaný formou tzv. dvojité hermeneutiky, kdy se propojuje respondentova snaha porozumět vlastní zkušenosti se snahou výzkumníka pochopit způsob formování respondentova porozumění. Třetím pilířem je ideografický přístup zaměřený se na konkrétního jedince zažívajícího určitou situaci, s kterou má jedinečnou zkušenost. IPA umožnila porozumět životním rovinám ovlivňujícím náhled respondentů na sociální pracovníky. Interpretací analyzovaných dat jsem formuloval odpovědi na výzkumné otázky (KOUTNÁ-KOSTÍNKOVÁ a ČERMÁK, 2013, s. 11 - 13).

4.2.3 Výzkumný vzorek

Kvalitativní výzkum aplikující metodu IPA pracuje s malým počtem respondentů, dobře reprezentujících zkoumaný fenomén, IPA preferuje datovou bohatost zkoumaných případů (KOUTNÁ-KOSTÍNKOVÁ a ČERMÁK, 2013, s. 14).

---

⁵ Kapesní zařízení značky PHILIPS, typ DVT6000.

Zvolil jsem pro svůj výzkum pět respondentů. Úvodem je vhodné zmínit i nezařazené respondenty. Ty, kteří nesvolili k účasti ve výzkumu, a ty, kteří svolili k účasti, ale plnohodnotný explorativní rozhovor s nimi nebylo možné dokončit. Kontakt s těmito osobami byl pro mě významný ve dvou rovinách. První z nich bylo mapování terénu a prohlubování mého porozumění životu lidí z vybrané cílové skupiny, zjevných bezdomovců bez střechy nad hlavou, převážně nevyužívající ubytovací nabídky sociálních služeb. Druhá rovina pak přímo napomáhala výběru respondentů pro výzkumný soubor. Postup sestavení výzkumného souboru se opíral o nepravděpodobnostní výběrovou metodu sněhové koule (MIOVSKÝ, 2006, s. 131 – 132). A to v následující variantě – výzkumník v tzv. nulté fázi nominuje prvního kandidáta pomocí účelového výběru. Kontakt na další nominované kandidáty je získáván spolu s výzkumnými daty od respondenta z předchozí fáze výzkumu. U kandidátů jsem v úvodní fázi kontaktu ověřil, zda splňují základní kritérium výběru, tedy že jde o osoby, které nebydlí a den i noc přečkávají buď ve veřejném prostoru, nebo nocují provizorním způsobem. Pro poskytnutí signifikantních informací k jádrovému tématu výzkumu, jsem ověřoval, zda žitá zkušenost se životem na ulici trvá dostatečně dlouhou dobu, aby respondent získal zkušenost s aktivitou sociálních pracovníků. Vzhledem k tomu, že všichni oslovení kandidáti měli víc jak roční zkušenost se životem na ulici, nesetkal jsem se s žádnou osobou, u které bych předpokládal nedostatečnou žitou zkušenost se sociální prací a sociálními pracovníky. Dalším krokem bylo stručné představení mého záměru a oslovení kandidáta k účasti v explorativních interview. Když jsem zaznamenal kandidátův zájem, přistoupil jsem k třetímu kroku, v kterém jsem se soustředil na navázání dobrého kontaktu s novým respondentem, předal mu informace o výzkumu potřebné k získání informovaného souhlasu a připravil rámcový plán interview.

Výzkumný soubor obsahuje 5 osob, dvě ženy a tři muže. Jde o osoby, které v době výzkumu převážně nocovali v městských obvodech Praha 5 a Praha 6. Tento terén jsem si vybral proto, že kontakt s respondenty jsem plánoval realizovat v jejich přirozeném životním prostředí, a tato lokalita byla pro mne dobře dostupná a terén jsem dobře znal. Následující tabulka představuje respondenty z výzkumného souboru:

Respondent	Kamila	Montér	Hanka	Štefo	Evža
Pohlaví	Žena	Muž	Žena	Muž	Muž
Věk	51	62	43	59	39
Vzdělání	SŠ	Vyučen	Vyučena	Vyučen	Vyučen
Nocování	Pha5, Pha6	Pha5	Pha5	Pha6	Pha6
Rozsah textu rozhovorů	71 normostran	17 normostran	21 normostran	37 normostran společně s oběma respondenty	

Tab. 1 – Výzkumný soubor

Základní nedostatek zvolené metody sestavení výběru, tedy limitovaná možnost zajistit reprezentativnost pro nemožnost zjistit, jaké jsou vlastnosti základního souboru (MIOVSKÝ, 2006, s. 132), jsem omezil šetřením o životní situaci respondentů a následnou triangulací

s veřejnými informacemi o cílové skupině, shromažďovanými tuzemskými pomáhajícími organizacemi, jako je Naděje či Charita, i mezinárodními, jako je FEANSA.

4.2.4 Harmonogram výzkumu

O tématu pro můj výzkum, jsem začal uvažovat na počátku roku 2014. Zájem ve mně vzbudila zkušenost, získaná v rámci praxe na pracovišti, které mělo zformovaný aktivní terénní tým, pracujícím s pacienty s psychiatrickou diagnózou v jejich přirozeném životním prostoru. V tomto týmu jsem působil jako stážista a prvně se setkal s Kamilou, pozdější kandidátkou nulté fáze sestavování výzkumného vzorku.

Původní záměr mapovat život lidí bez domova a důvody, pro které se jejich život odvíjel tímto směrem, jsem záhy přetransformoval na zájem poznat, jaký je pohled lidí, žijících na samém margu společnosti, na práci lidí v pomáhajících profesích, konkrétně sociálních pracovníků. Předběžný průzkum prací o tomto tématu přinesl následující poznání:

- Analýzy potřeb, chování, postojů, životního stylu, příčin daného životního statutu lidí bez domova se převážně provádějí na cílové skupině, alespoň částečně podchycené a spolupracující s organizacemi poskytující sociální služby.
- Vykazování výsledků práce sociálních služeb je mimo jiné vedeno důležitou potřebou zajistit financování těchto aktivit a tento aspekt ovlivňuje přístup k cílové skupině a pohled na ni. Prezentují se více úspěchy před nezdařenými případy.
- Poznatky, potřebné k práci pomáhajících profesí, jsou získávány převážně z výsledků této aktivity a často redukují potřeby marginálně žijících občanů na základní materiální pomoc.
- Můj subjektivní dojem z kontaktu se sociálními pracovníky pracujícími s touto cílovou skupinou je, že ptát se zde na to, jak mě vnímá klient, může být pro ně náročné, a to může být překážkou k hledání cesty k těm, kteří nabízenou službu nevyužívají nebo využívají jen příležitostně.

V mém přístupu k tématu mě významně inspirovala jednak CHARVÁTOVA (2012) magisterská práce s názvem Sociální exkluze lidí bez domova, především v metodě sběru dat formou nezúčastněného pozorování a polostrukturovaných a nestrukturovaných rozhovorů, a dále absolventská práce VLÁČILOVÉ (2014) Streetwork očima uživatelů, ve které se věnuje výzkumu pohledu bezdomovců na práci sociálních pracovníků, vyhledávajících lidi žijící na ulici a pracujících s nimi v jejich prostředí, s cílem poskytnout přímou materiální pomoc i pomoc procesuální, ale též aktivně motivovat své klienty ke změně životního stylu. Uvědomil jsem si, že snaha popsat a porozumět zkušenosti bezdomovců s prací sociálních pracovníků, znamená v první řadě najít cestu k lidem z této cílové skupiny. Mapování terénu byl tedy první úkol. Probíhal paralelně s procesem interview s první respondentkou Kamilou. S Kamilou jsem se setkával již před započítím výzkumu a bylo pro mne technicky jednoduché se dotázat, zda by

nechtěla být kandidátkou, resp. respondentkou, v mém výzkumu. V průběhu rozhovorů jsem mapoval terén v lokalitě Praha 5 a Praha 6. Byl to prostor, kde se Kamila nejčastěji pohybovala a kde přespávala, byl pro moji práci dobře dostupný a pro mne známý, byl dostatečně rozsáhlý a s dobrým kontaktem se členy zkoumané populace. S Kamilou jsem se setkával v období leden až září 2014, s Montérem jsem se setkával v období podzimu 2014. Doporučení kontaktovat dalšího respondenta Montéra jsem získal od Kamily. Kontakt na skupinu, v které žila respondentka Hanka, mi zprostředkoval Montér na závěr série našeho setkávání. Hanka měla zájem se účastnit se výzkumu, Hančin přítel, zmiňovaný v rozhovorech, účast ve výzkumu odmítl. V lokalitě jsem se setkával i s jinými osobami, ty se ale ukázaly jako nedostatečně spolehlivé a kontakt s nimi se nedařilo navázat dostatečně pevný a důvěrný.

Období roku 2015 představovalo první fázi analýzy dat. První náhled na data (poslech pořízeného záznamu) proběhl vždy co nejdříve po uzavření dílčího interview. Jeho hlavní význam však byla příprava dalšího rozhovoru, byla-li potřebná. Práce nad textem přepsaných rozhovorů jsem uskutečnil až po ukončení série rozhovorů s respondentem. Významná část práce s daty byla i osobní sebereflexe nad tématy, nad procesem rozhovorů a ze setkání s respondenty. V zimě, na přelomu roku 2015 a 2016 jsem zvažoval, zda pokračovat ve výzkumu. Pokračovat ve výzkumu a rozšířit počet rozhovorů jsem se nakonec rozhodl. V období října 2016 až března 2017 jsem se vrátil znovu do terénu, a zaměřil jsem se více na lokalitu Praha 6, okolí Břevnovského kláštera. Lokalitu jsem tentokrát navštívil v doprovodu streetworkera CSS Praha, který mi pomohl s kontaktem na Štefa a Evžu byli dva přátelé, některé rozhovory s nimi proběhly v triádě, s každým z nich jsem měl možnost vést i samostatný dialog. Hanka žila ve stejné lokalitě s přítelem.

Po přepisu druhé série rozhovorů jsem metodou IPA zpracovával celý soubor dat z první i druhé vlny explorativních interview. Na tento krok plynule navázala závěrečná fáze diskuze nad výsledky.

4.2.5 Etické aspekty

Etická pravidla výzkumu a jejich dodržování je nezbytná součástí každého výzkumu. Etická pravidla výzkumů v sociální oblasti shrnul REICHEL (2009, s. 176 - 179) do těchto okruhů: zdůraznil nutnost seznámit účastníky s cílem, formou sběru a zpracování dat a s výstupem, který výzkumník očekává; záruka anonymity respondenta a zajištění získaných informací proti zneužití; výzkumník pak má povinnost být nezávislý a neodsuzující, řeší výzkumnou úlohu, ne důstojnost respondentů.

Všechny zúčastněné jsem proto informoval o postupech a plánech se sběrem a zpracováním dat, které mi poskytnou. Ujistil jsem je o ochraně jejich osoby použitím

pseudonymu či iniciály jména⁶, v některých případech jsem navrhl, že budu používat místo jména jen označení příbuzenského vztahu, pracovní pozici či jiné pojmenování sociální vztahu, a to jak pro respondenty samé, tak i další osoby, jejichž jména a informace o nich by případně zazněly. Podobnou zásadu jsem navrhl a uplatnil i pro místopisná označení, instituce a služby, které respondenti využívají a které by mohly vést k narušení jejich anonymity. Dotazovaným jsem zdůraznil možnost neodpovědět na mé dotazy, případně právo přerušit interview, budou-li se cítit jakkoli dotčeni či ohroženi. K odpovědím v průběhu interview jsem zachoval respekt i v případě, že se v průběhu setkávání s klientem mohla paradoxně ukázat odchylka v názorech a sděleních. Tento aspekt částečně přičítám vývoji vztahu výzkumníka a respondenta, částečně možným zažitým komunikačním vzorcům, předsudkům a osvojeným stereotypům v chování, tento aspekt nebylo úkolem hodnotit, ale v diskusi ho uvádím jako možnou překážku k získávání relevantních dat.

V rámci etiky výzkumu jsem se musel vypořádat s obtíží, spojenou se získáním informovaného souhlasu respondentů k účasti ve výzkumu. Charakter terénu, kde jsem se s respondenty setkával, a specifické osobnostní rysy, v některých případech, bránily získání písemné formy souhlasu. V takových případech jsem informovaný souhlas získal v podobě audio záznamu v úvodu série interview. Z mé strany zazněly informace o záměrech a cílech výzkumu, způsobu získávání a zpracování dat, garance anonymity a ochrany osob. Respondent verbálně potvrdil srozumitelnost informací a souhlas s účastí ve výzkumu. Informovaný souhlas v písemné nebo audio podobě je u mne k nahlédnutí.

Do oblasti etických pravidel patří i to, že jsem neposkytoval během interview žádné informace osobního charakteru o své osobě. Kontakt s respondenty mi přinášel situace, kdy byla požadována nebo by byla užitečná intervence. V těchto situacích jsem se intervencím vyhnul a sledoval dál svou roli výzkumníka, měl jsem však připravené kontakty na důležité služby, které jsem mohl poskytnout. Při kontaktech s respondenty jsem jako podporu v navazování a udržení kontaktu využíval i drobné materiální dárky. Nebyly vnímány jako odměna za interview, ale jako společenské gesto. Jednalo se o nabídnutí cigarety, černou kávu z termosky v chladném počasí, či věnování několika sáčků baleného cukru.⁷

---

⁶ Charakteristickým rysem zkoumaného prostředí je specifická anonymita, lidé na ulici se často znají jen pod přezdívkami nebo pod jmény, které nemusí korespondovat s úředními údaji.

⁷ Tento krok jsem konzultoval na výzkumném oddělení PVŠPS a zúročil tak zkušenosti předchozích výzkumů s cílovou skupinou bezdomovců.

5 ANALÝZA DAT

Aplikací analýzy metodou IPA lze získat témata, zachycující aspekty zkoumaného fenoménu. IPA poskytuje relativně široce uchopitelný způsob práce s daty. KOUTNÁ–KOSTÍNKOVÁ a ČERMÁK (2013, s. 16) však doporučují v případě nedostatečné praxe omezit kreativitu a podržet se strukturovaného jednoznačného postupu, tohoto doporučení jsem ve své práci využil. Analýzu jsem započal vlastní sebereflexí tématu bezdomovectví obecně, tématu podpory a pomoci této cílové skupině. Další postup byl několikanásobné čtení záznamů rozhovorů s jedním respondentem, abych se dostal „do jeho kůže“ a postupně rozvíjení vznikajících témat. Pak jsem přešel na analýzu rozhovorů s dalším respondentem atd. (KOUTNÁ–KOSTÍNKOVÁ a ČERMÁK, 2013, s. 23).

5.1 Reflexe výzkumníka k tématu bezdomovectví

Uvědomil jsem si, že téma bezdomovectví mě ovlivňuje v několika rovinách. Jako rodilý Pražák se v posledních dvou desetiletích setkávám často s lidmi bez domova. Uvědomil jsem si vývoj mého názoru na člověka bez domova. Někdy v druhé polovině devadesátých let minulého století jsem pocíťoval vysokou potřebu se před bezdomovci chránit, představovali pro mě ohrožení, ohrožení místa, kde jsem byl doma, kde jsem se cítil bezpečně a toto bezpečí jsem sdílel spolu s rodinou. Doma jsme totiž tam, kde lidské chování odpovídá tomu, jaké očekáváme, na jaké jsme zvyklí (SOKOL, 1996, s. 96). Hrůzu nahání nemít se kam vracet a trvale pobývat v cizině, v bezdomoví. Hrůza z bezdomoví je i podstatný faktor odmítání člověka v bezdomoví, cizince, bezdomovce, člověka, ke kterému je „daleko“. Bezdomovec je člověk, který tuto hrůzu zrcadlí. Nedokázal jsem pochopit, jak se může stát, že člověk o domov přijde. On za to může! To byl můj názor. Poznat, že to nemusí být jediný důvod, že v tom může hrát daleko víc faktorů, se mi podařilo až výrazně později. Bylo to v době, kdy jsem zažil pád člověka z mého poměrně blízkého okolí ze standardní středostavovské sociální vrstvy až na samé dno, přesněji propad na samý okraj společnosti. Souběh tíživých životních situací mi odhalil křehkost člověka, i to, že podaná ruka může také už jen máchnout do prázdna. Poznal jsem, že může přestat platit to, že v domově jeden člověk odpovídá za život toho druhého, dává život, pečuje, vychovává ty, co později sami budou dávat život a pečovat. Myslím, že tato zkušenost se pro mne stala koperníkovským obratem. A bezdomovec pro mě byl člověkem bez domova, člověkem, kterému chybí známý svět – domov, pro nějž je synonymem slovo útočiště, domov, který je místem, kam patříme nejvíce (PATOČKA, 1992, s. 86). Nepatříme sem z vlastního rozhodnutí, toto patření sem se děje právě prostřednictvím přijetí, to je významnější než se připojit nebo být institucionálně přiřazen ke společnosti (HOGENOVÁ, 2008). Uvědomil jsem si, že z člověka dělá bezdomovce především odmítnutí, ostrakizace. Až v této

chvíli jsem měl možnost nahlédnout širší fenoménu bezdomovectví, jeho rovinu osobní, jeho rovinu interpersonální, občanskou, politickou i další.

K sebereflexi musím připojit i zamyšlení nad vlivem osobního kontaktu s lidmi na samém okraji společnosti, byť uprostřed civilizace a kultury budované stovky a tisíce let. Zhruba v polovině doby, kdy jsem měl ukončeny série setkání a interview s prvními třemi respondenty z řad lidí žijících na ulici bez střechy nad hlavou a několika sociálními pracovníky pracující s touto cílovou skupinou, jsem si prožil osobní hlubokou krizi ze setkání s beznadějí reality života na okraji společnosti, setkání se životem v rezignaci, bez perspektiv a bez poslední kapky naděje. Práci jsem musel na několik měsíců přerušit a zvažoval jsem opustit toto téma pro svou diplomovou práci. Musel jsem k jejímu dokončení najít novou motivaci a nové osobní zdroje. Těmi bylo poznání, že setkání s lidmi žijícími na ulici může být obohacující, a že i zde je možné najít lidskost, byť ve velmi syrové podobě, zbavené všeho pozlátka. Další zdroje, které jsem si musel opečovat, byla naděje a víra, že změna je možná, zdroje na kterých doporučuje stavět SATIROVÁ, BANMEN, GREBEROVÁ a GOMORIOVÁ (2005, s. 23). Prověrkou těchto zdrojů byla konfrontace tématu práce a výzkumu v osobních setkáních s lidmi bez domova ve chvílích rozhovorů s nimi i ve chvílích mlčení, kdy slova byla zbytečná, kdy se realita světa v zákoutích, kterých se mnozí raději vyhnou, ukazuje bez obalu. Kde v tichu doslova řvala bída osobní i bída společnosti. Pobýt v této atmosféře a pozdě se odebrat domů, v teple a klidu využít výdobytky civilizace, teplou koupel, chutné jídlo a možnost převléknout se do čistého oblečení, prověřovalo mnohokrát můj pohled na svět, svůj světonázor, prověřovalo, jak rozumím pojmům jako lidskost, přijetí jinakosti, moje odhodlání věnovat se pomáhající profesi atd. To platilo jak v terénu, tak později při zpracování materiálů.

Pro další analytickou práci, hermeneutické porozumění i výslednou interpretaci jsem musel cíleně husserlovsky uzávorkovávat (HOGENOVÁ, 2006, s. 28), abych měl přístup k dílčím tématům vztahujícím se ke zkoumanému. To ale neznamená, že moje zkušenost ze setkání s lidmi, kteří vypovídali o zkušenosti své, ztrácela význam, naopak porozumění výpovědím by bylo bez zapojení mé zkušenosti zkreslené a možná neúplné a nevytěžené.

5.2 Práce s daty

Pořízený materiál byl pro zpracování v textové podobě, jak rozhovory s respondenty, tak mé poznámky z výzkumu. Celkový rozsah textového materiálu je 146 normostran. Přepisy rozhovorů jsou v příloze práce, kopie výzkumného deníku nikoli. Rozhovory byly přepsány do formulářů vytvořených v tabulkovém editoru Microsoft Excel, kde přepis rozhovoru byl vepsán do středního sloupce a vlevo i vpravo byly vytvořeny sloupce, kam jsem si vepisoval poznámky generované opakovaným čtením. Vlevo jsem si poznamenával vynořená témata. Barevné označení mi pomáhalo jednak identifikovat témata vzešlá z opakovaného čtení a dále

k tomu, abych si snáze vytvářel témata nadřazená, která jsem poznamenával ve sloupci vpravo. Tabulky s rozhovory respondentů měly číslované stránky a číslované řádky, čímž se jednoznačně adresoval výskyt objevené tématu v textu. Při analýze dat jsem postupoval po jednotlivých respondentech. Počet cyklů procházení textem jsem neměl jednotný, někde jsem četl text rozhovoru 2x, jindy i 3x až 4x. Čtení textu jsem prováděl s několikedenním odstupem, abych se vyvaroval syndromu toho, že „vidím v textu to, co chci, nikoli to, co tam skutečně je“. Čtení jsem kombinoval a doplňoval informacemi z výzkumného deníku. Práci s vynořenými a nadřazenými tématy mi ulehčovala tabulka s adresací míst, kde se téma v rozhovoru, v jeho textovém přepisu, objevuje.

Po analýze jednotlivých rozhovorů jsem provedl rozbor vyvstalých témat jednotlivých respondentů, s cílem lépe porozumět jejich společným tématům. Jestliže první fáze analýzy sledovala témata jednotlivých respondentů, v dalším kroku analýzy jsem se soustředil na významná společná témata a jejich interpretaci.

5.2.1 Reflexe rozhovorů s Kamilou

S respondentkou Kamilou jsem se setkal poprvé v době své praxe v terénním týmu nestátního zdravotnického zařízení. V té době byla již 1,5 až 2 roky bez domova. Se situací se neztotožňovala a snažila se nepodlehout kultuře života na ulici. Do své situace se dostala v důsledku neuspokojivého manželství, kde svou roli hrálo manželovo fyzické i psychické násilí. Než se stala skutečným bezdomovcem, musela v předchozích letech trávit spolu s dětmi mnoho času pobytem u svých známých, u svých rodičů a podobně. Její statut byl v této době potenciální a skrytý bezdomovec. Po rozvodu byla nucena opustit byt. Její děti v bytě zůstaly bydlet. Rozvod a řešení situace s bydlením Kamilu velice poznamenaly a způsobily rozkol s dětmi i v širší rodině. Kamila byla odhodlaná bojovat „s celým světem“. Přišla o své úspory a finanční podporu od rodičů díky smluvně nezajištěné nevydařené koupi bytu. V další etapě se pokusila začít podnikat, ale stala se jen „nastrčenou loutkou“ pro skupinu podvodníků a dostala se velmi vážných finančních potíží, kdy jako jednatelka ručila za úvěry, které její společníci odčerpali ze společné firmy. Postupně ztrácela Kamila síly k aktivní obraně. Na exekuce reagovala tak, že se „stáhla do ilegality“ a přestala komunikovat se světem a se svými blízkými. Kamila byla v minulých letech také několikrát hospitalizovaná a měla psychiatrickou diagnózu.

Díky starosti rodiny se dostala Kamila do zorného pole terénního týmu, který ji po krátké době našel a nabídl jí pomoc. Kamila v té době byla extrémně nedůvěřivá, a proto trvalo asi půl roku, než se s Kamilou podařilo pracovat intenzivněji. Pak byla schopna pracovat se sociálním pracovníkem na registraci na úřadu práce, žádosti o podporu a řešení dluhu na zdravotním pojištění. Postupně se podařilo získat Kamilu pro bydlení v ubytovně, což zpočátku velmi těžce nesla a vracela se ke svému bezdomovectví. Zažil jsem, jak byla důležitá

sociální práce jak s Kamilou, tak současně s jejími rodinnými příslušníky. Zklidňování vztahů působilo na Kamilu motivačně.

S Kamilou jsem v tomto výzkumu hovořil jako s první respondentkou. Kontakt na ní jsem získal právě ve zmíněném zdravotním zařízení. S Kamilou jsem se setkával ve veřejných prostorách nákupních center, kde trávila nejvíce času a kde si dokázala brigádně opatrovat nějaké finanční prostředky a kde si opatrovala živobytí i aktivitami za hranou legálnosti. Za dobu, co jsem měl možnost se s ní setkávat, bylo vidět, jak negativně na ni její způsob života působí. Postupně ubývaly poslední zbytky ženské elegance i snaha pečovat o zevnějšek. Životní styl se podepisoval i na jejím fyzickém zdraví, několikrát na veřejnosti zkolabovala. Její životní cestu v závěru našeho setkávání zkomplikovala autohavárie s trvalými následky na zraněné páteři. Zranění jí však paradoxně pomohlo získat kvalitnější bydlení, později i invalidní důchod. To Kamilin život začalo mírně konsolidovat.

Z odstupu považuji Kamilinu cestu za obdivuhodnou. Po ukončení setkání s Kamilou jsem cítil většinou směsici pocitů soucitu a obdivu k nezdolnosti. Kamila jako člověk byla obtížně uchopitelná, na jednu stranu vyžadovala strukturu, sama ji však často rušila. Velice mě zasahovala skutečnost osamění, které si Kamila velkou měrou způsobovala sama a proti čemu nedokázala účinně zasáhnout. Ze zkušenosti s Kamilou jsem pochopil obtížnost práce s klienty této cílové skupiny, především co se týká nutné trpělivosti. Kamily životní příběh zpočátku vypadal jako „cesta na konečnou stanici“, přesto se podařilo najít její zdroje i zdroje v jejím okolí a podpořit je. U životních příběhů ostatních respondentů jsem tento pozitivní trend nezaznamenal. Rozhovory s Kamilou mi dávaly nejen potřebnou zkušenost k tomuto výzkumu, ale také vnitřní přesvědčení o smysluplnosti pomáhající profese a v jistém smyslu podpořily i mou motivaci k realizaci výzkumu.

5.2.2 Reflexe rozhovorů s Montérem

Montéra jsem občas potkával, ale k setkání s ním jsem využil až reference od respondentky Kamily. S Montérem jsem měl možnost trávit několik hodin při jeho běžné činnosti fárání v kontejnerech a hrabání popelnic. Měl jsem ale možnost poznat jeho další aktivitu, kterou své nálezy zhodnocoval a získával tak lepší výdělek, Montér je zručný mechanik. Tato zručnost dala vzniknout i jeho přezdívce. Neváhal investovat hodně úsilí do zvelebení přístřešku, kde přespával a pracoval na svých nálezech.

I Montéra na ulici dostal neřešený partnerský rozpor a rozvod. Život mu zkomplikovala výpověď z práce a minimální sociální zázemí. Nevýhodou Montéra je i jeho relativně vysoký věk. Montér byl zvyklý se spoléhat vždy především sám na sebe. Ve společnosti byl opatrný, ale nemohu říci, že bojácný. Dojem z rozhovorů nebyl negativní. V názorech byl přímý, neměl jsem dojem fabulací a lží v jeho výpovědích o životě. Díky svým dovednostem a schopnostem,

se Montérovi relativně dobře v životě bez domova dařilo. Řekl bych, že patří k typu klientů, které je obtížně možné něčím oslovit. Při rozmluvě s Montérem jsem měl dojem, že mám proti sobě člověka samotářského, ale s obrovským srdcem. V Montérovi jsem cítil, že uvnitř má touhu být užitečný, a že jeho velké zranění je rozpad sociálních vazeb, nikoli jeho ekonomická situace. S Montérem žádný sociální pracovník trvale nepracuje. Můj dojem je, že Montéra by práce na sociální sféře jeho života mohla oslovit. Zde by mohla sociální práce mít velký význam. Pomoci Montérovi navázat kontakty s rodinou a případně přáteli, by mohlo přinést do Montérova života více perspektivy.

Rozhovory s Montérem mi především ukázaly, že i skutečnost pobytu na okraji společnosti, nemusí ubrat člověku na jeho dovednostech a že tyto dovednosti, byť z pohledu mainstreamové společnosti podivné, jsou pro člověka důležitým zdrojem. Montérovi velice důvěřuji. Je škoda, že svým způsobem života je přehlédnutelný např. pro terénní sociální pracovníky, jeho aktivní snaha vyhledávat sociální služby je malá.

5.2.3 Reflexe rozhovorů s Hankou

Hanka je druhá žena ve výzkumu, která žije na ulici. Zde žije s partnerem, s kterým jsem se setkal, ale rozhovory jsem s ním nedělal, protože jsem ho nikdy nezastihl ve stavu schopném rozumné rozmluvy a nikdy nesvolil k tomu, abych ho vyhledal jindy. Hanku jsem viděl jako ženu závislou na vztazích. Ty jí dostávaly postupně hlouběji a hlouběji do tíživé životní situace. Při setkávání s Hankou mi probleskávaly vzpomínky na prof. Matějčicka a jeho práci o dětské deprivaci. Hanku velkou silou musela poznamenat raná zkušenost s kojeneckým ústavem a pozdější protektivní výchova u starších adoptivních rodičů.

Hanka je vděčným příjemcem pomoci od sociálních pracovníků. Její aktivity, možná i mentální možnosti, směřují k pasivitě. Hanku je třeba objevit ve světě, sama působí spíše schopností přijímat svou situaci než ji aktivně měnit. Setkávání s Hankou ve mně vzbuzovalo nejvíce soucit, soucit s tím, jak může nevyřešená vztahová rovina člověka vláčet životem. Kdybych chtěl najít metaforu pro Hanku a její život, byla by to báseň od Jaroslava Vrchlického - Za trochu lásky, šel bych světa kraj.

5.2.4 Reflexe rozhovorů s Evženem a Štefou

Evžen a Štefa byli sousedi Hanky a jejího partnera. Společný pobyt Evžena a Štefy na ulici u mě budil dojem, že jde o pragmatické společenství, které jim ulehčuje jejich úděl, než velké přátelství. Ale za čas, který jsem s nimi strávil, jsem nezaznamenal žádný náznak rivality nebo egoismu, ale naopak jsem byl svědkem pozornosti jednoho k druhému, kterou jsem v tomto surovém světě oceňoval jako projev lidskosti. Jejich souputnictví bylo vyvážené a complementární. Čas, který jsem s touto dvojicí strávil, mě hodně obohatil a přesvědčil mě, že

určité lidské hodnoty, především péče o vztah, mají význam i v náročných podmínkách života na okraji společnosti.

Evžena na ulici dostala především jeho závislost na alkoholu. Svou roli hrála i jistá životní nerozvážnost a svou roli mělo jistě i slabší rodinné zázemí. Štefovou cestu na ulici lemují rozvedené manželství, podcenění nebo nemožnost vyřešit bytovou situaci po rozvodu a nepříznivá ekonomická situace v sociálně slabém regionu. Evžen a Štefa v mém výzkumu představují dlouhodobé bezdomovce, zvyklé na nový životní styl a s žádnou motivací ke změně. Oba se naučili využívat jak možnosti sociální podpory od státu, tak i pomoc, kterou nabízí nestátní organizace pomáhající této cílové skupině. Oba se naučili využívat i celou řadu zdrojů, které přímo či nepřímo nabízí společnost. Přijde mi, že jde vlastně o lidi, poměrně schopné.

Aktivní sociální práce s těmito klienty, díky jejich dlouhodobému pobytu na ulici, klesá. Zdá se mi, že právě jejich kooperace je to, co jim poskytuje skromnou podporu ve zvládnání svého životního údělu. Nesetkával jsem se s nimi dlouho, nemám velkou zkušenost s tím, jaký trend má jejich situace. Přestože jsem měl možnost potkat terénního sociálního pracovníka, který má tuto dvojici nakontakovanou, jde o člověka, který svou práci vykonává krátce a i jeho zkušenosti jsou malé. Tato dvojice u mě hlavně vzbuzuje zvědavost. Vnímám je vlastně jako schopné lidi. Své schopnosti devalvují, pravda, pitím alkoholu, především Evžen. Přesto intuitivně tento pár vnímám jako lidi, pro které by kreativní sociální práce mohla mít přínos.

5.3 Analýza rozhovorů

Tato kapitola se věnuje analýze jednotlivých rozhovorů v pořadí, v jakém začaly tyto rozhovory vznikat. V dalším textu bude zkratka SP značit termín sociální pracovník, zkratka SS pak sociální službu. V závěru kapitoly je oddíl, který analyzuje a interpretuje témata, vzešlá z analýzy jednotlivých rozhovorů jako významná či společná pro více respondentů.

Při analýze rozhovorů používám následující citační navigaci. Pro rozhovory s respondentkou Kamilou používám klíč: Kx.y, kde „K“ znamená transkripci rozhovorů s Kamilou, „x“ značí stránku transkripce a „y“ je číslo řádku. Pro ostatní transkripce, které jsou kratší, používám jednodušší klíč složený z písmene a číslice. Písmeno značí iniciálu jména respondenta, M pro rozhovory s Montérem, H pro Hanku a ES pro rozhovory Evžena s Štefu. Číslo značí číslo řádku v transkripci příslušné série rozhovorů.

5.3.1 Rozhovory s Kamilou

Kamila ve svém sdělení zmínila celou řadu kontaktů se SS a se SP. Přesto se Kamile obtížně definuje, kdo vlastně je SP. Říká: „*Hmmm, já vlastně nevím, o kom mluvit, ... určitě by to byla JL z Remedia*“ (K1.15), ale dále se rozpomíná, že „*vlastně mě napadá () vlastně si vybavuju ještě sociálku ... to už je ale dávno ... to byly děti ještě malé*“ (K1.30). Dále

v rozhovoru uvádí jako důležité osoby v roli SP, pracovníka zařízení Ondřejov a zaměstnankyni nemocnice Motol, vzpomíná na svůj pobyt na oddělení LDN: „*Na té elděence za mnou chodí paní JP. Je na elděence jako sociální pracovnice, ... no a chodí za mnou vlastně docela pravidelně*“ (K23.10). Dále Kamila zmiňuje pracovníky SS a občanských poraden, u kterých si ale není jista jejich pracovním zařazením, sama je však staví na roveň SP. Jsou to služby právního poradenství, kde jak Kamila říká jí „*Sepsali () tam takový dopis, jako že mi [její bývalý manžel] má dávat peníze. Jinak že to dají k soudu*“ (K11.06), touto pomocí si od manžela zajistila nezbytně nutné finanční zdroje pro sebe a děti. Dále je to oblast dluhového poradenství v Remédiu a další občanské poradně, co „*mají pobočku v Berouně, bude to asi církevní*“ (K10.22). Tyto služby zmiňuje při řešení situace s exekucí. Do kategorie sociálních pracovníků Kamila mylně řadí i zaměstnance zdravotní pojišťovny. Zmiňuje i kontakt s úřadem práce.

První kontakt se sociálním pracovníkem bylo jednání s pracovnící OSPOD, kam byla pozvaná po oznámení o domácím násilí. „*Ta ženská byla nejdřív docela milá, jen si myslela, že to je jako jednoduchý si nás tam pozvat a zpovídat... [cítila jsem se] Jak malej fracek, co něco proved*“ (K01.61), tato a další setkání s OSPOD při řešení rozvodu a péče o děti. „*Tak po tom mym vystěhování a těch dotazech na dceru, jsme na sociálku tenkrát musely s dcerou ... kde jako bydlí a kde já, jak je to s výchovou .. Takový výslech. Podle mě v tom měl prsty JK nebo ta právníčka... krátce po tom si totiž JK podal žádost k soudu o opatrovnictví na dceru*“ (K02.24) Kamila se v obou případech, a především v druhém, cítila ohrožená ve své mateřské roli a SP se pro ni stal nepřítelem. To je důležitý moment v Kamilině životě. Jeho alespoň částečná náprava trvala půl roku, než připustila, že SP, „*Víte s MZ jsem se potkala jako s prvním*“ (K28.15), může být jen pro ni. Oceňuje, že „*Možná mě naučil s těmito lidmi jednat. Před tím, nejsem moc důvěřivá, je pro mě těžké, jen tak za někým přijít ...*“ (K28.15), a dále podporu při jednání na různých úřadech, jako „*třeba zažádat o dávky na tom pracáku () To byly ty papíry () ty se daly vyplnit v Ondřejově, nakonec to složité nebylo () ty formuláře () čísla a čísla takový výslech na papíru.*“ (K07.45), a „*Třeba to s tím zdravotním pojištěním, to jsme tam probírali.*“ (K10.29). Mimo přímé pomoci a podpory Kamily organizoval SP v této době pomoc s obnovou rozbitých rodinných vztahů. Rodinné příslušníky viděla zpočátku Kamila jako lidi, kteří „*Prostě byli proti mně, jako vždycky ...*“ (K10.05). Během času kdy, „*chodíme tam občas i s dětma, chodíme tam na rodinnou terapii*“ (K18.21), „*No, vy nevíte všechno, máme s mámou, no nemáme všechno vyřešený, tak proto, je to složitý*“ (K30.38), „*... jo já vím, je to na dlouho, jako že se to bude spravovat dlouho, jestli to vůbec půjde, když o tom tak přemejšlim, víte, že v tom Ondřejově byli vlastně jediný, koho to zajímalo, no jasně, jediný*“ (K30.47).

Kamile cestu z ulice zkomplikovalo několik dalších okolností. Jednak se jí jejím životním stylem a stresovou zátěží zhoršil zdravotní stav. „*Mam anémii. To je něco s krví. Ty doktoři neví.*“ (K16.12) „*Už několikrát, tak třikrát ... mě sem [do nemocnice] přivezou*“

(K26.40). Další komplikace byla autohavárie: „Porazilo mě auto ... vlastně tady kousek odtud ... šla jsem ze Stodůlek (K22.27) „Ten řidič musel tu zatáčku stříhat ... nebo jestli nedával pozor na cestu (). No .. Jak viděl .. že to není () jen vo špinavém voblečení ... tak mě naložil a odvez do Motola () V Motole ... jak mě prohlíd doktor ... jsem hned byla na rengenu ... a závěr byl rychlejší ... rozdrčenější obratel .... Okamžitá operace ...“ (K22.43). Oba zdravotní problémy se komplikují a Kamila zůstává řadu měsíců v nemocnici, později na oddělení LDN. Zde se setkává s další významnou osobou, sociální pracovnící nemocnice. Ta Kamilu podporuje v době jejího léčení a následné rehabilitace. V době havárie již Kamila konsolidovala svou situaci, týkající se nocování, a postupně si začala navykat spát v ubytovně, částečně hrazené státní sociální pomocí v podobě dávek v hmotné nouzi. Se sociální pracovnící nemocnice Kamila řeší kvalitnější bydlení a ta jí též pomáhá se získáním invalidního důchodu: „Ta sociální pracovníce ověřovala, jestli na ten invalidák mam nárok. To sem třeba nevěděla. Co je jako potřeba. No tak to ona ověřovala. Jako že jo, že by tomu nemělo nic bránit ... Ale jak to nakonec dopadne. Tak to je ve hvězdách () musí nejdřív skončit to léčení“ (K27.27)

Kamila též zmiňuje, že je v kontaktu se sociální kurátorkou na Úřadě městské části. S kurátorkou spolupracuje Kamila např. na získání zaměstnání. Jestliže spolupráci s předchozími dvěma SP hodnotí jako přínosnou, se sociální kurátorkou se jí nespolečně dobře. Její metody jí připomínají nerozvíjející výchovu v dětství: „S tátou se nedalo diskutovat... On vždycky určil mantinely... V těch se dalo tak trochu pohybovat .. Ale jít za ně nebo je posunout to nešlo ... takže si připadám u kurátorky“ (K24.19) „A s kurátorkou jedeme seznamy firem, takových, kde bych mohla poslat poptávku ... A vám to můžu říct, prostě pro mě už šance na práci není ...“ (K24.42) Při srovnávání přístupu předchozích pracovníků, stěžuje si Kamila: „Víte s MZ jsem se mohla ale klidně bavit taky o tom, že prostě nemůžu dělat tam, kde nedostanu vejplatu na ruku ... no kvůli exekuci ... Víte ..“ (K24.36)

Kamila má mimo pozitivního přístupu, ke kterému se postupně dopracovala, i zkušenosti negativní. V první řadě jí tíží exekuce a tlak exekutorů a marně shání pomoc v této oblasti. Dále je to negativní zkušenost s úřadem práce: „Víte, jako nevíte cokoli a prostě se musíte zeptat .. Na něco .. Na co stačí krátká odpověď .. Tak to nejdřív dostanete sprchu jako že ste úplně blbej .. Pak teprve vám někdo něco řekne .. Je to jako kdyby člověk měl být úředník(.) nemyslet jen mít naučeno .. Naučený paragrafy a vyhlášky“ (K18.02), „já nejsem silná s ouřadama. Na to moc nemám ..“ (K21.24), „Třeba ... příklad ... perfektní přednáška k tomu jak vyplňovat žádost o příspěvek .. Zeptat se .. Když člověk neví .. To už najednou nešlo .. To sem si připadala jak malá holka co rozbila hrnek ...“ (K24.25)

Kamila cítí v situaci, v které žije, obrovskou křivdu a nespravedlnost, tento pocit kontaminuje téměř veškerý vztah ke státnímu úřadu jako personifikaci nespravedlnosti: „ty podrazy, jak s tím bytem, nebo s těma úvěrma, s tím mě třeba ty vaši sociální pracovníci teda moc nepomáhají, Na koho? Na policii, na soud, nikde nemám dovolání nikde. Jak s tou

bouračkou, řeší to někdo? No neřeší ... všichni na mě kašlou ... radit co jsem měla, to umí každé, ale pomoci z neshody, no pane, toho se nedočkám“ (K28.61)

Kdyby Kamila potřebovala pomoc od SP, říká, že „*kdyby šlo o něco důležitého a tak bych zavolala MZ tak, asi tak ...“ (K28.12), „jak to bylo ... jo ... že ten MZ dává volnost“ (K24.18). Podobně mluví o SP z nemocnice: „*Ona je takovej diplomat .. Tak taková je ... myslím, že to umí zkoulet jak s doktorka, tak s pacošema ... to je zvláštní .. To mě nikdy nenapadlo .. Jak jednoduše jí všechno odsouhlasím ... (smích) ...“ (K27.60). O jiných SP Kamila však říká např. „*Byla taková hrrr. Jako všechno hned řešit. No a já jsem se přišla jen zeptat..“ (K04.21), „Já už vlastně nevím, jen to trvalo, než sme našly jako tu společnou řeč ..“ (K04.31), „Hmm .. No ona je taková tuctová .. Taková nevýrazná .. Já o ní vlastně nemám co říct ..“ (K17.61).***

K tomu, jaké má o SS informace a kontakty na SP, Kamila sděluje útržkovitě: „*Našla jsem je tenkrát na internetu, jako poprvé ...“ (K04.16), „... asi bych jí [kurátorce] měla zavolat (.) (.) aby o mě věděla ... kdybych taky něco potřebovala ... a at' neřekne ... že jako nic nedělám ... co(?) (K30.61), nebo „... Dostala sem kontakt na jednoho soudce, co vede takovou poradnu ...“ (K10.22), Kamila naopak nikdy nezmínila, že by si vyměňovala informace s jinými bezdomovci. Ve svém životním stylu si po celou dobu udržela odstup od subkultury bezdomovců, vůči které se svérázně vymezuje: „*to že nebydlím, ted', to neznamená, že sem bezdomovec, copak smrdím? Copak chodím špinavá smradlavá? Taky žebrat nemusím, hrabat se v popelnicích, jako tak to taky nemusím, doma mi tak říkaj, ale já se jen schovávám před exekutorma, na ně nemám nervi ...“ (K10.36).**

Svou budoucnost nevidí Kamila moc dobře. „*... já sem z toho úplně vyždímaná ... dneska celá ta kauza s těma dluhami, exekuce, už mi dochází síly... jo mám své sny ... mám a učím se je jako sny nechat ... co se tu za ty roky nasbíralo ... toho je dnes taková hromada ... že co já vím co s tím ... zázrak, snad nějaký zázrak ...“ (K28.32), „*Nic z toho by nemuselo bejt ... kdyby byla spravedlnost“ (K29.01). Nepovažuje se za člověka, který je úplně na dně: „ja vím ... že bych taky mohla vybírat popelnice“ (K29.18) Přesto si udržuje jistou představu o krocích, které by mohla učinit: „... no, plánuju dvě věci. Sbírám informace na ten invalidní důchod ..“ (K31.43), „... ta druhá, co sem to myslela? ... jo ... vím, to je to bolestný, no bolestný po tom chlapovi, co mě srazil. Tak to je můj plán ...“ (K31.44), ale vzápětí dodává: „... prostě já východisko nevidím, uznávám, nebejt MZ, třeba, tak spim možná už pod mostem a hrabu se v popelnicích, smrdím jak tchoř, ale jaký je v tom rozdíl? Někdy je to kzešlení, tak si představit, jaký to bude za deset let. Jestli se dožiju ...“ (K32.36). Obecně lze konstatovat, že Kamila provází velké zklamání a z něho pramenící skepse: „*To je pane, podělanej život ..“ (K04.58), o své další cestě říká: „... já jí nevidím, sedím tu skoro se zlámaným vazem, za bránou na mě čekaj hladový vlci . Co čenichaj každý můj krok a ostatním je to jedno, nikdo nehne ani***

prstem ...“ (K28.46), „... ani kdyby se člověk roztrhal, makal jak blbec, nedá se! Prostě se nedá!“ (K35.45)

V této skepsi, zdá se, není velký prostor pro práci SP, přesto tato aktivita dopomohla Kamile k dávkám v hmotné nouzi, konsolidaci vztahu se zdravotní pojišťovnou, zajištění a podporu bydlení v ubytovně, podařilo se zlepšit rodinné vztahy a rodina se opět stala užitečným zdrojem pro Kamilu. Z jejích slov nepřímo vyplývá potřeba pevného vztahu nejen ke svým blízkým, ale i k profesionálnímu SP, tak jak měla možnost poznat metody SP MZ, které měly charakter případové práce s klientem, a které se staly pro Kamilu jakýmsi vzorem práce SP.

5.3.2 Rozhovory s Montérem

Montér je nejstarší respondent. Jde o člověka, který se snaží plně spoléhat sám na sebe. Podobně jako Kamila na dotaz, kdo je to SP, odpovídá trochu nejistě: „... *no popravdě vlastně nevím kdo to je, teda asi sem se s nima potkal, to jo, určitě třeba v azyláku, že jo ?“ (M269)*, a nejasnost v rolích SP ukazují i další setkání se SP, například setkání se sociální kurátorkou komentoval: „*já si prvně myslel, že je to ženská od policie, jako že dělá pro Měšťáky, takový to jako, že jeden je hodnej, druhej zlej ... znáš to.“ (M419)*. Teprve delší rozhovor ukazuje, že i Montér dokáže reflektovat svou zkušenost se SP.

Jako první kontakt uvádí situaci „*když sem žádal příspěvky pro nezaměstnaný, to mohlo bejt asi poprvé, ale to si už vůbec nepamatuju“ (M275)*, záhy si však rozpomíná na další pracovníky SS, s kterými přišel do styku. Od výše zmíněné sociální kurátorky získává informace, „*tenkrát mi nechala takovej adresář, noclehárny, azyláky, naděje, ty různý centra, charita, já sem ho znal už zdřívějška, vona přinesla novou“ (M430)*. Když Montér vzpomíná na konkrétní pomoc či podporu od SP, vybavuje si situaci na azylovém domě, kdy „*dávali sme dohromady moje papíry, jestli jsou jako v pořádku a taky takový ty věci kolem zdravotního pojištění, doktora, kam posílat prachy z pracáku. Tak to bylo dobrý, to jsou věci, který nevím, ty úřední povinnosti, no zkrátka na to sem asi krátkej, půlku bych přehlédl, vlastně si vzpomínám, že sem tam ještě jednou byl, to už jsem tak to si vzpomínám, že byla ta pani ... mladá holka, ochotná, udělali jsme to spolu za chvíli, víš, tak tohle je užitečný, to fakt oceňuju...“ (M342), pomoc od sociální kurátorky si cení např. že „*... vlastně se nabídla, že ověří tu boudu, komu patří a tak, no a s tím přišla za měsíc, nevím, přišla s tím, že to patří radnici, že to na ní bylo převedený z majetku statku, co tu fungoval před lety ...“ (M433)* s ujištěním, že ho „*nikdo nebude vyhánět“ (M439)*. Také mi Montér sdělil, že ví o streetworkrech, které označuje „*pěšáky“*, kontakt s nimi ale nenavazoval: „*... hele, mě se nikdy nezeptal, jestli něco nepotřebuju, hele, vim jen že k jinejm chodil, já s nima tak moc nepek. žádněj bordel kolem chaty, všechno v rychtiku ... ne jen von mě měl za pana domácího ...**

dřevo srovnaný ... (smích)“ (M369). Intenzivnější kontakty se SP má Montér spojený s ubytováním v azylovém domě, ale říká o nich, že ho „nechávali na pokoji“ (M307), „že sme neměli takový ty pohovory, že se neřešili žádný průsery, nechávali mě žít a já po nich vlastně taky nic nechtěl, hele, byl sem rád, že mám kde spát kde se umejt a dát se trochu do pucu, no a práci tu sem si sháněl vlastně sám, nejspolehlivější to bylo přes známý ...“ (M309), „... voni věděli, že si hledám práci, taky věděli, že se mi to občas povede, za pobyt sem platil včas, v ničem sme si nepřekáželi“ (M306). Z AD Montér odešel, protože „člověk nemá soukromí, tam je člověk prakticky furt s někým, rozumíte, když si chceš odpočinout, prostě jen tak zalíst, není kam (M363). I když je to mimo rámec výzkumného tématu, Montér zmiňuje, že vychází dobře s Městskou policií, „občas se u mě zastaví měšťáci“ (M446).

Montér se prezentuje jako „jsem člověk, kterej máknout umim, ale nejsem žádnéj ranář“ (M481), „já už sem nějaký schánění práce pověsil na hřebík ... už mám plný zuby řečí vo tom, jak sem starej, jak někdo nemá prachy na vejplatu ...“ (M478). Jako pravidelný příjem má Montér dávky v hmotné nouzi, které již dávno vystřídaly podporu v nezaměstnanosti, vyplácí mu je úřad práce, kde je trvale hlášen, Montér má z dřívější doby fungující bankovní účet, takže dávky „... chodí mi to na účet ...“ (M456), účet a doklady v pořádku, umožňují další zdroj obživy: „máte jednoduchý prodat třeba to železo do sběrný“ (M459). Montér si vydělává dále prodejem nalezených a případně opravených předmětů z domácností a výpomocí na zahradách, „tak někomu přijde vhod, když třeba můžu někomu posekat zahradu, umim prožezat stromy, míval jsem pěknej sad, umim spoustu věci opravit, no a tohle se všechno hodí“ (M472).

Montér se na ulici dostal díky sérii událostí, která začala rozvratem v rodině (M94) a později ztrátou zaměstnání (M144), v relativně vysokém věku a již se mu trvalé zaměstnání nepodařilo najít. Jak vidí svou další cestu: „popravdě, mě to vo budoucnosti moc nemyslí, já jsem hlavně v minulosti, možná to vypadá, že sem se vším srovnanej, ale ne, takle večer, když tu ležím nebo se du projít, najednou jsou děti malý, já sem mladej, svět je fajn ... fajn, ale jen tady v hlavě.“ (M579). Nejvíce by si přál „být zdraví, co nejdýl to půjde, žádná nemoc, žádnéj úraz. A dá-li pánbů, doklepu to do důchodu, měl bych na něj mít nárok, mám odpracováno.“ (M590) a také „bejt užitečnej () bejt váženej (.) jako člověk ... (M669). Víš co? Ale fakt víš co? Partu chlapů co dělaj v lese a co by mě přibráli, abych si moh připadat, že sem užitečnej, ale kdo tě vezme v mým věku ... (M630).

Montér prožívá osamělost a „stáří sílu bere kvapem“ (M671) a ničí ho smutek a „Stejská se mi rozumíš ... to tě rozhlodá zevnitř“ (M624). Montér nemluví o tom, že potřeboval užší kontakt se svými dětmi, s kterými se vidí „příležitostně, ne se všema, ale občas se s jednou, s druhou [dcerou] i synem potká“ (M160). Vzhledem k silným vnitřním zdrojům Montéra, se zde ukazuje možný prostor pro aktivitu SP, díky které by se mohla obnovit rodinná pouta. Montér dává také jasně najevo svou potřebu být užitečný, svou praktickou denní činností

to dokládá, podle mého názoru by byl vhodným zaměstnancem v sociálním podniku apod., na možnost uplatnit se nějakým takovým způsobem zatím musí čekat, jak říká, potřeboval by „partu chlapů, co dělaj v lese a co by mě přibrali“.

5.3.3 Rozhovory s Hankou

Hanka, druhá žena ve výzkumném vzorku, podobně jako předchozí respondenti, nedokáže SP snadno identifikovat, přestože se s řadou z nich setkala. Hanka se v úvodu ptá: „*Hmm, tak vlastně, kdo to je? To ste třeba vy? (H08)* Směřování pozornosti k tomuto tématu vyžaduje detailnější otázky a Hanka chápe: „*Ženská na sociálce, třeba ...“ (H382)*, „*Jo streetworkři a taky asi ty z Naděje, no jasně, z charity, určitě to jsou ty, co Járovi v káčku mění buchny ...“ (H386)*, „*To já všechno vím, jen sem si nevpomněla, mě se takový věci hlavou nehoní ...“ (H396)*. Hanka vnímá SP jako zaměstnance a reprezentanty jednotlivých SS a úřadů, zapojené do realizace sociální politiky státu. Hanka je v pražských ulicích řadu let a využívá či využívala řadu služeb: „*Jako třeba Naděje“ (H182)* „*na přespání, v Hermesu, na Žizkově [azylový dům] a tak ...“ (H495)*. „*někdy chodím do Naděje na Žizkov, třeba někdy s Járrou do káčka na Smíchov“ (H122)*, „*Chodím i do Lidický, protože tam občas můžu zavazit o nějakou práci, takový brigády na pár hodin na pár dní“ (H485)*.

Z konkrétní pomoci čerpá Hanka a její partner nejčastěji možnost se umýt a vyprat si v centru Naděje (H122) nebo v K-centru Sananim na Smíchově (H123). Smíchovské K-centrum navštěvují Hanka i její partner, který je závislý na drogách, především za účelem výměny použitých injekčních stříkaček, rádi: „*nejradši mám to káčko, já tam nechodím tak často jako Jára, vono je to pro feťáky, vyměňujou jim tam buchny a můžou si tam i třeba vydělat nějakou kačku, vono je to tam takový asi nejlepší, takový malý, nechodí tam ty davy, třeba jako na ten Žizkov ...“ (H124)*. Hana, jako důležitou podporu vnímá, zdravotní pomoc jak v SS: „*... taky ti třeba vobčas něco obvážou, tady stačí se trochu škrábnout a hned to hnisá, ta špína a tak, to dělá, na Naději to taky dělaj ...“ (H172)*, „*... když to hnisá, víš v zimě se rány hojí blbě, hůř jak v létě, v zimě chodí [streetworker] často, no jo, to jsou tu asi častěj, jestli třeba někdo není vomrzlej“ (H223)*. Důležitá je pro Hanku i operativní organizační pomoc v nemoci a následné rekonvalescenci, jako třeba: „*... Jára ležel ve stanu, zkroucanej jak paragraf, a to prej bude dobrý, a jak ho HT [streetworker] viděl, rovnou volal sanitku. Dokonce tu čekal, než ho naložej, vono je to dobrý, že von jim ukáže průkaz a voni našince odvezou. Jinak bezdomovce taky nechaj ležet tam kde je. To sem několikrát zažila a když se ozvete, třeba zavolaj i policii.“ (H236)*, nebo „*hmm ... jednou jsem tam [v AD] byla. Byla jsem tenkrát nemocná, se zápalem plic, nevím co to tenkrát bylo, bylo tenkrát teplo, nenastydla sem, ale bylo mi tak zle, že mi tenkrát, no to bylo na Naději, rychle ten azyllák zajistili ...“ (H255)*. Hanka se svým přítelem neodmítají ani drobnou pomoc, např. potravinovou: „*občas dostaneme nějaký balíčky, někdy jsou v tom nesmysly, ale někdy třeba i konzerva, to je fajn ...“ (H289)*, „*v centru se dají nějaké*

potraviny dostat, takový spíš přílohy“ (H576), nebo i přípravu stravy v centru „vařím, ale někdy i v centru, tam si jídlo můžeme i sníst“ (H574).

Hanka dobře hodnotí práci streetworkerů, s kterými se setkává: „voni třeba můžou někoho ošetřit“ (H222), nebo „rovnou volal sanitku“ (H237), také to, že působí jako mediátoři některých situací, v kterých jsou bezdomovci konfrontováni s institucionálními složkami společnosti, jako je policie a městská policie (H238), (H241) a výše zmíněný zdravotní systém.

Pro Hanku je důležitá i pomoc s osobními doklady a kontaktem s úřady: „tam vlastně Járovi pomohli s doklady, už nevím, co všechno bylo potřeba, ale pak moh ject do Bohumína a měl všechno vyřízený a to dělali v Lidický, no tam to myslim umí ... ty jiný nevím, protože jsem toho moc nechtěla“ (H489). Podstatnější pro Hanku byla pomoc s umisťováním jejích dětí v dětských domovech: „před dvěma roky, to, že dcery rozdělí, fakt nevím proč. Kdyby nebylo pana G... [sociální pracovník] tak to snad udělají. G... věděl, že jsou sourozenci, že já tam chodím, že můžeme i někam si vyjít spolu já s dětma. Tak von se za to zasadil, že je to pitomost ...“ (H451). Situace, které se týkají dětí, vnímá Hanka hodně citlivě, a to jak v dřívější době, problémů v rodině, která přichází o byt: „dneska vím, jak to je ráz na ráz. Ještě než nás přišli vystěhovat, tak u nás byly ženský ze sociálky, jako jestli je možné se domluvit a nebo co máme jako v plánu. Nic, říkám, není kam jít. Jsem myslela, že nám něco poradí nebo nějak pomůžou, ale jen se zajímali, kam můžou jít děti, tak že prej musí být předběžný opatření a děti že půjdou do Klokánku. Hmm si říkám tak jo, prej až se věci dají popořádku, zase půjdou k nám, ke mně, ale myslím, že kecaly, voni musely vědět, že se ke mně už nikdy nevrátí“ (H412). „posílali mě na úřad práce, jo to je pravda, vlastně až tam jsem se něco dozvěděla, ale jen jako o sobě, o dětech nic, to bylo jen s tou sociálkou. Nevím jak moc asi spolupracujou. No asi jo, protože na sociálce vědí co dostávám od pracáku.“ (H428). O pracovnících OSPOD Hanka říká: „Když byl soud o výchovu, teda některý by mě nejraději propíchaly očima, ale náký byly milý. Baba od baby. Nejhorší byly ty v mym věku, ty to musely mít všechno na povel ráz na ráz, nemáte papíry, jak si to představujete, to je na žalobu a tak. Tyhle bych fakt nemusela.“ (H434). „Mám ráda ty mladý, oni jsou takový nadšený, třeba když sem se na něco zeptala, zjistily mi to, vysvětlily. Ty starý, to je vidět, jaký jsou opotřebovaný“ (H442).

Hanku nejvíce na práci SP trápí, že „... koukaj se tam na mě skrz prsty, co voni ví! Sama ženská, co můžu dělat ...“ (H80), tím myslí pracovníky na úřadech, ale též pracovníky dětského domova, kde jsou umístěny její děti, o kterých s despektem říká: „... matky Terezy zasraný, jó, s dětma to umí, to žádný, to umí a děti je maj rádi, ale ke mně se chovaj jak k největšímu póvlů.. Víte jak je ponižující, když je [dětí] vracím do domova, jak jim koukaj do hlavy, že nemaj vši, jako dybysme prolezaly náký pajzly, víte jak mi je?“ (H93). Hanka se také někdy ztrácí v doporučeních, která dostává, „tak ten [streetworker] mi třeba napíše, kam by bylo dobrý zajít, když se tam ale dostanu, je to složitý to zase vysvětlovat. Proč tam sem a co přesně chci a třeba po dlouhým povídání mi řeknou, že sem špatně, že to dělá někdo jiný...“

(H471). Hanka nerada dostává nesrozumitelné a složité informace, jako příklad zmiňuje možnost výchovy dětí u svých rodičů: „*to jsem ještě nevěděla, že by mohl někdo k našim ... to bylo až pozdějc*“ (H417), ani planá povzbuzení a naděje (H419).

Hanka je informovaná o plánech státu podpořit sociální bydlení, říká o tom: „*tak na to trochu spolím, i když až tak nevěřím. I kdyby, tak zadarmo to nebude a práci nemám*“ (H299), „*no bydlet, jo, bydlet to by bylo moje přání. Třeba jenom jedna místnost, taková, co bychom tam byli spolu [s partnerem a dětmi]*“ (H462), „*... na sociálce tenkrát říkali, že mi děti vrátí, když budeme mít kde bydlet a z čeho žít*“ (H341), „*mam je moc ráda i bych s nima ráda bydlela*“ (H599). Bydlení a zaměstnání vidí jako provázané roviny. Na možnost získat práci nahlíží skepticky „*koukněte, jak vypadám, jsem troska, si myslíte, že mě někdo zaměstná, haha*“ (H353), i to je zkušenost, kterou si Hanka spojuje se SS a se SP: „*Chodím i do Lidický, jsou tam šikovný ženský, občas můžu zavazit o práci takový brigády na pár hodin. Dobrý je i to*“ (H485).

Kontakty na SP, s kterými se setkává, by Hanka doporučila a předala i jiným lidem s podobným osudem, doporučila by noclehárny i azylové bydlení, „*... na zimu je to hlavně o tom mít kde spát, to musíš mít buď něco svýho nebo vědět, v kolik kde být na přespaní, v Hermesu, na Žižkově, a tak ...*“ (H493), pro pomoc s doklady, prací apod. pak „*je dobrej ten Smíchov [K-centrum], ta Lidická ... jo to je dobrý ...*“ (H497).

Hanka neměla tendence od rozhovoru nebo jeho témat utíkat. Pouze jediná chvíle, kdy v rámci rozhovoru skepse nad svou situací, o které říká: „*[jsem] stará zničená ženská urvaná životem, vo tom ten svět neví. Naděje zhasla*“ (H356), znamenala ukončení rozhovoru. Vztah s respondentkou, rozhovory a jejich témata, lze hodnotit jako dobré a užitečné, jako výzkumník jsem byl pozván do nového, sice stále provizorního, ale kvalitativně lepšího bydlení: „*to by bylo dobrý, jako že byste byl první návštěva, to by bylo dobrý*“ (H617), „*Já si ráda takle popovídám. Víte je to s váma příjemný, že si tu sednete a nevadíme vám, co tu bydlíme ...*“ (H626).

5.3.4 Rozhovory s Evženem

Evžen je výřečnější a mladší z dvojice mužů, s kterými rozhovory probíhaly současně. Následující řádky prezentují pouze Evženův pohled. Evžen za svůj dlouholetý pobyt na ulici má řadu zkušeností se SS a s prací SP. Evžen je člověk, který životní styl bezdomovce a strategie k přežití na ulici má dobře zvládnuté a úspěšně mu fungují v situacích, kdy je sám za sebe, i v situacích kooperace se Štefou. Evžen je alkoholik s dlouholetou kariérou i neúspěšnou léčbou. K tématu alkoholu Evžen říká: „*když děláš v hospodě, ke chlastu máš blízko, a tak do toho spadneš, ani nevíš jak, a pak se vezeš*“ (ES114), „*... pak sem byl na odvykačce, no to bylo několik měsíců, a jak jsem přijel, měl jsem věci v papírový krabici a spánembohem*“ (ES133). Evženova cesta na ulici nebyla náhlá, začala rozkoem v primární rodině, pokračovala životem bez valné strategie pro budoucí čas, a končila jeho závislostí na alkoholu, která ho

připravila o zaměstnání a možnost si ho obnovit: „*Tak po půl roce mě kámoš vykop, že prej když nedám na nájem ani korunu, tak čau, no já pravda prachy neměl, tak se nediv, jinak to nemohlo dopadnout. A tak jsem se začal motat kolem hlaváku. Tak jsem se dostal na ulici. Tu práci sem nesehnal, párkrát jsem zaspal pohovor, taky to ze mě muselo pěkně táhnout ...*“ (ES175). Vzpomínky na první kontakty se SS v Praze provází povzdech nad nedostatkem informací: „*Abys rozuměl, když budeš na ulici už dýl, tak to víš, že třeba v Praze zajdeš k Bulharovi nebo do nějakýho jinýho centra a víš, že když tam poprosíš, že třeba ti poradí. Ale co děláš, když seš na ulici nově?*“ (ES322) „*Učíš se všechno za běhu, vlastníma chybama, děláš průzkum bojem*“ (ES326). Za svou bezdomoveckou kariéru Evžen vyzkoušel nízkoprahová centra, noclehárny i azylové bydlení. O tom, kam chodí, Evžen říká: „*Pokaždý jinám, v létě tolik ne, v zimě víc, tak se třeba ohřát nebo třeba něco dostaneš, nějaký jídlo nebo jen za malej peníz. Ale k Bulharovi chodíme, je to blízko hlaváku, je to docela strategický místo z centra to není daleko. Někdy do Lidický, tam ale asi nejmně.*“ (ES329). O noclehárnách a AD říká Evžen: „*Já tam nikdy moc rád nebyl. Špína a smrad. Spával jsem často v ubytovně, co je ve Skloněné. To bylo zpočátku, jo tam taky mi pomohli k tý podpoře, tam vlastně mi říkali, co a jak a že to bude dobrý i když to trvá dlouho. Azyllák stál, ale dost prachů, který sem neměl. Na Hermesu sem byl taky, tam později a v zimě, to jo, ideální to není. Podmínky jsou tam mizerné. Krade se tam, minimum soukromí, tak trochu koncentrák, znáš to tam? V zimě, fakt velký zimě, si nemůžeš ale moc vybírat*“ (ES335)

K problematice dávek v hmotné nouzi, které Evžen pobírá, říká: „*ten úřad je sám pro sebe, ne pro lidi, složité papírování a vlastně důležitá věc. Ty ty prachy potřebuješ teď a než ti ten příspěvek přiznají. tak je to strašně dlouho. Kdyby třeba ti dali alespoň nějakou zálohu, ale rychle, to rychle je důležité*“ (ES316). Evžen, jak je vidět z předchozí citace, bývá k sociální pomoci často kritický, jiný příklad: „*Jo hadry, ty tam fasujem nebo za pár kaček koupíme. Ale to je ta almužna. Když koukneš, v popelnicích je toho spousta vyhozenýho.*“ (ES531). Evženův negativní postoj i k pomoci, kterou využívá, pramení z přesvědčení: „*Víš jak to vidím? Tíží svědomí, jasný? A tak začneš dávat almužnu. Jo almužnu. Je jedno jestli ti někdo hodí do kelímku padesát nebo dostaneš v Áčku polívku nebo vobnošenou bundu. Anebo 2 litry na živobití. Je to almužna pro uchlácholení špatnýho svědomí. Tak to vidím.*“ (ES501). Kritický pohled má i na SP v SS a na úřadech: „*když zajdeš na Naděj nebo do Áčka nebo někam do centra a chodíš tam dýl, jako my pár let, poznáš kdo tam je za lidi, ne bezdáci, ty co tam obsluhujou a pracujou. Někdy my je jich líto jak chřadnou. Sami můžou totiž hovno. Dávat do hromady almužny, víc nic. Vyřešit ten srab nemůžou. Prachy nemaj, aby postavili bydlení. Zorganizovat práci neumí. Fakt je mi jich líto. Věří, že něco udělaj a za pár měsíců jdou od válu. Těch co zůstanou, vydrží a přitom na nás neřvou a sou slušný je pár. Neříkám, že se na ně zlobim, jen to tak vidím.*“ (ES506). Podobně negativní, nikoli však nerealistický, pohled má Evžen třeba na aktivity sociálního bydlení: „*radnice takový domy postaví, někde*

na periférii, daleko od centra, tady se radši postaví kanceláře. Někdo ty byty začne přidělovat. Ten první, tak to natočí televize a budou proslovy. A pak ten, kdo to bude přidělovat nastaví kapsu, nejdřív trochu a pak se to naučí a bude chtít víc, přijde nějaká mafie, co si na tom udělá vývar. Nebudeš schopnej zaplatit bakšiš, budeš čekat, nebudeš mít splněný body“ (ES747). K práci zaměstnanců sociálních odborů navrhuje: „učil bych [tyto zaměstnance] aby nebyli povýšení a arogantní, hlavně úředníky. Neumíš si promluvit s člověkem, neumíš si na něj udělat čas, neumíš sedět a poslouchat, nemůžeš dělat s takovýma, jako sme my. Aby neukazovali, že sou něco víc a houmlésák je spodina.“ (ES767).

Evžen si cení to, když se setká se SP, který dokáže s ním, bezdomovcem, jednat jako s člověkem, setkává se tímto přístupem hlavně u streetworkerů. „Toho, člověče, mám vlastně rád. No prostě zažiješ, že si tě někdo všimne a ne jako s almužnou. Prostě přijde a zeptá se. Jak na tom seš. Prostě víš, že když budeš potřebnej, pomůže. Nic ti nenutí, nevnucuje co jak musíš. Ale ty nějak víš, že ti pomůže. Co bude v jeho moci, jasně. Někteří tady [z bezdomovců nocujících v místě] se na něj třeba zlobí, ale on není jejich poskok, to si někdy neuvědomí.“ (ES355). Evžen cení férovost v jednání streetworkerů: „bejt férovej, může říct ty potřebuješ pomoct, já ti můžu pomoct s tím a s tím, víc nemůžu, ber nebo nech bejt, prostě, jak to říct, nemazat med kolem huby, jako že když budeš makat, tak to bude fajn, to je pitomost. Když se mnou někdo mluví za stolem, nemůže k tobě, takže vo tobě ví prd. Čim sis prošel, co máš za sebou, co táhneš za kouli na noze. To nemá šanci zjistit. A tak když nu nepasuješ do tabulek, odepíše tě. Udělá to jak Pilát a umeje si ruce. Nechceš byjt jak předepisuje rád, tak běž a až ti to dojde, přijď, popros a zkusíme to s tebou znovu“ (ES689)

Přes negativní postoj k pomoci od SP, ji Evžen využívá, mimo zmíněné přespávání, shrnuje pomoc s oblečením i stravou, např.: „[potřebuješ] možná víc to sucho. Zmokneš a neuschneš, tak v létě. A v zimě nemusíš zmoknout, prostě ty hadry propotíš. To můžeš mít tlustou bundu, ale mokrá ti je k ničemu, kalhoty to samí. Ty věci fasujem na armádě, oblečení, boty, všechno tam dostaneš. Třeba tě i oholí, hehe, no nic, to je dobrý bejt voholenej, když deš se poptat po nějaký práci, třeba. Polívku ti tam daj, tam maj polivky opravdu dobrý, poctivý.“ (ES372). Dokonce Evžen připustí, že je užitečné mít trvalý kontakt na SS, Evžen např. mluví o nestátních SS, „je dobré mít jako stálý místo, kde tě znaj, když něco potřebuješ tak si vodpustíš ten výslech a voni třeba věděj, co a jak bylo, maj to třeba v počítači. Jestli máš doklady, jestli si na dávkách, jestli něco bereš, sou takový, co nejen chlastaj, ale třeba si i musí šlehnout, víš co. Tak tohle je jako dobrý. Ale zase jsou takový, že nic vo sobě neřeknou. Bojí se třeba. Maj třeba nějaký máslo na hlavě, udělaj nějakem malér, někoho sejmou třeba, nevím.“ (ES958).

Evženovo ocenění patří také pomoci při onemocnění, konkrétně zmiňuje práci streetworkera, kdy pomůže se zraněním nebo při onemocnění: „Tak mi to dal trochu do rychtiku, vyčistil a zavázal. A to není všechno. Ta nemoc, měl jsem oboustranný zápal plic.

Vlastně díky němu jsem byl vošetřenej, dal mi lístek a na Naději jsem měl pak doktora a nějaký léky.“ (ES361).

Co by Evžen doporučoval pro SP, je „... zůstat u těch almužen, haha ... Měli by bejt lidi. A být chápavý.“ (ES760), možná vážněji dodává, že by to mělo fungovat tak, že „přijdou k tobě, neštítí se tě, a to je to jak včera říkal Štefa, voni v tobě viděj člověka, tak smrdíš, tak si špinavej, tak si škaředej. si člověk...“ (ES702). Zaměstnancům úřadu práce (o kterých Evžen ale nedokáže prohlásit, že jsou to sociální pracovníci) by doporučil: „Jo, viš ty na pracáku, jak tam žádáš o dávky, tak já bych jim nařídil takovou exkurzi mezi ty chudý, ty vopravdu chudý, aby to poznali. Aby prostě věděli, že je to jinej svět, když mám zkušenost jen s nažehleným světem, neporozumí tomu, jak žijeme my. Dneska je to tak, že přibližovat se musíme my ...“ (ES733). „... ten úřad je sám pro sebe ne pro lidi, složité papírování, pomoc [s žádostí o dávky] určitě by byla dobrá. Taky nějaký doporučení, kam se vrátout [při kontaktu s úřady]“ (ES317).

Evžen byl z rozhovoru zpočátku rozladěn: „Nic ve zlym (,) ... jen mě serou ty starosti vod druhéjch ...“ (ES59), ale během všech rozhovorů byl otevřený a ochotný podávat výpověď k tématům otázek.

5.3.5 Rozhovory se Štefou

Štefa je starší z dvojice bezdomovců z Břevnova. Na rozdíl od Evžena, není Štefa tak kritický. Z výpovědi o jeho životním stylu si posluchač udělá obrázek, že nemá tak velký problém s alkoholem jako Evžen. Jeho cestu na ulici lemují nepříjemné životní události, především rozpad partnerství a rozvod, nešetřená bytová situace po rozvodu, v souběhu s ekonomickým úpadkem regionu, který na Štefu dolehl. Souběh ztráty rodiny, zaměstnání, i bydlení, pro neschopnost platit za byt a zadlužení, byla pro Štefu nezvládnutelná zátěž. O dluzích říká Štefo: „Dluhy to je parní válec, co ubíjí...“ (ES527). Štefo je druhou nejstarší osobou výzkumu. Na ulici žije od roku 2005 (ES1005).

Štefo o práci SP říká, že „já bych takovou práci asi nedělal, věříš? Je to určitě užitečný, to ano, ale viš, když by ses měl bavit a starat o ty vožralý, slyšíš ty nadávky, sprostárny, hmmm ... nedělal bych to.“ (ES838). Štefo se zamýšlí nad tím, proč tuto práci SP dělají. „Možná někoho hryže špatný svědomí, to mám dojem třeba v Áčku, tam hodně dělaj lidi hodně pobožný a tak jak to čtou v tý bibli, to pak dělaj sami. Dělaj to taky mladý lidi, proč ty to dělaj? Viš, třeba jsou to tak trochu pankáči a dělaj to jako protest proti tý konzumní společnosti. To je taky dobrý, hodně jich to ale přejde. Nakonec si založej rodinu a všechno je jinak. Dítě tě vyléčí z ideálů“ (ES841).

Štefo si práce SP převážně cení. Jsou dva velké okruhy, kde aktivitu SP vyzvedá. Prvním je pomoc v kontaktu s úřady. „Třeba jak a co si opatřit za papíry a kde můžeš co žádat. Něco dělali přímo se mnou. To musim vocenit.“ (ES1063), posluchači je zřejmé, že jednání

s úřady dělá Štefovi potíže: „*Já nejsem blbej, ale těm větám kostrbatejm, s několika vodkazama do různých zákonů, no promiň, těm prostě nerozumim, ale i to by bylo, kdyby ti někdo prostě řekl srozumitelně, co po tobě ten úřad chce, co kam napsat ...*“ (ES311). „*Viš třeba s těma žádostma. Mě se třeba zatím nestalo, že bych přišel vo doklady, ale znám spousta těch co jim papíry ukradli. Většinou jim s tím malérem pomůžou. Zajistěj jim i třeba jednorázovou podporu aby měli na vlak, když jedou někam daleko. Takže tohle dělaj a je to užitečný. Jasně, bez dokladů ti nedaj podporu a neregistrujou tě na pracáku, co teď musíš.*“ (ES526, „*mě třeba pomáhal [streetworker] s vyřizováním novejš papírů, to bych totiž nevěděl jak na to. Kam zajet, vo co požádat, jak si vo to říct.*“ (ES887).

Druhou jasně definovanou oblastí, ceněnou na práci SP, je podpora zdravotního stavu. „*Tady dostáváš hodně zabrat a to se na tobě podepíše. Já mám potíže s játrama a s pajšlem.*“ (ES1067) „*Já mam potíže s nohou. Srazilo mě auto a tak to občas bolí, kolena, tak se asi podepisuje zima. Musim je mít hodně v teple.*“ (ES368) „*No, maj teď tam novýho doktora, u hlaváku pod mostem je ta Naděje. Sice nějakýho bambusovýho opičáka, ále, Mongol nebo co. Ale nic ve zlým, pomůže.*“ (ES366).

Obě tyto oblasti připisuje jak SS, tak i konkrétní činnosti SP, kteří jsou v přímém kontaktu s lidmi bez domova, streetworkerům. „*Je dobře, že sem ten KP chotí. A stará se. Stará se o ty bez domova, třeba, i aby nebyl tu bordel. Mě jednou při spaní někdo ukrad boty. Víte a jeden, neznám ho ani ménem, ani sem ho pak už nepotkal, a donesl mi nový. Kdyby tam nebyl, prostě bych musel chodit bosej, no nevím. No a můžeš se zeptat. Viš i na takový věci, kdy se ti v kanceláři vysmějou a pošlou pryč. Von ti třeba dá kartičku k doktorovi a voj už o tobě ví.*“ (ES536). Štefo oceňuje mimo konkrétní materiální pomoci i lidský vztah: „*Umí tě vyslechnout a nedělaj ramena. Když umí a de to, pomůžou.*“ (ES852), „*Nikdo s náma nemluví, bezdomovec je člověk, který není. On existuje, ale je buď průhlednej nebo jako prašivej pes, co se mu každěj vyhne. A ty sociální pracovníci, jak se na ně ptáš, sou jediný, co s tebou mluví a poslouchaj tě.*“ (ES856). Význam práce streetworkera vidí Štefo i v tom, že „*on by měl stát na naší straně, tak by to mělo bejt. Já jsem byl ¾ roku sám, tak sem s nikým nekecal, vůbec nebylo s kým. Semhle támhle pár slov, když se někdo zeptal, viš co. A já sem koktal, normálka koktal. Jak jsem nemluvil. Koktal sem a přemýšlel, jak se co řekne. A najdou tě třeba ty lidi z centra, no ty pěšáci. A ono je to najednou jiný. Když nechceš s ním mluvit, nenutí tě. Ale ta možnost je*“ (ES865). Štefo rozumí i náročnosti práce streetworkerů. „*Dělat s bezdáčema, to se naučíš, jen když s nima budeš. Jen tak jim budeš rozumět. Jak to v Praze táhnu už roky vim, že se to spousta lidí nenaučí. Mají třeba i chuť, ale nakonec to nedaj. Tenhle svět je surovej. Tady de fakt o život. A musíš to pochopit a taky ustát. Jednou mi jeden pěšák vyprávěl, jak se s někým domluvil, že ho druhej den počká v centru a něco spolu domluví. Nepřišel, to je normální, tak počkal dva dny, šel ho najít a taky ho našel. Skoro tak, jak když od něj odcházal. Musel umřít*

pár minut po tom, co spolu mluvili. Říkal, že mu dal nějakou náplast, aby se zalepil nějakou ránu, ani si ji nerozbalil. Tohle ustojí málo kdo.“ (ES828).

Budoucnost vidí Štefo reálně jen v horizontu několika dnů, maximálně měsíce, kdy dostane dávky hmotné nouze. Větší horizont vidí skepticky: „*Poznáš, že se ti [život na ulici] vypálí na čelo jak cejch. Nebydlíš, nepatříš mezi lidi, hotovo. Práci ti nikdo nedá, hotovo. Bez práce nemáš trvalý peníze, takže nemůžeš bydlet. A máš to zakousnutý do vocasu.“ (ES478). Jeden ze snů se nevytratil: „*Bydlet! Bydlet je to důležité ...“ (ES565), ale několikrát při rozhovoru dává Štefo najevo, že „Jako víš co! Pěkně se to poví, huř to uděleš. Já spíš čekám, až to zkončí. Tenhle podělanej život, víš co.“ (ES1071). Přesto, kdyby měl Štefo přiměřenou částku peněz, „*zaplatíme ubytovnu, třeba na rok dopředu.“ (ES386)***

Štefovi na SP vadí v některých případech nevhodná práce s lidmi na ulici: „*padneš na držku a co udělaj lidi? Přišlápnu tě k tý zemi. A co udělaj dál? Pošlou profesionála, toho tvýho, dřepne si k tobě a říká, máš nato, musíš se snažit, tak něco dělej, sakra tak už něco dělej. Ty mu uvěříš, na začátku, ale pak zjistíš, že tě mačká k zemi tolik nohou, že se nevysmekneš, někdy mám dojem, že ten systém to má dobře promyšlený. Abychom my, plebs, tiše v ústraní pochcípali a až se to stane, přijdou profesionálové, co si tahle společnost platí, zkontrolujou jestli už je vobejda dobře mrtvej a nechaj ho spálit“ (ES616). Naopak si cení ale, když „*Některý to fakt umí“ (ES817), „To když zažiješ, víš, že je to správněj chlap nebo ženská. To jsou totiž takový, co se s nimi dá normálně mluvit, tenhle nebo tahle tě podpoří. To poznáš, že vo životě něco ví. To kdyby uměli všichni, to by bylo!“ (ES823).**

U Štefana, podobně jako u Evžena je obtížné zhlédnout i jen malou motivaci ke změně. Oba se naučili životu na ulici tak dokonale, že ho berou jako normální. Pravdou je, že tato dvojice na ulici umí dobře obstát: „*když žiješ jako normální člověk a pak si na ulici, tak se toho musíš hodně naučit a taky hodně odnaučit jinak zhebneš, ale to neznamená, že si blbej, prostě jen děláš jiný věci, než ty normální, nic víc. A když třeba zjistíš, že jsi na té ulici schopn přežívat líp než předtím, tak se zpátky nepohrneš. Ale furt si člověk.“ Tyto slova jsou jak mementem životní cesty bezdomovce, ale možná nesou i klíč k řešení bezdomovectví.*

5.3.6 Společná a významná témata

Jestliže předchozí odstavce, analyzující rozhovory jednotlivých respondentů, jsou centrovány podle subjektivní zkušenosti, o které tito respondenti mluví, následující odstavce nabídnou interpretaci zaměřenou na témata společná nebo častěji se vyskytující, případně jinak významná.

Kdo to je, ten sociální pracovník ?

Pro všechny respondenty **bylo obtížné uchopit termín sociální pracovník**. Přesto se však velice brzo zorientovali a začali se jim vybavovat reálné osoby, které s termínem spojovali. Člověk bez domova pravděpodobně v této znalosti nijak nevybočuje, obecné povědomí

o sociální práci není vysoké a pro občany není úplně přehledné (NAJMANOVÁ, 2009; MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2017). Respondenti výzkumu s termínem sociální pracovník nakládají různě. Pro Kamilu je to „*vlastně ta ženská, co si jí vybavuju ze sociálky*“ (K01.31), a kterou má spojenou s nepříjemným vyšetřováním domácího násilí, kde byla spolu se svými dětmi v roli oběti, kdy ale místo „sociálky“ účinně zaintervenovala teprve občanská poradna, kde Kamile pomohli a „*Sepsali mi tam takový dopis, jako že mi má dávat peníze. Jinak že to dají k soudu*“ (K11/07). Vnímá Kamila rozdíl v pomáhání? Jistě. Oceňuje význam podpory v konkrétních krocích, např. „*naučil [mě] s těmito lidmi [na úřadu práce] jednat*“ (K28/16) a výsledek oceňuje i u sebe „*Je v pořádku se o sebe umět postarat*“ (K28/20). Přílehlavou metaforou je, že se Kamila „nechala naučit rybařit a nežádala rybu k nasycení“.

Respondenti rozlišují SP v sociálních službách a úředníky, sociálních odborů a Úřadů práce. Z jejich výpovědí je zřejmé, že zkušenost se státním zaměstnancem je více negativní, cítí bariéru, jak např. Evžen říká, že by pro ně nařídil: „*exkurzi mezi ty chudý, ty opravdu chudý, aby prostě věděli, že je to jiný svět.*“ (ES734), „*neznamená to, že bych na sociálku zanevřela, nebo na kurátorku, jen z ní je nějak ten úřad cítit*“ (K24.48) svěřuje se Kamila. „*Lidský jazyk to je vono. Já nejsem blbej ale těm větám kostrbatejm, no promiň, těm prostě nerozumim, kdyby ti někdo prostě řekl srozumitelně, co po tobě ten úřad chce*“ (ES311), „*Já na úřadech vždycky stojim jak tvrdý ý a nevim, co dělat, nechodim tam rád*“ (ES890). Jsou Štefova slova.

Zdá se, že u SP v zařízeních SS se participanti setkávají s někým, o kom řeknou „*ty sociální pracovníci, jak se na ně ptáš, sou jediný, co s tebou mluví a poslouchají tě.*“ (ES860), „*když o tom tak přemejšlim, víte, že v tom Ondřejevě byli vlastně jediný, koho to [můj životní příběh] zajímalo*“ (K30.49). Umění ptát se, být trpělivý a umět vyslechnout, jsou klíčové dovednosti, které respondenti u dobrých SP cení, a současně je požadují či očekávají od těch, s kterými se setkávají. Respondenti ale vnímají i zápal SP pro práci: „*Mám ráda ty mladý, oni jsou takový nadšený, třeba když sem se na něco zeptala, zjistily mi to, vysvětlily. Ty starý, to je vidět, jaký jsou opotřebovaný, ale se na ně nezlobim, vlastně jim rozumim, když bych viděla na jejich místě*“ (H441), „*Když si můžu vybrat, jdu vždycky k některý takový, hodná ženská to povokřeješ.*“ (ES814)

U obou žen, ale i u respondentů Montéra a Štefa, se ukazuje, jak významnou roli v jejich příběhu hrají vztahy s dětmi, i to, jak je důležitý tento faktor při sociální práci. Jestliže si Kamila cení zprostředkování rodinné terapie s dětmi i s svou matkou, Hanku motivuje možnost být někdy v budoucnu se svými dětmi „*mam je moc ráda i bych s nima ráda bydlela*“ (H599), Montér se ve své životní etapě cítí osamělý „*[osamělost] jasně, proto tu sedíš a klábosíme tu*“ (M648), „*prostě sem sám, pro ty v Charitě nebo na Naději sem jako dítě, proto tam radši nechodim*“ (M653), „*vidět se se svejma dětma, bejt jim nablízku, myslim, že si můžeme bejt co platný*“ (M670) a je pravděpodobné, že intervence SP v oblasti rodinných vztahů by mohla být

motivací ke změně. Podobně jako u Štafa: „*neumíme to spolu [s dvěma syny], myslím, že bysme všichni chtěli, ale neumíme to. Co dělat.*“ (ES1037).

Respondentům splývají role SP a poradců, např. v občanských poradnách. Kamila k SP klidně zařadí poradce, „*zapomněla jsem na to Remedium a tu paní JL. Tak s tou jsem jako mluvila o těch exekutorech, byla milá, co bych to neřekla, jen mě k ničemu nebyla*“ (K02.36), či pracovníka právní občanské poradny. Podobně jako s otázkou, kdo je SP, mají respondenti nejasno, jakou SP mají pravomoc a možnosti. Tato neznalost, může ladit vztah SP - klient na negativní vlnu pro klientův dojem neochoty či nekompetentnosti SP. Kamila řekne „*Nebo ty podrazy, jak s tím bytem nebo s těma úvěrama, s tím mě třeba ty vaši sociální pracovníci teda moc nepomáhají, to mi věřte* (K28.56). Hanka po SP požaduje bydlení, „*no bydlet, () to by bylo moje přání, třeba jenom jedna místnost, co bychom tam byli spolu [s partnerem]*“ (H462).

Předchozí odstavec předestírá další téma: **Jaké jsou možnosti SP a s čím mi může pomoci?** Jistě, otázku by šlo rozšířit na sociální službu či organizaci, která ji zajišťuje, a kterou SP reprezentuje ve vztahu s klientem. Cílem výzkumu je však především proces, probíhající mezi klientem a SP. Ve výpovědích jsou patrné časté rozpory představ klientů a možností SP. Ve výpovědích respondentů jsou prezentovány nejčastěji různým stupněm rozčarováním z práce SP. Klienti, kteří mají za sebou nezřídka náročnou etapu života, sní často o „zázračné“ nápravě své situace. Nejčastěji je to bydlení: „*chtěla bych, no zkrátka, někde mít nějaký byt*“ (H298), „*na sociálce tenkrát říkali, že mi děti vrátí, když budeme mít kde bydlet a z čeho žít, kde bydlet, jak to zařídit neřekli*“ (H341), „*Bydlet je to důležité. Hele když mi teď dáš klíče vod bejváku, třeba takle maličkýho, pudu se podívat jestli se mi to nezdá, já na pohádky nevěřím*“ (ES586), „*a může ti bratr na azyláku promlouvat do duše, co naděláš ? Nic ve zlým bratři a sestry, promiň že jim tak říkám, je to tam lízlý tím náboženstvím, podle mne nic moc nemůžou. Oni to věděj, vono je rozdíl sehnat pytel rohlíků co se neprodaj a sehnat střechu nad hlavou, a tohle voni ví*“ (M320). Rozpor v očekáváních a reálných aktuálních možnostech Montérova výpověď ukazuje asi nejlépe. Evžen, který propojuje práci SP s atmosférou a realitou společnosti říká, když mluví o možné budoucnosti v působnosti připravovaného zákona o sociálního bydlení: „*Z toho nic nebude. Víš proč? Jestli takový byty budou, půjdou tam cikáni. A bude se s tím kšeftovat. Třeba Praha, jako radnice takový domy postaví () Někdo ty byty začne přidělovat. Ten první, tak to natočí televize a budou proslovy a pak ten kdo to bude přidělovat nastaví kapsu, nejdřív trochu a pak se to naučí a bude chtít víc, přijde nějaká mafie co si na tom udělá vývar. Nebudeš schopnej zaplatit bakšiš, budeš čekat*“ (ES745).

Respondenti, přes rozmrzelost a skepsi, v realizaci krucální pomoci či podpory, neodmítají tu reálně možnou. „*Polívku ti tam daj, tam maj polivky opravdu dobrý, poctivý.*“ (ES380), „*můžeš koupit za 15 za 20 korun jídlo a to ti říkám, to nesníš, věř tomu.*“ (ES382), „*nejčastěji si tam pro něco du nebo se tam umejt, někdy taky vložky dostanu. Chodím i do Lidický, jsou tam šikovný ženský, občas můžu zavazit o práci takový brigády na pár hodin*

na pár dní“ (H484), „na zimu je to hlavně o tom mít kde spát, kde být na přespaní, v Hermesu, na Žižkově a tak“ (H493). „Járovi pomohli s doklady, nevím, co všechno bylo potřeba, to dělali v Lidický, no tam to, myslím, umí“ (H489), „Víš třeba s těma žádostma. Znáš spousta těch co jim papíry ukradli. Většinou jim s tím malérem pomůžou. () Takže tohle dělej a je to užitečný“ (ES522), „Jo hadry, ty tam fasujem nebo za pár kaček koupíme. Ale to je ta almužna.“ (ES531).

Oceňovaná, vesměs bez výhrad, je **pomoc při zdravotních potížích**. Ať už je spojená např. s prací terénních SP – streetworkerů: „Von ti třeba dá kartičku k doktorovi a voj už o tobě ví.“ (ES541), „voni třeba můžou někoho ošetřit, ne jako doktor, ne, ale někomu zalepí ránu nebo obvážou no to je dobrý, když to hnisá, víš v zimě se rány hojí blbě, hůř jak v létě () v zimě chodí () častějč jestli třeba někdo není vomrzlej...“ (H222), „Jára ležel ve stanu zkroucenej jak paragraf () a jak ho HT viděl rovnou volal sanitku. Dokonce tu čekal, než ho naložej, vono je to dobrý, že von jim ukáže průkaz a voni našince odvezou. Jinak bezdomovce taky nechaj ležet tam kde je.“ (H236). Je ceněná i zdravotní pomoc v „kamenných“ provozovnách SS: „byla jsem tenkrát nemocná se zápalem plic, ale bylo mi tak zle, že mi tenkrát, no to bylo na Naději, docela rychle do týdne asi tak ten azylák zajistili“ (H255), „když je ti zle, tak zajistěj ti doktora a někde se dáš trochu do kopy“ (ES594), „Na té eldéence za mnou chodí paní JP. Je na eldéence jako sociální pracovnice, no, chodí za mnou vlastně docela pravidelně. Zatím se mnou moc neřeší, čekáme na to, jak dopadnou ty záda, vypadá to na invalidní důchod“ (K23.10).

Respondenti mimo materiální pomoci či podpory a edukačních aktivit, zmiňují důležitost aktivity, kterou lze nazvat **podpora v podobě terapeutických intervencí**, respondenti je sice takto přímo nenazývají, popisují ale důležité faktory podpůrného vztahu. „Umí tě vyslechnout a nedělaj ramena.“ (ES852), „sociální pracovníci sou jediný, co s tebou mluví a poslouchají tě.“ (ES860), „to ucítíš, že tě bere. Toho si teda já, to oceňuju, to, že ho zajímám, a když je to doopravdy, to poznáš. To potřebuju cejtít, že tam není ta lhostejnost nebo dokonce ta povýšenost, to poznáš, že se nejednou narovnáš“ (ES712), i Hanka vnímá SP jako „někoho, kdo na tebe má čas a vyposlechne si tě i když sem hloupá ženská“ (H479), Kamila sděluje např. „Víte s MZ jsem se mohla ale klidně bavit taky o tom, že prostě nemůžu dělat tam, kde nedostanu vejplatu na ruku. No kvůli exekuci. O tomhle se s MZ dalo mluvit, dalo se třeba i plánovat, jak to dělat. Kde takovou práci zkusit sehnat“ (K24.42). Výstižný bonmot vyřkl Evžen: „ty potřebuješ vědět, že si člověk“ (ES604), „... je chvíle kdy potřebuješ slyšet ... člověče si člověk“ (ES710).

Co by sami respondenti dělali jinak? Důležitý soubor informací lze získat z představ respondentů, když mluví o tom, co by sami respondenti dělali jinak v roli SP, jinak, než je jejich aktuální zkušenost. Ve sděleních se odráží potřeby a představy respondentů, nespokojenost, která není přímo vyslovena, ale je zřejmá z pojmenování očekávaného stavu. Může se to týkat více SS, než práce konkrétních SP, např. Hanka by se v NDC, nechtěla cítit „jak někde v kasárnách“ (H134). Výzkum se ale centruje na zkušenost se SP. Kamila vzpomíná na svou

nejistotu ze setkání s kurátorkou a Úřadem práce a v podobné situaci by nabídla více informací a přívětivější jednání (K24.26), „*taky nemam ráda to poučování a takový ty otázky, proč ste to dělala, proč ste neudělal to anebo vono, tohle je vodporný, promiňte*“ (K28.27). Více informací hlavně ve chvíli, kdy se člověk dostane na ulici, by poskytoval i Štefan: „*Hned ze začátku, prostě vědět kam se vrátit, úřednice krásky namalovaný, ty bych na tejdén vodvez do cizího města, na tejdén bez koruny, at' si zkusí jak je lidem za tím okýnkem*“ (ES299), „*Asi nejdřív uklidnit, to by stačilo a ne seřvat, že si to neumíš ani přečíst. Poradit, tak, jednoduše.*“ (ES308). Evžen by zkrátil dobu potřebnou ke schválení dávek, „*ty prachy potřebuješ ted' a než ti ten příspěvek přiznají tak je to strašně dlouho*“ (ES317), případně by zavedl „*nějakou zálohu, ale rychle, to rychle je důležité*“ (ES319). Evžen by, podobně jako Štefa, doporučil větší přiblížení se pracovníků úřadů ke klientům (ES733), „*Já bych se bavil s lidma z ulice. A učil bych, aby nebyli povýšení a arogantní, jako ty druhé bych učil a hlavně úředníky. Neumíš si promluvit s člověkem, neumíš si na něj udělat čas, neumíš sedět a poslouchat, nemůžeš dělat s takovýma, jako sme my. Aby neukazovali, že sou něco víc a houmlesák je spodina.*“ (ES767). Někteří respondenti by nedávali plané naděje, Hanka zmiňuje tuto zkušenost: „*prej až se věci dají popořádku, zase půjdou [moje děti] k nám, ke mně, ale myslím, že kecaly, voni [pracovnice OSPOD] musely vědět, že se ke mně už nikdy nevrátí*“ (H419), Kamila má hluboce vrytou zkušenost, že se při zadlužení nedá z dluhové pasti vymanit, a přesto se setkává se situacemi, o kterých říká „*mě () sociální pracovníci () jenom tak oprašujou* (K29.05), zde není úplně zřejmé, zda Kamila myslí SP nebo pracovníky dluhových poraden, kde ale musí také platit pravidlo podávání seriózních informací. Evžen toto téma komentuje: „*prostě jak to říct, nemazat med kolem huby, jako že když budeš makat tak to bude fajn, to je pitomost*“ (ES691).

Někteří respondenti vnímají nepřívětivě „střídání tváří“ v rolích SP, např. Hanka se vyjadřuje k práci streetworkerů takto: „*za tu dobu, co tu jsem s Járrou, tak to bylo tváří, jejda človíčku! Jako pravidelně sem nikdo nechodí, párkrát se objeví jedna tvář, pak zase někdo jiný.*“ (M219), nebo Štefo odhaduje, že „*Dělaj to taky mladý lidi. To je taky dobrý, hodně jich to ale přejde.*“ (ES843). Ze sdělení respondentů se nedá jednoznačně odhadnout, zda oslovují fluktuaci SP v zařízeních SS nebo spíše organizaci práce v nich, nabízí se zde srovnání s případovou sociální prací s Kamilou, která ukazuje efektivitu spolupráce pracovníka s klientem, kdy je vytvořen dobrý a bezpečný profesionální vztah.

Toto téma se nabízí uzavřít již výše citovanou Štefovou sebekritickou myšlenkou o sociální práci (zde myšleno v NDC), „*já bych takovou práci asi nedělal, věříš? Je to určitě užitečný to ano, ale víš, když by ses měl bavit a starat o ty vožralý, slyšíš ty nadávky, sprostárny, hm, nedělal bych to.*“ (ES838), z které je cítit obdiv k práci sociálních pracovníků.

6 DISKUZE

Problematika zkoumaného fenoménu zkušenosti lidí bez domova s prací sociálních pracovníků se ukázala širší, než mohl ukázat prezentovaný výzkum. A to v několika rovinách. První rovinou je výzkum sám a výsledky, které přináší, viděné prizmatem výzkumných otázek, včetně analýzy zvolené metodiky. Druhou rovinou je vazba tématu výzkumu na společenský kontext a multifaktorovou problematiku otázky bezdomovectví a jeho řešení.

Analýza sdělení respondentů o svých zkušenostech se sociálními pracovníky, jejich přístupu k nim, jako ke klientům sociální práce, plnící společenskou objednávku integrace marginalizovaných občanů (MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2013), podala odpověď na položené výzkumné otázky. Podstatná témata z interview, vztažená k výzkumným otázkám se podařilo rozkrýt, případně dát do souvislostí a nabídnout jejich výklad.

Odpověď na výzkumnou otázku „2) **Jak se tato zkušenost vyvíjí v čase?**“ se z výzkumu nepodařilo plnohodnotně získat. Příčinu této skutečnosti vidím jednak v jiném pojetí a vnímání času u respondentů, kdy dochází v jejich podání ke zkreslení minulosti, její úpravě a fabulaci (HRADECKÝ in JANOUSHKOVÁ, NEDĚLKOVÁ, 2008, str. 265 – 266). Jako druhý důvod vidím v tom, že postupující bezdomovecká kariéra přináší změny v očekáváních od vztahu klient – sociální pracovník, tyto změny následně mění posuzování práce sociálních pracovníků. Z respondentů pouze jediný – respondentka Kamila – přináší zprávu o progresivním vývoji své životní situace, u ostatních je nutné konstatovat stagnaci nebo dokonce regresivní vývoj. Je zajímavé, že u jediné respondentky Kamily se sociální práce vedla formou případové práce, dlouhodobě zaměřené na tuto klientku, včetně práce s jejím nejbližším sociálním okolím. Nabízí se zde otázka, jaké faktory tento progresivní vývoj, který vidí i respondentka, ovlivnily. Odpověď by mohla přinést např. hlubší případová studie, zkoumající řešení situace Kamily. Výzkum nedává odpověď na to, proč podobná metodika nebyla použita u druhých respondentů.

Jak ověřit, že předložená analýza je správná? Výsledky nejsou předkládány jako fakta, ale mají interpretativní subjektivní výpověď o žité zkušenosti respondentů a snaze výzkumníka této zkušenosti porozumět. Musím se spolu s LINCOLNOVOU a DENZINEM (1993, s. 557) ptát: „*Smíme opravdu věřit, že autenticky zaznamenáme jeho nebo její zkušenost? Jestliže ne, jak můžeme vybudovat sociální vědu, která jej nebo ji pojme?*“ Důvěryhodnost výsledků opírám o dlouhodobé interakce s respondenty a maximální snahu o transparentnost metodologických a analytických kroků. Hluboce prožitou zkušenost respondentů chápu jako emickou pravdu, nezpochybitelnou z vnějšího pohledu. IPA se opírá o validitu jazyka, proto je dobré mít na paměti fakt, zda nám transkripce rozhovorů neříká víc o tom, jak respondenti o svých zkušenostech vypráví, než o tom, jaké tyto zkušenosti ve skutečnosti jsou. Způsob, jakým o zkušenosti mluvíme, totiž může zpětně tuto zkušenost formovat. Částečně eliminovat

tuto možnost jsem se snažil získáním náhledu respondentů z různých úhlů pohledu. V interpretativní části práce se také snažím odlišit subjektivní pohled respondentů od svého subjektivního pohledu, i když jsem si vědom možné nezřetelnosti hranice mezi nimi.

Domnívám se, že v pohledu respondentů na své perspektivy, v protikladu s názory odborníků, chybí formulace neodvratitelnosti žít ve statutu bezdomovce po zbytek života. Z interview použitých pro výzkum, ale i z dalších neformálních rozhovorů je zřejmé, že neznají mnoho těch, komu se návrat do majoritní společnosti podařil, možná také proto, že komu se návrat z ulice povede, raději uzavře tuto těžkou životní etapu a již své „souputníky z ulice“ nekontaktuje. Přesto eventualita ukončit bezdomovectví není respondenty zavržena, a domnívám se, že je pro ně zdroj, pomáhající přečkat náročnost dalšího dne. Přináší naději, že pokud člověk vydrží, může přijít „vysněný“ okamžik, kdy půjde nastartovat nový život. Myslím, že respondenti, s kterými jsem mluvil, franklovsky „říkají životu ano“. Pomáhá jim chránit integritu osobnosti i vypořádat se se svým statutem, bez ohledu na reálnost skutečné možnosti změny. K zamyšlení je, zda tento postoj nenahrává stereotypním názorům majority o nepřizpůsobivosti, lenosti, odmítání práce a vlastní volbě své životní cesty.

Překvapující zjištění, které přinesla práce na tomto výzkumu, je pro mě rozkrytí skutečnosti, že se lidé bez domova ve své bezdomovecké kariéře musejí vzdávat celé řady kulturních a civilizačních výdobytků, též se vzdávají řady svých ideálů a životních plánů. Při tom jsou významně zatíženi sérií traumat, které se jim nedaří efektivně zvládat. Dostávají se do konfliktu se společností, která je v jejich očích odmítá, a oni se dostávají za hranici obecně přijatelného statutu. Při tomto procesu nabývají řady nových dovedností, kterých si cení, protože jim pomáhají přežít. Nabídka, s kterou přichází sociální politika, sociální služby a sociální pracovníci, jako přímí reprezentanti těchto aktivit, však situaci bezdomovců nedokáže vyřešit. Nabídka je pak buď odmítána, nebo je využívána účelově, jako doplněk k dovednostem, díky kterým lidem bez domova přežívají. Rozpor, který mě překvapil, je v tom, že dovednosti k přežití jsou společností zavržované, ale společnost jim přežití neumožňuje. Nepolemizuji nad příčinou rozvoje bezdomovecké kariéry, náhled na příběhy respondentů jasně ukazuje na výrazný podíl jejich aktérů na své situaci, přesto, mě vede k zamyšlení otázka. Jaká je vlastně nabídka společnosti, když bezdomovec raději zůstává u svého jistého, byť nicotného živobytí?

Budoucnost člověka bez domova, žijících ve společenské „zemi nikoho“, závisí do značné míry na jeho schopnostech. Jakým směrem se ale tyto schopnosti mají upírat, to určují schopnosti naší společnosti korigovat těžkosti bezdomovců v kontextu současné společenské, sociálně ekonomické i občanské atmosféry. Je na schopnostech naší společnosti vytvořit pro tisíce občanů žijících bez domova místo. Bohužel, téma bezdomovectví, nevyvolává u českých občanů příliš vysokou aktivitu a dochází k hlubší stereotypizaci názoru udržet marginalizaci bezdomovců. Poznámka jednoho z respondentů: „*Nikdo s náma nemluví, bezdomovec je člověk, který není. On existuje, ale je buď průhlednej, nebo jako prašivej pes,*

co se mu každé vyhne. Prostě nejsi, pro ostatní nejsi“ (ES856), naznačuje, jak tuto stereotypizaci může vnímat bezdomovec sám. Bezdomovcům není cizí názor, že je společnost odmítá. Průzkumy, které cituji v kapitole 2.1, ukazují, že většinový pohled na bezdomovce je velmi kritický: Češi se domnívají, že situace lidí bez domova je pouze odpovědnost jich samých, že odmítají pracovat a že si ve svém životním stylu libují, proto stát, potažmo občané, nemají mít v této otázce velkou odpovědnost. Odhaduji, že o situaci lidí bez domova ví v Česku málo občanů, a myšlenka integrace marginalizovaných lidí je obtížná, až nemyslitelná, snadno si ospravedlní tento postoj prohlášením bezdomovce za člověka, který na okraji společnosti žije dobrovolně, nebo za svůj statut může sám, protože nebyl „dobrým hospodářem na svých statcích“ apod. Existence problému je tím popřena a lze se kochat iluzí úspěšného společenství.

Dlouhý život na ulici odcizuje, vede k přetrhávání společenských pout. Sociální síť jsou pak jen lidé stejného statutu. Důležitým úkolem sociálních pracovníků je být mostem, překlenujícím propast marginalizace, alespoň do té doby, než bude na straně společnosti odpracován osvětový proces, kterým se společnost stane vnímavější a otevřenější. Není jediným úkolem motivovat lidi bez domova ke změně, ale i nutnost pro tuto změnu vytvářet podmínky.

Výzkum ukazuje, že ani při životě na ulici se lidem nevytrácí potřeby sounáležitosti, potřeby ocenění, potřeby ochrany vnitřní konzistence osobnosti, a to i v případech, kdy je možné nahlížet na člověka žijícího na ulici jako na osobu podivínskou, nebo na člověka, který v minulosti hrubě podcenil své schopnosti a dovednosti, možnosti svého nejbližšího okolí či širšího společenského kontextu. Z příběhů vyprávěných respondenty výrazně ční pocit osamělosti a ztracenosti ve světě, přesněji ve společnosti. Zde se domnívám, je dobrá příležitost pro integrační sociální práci.

Zkoumání fenoménu sociální práce s bezdomovci, mě lidsky obohatilo. Osobitost příběhů respondentů stimuluje k otevřenosti vnímání i chápání sociálních vazeb i rolí všech jejich aktérů a ukazuje rozdílné pohledy na totožné úkazy, situace a skutečnosti, ale dává příležitost ke shodnému uchopení jevů heterogenního původu a průběhu. Zkoumání mě obohatilo právě v náhled na život „lidí, kteří nejsou“.

Dobře provedená výzkumná práce umožňuje vyvstat novým námětům pro následná výzkumná šetření. Náměty, které vidím, jsou např. efektivita případové práce s člověkem bez domova, připravenost společnosti na reintegraci lidí bez domova, otázka prevence a efektivního předcházení startu bezdomovecké kariéry. Nabízí se dále prozkoumat možný a reálný dopad připravované legislativy pro sociální bydlení. A též možnost prozkoumat životaschopnost a možné perspektivy svépomocných aktivit bezdomovců (sociální podniky, peer-programy apod.). Získaná data je také možné analyzovat v okruzích témat, upozaděných v tento výzkumu. Data například obsahují bohaté podrobnosti o životním stylu respondentů, individuálních bezdomoveckých dovednostech a jejich zkušenosti s majoritní společností, i zde se nabízí prostor pro exploraci.

ZÁVĚR

Cílem mé práce bylo zmapovat a popsat zkušenost lidí bez domova s prací sociálních pracovníků.

Východiskem přístupu k vybrané problematice výzkumu je teoretická část práce. Ve třech kapitolách objasňuji základní tematiku a problematiku oblasti bezdomovectví a sociální práci s ním. První kapitola představuje bezdomovectví jako problematický sociální jev a nabízí informace pro základní orientaci v této oblasti sociální reality. Jsou zde dále rozebrány příčiny bezdomovectví z hlediska faktorů, které tento jev způsobují, z hlediska spouštěcích mechanismů a podstatné faktory, jako nezaměstnanost, majetkové a finanční problémy, rodinné a vztahové problémy a zdravotní stav občana, jsou představeny podrobněji. První kapitola je uzavírána přehledem právních norem, které mají souvislost s fenoménem bezdomovectví s cílem pomoci bezdomovectví, jako sociální exkluzi, omezovat a řešit, ale i těch právních norem, s kterými se bezdomovci nejčastěji dostávají do rozporu.

Druhá kapitola je věnovaná realitě života bezdomovců. Přináší především přehled výzkumů mapujících pohled majoritní společnosti na tematiku bezdomovectví. Dále kapitola sleduje vývoj kariéry bezdomovectví. Snaží se i detailně představit životní styl bezdomovců, způsoby získávání prostředků k obživě, jejich nocování, stravování, oblékání a řešení zdravotních problémů. Ukazuje způsoby trávení času a typické životní prostory bezdomovců. Jedna z podkapitol je také věnována genderovému náhledu života na ulici, věnuje se rozdílům v příčinách bezdomovectví mužů a žen a rozdílným strategiím jejich životního stylu.

Další kapitola, v pořadí třetí, se věnuje otázkám řešení a strategiím řešení bezdomovectví v evropském i národním kontextu. Úvodní část je krátkou exkurzí po evropských zemích a nahlédnutím do zahraničních zkušeností s přístupem k bezdomovectví, včetně příkladů dobré praxe. Kapitola sleduje doporučení a linii sociální politiky Evropské unie i aktuální sociální politiku ČR, zaměřenou na prevenci i řešení bezdomovectví. Jsou zde zmíněny klíčové dokumenty EU pro aktivní boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení. Kapitola se, mimo sociální politiky, věnuje také sociální práci s cílovou skupinou lidí bez domova na národní a lokální úrovni. Jako významná rovina je zmíněna především terénní sociální práce. Zkušenosti ukazují, že je to velmi významná forma sociální práce, překlenující propast mezi lidmi žijícími na ulici a majoritní společností. A to především pro specifika života na okraji společnosti, která mohou bránit lidem bez domova v kontaktu s organizacemi, zajišťujícími sociální služby pro tuto cílovou skupinu. Zkušenosti ukazují, že je účinné přímé vyhledávání a kontaktování lidí bez domova přímo v terénu, v místech, kde se tito lidé zdržují. Jako další významná služba je představena další forma sociální služby, nízkoprahové denní centrum, v podobě, v jaké se nejčastěji provozuje, včetně popisu nabídky, kterou mohou klienti využívat. Je též připraven přehled různých forem ubytovacích sociálních služeb, noclehárny a azylové

domy. Kapitola nepomíjí ani možné překážky v sociální práci, jak ty, které jsou více vázány na možné zneužívání nebo neefektivitu sociální práce, tak překážky na straně sociálních pracovníků, pracujících s bezdomovci. Kapitulu uzavírá stručný přehled nejdůležitějších organizací, pracujících na území Hlavního města Prahy, poskytující sociální služby této cílové skupině.

Na základy, položené přehledem teoretických poznatků, získaných z odborných i mediálních zdrojů a výsledků již realizovaných výzkumů, navazuje empirická výzkumná část práce. Jejím východiskem byl kvalitativní přístup ke zkoumanému tématu. Tím byla žitá zkušenost bezdomovců s prací sociálních pracovníků. Snahou zvoleného přístupu je porozumět, jak a proč lidé bez domova vnímají sociální pracovníky, jejich práci a jak je tato práce a přístup sociálních pracovníků ovlivňuje. Základním zdrojem dat jsou transkripce polostrukturovaných a narativních rozhovorů s pěti respondenty, vybranými podle kritéria příslušnosti k cílové skupině zjevných bezdomovců, především těch, kteří nevyužívají dlouhodobě služeb azylových domů. Součástí výzkumu bylo i nezúčastněné pozorování, jako prvek důležitý pro získání důvěry respondentů i jako další zdroj dat pro výzkum.

Transkripce explorativních rozhovorů, včetně vyvstalých témat, generovaných analýzou, jsou součástí práce jako její příloha.

Získaná data jsou zpracovávána interpretativní fenomenologickou analýzou. A výsledky jsou interpretovány jednak úhlem pohledu jednotlivých respondentů a též formou detailnějšího pohledu na stěžejní témata, která se při výzkumu vynořila. Výzkum přinesl poznatky, jak respondenti hodnotí užitek práce sociálních pracovníků, co považují pro sebe za hodnotné a přínosné, které faktory naopak respondenty odrazují od spolupráce a vůči kterým se vymezují.

V diskuzi je pak nahlédnut výzkum z pohledu dosažených výsledků, jejich věrohodnosti i rizik, které mohly výsledky zkreslit. Součástí diskuze jsou i autorovy myšlenky o možné návaznosti pro další bádání a o některých společenských souvislostech, které výzkum ukázal. Výzkum si nebral za cíl předkládat nová řešení problematiky, předložené výsledky mají poskytnout náhled na výsledky profesionální práce na základě hlubšího poznání subjektivní emické zkušenosti příslušníka cílové skupiny, na níž je profesionální práce fokusovaná. Výsledky zpřístupňují životní situace, o kterých nikdo nemůže tvrdit, že pro něj nikdy nenastanou a nebude žádat o pomocnou ruku.

Literatura a zdroje

- BARTÁK, Miroslav. *Zdravotní stav populace bezdomovců v ČR a jeho determinanty I.: (bezdomovství v zrcadle veřejné politiky)*. Kostelec nad Černými lesy: Institut zdravotní politiky a ekonomiky, 2004. Zdravotní politika a ekonomika, č. 7/2004. ISBN 80-86625-35-4.
- CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *O názorech veřejnosti na situaci bezdomovců, zpráva z výzkumu* Praha: CVVM SoU AV ČR, 2001. ISBN neuvedeno.
- ČESKÁ ASOCIACE STREETWORK. *Kontaktní práce*. 2.vydání. Praha: Česká asociace streetwork, 2007. ISBN 978-80-254-4001-8
- ČESKO. Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., listina základních práv a svobod, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 22. 4. 1998, částka 56. ISSN 1211-1244.
- ČESKO. Zákon č. 40/1993 Sb., o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 31. 12. 1992, částka 12. ISSN 1211-1244.
- ČESKO. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 31.3. 2006, částka 37. ISSN 1211-1244.
- ČESKO. Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 31.3. 2006, částka 37. ISSN 1211-1244.
- ČESKO. Zákon č. 111/2006 Sb., o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 31.3. 2006, částka 37. ISSN 1211-1244.
- DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Dotisk 3. vydání. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0139-7.
- GOFFMAN, Erving. *Stigma: Poznámky k problému zvládnutí narušené identity*. Přeložil Tomáš PRÁŠEK. Praha: SLON, 2003. ISBN 80-86429-21-0.
- HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.
- HRADEČTÍ, Vlastimila a Ilja. *Bezdomovství – extrémní vyloučení*. Praha: Naděje, 1996. ISBN neuvedeno.
- JANEBOVÁ, Radka. Proces vzniku a stádia bezdomovectví. *Sociální práce/Sociálna práca*. 1999, č. 2, s. 27 - 28. ISSN 1213-6204.
- JANOŠKOVÁ, Klára a NEDĚLKOVÁ, Dana, ed. *Profesní dovednosti terénních sociálních pracovníků: Sborník studijních textů pro sociální pracovníky*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2008. Učební texty Ostravské univerzity v Ostravě. ISBN 978-80-7368-504-1.
- KELLER, Jan. *Až na dno blahobytu: (ke společenským kořenům ekonomické krize)*. 2.vydání. Brno: DUHA, 1995. ISBN 80-902056-0-7.
- KOUKOLÍK, František a DRTILOVÁ, Jana. *Základy stupidologie: život s deprivanty II*. Praha: Galén, 2002. ISBN 80-7262-078-9.
- KOUTNÁ-KOSTÍNKOVÁ, Jana a ČERMÁK, Ivo. Interpretativní fenomenologická analýza. In: ŘIHÁČEK, Tomáš, ČERMÁK, Ivo, HYTYCH, Roman aj. *Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy*. Brno: Masarykova univerzita, 2013, s. 9-43. ISBN 978-80-210-6382-2.
- MAREK, Jakub, STRNAD, Aleš a HOTOVCOVÁ, Lucie. *Bezdomovectví: v kontextu ambulantních služeb*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0090-1.

- MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 3. rozšířené vydání. Praha: SLON, 2002. ISBN 80-86429-08-3.
- MAREŠ, Petr. *Faktory sociálního vyloučení*. Praha: VÚPSV, 2006. ISBN 80-87007-15-8.
- MATOUŠEK, Oldřich aj. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-548-2.
- MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-549-0.
- MATOUŠEK, Oldřich aj. *Základy sociální práce*. 2. vydání. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-331-4.
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Konsensuální konference o bezdomovectví v České republice*. Praha: MPSV, 2015. ISBN 978-80-7421-094-5.
- MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1362-4.
- NOVOTNÁ, Alena a ŽILOVÁ, Anna. *Chudoba a dobrovolná skromnost'*. Ružomberok: Verbum, 2011. ISBN 978-80-8084-735-7.
- PATOČKA, Jan. *Přirozený svět jako filosofický problém*. Praha: Československý spisovatel, 1992. ISBN 80-202-0365-6.
- PRINZ, Petr, ed. *Specifika žen mezi lidmi bez domova. Sborník z konference*. Olomouc: Charita Olomouc, 2010. ISBN - 978-80-254-7561-4.
- RAKUŠANOVÁ, Petra a STAŠKOVÁ, Barbora. *Organizovaná občanská společnost v České republice*. Praha: Professional, 2007. ISBN 978-80-86946-22-1.
- REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-3006-6.
- RUSZOVÁ, P. Aktivní politika zaměstnanosti a bezdomovci. In: CVEČEK, David aj. *Návrh udržitelného rozvoje sociálních služeb pro bezdomovce*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2348-8.
- SATIROVÁ, Virginie, BANMEN, John, GREBEROVÁ, Jane a GOMORIOVÁ Maria. *Model růstu: Za hranice rodinné terapie*. Přeložil Matěj ČERNÝ. Brno: Cesta, 2005. ISBN 80-7295-071-1.
- SEKOT, Aleš. *Sociologické texty: nezaměstnanost, bezdomovství, masová komunikace, multikulturní a občanská společnost*. Brno: Institut mezioborových studií, 2004. ISBN neuvedeno.
- SCHWARZOVÁ, Gabriela. Sociální práce s bezdomovci. In: MATOUŠEK, Oldřich, KODYMOVÁ, Pavla a KOLÁČKOVÁ, Jana, ed.. *Sociální práce v praxi: specifika cílových skupin a práce s nimi*. 2. vydání. Praha: Portál, 2010, s. 315 – 330. ISBN 978-80-7367-818-0.
- SOKOL, Jan. *Malá filosofie člověka a slovník filosofických pojmů*. Praha: Vyšehrad, 1996. ISBN 80-7021-253-5.
- STOKLASOVÁ, Pavla. *Alkoholismus a drogy u bezdomovců*. Diplomová práce. Praha, 2010. Pražská vysoká škola psychosomatických studií. Vedoucí: Mgr. Tereza Prasličková.
- ŠTĚCHOVÁ, Markéta, LUPTÁKOVÁ, Marina a KOPOLDOVÁ, Bedřiška. *Bezdomovectví a bezdomovci z pohledu kriminologie*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2008. ISBN 978-80-7338-069-4.
- ŠUPKOVÁ, Danuše aj. *Zdravotní péče o bezdomovce v ČR*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2245-0.
- TRNKA, Luděk, KANTOROVÁ, Zlata a KREJBICH, František. Bezdomovství a tuberkulóza. *Zdravotnické noviny, příloha Lékařské listy*. 2003, roč. 52, č. 33, s. 22 – 26.

TVRDOŇ, Miroslav a KASANOVÁ, Anna. *Chudoba a bezdomovstvo*. Nitra: UKF, 2004. ISBN 80-8050-776-7.

ÚLEHLA, Ivan. *Umění pomáhat: Učebnice metod sociální praxe*. 2.vyd. Praha: SLON, 1999. Studijní texty, č.20. ISBN 80-85850-69-9.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. rozšířené a přepracované vydání. Praha: Portál, 2004 ISBN 80-7178-802-3.

VÁGNEROVÁ, Marie, MAREK, Jakub a CSÉMY Ladislav. *Bezdomovectví jako alternativní existence mladých lidí*. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2209-5.

VRTÍŠKOVÁ, Marie. *Teorie a metody sociální práce*. Brno: Tribun EU, 2009. ISBN 978-80-7399-8776.

VÝROST, Jozef a SLAMĚNÍK, Ivan. *Aplikovaná sociální psychologie II*. Praha: Grada, 2001. ISBN 80-247-0042-5.

ZATLOUKAL, Leoš. Bezdomovci a poskytovatelé sociálních služeb v moderní společnosti – trochu jiný pohled. *Sociální práce/Sociálna práca*. 2006, č. 4, s. 87 – 95. ISSN 1213-6204.

Elektronické zdroje:

BARTÁK, Miroslav. *Bezdomovství v ČR: Zdravotní stav bezdomovců a jeho determinanty* [online]. Ústí nad Labem: UJEP, 2012. ISBN 978-80-7414-441-7. [cit. 27. 11. 2015]. Dostupné z: http://pokrok.ujep.cz/elektronicka_knihovna/Bezdomovstvi_v_CR.pdf.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Sčítání lidu, domů a bytů 2011: Výsledky sčítání bezdomovců. *Český statistický úřad* [online]. ©2015, poslední revize 9. 3. 2015 [cit. 20. 4. 2016]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/sldb/vysledky_scitani_bezdomovcu.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Visegrádská čtyřka v datech sčítání - 2011. *Český statistický úřad* [online] ©2014, poslední revize 19. 12. 2014 [cit. 23. 5. 2017]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/visegradska-ctyrka-v-datech-scitani-2011-ud9fe5i1lt>.

HARTMÁNKOVÁ, Radka. Zpátky ze dna: Zaostrěno na ženy. *Jako doma* [online]. ©2013 [cit. 27. 12. 2015]. Dostupné z: http://jakodoma.org/wp-content/uploads/2014/04/zprava_final.pdf.

HOGENOVÁ, Anna. *První aproximace k fenomenologické metodě. Studijní materiál pro distanční studium*. [CD ROM] Praha: Pražská vysoká škola psychosociálních studií, 2006. Studijní materiál Pražské vysoké školy psychosociálních studií. ISBN není uvedeno.

HOGENOVÁ, Anna. Domov jako problém. *PAIDEIA: PHILOSOPHICAL E-JOURNAL OF CHARLES UNIVERSITY*. 2008, roč. 5, č. 3-4. ISSN 1214-8725. [cit. 27. 12. 2017]. Dostupné z: <http://paideia.pdf.cuni.cz/download/hogenovadomov.pdf>.

HRADECKÝ, Ilja, aj. *Sčítání bezdomovců Praha 2004: závěrečná zpráva* [online]. Praha: Arcidiecézní charita Praha, Armáda spásy, Městské centrum sociálních služeb a prevence a Naděje, 2004. ISBN není uvedeno. [cit. 27. 12. 2015]. Dostupné z: http://praha.vupsv.cz/fulltext/Do_1226.pdf

HRADECKÝ, Ilja. *Konflikt, bezdomovci a veřejný prostor: Tematická zpráva 2006* [online]. Praha: Naděje, 2006. [cit. 22. 6. 2016]. Dostupné z: http://www.nadeje.cz/img-content/files/docs/odborne/2006kbvp_tz_cz.pdf.

HRADECKÝ, Ilja a kol. *Definice a typologie bezdomovectví* [online]. Praha: Naděje, 2007. ISBN 978-80-86451-13-8. [cit. 22. 2. 2016]. Dostupné z: <http://www.nadeje.cz/img-content/files/docs/odborne/2007dtbezdm.pdf>.

HRADECKÝ, Ilja: Malá analýza Akčního plánu řešení problematiky bezdomovectví pro rok 2008 a následující období. *Nový prostor* [online]. ©2008, [cit. 22. 6. 2016]. Dostupné z: http://www.novyprostor.cz/casopis/pdf/mala_analyza_akcniho_planu.pdf.

- CHARVÁT, Petr. *Sociální exkluze lidí bez domova*. Diplomová práce. Praha, 2012. Univerzita Karlova. Fakulta humanitních studií. Katedra obecné antropologie. Vedoucí: Mgr. Yasar Abu Ghosh, Ph.D. [cit. 30. 5. 2017]. Dostupné také z: <https://is.cuni.cz/webapps/zpp/detail/88357/> .
- INFORMAČNÍ A PORADENSKÉ CENTRUM KONTAKT. *V Praze doma bez domova: Pouliční průvodce Prahou* [online]. 12. vydání. Praha: Centrum sociálních služeb Praha, 2016. ISBN neuvedeno. [cit. 30. 5. 2016]. Dostupné z: http://www.csspraha.cz/wcd/publikace/vprazedoma_2016.pdf .
- JANEBOVÁ, Radka. Feministické perspektivy v praxi sociální práce. *Gender/rovné příležitosti/výzkum*. [online]. 2006, roč. 7, č. 2, s. 10 – 19. ISSN 1801-7632. [cit. 24. 12. 2015]. Dostupné z: <http://www.genderonline.cz>.
- KEBZA, Vladimír a ŠOLCOVÁ, Iva. *Syndrom vyhoření: Informace pro, lékaře, psychology a další zájemce o teoretické zdroje, diagnostické a intervenční možnosti tohoto syndromu* [online]. 2. Rozš. a dopl. vydání. Praha: Státní zdravotnický ústav, 2003. ISBN 80-7071-231-7. [cit. 24. 12. 2015] Dostupné z: http://www.szu.cz/uploads/documents/czpp/edice/plne_znani/brozury/syndrom_20vyhoreni.pdf .
- KOŠŤÁLOVÁ, Veronika. *Mediální obraz bezdomovců ve vybraných českých médiích*. Bakalářská práce [online]. Praha, 2013. Fakulta sociálních věd Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí: PhDr. Sylvie Fišerová. [cit. 5. 2. 2016]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zpp/detail/111649/>.
- PĚNKAVA, Pavel. *Výchovně vzdělávací prvek v sociální práci s cílovou skupinou osob bez přístřeší*. Rigorózní práce. Praha, 2010. Univerzita Karlova. Filosofická fakulta. Katedra sociální práce. Vedoucí: doc. JUDr. Kristina Koldinská, Ph.D. [cit. 27. 12. 2015]. Dostupné též z: <https://is.cuni.cz/webapps/zpp/detail/84545/>
- MAGISTRÁT HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY. *Akční plán řešení problematiky bezdomovectví pro rok 2008 a následující období* [online]. Praha: MHMP, 2007 [cit. 8. 1. 2016]. Dostupné z: http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/tiskovy_servis/tiskove_zpravy/akcni_plan_problematiky_bezdomovectvi.html .
- MAGISTRÁT HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY. *Akční plán problematiky bezdomovectví pro rok 2010 až 2013*. ©2010, posl. revize 17. 8. 2010 [cit. 10.1.2016]. Dostupné z: http://servis.praha-mesto.cz/84567_Akcni-plan-problematiky-bezdomovectvi-pro-obdobi-2010-az-2013 .
- MALINDOVÁ, Kateřina. Zdravotní aspekty nezaměstnanosti [on line]. *E-psychologie*. 2011, roč. 5, č. 2-3 . [cit. 18. 7. 2017]. ISSN 1802-8853. Dostupné z: <http://e-psycholog.eu/pdf/malindova.pdf> .
- MERTL, Jiří a HEJNAL Ondřej. Metafory, bezdomovci a media: Metodologický nástin využití analýzy metafor a podpůrného software. *Antropowebzin* [online]. 2013, č. 4, s. 145 – 153. [cit. 5. 2. 2016]. Dostupné z: <http://www.antropoweb.cz/webzin/index.php/webzin/article/view/176> .
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví ČR do roku 2020*. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. ©2013, posl. revize 21.2.2013 [cit. 18.12.2015]. Dostupné z: www.mpsv.cz/files/clanky/16157/koncepce.pdf .
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Světový den sociální práce letos připadá na 21. března. Tisková zpráva. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. ©2017, posl. revize 20.3.2017 [cit. 28.6.2017]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/29915/TZ_-_Svetovy_den_socialni_prace_letos_pripada_na_21_brezna.pdf .
- NAJMANOVÁ, Radka. *Povědomí veřejnosti o systému sociální pomoci v České republice*. Bakalářská práce. České Budějovice, 2009. JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH. Zdravotně sociální fakulta. Vedoucí: Mgr. Aleš Novotný. [cit. 25. 6. 2017]. Dostupné také z: http://theses.cz/id/kk9shf/downloadPraceContent_adipIdno_13486 .
- STUHLÍKOVÁ, Vlasta a KOLÁŘOVÁ, Jitka. Neviditelné ženy: o genderových aspektech bezdomovectví. *Jako doma* [online]. ©2015, posl. revize 14. 4. 2015 [cit. 6. 7. 2017]. Dostupné z: <http://jakodoma.org/2015/04/14/neviditelne-zeny-o-genderovych-aspektech-bezdomovectvi/> .

SZÉNÁSSY, Edit, KŇAPOVÁ, Kateřina a DVORÁKOVÁ, Tereza. *Jak zůstat člověkem v síti dluhů*. Praha: Ekumenická akademie, 2017 [cit. 18. 7. 2017]. ISBN neuvedeno. Dostupné z: http://www.otvorenaspolecnost.cz/knihovna/otvorenka/exekuce/vyzkum_shruti-jak-zustat-clovekem-v-siti-dluhu.pdf .

VLÁČILOVÁ, Věra. *Streetwork očima uživatelů*. Absolventská práce. Olomouc, 2014. Caritas – Vyšší odborná škola sociální Olomouc. Vedoucí: Mgr. Pavlína Valouchová, Ph.D. [cit. 30. 5. 2017]. Dostupné z: https://is.caritas-vos.cz/th/13222/caritas_v/ .

ZABLOUDILOVÁ Taťána. „V Brně se nezalekli nových věcí. S bezdomovectvím zde chtějí skoncovat“ říká odborník. *Český rozhlas Radio Wave* [online]. ©2016, posl. revize 9. 2. 2016 [cit. 10. 5. 2016]. Dostupné z <http://www.rozhlas.cz/radiowave/spolecnost/zprava/v-brne-se-nelekli-novych-veci-s-bezdomovectvim-tu-chteji-skoncovat-rika-odbornik--1582302> .

Zahraniční zdroje:

EPSCO. Roundtable meeting on homelessness agrees six principles to inform EU policy. *Government of Ireland* [online]. ©2013, posl. revize 1 .3. 2013 [cit. 4. 4. 2016]. Dostupné z: <http://eu2013.ie/news/news-items/20130301post-homelessnessroundtablepr/> .

BUSCH-GEERTSEMA, Volker, Homelessness and Prevention Policies in Europe. *European Commission* [online]. ©2014, posl. revize 10.12.2014 [cit. 5.6.2016]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/social/search.jsp?advSearchKey=Volker+Busch-Geertsema&x=0&y=0&mode=advancedSubmit&langId=en>.

CIVIL SOCIETY INTERNATIONAL. *What is Civil Society* [online]. ©2017 [cit. 23.5.2017]. Dostupné z: <http://www.civilsoc.org> .

EUROPEAN COMMISSION – EMPLOYMENT, SOCIALAFFAIRS AND EQUAL OPPORTUNITIES DG. *Measurement of Homelessness at European Union Level* [online]. © 2007, [cit. 23.5.2017]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/employment_social/social_inclusion/docs/2007/study_homelessness_en.pdf.

EUROSTAT. *People at risk of poverty or social exclusion* [online]. ©2017, [cit. 20.5.2017]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/People_at_risk_of_poverty_or_social_exclusion

FEANTSA. *ETHOS Typology on Homelessness and Housing Exclusion* [online]. ©2006, [cit. 15. 6. 2016]. Dostupné z: <http://www.feantsa.org/spip.php?article120&lang=en%202011> .

FEANTSA. *Homelessness Research in Europe* [online]. ©2017 [cit. 23.5.2017]. Dostupné z: <http://www.york.ac.uk/media/chp/documents/2010/Homeless%20Research%20in%20Europe.pdf> .

FEANTSA. *Themes* [online]. ©2017, [cit. 23.5.2017]. Dostupné z: <http://www.feantsa.org/en> .

HOUARD, N. Construction et mise à l'agenda du droit au logement opposable (DALO): le rôle des associations". *Informations sociales*, 4 (172), 2012, s. 64-73.

HOUSING RIGHTS. *NI Housing Executive* [online]. ©2015, [cit. 29.5.2017]. Dostupné z: <http://www.housingadviceni.org> .

LINCOLN, Yvonna, S., DENZIN, Norman, K.. The fifth moment. In: DENZIN, Norman, K., LINCOLN, Yvonna, S. (Eds.), *Handbook of Qualitative Research* . Thousand Oaks, CA: Sage, 1993. s. 575-586. ISBN 978-0-8039-4679-8.

KUHLMAN, T., L.. *Psychology on the Streets: Mental Health Practice with Homeless Persons*. New York: Wiley, 1994. ISBN 0-471-55243-7.

Ostatní zdroje:

ZOUFALÁ, Kateřina. *Fenomén bezdomovectví*. Přednáška pro pracovníky a čtenáře Moravské zemské knihovny v Brně. Brno: Oblastní Charita Brno, 9.10.2012.

PĚNKAVA, Pavel. *Seminář Sociální práci s bezdomovci*.. Přednášky z předmětu Rizikové skupiny I.. pro 2.roč. studia Sociální práce a sociální pedagogika (letní semestr). Praha: JABOK, 2012.

PŘÍLOHA 1 - FEANTSA - TYPOLOGIE BEZDOMOVCEVTÍ

ETHOS – Evropská typologie bezdomovství a vyloučení z bydlení v prostředí ČR

1/2

Bezdomovství, sociální vyloučení spojené s absencí bydlení, je jedním z problémů, kterého se týká Strategie sociální ochrany a začleňování EU. Prevence bezdomovství a reintegrace osob bez domova jsou otázkami, které vyžadují dobré pochopení procesů a mechanismů, které vedou do situací absence nebo ztráty domova.

FEANTSA (Evropská federace národních sdružení pracujících s bezdomovci) vytvořila typologii bezdomovství a vyloučení z bydlení, nazvanou ETHOS.

Typologie ETHOS vychází z principu, že pojetí domova lze chápat ve všech oblastech, jejichž absence může vést k bezdomovství. Mít domov může být chápáno jako: mít přiměřené bydlení, které může osoba a její rodina vyloučit

užívat (fyzická oblast); mít prostor pro vlastní soukromí s možností sociálních vztahů (sociální oblast); mít právní důvod k užívání (právní oblast). Z toho vyplývají čtyři formy vyloučení z bydlení: bez střechy, bez bytu, nejisté bydlení, nevyhovující bydlení – všechny tyto situace utvářejí na odměny bydlení. ETHOS tedy člení osoby bez domova podle jejich životní situace nebo situace jejich bydlení. Tyto konceptní kategorie se dále člení na 13 operačních (pracovních) kategorií, v rámci realizovaného národního projektu Strategie sociální inkluze bezdomovců v ČR byl vytvořen soubor národních subkategorií. Typologie tak může být využita pro monitoring bezdomovství, pro vyvíjení politik a jejich rozvoj a vyhodnocování.

Koncepční kategorie	Operační kategorie	Životní situace	Generická (druhová) definice	Národní subkategorie	#
BEZ STŘECHY	1	Osoby přecházející venku	Osoby přecházející na ulici nebo ve veřejně přístupných prostorách bez možnosti ubytování	1.1.1	Osoby spící venku (např. ulice, pod mostem, nádraží, letiště, veřejné dopravní prostředky, kanály, jaskyně, odstavěné vagony, stany, garáže, prádelny, sklepy a půdy domů, vraky aut)
	2	Osoby v noclehárně	Osoby bez obyvatelného bydliště, které využívají nízkoprahové noclehárny	2.1.1	Osoby v nízkoprahové noclehárně
	3	Osoby v ubytovnách pro bezdomovce	Osoby v azylových domech s krátkodobým ubytováním	2.1.2	Osoby sezonně užívatelé k přenosování prostoru zařízení bez lůžek
BEZ BYTU	3	3.1	Osoby ve veřejných ubytovných s krátkodobým ubytováním, které nemají vlastní bydlení	3.1.1	Muži v azylovém domě
				3.1.2	Ženy v azylovém domě
				3.1.3	Matky s dětmi v azylovém domě
				3.1.4	Otcové s dětmi v azylovém domě
				3.1.5	Uplně rodiny v azylovém domě
				3.1.6	Osoby v domě na půli cesty
	3.2	Přechodná ubytovna	3.2.1	Osoby ve veřejných ubytovných s krátkodobým ubytováním, které nemají vlastní bydlení	
			3.2.2	Osoby v příštěří po vystěhování z bytu	
	3.3	Přechodné podporované ubytování	Bezdomovci v přechodném bydlení se sociální podporou	3.3.1	Bydlení s podporou výlovně určené pro bezdomovce neexistuje
	4	Osoby v pobytových zařízeních pro ženy	Pobytové zařízení pro ženy	Ženy ubytované krátkodobě v zařízení z důvodu ohrožení domácím násilím	4.1.1
4.1.2					Ženy ohrožené domácím násilím pobývající v azylovém domě
5	Osoby v ubytovných pro imigranty	Přechodné bydlení (azylová zařízení pro žadatele o azyl)	Imigranti v přechodných ubytovných z důvodu imigrace	5.1.1	Žadatelé o azyl v azylových zařízeních
				5.2.1	Migrující pracovníci – cizinci ve veřejné komerční ubytovně (nemají jinou možnost bydlení)
6	Osoby před opuštěním instituce	6.1	Bez možnosti bydlení po propuštění	6.1.1	Osoby před opuštěním věznic
		6.2	Zdravotnická zařízení	6.2.1	Osoby před opuštěním zdravotnického zařízení
		6.3	Zařízení pro děti	6.3.1 6.3.2	Osoby před opuštěním dětské instituce Osoby před opuštěním péčovské péče
7	Uživatelé dlouhodobější podpory	Pobytová péče pro starší bezdomovce	7.1.1	Muži a ženy v seniorském věku nebo invalidně dlouhodobě ubytované v azylovém domě	
		Podporované bydlení pro bývalé bezdomovce	7.2.1	Bydlení s podporou výlovně určené pro bezdomovce neexistuje	

* Použitá zkratky v posledním sloupci – Stupeň ohrožení: a – ohrožené osoby, b – bezdomovci

ETHOS – Evropská typologie bezdomovství a vyloučení z bydlení v prostředí ČR

2/2

Koncepční kategorie	Operační kategorie	Životní situace	Generická (druhová) definice	Národní subkategorie	*		
NEJISTÉ BYDLENÍ	8 Osoby žijící v nejistém bydlení	8.1	Přechodné bydlení u příbuzných nebo přátel	Přechodné bydlení u příbuzných nebo přátel	8.1.1 8.1.2	a a	
		8.2	Bydlení bez právního nároku	Bydlení bez právního nároku, nezákonné obsazení budovy	8.2.1 8.2.2	a b	
		8.3	Nezákonné obsazení pozemku	Nezákonné obsazení pozemku	8.3.1	b	
	9	Osoby ohrožené vystěhováním	9.1	Výpověď z nájemního bytu	Výpověď z nájemního bytu	9.1.1	a
			9.2	Ztráta vlastnictví bytu	Ztráta vlastnictví bytu	9.2.1	a
		10	Osoby ohrožené domácími násilím	Policejné zaznamenané domácí násilí	Případy, kdy policie zasáhla k zajištění bezpečí obětí domácího násilí	10.1.1	a
	NEVYHOVUJÍCÍ BYDLENÍ	11 Osoby žijící v provizorních a neobvyklých stavbách	11.1	Mobilní bydliště	Mobilní bydliště, které není určené pro obvyklé bydlení	11.1.1	a
			11.2	Neobvyklá stavba	Novozový přírůstek, bouda, chatič, barák	11.2.1	a
			11.3	Provizorní stavba	Provizorní stavba	11.3.1	a
	12	Osoby žijící v nevhodném bydlení	Obydlené nebytové byty	Bydlení v objektu označeném podle národní legislativy jako nevhodné k bydlení	12.1.1	a	
	13	Osoby žijící v přelidněném bytě	Nejvyšší národní norma definující přelidnění	Definované jako přehraňující nejvyšší normu podle rozměru nebo počtu místností	13.1.1	a	

* Použitá zkratka v popisech sloupců – Stupeň ohrožení: a – ohrožení osoby, b – bezdomovec

FEANTSA
European Federation of National Associations Working with the Homeless AISBL
Fédération Européenne d'Associations Nationales Travaillant avec les Sans-Abri AISBL
194, Chaussée de Louvain ■ 1210 Brussels ■ Belgium ■ Tel.: + 32 2 538 66 69 ■ Fax: +32 2 539 41 74 ■ ethas@feantsa.org ■ www.feantsa.org

FEANTSA is supported financially by the European Commission. The views expressed herein are those of the author(s) and the Commission is not responsible for any use that may be made of the information contained herein.

CZ

PŘÍLOHA 2 - TABULKA TRANSKRIPČNÍ ZNAKY

symbol	význam
...	Krátké odmlčení, krátká mezera v řeči
... (<i>pauza</i>) ...	Významná pomlka v řeči, délky desítek sekund
... (<i>smích</i>) ,,,	Projev smíchu, veselí, radosti, nevyjádřený slovy
(?)	Řeč otázky
(')	Řečové zdůraznění věty/slova, příkaz, rozkaz
(,)	Poklesnutí hlasu, ukončení projevu, výraz rezignace
... (<i>souhlas</i>)...	Vyjádření souhlasu nepřevoditelný do slov

PŘÍLOHA 3 – TRANSKRIPCE ROZHovorŮ

TABULKA TÉMAT ZÍSKANÝCH Z ROZHovorŮ S RESPONDENTKOU KAMILOU

objevené téma	odkaz do textu	nadřazené téma	
kdo je pro mě sociální pracovník	K1.15 K1.31 K1.32	kdo a kde je sociální pracovník	
kontakt na SP / SS	K4.17 K30.61		
informace o SS	K9.27 K10.22 K14.25 K17.09 K17.63 K23.10 K27.24 K27.41		
pracoviště SS	K4.30		
kurátor	K14.25 K20.51 K21.18 K24.15 K30.56		
osobní profil SP	K4.21 K4.31 K4.38 K17.62 K21.18 K24.18 K27.60 K31.53		
Ondřejov	K1.13 K4.16 K6.40	pomoc pro mě	
pomoc SP zaměřená na osobu klienta	K9.53 K9.59 K10.15 K14.31 K14.34 K16.60 K17.03 K18.64 K24.37 K30.55 K32.37		
pomoc SP zaměřená na rod.vztahy klienta	K10.5 K11.06 K11.08 K18.21 K30.42 K30.49		
poprvé je SP pro mě	K1.48 K28.15		
dluhové poradenství	K2.36 K4.10 K4.43 K4.55 K5.26 K7.21 K10.19		
metody SP	K6.52 K7.01 K7.18 K7.24 K7.27 K21.16		
úřad práce	K6.16 K6.41 K7.43		sociální služba a její představitel SP
plánování služby	K9.48		
OSPOD je nepřítel	K1.53 K1.61 K2.17 K2.25		
zklamání ze SP	K4.65 K7.07 K9.19 K14.41 K18.03 K18.09 K21.23 K24.26 K24.44 K24.49 K28.57 K28.61 K29.05 K31.15 K31.65 K32.28 K32.28 K36.17		
doporučení SS jinému	K20.64		
očekávání od SP/SS	K10.44 K18.13 K28.12 K30.62		
cesta na ulici	K1.21	životní styl	
život bez domova	K2.11		
životní styl bezdomovce	K31.31 K31.36 K36.01		
životní styl - potraviny (strava)	K3.10 K16.35 K16.45 K20.43 K3.21 K3.53 K8.08 K10.40 K10.46 K12.06 K17.05 K17.39		
životní styl - přespávání (nocování)	K17.53 K20.17 K20.26 K24.03		
životní styl - cestování	K3.35 K10.34		
osobní prezentace respondenta	K3.47 K28.55 K30.31 K33.49		
každodenní rituály	K1.45		
zájmy, záliby	K3.17 K16.39		

vnímání času	K5.13 K5.47 K7.49 K9.16 K9.23 K9.37 K10.12 K14.13 K14.58		
exekuce	K1.20 K4.23 K8.10 K10.56 K10.60 K28.47 K29.06 K35.39	zátěžové situace	
nepříznivá událost	K11.44 K12.18 K12.56 K22.27		
rodinné problémy	K1.27 K5.32 K10.51 K11.01 K11.24 K11.56 K12.01 K12.13 K18.24 K18.34 K30.38		
vztahy k dětem	K5.15 K7.10 K9.24 K9.30 K11.11 K18.41 K18.44 K18.48 K18.61 K30.50		
osamělost	K30.51 K30.59 K31.63		
pocity - strach	K4.46 K9.40 K14.47 K28.23 K28.26 K32.54 K32.66 K37.30		
pocity - smutek	K37.16		
"nemá to cenu"	K1.35 K4.58 K10.11 K14.38 K28.46 K29.11 K35.45 K36.14 K39.16		
příjmy	K8.14 K20.31 K24.38 K30.32 K31.07 K31.19 K31.43 K31.45 K33.17 K33.31		práce a příjmy
zaměstnání	K6.27 K8.07 K33.43		
rekvalifikace	K6.34 K7.59 K33.41		
nemoc, zranění, zdr.potíže	K16.12 K22.08 K22.52 K22.63 K24.41 K26.49 K33.10	zdraví a péče o něj	
zdravotní péče	K16.17 K16.19 K26.15 K27.09 K30.07 K30.23 K32.43		
zdravotní pojištění	K6.61 K10.29		
pomoc rodiny	K12.19 K12.37 K30.33 K35.10	zdroje	
osobní přesvědčení o světě	K16.23 K16.28 K24.45 K26.26 K26.37 K26.64 K28.17 K28.48 K29.27		
spravedlnost (pro klienta)	K14.38 K28.42 K29.01 K29.16 K31.04 K35.36 K36.04		
budoucnost	K28.36 K28.43 K28.50 K29.18 K31.44 K32.36 K33.09 K33.17 K37.39 K33.35 K33.30		
osobní reflexe	K29.29 K35.50		
vztah k výzkumníkovi	K31.06 K31.14 K33.54 K35.17		vztah k výzkumu
útek od rozhovoru	K2.40 K5.37 K29.21		

Vynořené téma	1	datum	1. rozhovor s Kamilou v NC Galerie Nové Butovice	Číslo stánky
	č. ř.			Nadřazené téma
	1		V: Kamilo, podle naší dohody použít diktafon. Tak .. Zkusím krátce	
	2		zopakovat, co bych od vás potřeboval ... Mě by zajímalo, jakou	
	3		praktickou zkušenost se sociálními pracovníky má člověk s vašim	
	4		osudem.	
	5		K: ... A to mám jako povědět, co o nich vím? .... To potřebujete(?) ... jako	
	6		V: Mě zajímá vaše zkušenost v co nejširší míře.	
	7		K: Hmmm .. Jo, naznačoval jste to už v Ondřejově .. Souhlasím .. Jen	
	8		teď vlastně nevím, co říkat ... a co že s tím budete dělat? S tím mým ..	
	9		s tou zkušeností? .. Víte, ráda vám pomůžu, ale nikdy sem nic takového	
	10		nedělala. Teda možná se mě ptali něco na ulici, na nějaký otázky a tak	
	11		Takhle něco vyprávět (.) aby z toho nebyla ostuda .. Počkejte (.) trochu	
	12		kávy ... ták. Deme na to. (úsměv) ... Tak se ptejte .. Radši ...	
Ondřejov	13		V: Kamilo, aktuálně spolupracujete s MZ z Ondřejova. S kým podobným	pomoc pro mě
	14		jste se už v takové situaci jako s MZ potkala?	
Kdo je SP?	15		K: Hmmm .. Já vlastně nevím .. Víme, ne že bych měla hlavu dřavou	kdo a kde je SP
	16		spíš nevím, o kom mluvit .. No určitě by to byla JL z Remedia .. Tak se	
	17		to jmenovalo. Tam jsem byla kvůli exekuci. Myslíte třeba tuhle?	
	18		V: Ano, myslím, že půjde o situaci, která mě bude zajímat. Prosím ...	
	19		K: No .. O mých dlužích něco víte .. Nebo vlastně nevím co všechno (.)	
exekuce	20		prostě mám několik exekucí ... Je to všechno jeden humbuk na mě	zátěžová situace
cesta na ulici	21		ušíte JK a tou jeho právníčkou. Zajímá vás to?	životní styl
	22		P: Hm, poslouchám.	
	23		K: Tak oni se na mě domluvili .. Při rozvodu .. JK mi nedával žádný peníze	
	24		Jen byt platil .. No, jako nájem, elektriků jako .. A jak jsem se musela	
	25		jako vystěhovat, kdy to bylo? .. No, to je jedno .. Odvolávala jsem se.	
	26		Oni zfalšovali můj podpis. Tak jsem si musela vzít grafologa a musela	
rodinné problémy	27		sem si jako udělat ten znalecký posudek. To stálo hromadu peněz.	zátěžová situace
	28		Musela sem si pučit ... tak to začlo...	
	29		V: Aha, v Remediu jste se radila ...	
	30		K: Nee (.) taky jako jo, ale později ... vlastně mě napadá, že úplně první	
Kdo je SP?	31		ten sociální pracovník, teda vlastně ženská .. Sociální pracovnice ...	kdo a kde je SP
Kdo je SP?	32		A vlastně si vybavuju ještě sociálku ... to už je ale dávno ... to byly děti	kdo a kde je SP
	33		ještě malé ... syn byl už na střední, ale dcera byla na základce ...	
	34		Zajímá vás to jako? ... Co? .. Dyt' to nemá hlavu a patu! .. Co? ..	
nemá to cenu	35		nechejme toho ...	zátěžová situace
	36		V: Kamilo, zajímá mě to, vážně. Jsem rád, že nám to takhle jde (.)	
	37		Víte, je mi jasné, že se doptávám dost osobní záležitosti. A to může	
	38		být těžké, už jen si vzpomenout ... a taky je mi jasné, že může jít třeba	
	39		i o náročné prožitky. Tak jestli vás to neobtěžuje, pokračujte, prosím.	
	40		K: Náročné prožitky jako ... náročné (.) to jo, to vlastně je... Víte jakoby	
	41		se na to nechtělo dostat do hlavy .. Tak je to, víte?	
	42		P: Hmm. Co je na tom náročné?	
	43		K: (pauza) Jakoby to nešlo.... Nevím, nechce se mi pokračovat...	
	44		V: Tady jak sedíme.. Je to pro vás v pořádku?	
každodenní rituály	45		K: ále jó ... já jsem tady zvyklá. Když mi chodil notebook, tak jsem si ho	životní styl
	46		sem chodila nabít. . Vidíte, tady jsou na těch sloupech zásuvky ...	
	47		Mě to tu vyhovuje .. A díky za to kafe .. Jako náročný to je .. To nezapírám	
	48		(pauza) (jsem trochu v napětí, zda se povede navázat další rozhovor)	
poprvé je SP pro mě	49		S tím MZ je to jako poprvé .. Jako že se něco děje ... Tak na té sociálce	pomoc pro mě
	50		to mi jako připadalo (.) no jako kdo je tam pro koho ... to bylo kvůli	
	51		dceři. To bylo po nějakým extempore s JK ... tenkrát, no prostě jsme	
	52		každý nějakou koupil ... dcera pak měla nějakou prohlídku u sportov-	
OSPOD = nepřítel	53		ního doktora .. On to jako hlásil .. Tak jsem tam (.) na tu sociálku šla ...	SS a její představitel
	54		Vlastně to k ničemu nebylo .. Dcera tam mlčela, já jako taky .. Ta	
	55		ženská .. Jak se jako jmenovala, tak to už nevím .. Na Praze 6 to bylo ..	
	56		tam jsme tenkrát bydleli .. Ta ženská byla nejdřív docela milá, jen si	
	57		myslela, že to je jako jednoduchý si nás tam pozvat a zpovídat.. Ale to	
	58		je fakt už dlouho, takových 7 let, 8 ... Noo ona asi jako věděla o co asi	
	59		de... na mě to asi taky bylo vidět . (pauza)	
	60		P: Hm, jak jste se tam tenkrát cítila?	
OSPOD = nepřítel	61		K: Jak malej fracek (') .. Jak malej fracek, co něco proved (') ... no, ale	SS a její představitel
	62		ona asi něco tenkrát tušila ... jako to na té sociálce, vím, že mi tam	
	63		dávala nějaké telefony .. Už nevím kam to bylo .. I dceři myslím .. Jo	
	64		myslím, že i jí je dala... no, ale já jsem se tam cejtala jako kdybych něco	
	65		provedla... To bylo nějak v zimě .. Přes léto bejváme s dětma ve Stodůlkách, jako v	
	66		domě víte(?) (přikyvujina souhlas) a to tenkrát muselo být v zimě, když	
	67		sme byly v bytě ... Hele to vás takovýhle věci fakt zajímají?	

Vynořené téma	2	datum	Číslo stránky
	č. ř.		Nadřazené téma
	1	P: Ano ... je to váš unikátní život (.) zajímá mě to...	
	2	K: k čemu vám to vlastně bude?	
	3	P: Pokusím se z vašeho vyprávění zrekonstruovat váš životní příběh..	
	4	nebo alespoň jeho kousek .. No ale hlavně mě zají má interakce se	
	5	sociálními pracovníky. To je to nejdůležitější. Víte obě věci k sobě	
	6	patří .. Jak ten životní příběh (.) tak ty vaše zkušenosti. Prosím ještě	
	7	pokračujte (')	
	8	K: Jo už vím, co jsem to jako chtěla k sociálce říct... Jak jsem se musela	
	9	vystěhovat (.) to po tom rozvodu(.) tak jsem musela se jít přihlásit na	
	10	radnici(.) jako nahlásit si tam adresu trvalého bydliště (.) to zní komicky	
život bez domova	11	trvalý bydliště na radnici (smích) no jinak to jako nešlo, v tom rozsudku	životní styl
	12	jsem to měla nařízený.. To byl jeden z těch podrazů od JK .. A jak jsem	
	13	se tam šla přihlásit jako na tu radnici, tak oni na mě hned vyjeli jako	
	14	kde že bydlí děti.. Syn byl už tehdy plnoletý tak o toho nešlo, ale dceři	
	15	ještě nebylo 18 a já jí měla v péči .. Tak to oni asi měli záznam z té so-	
	16	ciálky asi, nebo co, už nevím. Víte, to mě dopánilo, já je tam sjela (')	
OSPOD = nepřítel	17	Ochránit mě nedovedou, ale komplikovat situaci jako takovou buzerací	SS a její představitel
	18	to jo, to jim de(') ... Ale to mi řekněte, mluvím o těch vašich sociálních	
	19	pracovníkách? Hmm (?) nebo se tu rozčiluju na ouřady(?)	
	20	P: Kamilo, to je perfektní, že se vám to všechno vybavuje. Děkuju (,)	
	21	K: no, nemáte zač... já budu pokračovat jako...	
	22	P: Poslouchám (')	
	23	K: Tak po tom mym vystěhování a těch dotazech na dceru.jsme na	
	24	sociálku tenkrát musely s dcerou ... kde jako bydlí a kde já, jak je to s	
OSPOD = nepřítel	25	výchovou .. Takový výslech (.) podle mě v tom měl prsty JK nebo ta	SS a její představitel
	26	právnička... krátce po tom si totiž JK podal žádost k soudu o	
	27	opatrovnictví na dceru (,) (pauza)	
	28	P: Je všechno v pořádku?	
	29	K: jojo, to nic .. No tak na té sociálce to vlastně začalo (,) ...	
	30	P: co tím myslíte(?)	
	31	K: no jako to stím bydlením .. Jako že nemám kde bydlet .. No jak jsem	
	32	se musela odstěhovat, šla jsem bydlet do toho domu ve Stodůlkách..	
	33	proč vám to ale povídám (,) .. Dy'j vy ste se ptal jako na ty sociální	
	34	pracovníky ... no asi, že to byly ty první co registruju, takový úřednice,	
	35	jsou to vůbec ty, co vás zajímaj (?) .. (P: gestem souhlasí) ...	
dluhové poradenství	36	No zapoměla jsem na to Remedium a tu paní JL. Tak s tou jsem jako	pomoc pro mě
	37	mluvila o těch exekutorech. Asi vás bude zajímat, jaká byla, co?	
	38	No byla milá .. Co bych to neřekla .. Jen mě k ničemu nebyla (')	
	39	To, co mi radila k ničemu nebylo.. Teda nedalo se to použít .. No, já už	
útěk od rozhovoru	40	budu jakoby končit. Já eště něco dneska mám.	vztah k výzkumu
	41	P: Kamilo, děkuju. Máte můj obdiv.. Za odvalu, za vzpomínání atak..	
	42	Myslíte, že jsem vás nezatížil moc?	
	43	K: Ne, děkuju za kafe.	
	44	P: rád bych vás požádal o pokračování našeho rozhovoru.. Co myslíte?	
	45	K: Jako takového povídání jako dneska(?) ... Já mám hodně práce, ale	
	46	snad by to někdy šlo... (úsměv)	
	47	P: Kdy by se vám to hodilo? a jak vás můžu kontaktovat?	
	48	K: Zase tady? Zase takhle odpoledne?	
	49	P: Jo, tady to je dobré. A odpolední hodiny jsou pro mě nejlepší. Zase	
	50	v podobném čase jako dnes. Nejlepší by bylo si přímo domluvit další	
	51	termín. Zase takto u kávy. Vyhovovalo by to třeba za týden?	
	52	K: Já nevím jestli to, jako budu mít čas. Ale kdyby vám to nevadilo,	
	53	a za týden byste tu počkal, zkusila bych přijít.	
	54	P: Jo, to zní dobře .. Poznamenám si to. Bez kalendáře už nemůžu	
	55	fungovat (') ... Tak se budu těšit a budu-li tu dříve, objednáme kávu (?)	
	56	K: Jo díky.	
	57	P: Tak naschledanou a budu se těšit.	
	58		
	59	<i>Poznámky k rozhovoru: Rozhovor začínal v atmosféře ostychu a v úvodní třetině</i>	
	60	<i>se rozhovor vyvíjel jen pozvolna. Druhá třetina měla osobnější a vřelejší charakter</i>	
	61	<i>Poslední třetina byla poznamenaná nervozitou a napětím. Vnímám jsem, že je třeba</i>	
	62	<i>rozhovor ukončit, i když jsme původně byli domluveni naa delším čase.</i>	
	63	<i>Z čehonervozita a napětí pramenilo nevím, odhaduji, že jsme se buď nepřímo</i>	
	64	<i>dotkli citlivého tématu nebo je rozhovor náročnější pro Kamilu než odhadovala.</i>	
	65	<i>Věřím, že budeme pokračovat, přesvědčuje mě o tom hlavně prostřední třetina</i>	
	66	<i>kteřá podle mého pocitu byla pro Kamilu zajímavá, možná i příjemná.</i>	
	67		

Vynořené téma	3	datum	2. samostatný rozhovor s Kamilou v NC Galerie Nové Butovice	Číslo stánky
	č. ř.			Nadřazené téma
	1	P: Dobrý den, jsem rád, že jste přišla... Kávu jsem objednal(.) jen doufám, že není		
	2	studená (<i>úsměv</i>)		
	3	K: dobrý den, já jsem to dřív nestihla. Jak se máte? ... Budeme pokračovat?		
	4	P: Ano, budu rád, diktafon běží. ... Posadte se ..		
	5	K: Já si chvíli oddychnu... to je moje kafe? ... to si dám, dneska se šikne... to byl		
	6	den. (<i>pauza</i>)		
	7	P: náročný den?		
	8	K: den ani ne, ale byla jsem pro vodu a načapovala si jí asi moc .. Je to těžký ...		
	9	P: Kam chodíte čepovat vodu?		
životní styl - potraviny	10	K: Dolu do údolí, je tam pramen, chodím si tam pro vodu .. Tak obden ..		životní styl
	11	P: A kam ten dnešní náklad nesete? .. To se opravdu musí pronést (?)		
	12	K: Nesu si to k sobě... to se fakt jako pronese .. Normálně mám těch fla-		
	13	šek míň... Budu dělat čaj za studena, tak mam dneska větší dávku.		
	14	P: Co je to čaj za studena?		
	15	K: To se zaleje čaj studenou vodou a nechá se louhovat tak aspoň celou		
	16	noc nebo jako celý den.. To fakt neznáte? Nebyl ste u skautů (<i>smích</i>)		
zájmy	17	... já nepoužívám čaj, já mám nasušený bylinky ... z nich to dělám .. To je		životní styl
	18	zdravý... už dlouho se takle o sebe starám(.) toje nejlepší.		
	19	P: Kamilo, co znamená nesu si to k sobě?		
	20	K: ... vy nevíte? .. Myslela sem .. Měla sem dojem že jsem se už o tom		
přespávání	21	bavili. Jedu do toho paneláku kde sme bydleli.. Mám tam pořád svoje		životní styl
	22	věci ... Teda ne jako v bytě. Je tam ale sklep a komora a taková místnost		
	23	kde je voda. Taková místnost pro úklid. Je tam voda, odpad ... v tom ba-		
	24	ráku to nikdo nepoužívá... je tam klid ... jen tam musím chodit až večer.		
	25	Jsem divná co? (<i>P: odmítavé gesto</i>) Myslíte? .... No blbý je, že ty místnosti		
	26	jsou různě po baráku.. Ne že by mě jako vadilo mezi nima chodit, to né		
	27	tak hrozný to není, ale musím procházet chodbama a nechci potkávat lidi		
	28	Ten barák je jako vesnice, teda myslim co tam bydlí lidí. Všichni se neznaj		
	29	Ale je mi to nepřijemný se s nima potkávat. ... večer je tam jakoby klid.		
	30	Lidi koukaj do bedny ... pejskaři jsou blbí ... ty jejich psy štěkaji, to je no		
	31	toje prostě na houby... Pak se ptaj ... No jezdim tam až v noci. Jezdí tam		
	32	autobus tady ocud. Večer je v něm taky klid.		
	33	P: nerozumím, pardom, co to znamená?		
cestování	34	K: no že tam nejsou revizooři (.) P: aha, jasně ...		životní styl
	35	K: ... Jsem tam nejčastěj jako vlastně každou noc. Já tam mam od toho		
	36	klíče...		
	37	P: aha, tak to je dobrý ne(?) Jak se dají opatřit?		
	38	K: No prozíravost pane (')... Uklizela jsem tam... jako brigáda... to už je nó		
	39	to už je dávno, to když jsem byla na mateřský ...JK mi toho mos nedával		
	40	už ani tenkrát ... Tak to jsme měla od té místnosti klíče ... nechala jsem si		
	41	je ... dnes tam chodí ulízet nějaká úklidová firma a oni to maj nějak jinak		
	42	organizovaný ... ty lidi sem jako do tý úklidový místnosti nechodí ...		
	43	nechodí tam ani správce ... teda jako přezden, to nevím, přes den tam		
	44	nejsem (,) ...		
	45	P: Kamilo, .. Jak to říct (?) prostě chodíte dobře oblíkaná, jste upraená		
	46	Jak to děláte?		
osobní prezentace	47	K: co jako s těmi šaty? P: (<i>souhlasné gesto</i>)		životní styl
	48	K: No mám je různě .. Něco i v té komoře. Ta patří k bytu a jak jsem se		
	49	musela odstěhovat .. To muselo být tenkrát rychle .. Jako v termínu jako		
	50	do dvou týdnů ... no a ty věci nebylo kam dát, tak jsem se domluvila s JK		
	51	že si je nechám v komoře. Stejně tam byly jen krámy, ona je několik		
	52	pater nad bytem. Tam mám hlavně svoje věci. Takový ty aktuální. No		
přespávání	53	sezóni tak ty mám v těch Stodůlkách. V tom našem domě, tam mám i		životní styl
	54	teplou vodu, to v těch Stodůlkách jako není. Takže se dá i prát... taky		
	55	peru i mámy. Třeba když toho mám víc. .. To si tam můžu i vyžehlit		
	56	... tak tak to dělám ... vlastně se tam dá i docela dobře umejt, jako v tý		
	57	teplý vodě... (<i>pauza</i>)... (<i>pití kávy</i>) ...		
	58	P: Kamilo, dneska je ten váš příběh hodně o vás. Jaké to je povídat o		
	59	svém životě?		
	60	K: nerozumím (,) .. Jako (') jak jaké to je?		
	61	P: je to hodně netypické jak žijete. Jak se o tom vypráví?		
	62	K: ... vlastně o tom nepřemýšlím. Před půl rokem bych o tom asi nemlu-		
	63	vila... dneska je mi to jedno... Hele a jaký je to pro vás to poslouchat?		
	64	P: Mě to zajímá, zajímají mě i detaily, zájí má mě i jak se to u vás vyvíjelo.		
	65	K: Hmm ... tak jako nevím ... co je jako na tom zajímavého ... nechtě byste		
	66	si to třeba zkusit (?) .. Třeba i s téma exekutorama za zadkem? .. Co(')?		
	67	P: Víte, myslím, že zkusit to a žít tak to jsou dvě věci.. Dvě úplně rozdílné		

Vynořené téma	4	datum	Číslo stránky
	č. ř.		Nadřazené téma
	1	věci.... Jak se na to díváte vy?	
	2	K: No jo jako úplně něco jiných.. Nebe a dudy se tomu říká ne(?) <i>(smích)</i>	
	3	... hele nechcete jít rači k těm vašim socprc? ... no co koukáte.. Sociální	
	4	pracovníci(,) ... to je ten váš job, ne? ... Ještě jste se na nic neptal(,)	
	5	P: nechtěl jsem přerušovat to vyprávění o vás. To k vám patří, to bych rád	
	6	aby taky zaznělo ... ale pojďme k tomu tématu rozpovídánímu posledně	
	7	Mluvila jste o lidech na sociálce, o tom soudu o svěření do péče... Pak	
	8	jste mluvila o remédiu a paní .. Jak se jmenovala, .. Tady to mám .. JL	
	9	Šla jste k nim kvůli dluhům.	
dluhové poradenství	10	K: Šla jsem tam kvůli exekutorům (') ... na pardon, jo jako máte pravdu	pomoc pro mě
	11	no, když jsem tam řekla kolik po mě chtějí .. No tak ta JL teda zamrkala (')	
	12	Ani nevím, kolikrát jsem tam tenkrát byla..4x (?).. Vždycky jsem se tam	
	13	musela objednat...	
	14	P: Jak jste se na Remedium dostala?	
	15	K: Hmm.. Já jsem o tom nechtěla nikomu říkat .. Jako o těch dluhách ..	
Ondřejov	16	doteď je to zamotané .. Našla jsem je tenkrát na internetu .. Jako poprvé	pomoc pro mě
kontakt na SP	17	pak jsem u nich byla ještě jednou .. No to už jsem chodila do Ondřejova	kdo a kde je SP
	18	.. Kdo mi to tenkrát připoměl ? .. Už nevím jako .. Možná to nějak vply-	
	19	nulo z hovoru. <i>(pauza)</i> .. <i>(káva)</i> .. <i>(přemýšlení)</i> .. <i>(důležitě ticho)</i>	
	20	Vás zjímají ty lidi .. JL to byla taková vysoká žena, štíhlá, určitě sportovala	
osobní profil SP	21	toho jsem si všimla. Byla taková hrrr .. Jako všechno hned řešit. No a já	kdo a kde je SP
	22	jsem se přišla zeptat jak mám jednat s téma jejich gorilama.. Jako s tema	
exekuce	23	vymahačama... víte dotěď je kolem sebe vidím.. Jak kroužej kolem mě	zátěžová situace
	24	jak vosy .. Jako vosy kolem vocucaného bombónu ... (,) vlastně se jich	
	25	bojím (,) ... no a do toho remedia jsem šla (,) šla jsem se tam zeptat co	
	26	jako muže dělat ... k té JL jsem se asi dostala náhodou, když jsem tam	
	27	volala, tak to sem si s nima smluvila jen jako termím(,) kdy můžu přijít ...	
	28	ono tam bylo vždycky dost lidí.. Docela frmol to vám povím.. Pamatuju si	
pracoviště soc. služby	29	jak jsem si říkala (') ty joo tak ty jsou na tom jako já(') ... <i>(pauza)</i> ...	kdo a kde je SP
	30	JL se ptala co potřebuju a tak. Já už vlastně nevím ... jen to chvíli trvalo	
osobní profil SP	31	než sme našly jako tu společnou řeč .. Řeknu to tak .. Byla docela milá	kdo a kde je SP
	32	Ona to s téma exekutorama znala.. Jako jak se chovaj.. Co od nich člověk	
	33	muže čekat.. Jak umí otravovat příbuzný, jak se vyptávají sousedů ...	
	34	No, tenkrát mi radila nějaký věci .. Jaký doklady si schovávat, jak s poštou	
	35	... no různě ... <i>(pauza)</i> ...	
	36	P: Vy ste říkala, že byla překvapená, co jí tak překvapilo?	
	37	K: no ta částka .. Jednou říkala, že jsou zvyklý že k nim lidi chotí s desít-	
osobní profil SP	38	kama stovkama tisíců .. Ještě dvě nuly k tomu (,) to jí překvapilo.. Asi	kdo a kde je SP
	39	čekala, že mě bude chránit parta právníků jako nevím (,) ...	
	40	to jí zarazilo, ta částka ... bylo vidět, že v tom umí chodit .. Hned byla	
	41	taková hrr .. "tak mi to povězte .. Kolik dlužíte .. Kolik zplácíte .. Komu"	
	42	já povídám .. Jak splácím, nemám ani korunu(,) ... ptala se tenkrát kde	
dluhové poradenství	43	dělám, teda jako jestli pracuju a jestli mám obstavený plat a tak .. A tak ..	pomoc pro mě
	44	Nakonec povídá, tak že se na to koukne.. Jako že už mám jít, že bude asi	
	45	potřebovat víc času.. A jak jsem přišla podruhé, to bylo za pár dní tejdén	
	46	tak nebo dva .. No a to měla něco, co zas vyrazilo dech mě. Seznam.	zátěžová situace
	47	jména dlužníků .. Někde byla částka, někde ne, tak to mě teda ... no byla	
	48	mě malá dušička (,) tak si jako v duchu říkám to máš holka fakt malér ..	
	49	víte kde to ta JL vyštourala (?) ten seznam revizorskech pokut .. To ..	
	50	.. Za lístky v autobusech a v metru... o těch říkla že to je nebezpečné, že	
	51	ty dopravní podniky to prodávají (,) ty dluhy na pokutách (,) ... a tak jsme	
	52	koukali na ten seznam a bylo jasný, že se s tím nedá nic dělat. Že se to	
	53	prostě nedá zaplatit... <i>(pauza)</i> ... <i>(kafe)</i> ... <i>(pauza)</i> ... <i>(VÁHÁM JAK DÁL)</i>	
	54	K: tak to padlo tenkrát poprvé (,) jako že to zaznělo nahlas. Vysvětlovala	
dluhové poradenství	55	mi bankrot, jak udělat ten osobní bankrot... jak by bylo složité se s téma	pomoc pro mě
	56	všema věřitelama domluvit .. A kde vzít peníze na tu část, co se musí	
	57	zaplatit, tyť to byla furt pálnka, na kterou nedám peníze za celý život	
nená to cenu	58	dohromady .. To je pane podělané život .. To koukáte ..	zátěžová situace
	59	P: Obtížná situace (,)	
	60	K: co obtížná situace (') .. Co byste dělal vy(')?	
	61	P: Jak to pokračovalo (,) v tom remédiu?	
	62	K: ... no ten seznam mi myslím dala a šla jsem domu, ta JL měla už někoho	
	63	dalšího, ale ještě jsem tam byla pozdějc ... vlastně se mi tam už nechtělo	
strach	64	Já jsem vlastně potřebovala vědět, co mám dělat s téma vymahačema	
zklamání ze SP	65	no .. No a to mi nikdo neřek (') víte oni jsou jak estébáci.. Vlastně se	SS a její představitel
	66	divím, že se tu ještě neukázali. To stačí se někde zastavit a už po mě dou	
	67	K sobě chodím až večer taky kvůli nim .. Jsou jak štěnice, ale nedělaj	

Vynořené téma	5	datum	Číslo stránky
	č. ř.		Nadřazené téma
	1	od nevidím do nevidím, večer mám od nich pokoj ... jo já vím remédium	
	2	eště jsem tam pak párkrát byla. Chodila jsem jen za tou JL. ... No prostě	
	3	bylo jasné jak slunce, že remédium mi nepomůže jako že to bude na nic	
	4	JL mi říkala co mám jako dělat. Teda co jako dělat, aby třeba neotravovali	
	5	sousedy, děti .. Jak mám mít peníze.. Mám třeba zablokovaný účet, co na	
	6	něj přide mi seberou .. A další dluh na krku jako u té banky, za poplatky..	
	7	za poplatky za vedení účtu .. Kterej stejně mi je k ničemu, ale zrušit mi	
	8	ho nedovolí... tak to byly takové rady jak to dělat, kam si nechat peníze	
	9	.. Stejně mi žádný nechodí .. Kam si je jako nechat posílat. Jak se mám s	
	10	někým (.) jako třeba z rodiny (.) jak se mám jako domluvit, že k němu a	
	11	tak ... Tak jak řešit majetek. To jsem vlastně pak auto převedla na syna.	
	12	To bylo po tátovi... Já s tím nejedla .. Řidičák mám, ale nejedla jsem s	
čas	13	tím.. Ale syn jo, vlastně i dcera.. Ona si dělá řidičák, nebo ho už možná	životní styl
	14	má .. Já vlastně nevím .. Ale joo musí ho mít dyť s ním jezdí .. Bez řidičáku	
vztahy	15	to ona by nejedla ... (pauza) ... Já s emusím zeptat ... (pauza, kafe) . ..	zátěžová situace
	16	kde jsem to zkončila (?) .. Jako jsme probíraly ten majetek a ty domluvy	
	17	Jenže kdo to měl poslouchat.. Vlastně mě to zlobilo to poslouchat, já	
	18	potřebovala (.) zbavit se těch vymahačů (.) a teď mám poslouchat co	
	19	musím dělat .. Jí se to radilo ... (zlost) ... ona to dělat nemusela (')	
	20	P: Zdá se mi, že se zlobíte, (.) na co?	
	21	K: Ale nee' (.) je to spíš taková beznaděj (') ... ale co ... (pauza) ...	
	22	Tak to auto jsme převedli na syna. To jsem a si udělal jako první .. Jako	
	23	mezi prvníma věcmi... Pak s tím účtem se nedalo dělat nic... No a ve	
	24	vzduchu bylo .. Ta věta .. Jako tady se nedá dělat nic (,) .. Jako rozsudek.	
	25	Vlastně pak už jsem to přestala řešit ... V tom remédiu jsem pak ještě	
dluhové poradenství	26	jednou byla. My sme tak byly domluvený. Ale ani nevím co se tam ještě	pomoc pro mě
	27	dělo.. Úplně se mi to (.) fakt nevím o co šlo ... no to je jedno ... asi sme se	
	28	o něčem bavily.. Jo už vím (') jako abych zašla za téma exekutorama o tom	
	29	to bylo ... co bych tam dělala (') ... poslouchala ty ke... poslouchala to	
	30	vyhrožování (?) .. Nebo je měla prosit (') .. Co (,) .. Stejně byli domluve-	
	31	ný i s tou advokátkou ... no tou .. Od JK. Ta mi taky furt píše... už to ani	
rodinné problémy	32	nečtu.. No né čtu ale učim se to házet za hlavu... že jako na dceru neplatím	zátěžová situace
	33	že je můj dlužník (.) teda věřitel ... proč mi to píše ona, zastupuje JK a ne	
	34	dceru ... Tady už se nedá nikomu věřit. To je neprůstřelný... (pauza) ...	
	35	Dneska tu jsme nějak dlouho. Nesleduju hodiny (.) Tak si to vypněte, já	
	36	mám ještě něco důležitýho.. Pudu.	
útěk od rozhovoru	37	P: Rozumím, děkuju... nechci vás zdržovat. Kdy budeme pokračovat?	vztah k výzkumu
	38	K: Dík za kafe, v papíráku ale ujde, co(?) ... Já nevím. Zavolám vám, ale	
	39	nemám kredit. Tak nevím...	
	40	P: Zavolám já vám, co? Nebo zkusíme domluvit termín teď?	
	41	K: Jedu pryč... to nepůjde.	
	42	P: Kam jedete?	
	43	K: Jedu se ptát na místo.. Do Benešova ... ne přímo tam, kousek za .. Jako	
	44	k Sázarvě. Mám tam dostat místo. Je to s bydlením. Tak tam jedu.. No a	
	45	kdyby to vyšlo, tak to se neuvídíme, tam jsou služby ...	
	46	P: A kdy tam jedete?	
čas	47	K: Zítřka (') ..ne pozítří (')	životní styl
	48	P: Tak navrhuji.. Zavolám vám za týden .. Na mobil .. Domluvíme se ano?	
	49	K: Kdyžtak zavolám já a nebo zavolejte... (pauza) ... můžu mít ty služby..	
	50	no mějte se, musím běžet ... (kvapný odchod)	
	51		
	52		
	53	<i>Poznámky: Je pro mě obtížné chytat niť hovoru, přeskakujem z tématu</i>	
	54	<i>na téma. V duchu přemýšlím nad tím, zda hovor více nežídit. Ale jsme</i>	
	55	<i>ve fázi napadování se na sebe. Začínám tušit, že to bude na dlouho.</i>	
	56	<i>Větší potíž mi dělá starost, jak řídit setkávání, zdá se mi, že to nemám</i>	
	57	<i>dostatečně pod kontrolou.</i>	
	58	<i>Atmosféra setkání byla uvolněnější než minule. Můj dojem je zájem ze</i>	
	59	<i>strany K. Počítám, že je třeba podpořit zájema pak se věnovat více řízení</i>	
	60	<i>rozhovoru i setkávání. Místo v Galerii Butovice je dobré. Je tu dost lidí, ale</i>	
	61	<i>na rozhovor je klid. Jde o prostředí pro K. známé, vypadá, že se tu cítí do-</i>	
	62	<i>bře. Z dnešního setkání mám dobrý dojem. Zatím nevím, které informace</i>	
	63	<i>jsou důležité, které ne. Je to víc o příběhu K. než o její spolupráci se soc.</i>	
	64	<i>službou. V jejím příběhu je toho hodně o čem netuším.</i>	
	65		
	66		
	67		

Vynořené téma	6	datum	3. setkání - Galerie Butovice - neplánované	Číslo stránky
	č. ř.			Nadřazené téma
	1		P: Jak jste mě tu vlastně našla? .. To je náhoda.	
	2		K: Zahlédla jsem vás támhle dole a tak jsem za vámi běžela. Nechtěla	
	3		jsem tu halekat.. Stejně byste mě neslyšel .. Máte čas? .. Chvilku.	
	4		P: Mám .. Dneska už mě nic nečeká ... jo, zapnul jsem mezi tím diktafon (.)	
	5		nevadí?	
	6		K: No já s tím počítám(').. Tak se ptejte(')	
	7		P: Nepočítal jsem s tím .. Nejsem připravený .. (<i>smích</i>)	
	8		K. to vy se jako připravujete.. Joo (?) .. To já bych se měla připravovat	
	9		spíš ne (?) .. Já tady povídám.. Tak co vy (?)	
	10		P: Připravuji (,) připomínám si o čem jsme mluvili .. Připravuju si (,) na co	
	11		se ptát a tak...	
	12		K: Tak jste zaskočený, jo? .. No to je dobrý(') .. Tak to si alespoň protré-	
	13		nujete paměť jako hlavu myslím. No tak se rychle ptejte, já nemám moc	
	14		času .. Tak jsem to neplánovala(') .. Když to ale vyšlo, tak to využijem ne?	
	15		P: Jak dopadl pohovor?	
úřad práce	16		K: Nic z toho není, byl to blběj typ .. To bylo z pracáku ...	SS a její představitel
	17		P: Z pracáku, .. Aha .. Chodíte tam často?	
	18		K: néé .. Musím tam kvůli dávkám, .. Almužna je to (') .. Mám tam too ..	
	19		No ta ženská co mě má na starosti si se mnou jednou za čas domlouvá	
	20		abych tam přišla. .. No a ten důchodák .. Ten domov důchodců .. To jsem	
	21		tam našla .. Vtěch inzerátech co tam visí.. Bylo to k ničemu(,)	
	22		P: o co šlo? Jaká to byla práce?	
	23		K: No taková o jaké děláte tu práci .. Sociální práce .. Sociální práce to by-	
	24		la... co? .. Smějete se? (.) ta práce je s bydlením.. Jako přímo v tom do-	
	25		mově.	
	26		P: Jak to dopalo?	
zaměstnání	27		K: Oni by mě chtěli.. O to nic.. Já to nevzala... Ty podmínky to je .. Jak to ..	práce a příjmy
	28		je to jako otročina, ty peníze co nabízí .. No vám budu povídat(') se ne-	
	29		divím, že tam nikdo nechce ...	
	30		P: O jakou práci mělo jít?	
	31		K: No starat se o ty starý lidi.. Co tam jsou .. Mít je nastarosti (.) jako jim	
	32		bejt k ruce... ale je to taky o tom je tahat z postele nebo k doktorovi ...	
	33		P: Pracovník v sociálních službách?	
rekvalifikace	34		K: No, dělám na to ten rekvalifikační kurz.	práce a příjmy
	35		P: Rekvalifikační kurz?	
	36		K: No už to mám za sebou.. Ještě musím mít nějaké hodiny v jedličkárně	
	37		.. ale to by platilo i tady (.) jako v tom domově...	
	38		P: Aha, jak k tomu kurzu .. Jak se stalo, že ste se do něho pustila?	
	39		K: No to přes ten pracák.	
Ondřejov	40		P: Kamilo vzpomínám si .. Ještě v Ondřejově .. Pracák .. Říct pracák (.) to	pomoc pro mě
úřad práce	41		bylo něco nemístného. A dneska už tu zazněl (.) pracák(') (.) poněkolkáté	SS a její představitel
	42		K: Hmm .. No nevím(?) ...	
	43		P: Když jsme se poznali, nebyla jste s pracovním úřadem v kontaktu, že?	
	44		Jak se to stalo?	
	45		K: No, to je přes Ondřejov... Jak jsem tam chodila ... mohla jsem tam cho-	
	46		dit telefonovat a na internet ... Třeba na ten soud, to se tam dalo volat..	
	47		Nebo nějakou brigádu si obvolat... No a pak mi řekli, že je potřeba se	
	48		registrovat.. Jasně věděla jsem to, jen jsem na to neměla čas.. Tam jsou	
	49		fronty.. To aby člověk (.) aby si udělal na půl dne čas... někdy tam přijdu	
	50		a jsem hned pryč .. Ale někdy se to zasekne.. Někdo tam zapadne do	
	51		kanceláře na půl hodiny (.) na hodinu (.) ato je hrůza...	
metoda	52		P: Kamilo a jak to začalo s tím pracákem?	pomoc pro mě
	53		K: Jak to začalo ... no v Ondřejově... s MZ .. Jak jsme se bavili, tak se ptal	
	54		z čeho žiju, jako z jakých peněz, jestli jako pracuju a tak... MZ říkal, že to	
	55		je potřeba (.) vlastně že to je dobré se tam přihlásit.. Ne bylo to vlastně	
	56		jinak (') ta řeč na to přišla eště jinak. Když jsme tam začali chodit .. Jako	
	57		všichni .. Tak to bylo na pojišťovnu jako na dceru .. Ona tam chodila taky	
	58		k psychologovi.. A oni jako Ondřejov si to účtoval na pojišťovnu, jako	
	59		starost o rodinu (.) tak to bylo (.) a oni chtěli, abych tam chodila i já..	
	60		jako i jinak než si tam chodit volat a tak.. Jako .. No přišli na to, že nemů-	
zdravotní pojištění	61		žu, protože nejsem pojištěná.. No zdravotní jsem si nemohla platit, když	zdraví a péče o něj
	62		jsem nedělala (').. A tak tam byl dluh, teda jako furt je, ale to splácím..	
	63		To bych si nedovolila ho neplatit.. Ale faktje že jsem to dlouho neplatila	
	64		.. Taky tam je dluh z nějaké staré doby, co za mě někdo nezaplátí a platit	
	65		měl a to mi neřekli. Nějak jsem se do toho zamotala.. No s MZ jsme vy-	
	66		mysleli, že je třeba to řešit, aby mě mohli vzít na pojišťovnu, je to složi-	
	67		tý, vidte(?).. No a jak jsem se nahlásila na tom pracáku .. To bylo někdy..	

Vynořené téma	7	datum	Číslo stránky
	č. ř.		
metoda	1	to bylo v létě... tak tak to začalo.. Tenkrát mě MZ poslal přímo za nějakou	pomoc pro mě
	2	ženskou .. Jak se jmenovala (.) to už si nevzpomenu .. Ale našla bych to..	
	3	Mám to někde napsaný. Chcete to vědět? ... P: (odmítavé gesto)	
	4	To jsem tam tenkrát vůbec nečekala.. Jen jsem tam musela přijít v do-	
	5	mluvený čas (.) to musel domlouvat všechno MZ, jasně on něco takové-	
	6	ho říkal ... jak jsem se tam nahlásila, měla jsem jít zase za MZ... To bylo	
zklamání ze SP	7	dost náročné .. To bylo takové ráz na ráz jako docela forf .. Až mě to štva-	SS a její představitel
	8	lo .. To nebudu jako zastírat.. To mě fakt štvalo (,) ... A jak jsem mu při-	
	9	nesla ty papíry z pracáku, tak je popad a jeli jsme do Vršovic .. Jako na	
vztahy	10	pojišťovnu .. Já jsem pojišťovna ministerstva vnitra.. Tam jsme všichni	zátěžová situace
	11	JK byl (.) dělal státního zaměstnance, dělal ve věznici.. A to měl taky do-	
	12	mluvené (.) teda MZ. ... (pauza)...	
metoda	13	P: Kamilo, to je jako detektivka, vy jste rodilá vypravěčka.. Pokračujte	pomoc pro mě
	14	prosím (')	
	15	K: No tak jsme tam jeli .. Ono to bylo vlastně kousek .. Přes Bohdalec ..	
	16	za chvíli jsme tam byli (') On to měl promyšlený, jako MZ. Víte kdybych	
metoda	17	věděla, co mě tam čeká, tak tam nejedu ..	pomoc pro mě
	18	P: Co vás čekalo?	
	19	K: .. No řešení toho dluhu .. Víte, jak jsem vám říkala o tom Remediu ..	
	20	jak mi ta JL dala ten seznam .. Jako těch věřitelů co jim dlužím (.) tak tam	
dluhové poradenství	21	ty pojišťovna taky byla .. Na o tohle bylo vlastně první smlouvání s dluž-	pomoc pro mě
	22	níkem, teda s věřitelem co jsem jako dělala.. No donutil mě k tomu MZ	
	23	Vlastně to byl takový malý podraz na mě .. No to mě takhle ještě nena-	
metoda	24	padlo.. Ale ne to nemyslím ve zlým, to on věděl (.) to že bych tam nešla	pomoc pro mě
	25	(smích) ... Bylo dobře že tam byl (') (.) musel se tam s nima znát to bylo	
	26	vidět (.) no jasně (.) bejt tam sama, tak se mnou zametou jako .. To bych	
metoda	27	se s nima musela zase hádat .. Jako vždycky .. Aby člověk něco urval (,)(.)	pomoc pro mě
	28	Ale s tím MZ to bylo jiný .. On je fakt .. No je dobrej (.) to se musí nechat	
	29	(,) .. No jak to tam bylo (?) (.) oni si vyjeli (.) byla tam taková mladá žen-	
	30	ská .. Ty dluhy .. Kolik to bylo (?) .. Nevím (.) to je jedno. A pak jsme dě-	
	31	lali ten splátkový kalendář.. To jsem jako neřekla, ta ženská nahrhla, že	
	32	abych to splácela podle kalendáře, v pravidelných částkách. Já jsem ten-	
	33	krát říkala, že to nemám z čeho spláčet .. No a tu částku vlastně navrhnul	
	34	MZ. Bylo to dvě stovky ... zarazilo mě, že jak to řek, tak to ta holka napsa-	
	35	la do té smlouvy .. Co jsme pak podepsaly.. Tenkrát v duchu sem si říkala	
	36	.. To je přece nic .. Ale jí to stačilo (') hned minechala udělat průkazku ..	
	37	ta moje už byla stará .. Jako prošlá .. Jak si to jakoby vybavuju, byli jsme	
	38	tenkrát za půl hodiny spátky v Ondřejově .. Tak si umíte udělat obrázek	
	39	jaký to byl fofr .. Půl hodina i s cestou ... (smích)	
	40	P: To jo, to máte pravdu .. Prosím(')	
	41	K: Já jsem nějak odbočila od toho pracáku .. Jo ale ta pojišťovna ta tam	
	42	byla důležitá. Tak v tom Ondřejově .. Co jsme se tam vrátili .. Tak to MZ	
úřad práce	43	povídá, že je třeba zažádat o dávky (.) na tom pracáku (,) .. To byly ty	SS a její představitel
	44	papíry .. Jako formuláře , ty se daly vyplnit v Ondřejově, nakonec to slo-	
	45	žitě nebylo(.) ale znáte to ty formuláře s kolonkami (.) čísla a čísla (.) ta-	
	46	kový výsledek na papíru .. Jako by si to neuměly ty úřady zjistit sami .. Dyť	
	47	to tam mají v těch databázích (')	
	48	Ale když jsem je tam zanesla, bylo to za chvíli hotové, projala ty kolonky	
čas	49	a povídá, že dají vědět .. Nějakou chvíli to tenkrát trvalo .. Dva měsíce (?)	životní styl
	50	Tenkrát bylo nejtěžší se domluvit, že to (.) jako že to nebudou posílat na	
	51	účet, ale nakonec jsme to domluvili .. Tam oni by měli vědět, že když má	
	52	někdo .. Ale to je jedno... no tak takhle to začlo (') ... No a jak jsem se byla	
	53	přihlásit jako za tou první ženskou, tak to (.) tak k ní chodím dál. Vždycky	
	54	se domluvíme na termínu a musím tam jít a ona zjišťuje so je nového a	
	55	tak. Tak to asi znáte ne (?) A taky mi jednou dala takový letáček o rekva-	
	56	lifikaci. Jako že jí platí stát a jak si o rekvalifikaci požádat .. Já mám matu-	
	57	ritu z gymplu.. To dneska nic není (,) praxe ... no jako asistentka, ale v	
	58	mém věku? ... (pauza) ... Tu rekvalifikaci (.) jako jsem se tam přihlásila.	
rekvalifikace	59	Byl to ošetřovatelský kurz, jak se starat o lidi třeba staré nebo nemocné	práce a příjmy
	60	Chodila jsem tam ... ten kurz mám za sebou ... čekám na ten papír že jsem	
	61	to jako absolvovala .. A k tomu mi chybí praxe. Tu dělám v jedličkárně ..	
	62	v Jedličkově ústavu na Vyšehradě.	
	63	P: To může být občas náročná práce. Jaké to provás je?	
	64	K: Je to těžký .. Ale není vlastně není .. Nejčastěji je to asistenční práce.	
	65	Při výuce třeba, nebo se tam učí dělat si svoje věci sami .. Třeba v kuchy-	
	66	ni. Vařit když jsou na vozejků a jinak se o sebe starat. Těžké je to .. Třeba	
	67	pomáhat jim když se zvrhnou. Oni totiž dokážou i pěkně blbnout a pak	

Vynořené téma	8	datum	Číslo stánky
	č. ř.		Nadřazené téma
	1	se třeba zvrhnou. Někdo váží metrák .. To je fuška jim pomáhat do vozejků .. Ale byla jsem i na elděnce na praxi, tam to bylo těžký, ty lidi jsou	
	2	taky málo pohybliví a je třeba se snima tahat třeba při koupání, při převozu. V té jedličkárně to takové není (,).	
	3	P: Aha, to zní, jako že vás ta práce baví. Kde byste ji chtěla dělat? Jako	
	4	v jakém zařízení?	
zaměstnání	5	K: To se mě ptáte brzo (.) nemám to promyšlený. Ta cesta do toho do-	práce a příjmy
bydlení	6	mova .. To byla (.) takový pokus, hlavně to bydlení (,) to bylo zajímavé (,)	životní styl
	7	Ale ty podmínky (') to po mě nemůže nikdo chtít (.) mě bolí záda a ty pe-	
exekuce	8	níze co mi dají padnou na exekuce... Ještě to má čas, dodělám tu praxi	zátěžová situace
	9	a uvidím... Víte dostat mě do maléru a mít představu, že já se udřu, aby	
	10	byl ode mě pokoj(.) to by se jim hodilo (').	
	11	P: rozumím.. A Kamilo, máte ještě jiný příjem než ty dávky?	
příjmy	12	K: Brigády .. Tedy občas .. Moc toho není .. Takové práce, kterou můžu	práce a příjmy
	13	dělat .. Kde mě jako vezmou a dají mi peníze na ruku .. Takle to potřebu	
	14	ju... ale jo .. Chodím třeba hlídat děti do těch dětských koutků .. Třeba jak	
	15	mají támhle .. Ty nákupní centra dětský koutek mají všechny. Tak to je	
	16	třeba jedna věc. Tohle dělám už docela dlouho. Znájí mě .. Taky je dobrý	
	17	se o sebe starat .. Jezdím do Šestky, sem a na Zličín.. Vždycky se ale ne-	
	18	chytím. Je to taková studentská práce.. Jako pro studentky .. Ale jim	
	19	nevyhovují některý časy .. Tak si je beru já. Bývá to často dopoledne..	
	20	to je výhoda, to nechodí moc lidí a někdy tam jsem hodinu nebo dvě a	
	21	žádná maminka tam dítě nedá (.) to chodí jen ty co jsou na mateřské ..	
	22	co maj hodně malé děti (.) co si je nechávají u sebe.	
	23	P: Je to náročné? Jaké máte povinnosti? Třeba kdybyste byla tady.	
	24	K: Ty dopoledne jsou dobré, to vlastně není žádná práce. Jedno dvě děti.	
	25	Jsou tu různé prolezký .. Houpačky .. Tady mají klouzačky s dojezdem do	
	26	mičků. Ty děti to baví. Většinou to tu taky znají .. A nic nepotřebují..	
	27	Někdy si něco udělají jako nic vážného (.) tady se nic takového ani snad	
	28	stát nemůže .. Ale pak brečí po mámě. Tu jde někdy zavolat na mobil ...	
	29	Ale stejně ty mámy nepřijdou .. Jsou v obchodě (.) nákup v košíku (.) než	
	30	se sem nahoru dostanou (.) takové děti je třeba utěšit.	
	31	P: Máte i další příjmy?	
	32	K: ... vlastně ne ... odčas něco prodám ... ale už toho moc není (,)	
	33	P: Kamilo, děkuji. Dneska budu ten, kdo tohle setkání ukončí. Nepočítal	
	34	jsem s ním a tentokrát musím už běžet já. Netušil jsem, že se potkáme	
	35	tak brzo od minulého .. Můžu příště zavolat? Navrhnul bych termín a čas.	
	36	K: Telefon mám pořád u sebe.. Zavolejte. Zase tady?	
	37	P: Za mě (.) tady je to dobré. Tak nashledanou	
	38		
	39		
	40		
	41		
	42	poznámky: Neplánované setkání. Zvažoval jsme, zda na něj přistoupit.	
	43	Vyhrála zvědavost a chuť pokračovat. Nenarušilo mi to žádný program.	
	44	Zvažuju ale promyslet hranice. Nerad bych ztratil možnost řídit ten proces.	
	45	Tohle setkání mě ale utvrdilo v tom, že má Kamila zájem se mnou	
	46	hovořit. Test s přeměrováním tématu hovoru i ukončením setkání	
	47	z mého podnětu vyšel, nezaregistroval jsem protest ani jinou změnu	
	48	v průběhu rozhovoru, emoční rovině apod.	
	49	Zajímavý je poznatek, že mě Kamila našla v nákupním centru v odpoled-	
	50	ních hodinách, kdy je zde hodně lidí. Náhoda?	
	51	Příští setkání ladit jako doptávací.	
	52		
	53		
	54		
	55		
	56		
	57		
	58		
	59		
	60		
	61		
	62		
	63		
	64		
	65		
	66		
	67		

Vynořené téma	9	datum	4. setkání, Nákupní centrum Galerie nové Butovice	Číslo stánky
	č. ř.			Nadřazené téma
	1	P: Dobrý den, jsem rád, že vás vidím.		
	2	K: Dobrý den, kéž by byl...		
	3	P: Děje se něco?		
	4	K: Nee (.) pokus o vtip(.)		
	5	P: Aha.. Kamilo, dneska bych se zkusil více ptát. Rád bych si doplnil ně-		
	6	jaké detaily k tomu co jste říkala. U některých témat bych se rád doptál		
	7	zda tomu rozumím třeba správně. Jo?		
	8	K: Proč ne(?) Ptejte se.		
	9	P: Minule jste mi vyprávěla o tom, jak jste navázala spolupráci (.) můžu		
	10	to tak nazvat (?) (.) spolupráci z úřadem práce. Říkala jste, že to bylo		
	11	náročné, bylo to propojené s jednáním se zdravotní pojišťovnou. Říkala		
	12	jste myslím, že to byl fofr .. Rád bych se zeptal na období, kdy jste po-		
	13	prvé navštívila Ondřejov a tou dobou co jste o ní mluvila minule. Tu co		
	14	zkončila registrací na pracovním úřadu, vyřízením dávek a začátkem vašich		
	15	návštěn na pracáku. Co se dělo? Hlavně co se dělo v Ondřejově?		
čas	16	K: Hmm. Ono je to strašně dávno ... Co se dělo (?) ...		životní styl
	17	No mě se tam vlastně nechtělo chodit. To děti .. Ty s tím přišly .. Když		
	18	jsem se dozvěděla, že bych se tam měla potkat s mámou .. A s bráchou..		
zklamání ze SP	19	No hned mě napadlo, že to bude zase nějaká masáž ...		SS a její představitel
	20	P: Co to znamená masáž?		
	21	K: Masáž ... jak se s nima potkám, tak musím poslouchat, co musím, co		
	22	sem neudělala a co nutně musím ... Kdo to má poslouchat (') ... nic jiného		
čas	23	neslyším. No a s dětma .. Jak to říct .. Jako .. Nemáme to spolu moc dobře		životní styl
vztahy	24	Teď je to vlastně lepší, ale tenkrát ... zlobím se na ně prostě ...		zátěžová situace
	25	P: Aha, co se nakonec stalo, že jste se do Ondřejova vydala?		
	26	K: Vlastně jsem byla zvědavá.. Šla sem tam sama. Jo měla jsem myslím		
informace o soc.sluzbě	27	vizitku na MZ, jo určitě, to mě dal syn... Nevim, jestli bych tam šla bez		kdo a kde je SP
	28	té vizitky .. Ten papírek (.) to bylo jako když máte klíč (.) no jako tak bych		
	29	to řekla. No taky jsem věděla že tam děti chodí.. Že tam chodí i máma s		
vztahy	30	bráchou. Chtěla jsem vědět co se tam šije.. Nechtěla jsem se tam s nima		zátěžová situace
	31	potkat .. Tak jsem tam šla sama. Už si nepamatuju jak to bylo, když jsem		
	32	tam byla poprvé .. No myslím, že jsem je nepřekvapila ... Chvilku jsem se		
	33	tam potulovala po choťbě, mají to tam nepřehledné (') ale někdo si mě		
	34	tam všimnul a dovedl mě k MZ, vlastně na mě neměl čas .. Neměl čas		
	35	hned, ale nešlo nějak odejít, dali mi něco na čtení, čaj ... vlastně tam bylo		
	36	dobře. No tak (.) tak to bylo poprvé ... S MZ jsme mluvili jen chvíli .. I když		
čas	37	jsem tam byla skoro půl hodiny (') ... (pauza)...		životní styl
	38	P: Kamilo, co jste čekala, že se v Ondřejově stane?		
	39	K: Co sem jako čekala (?) ... (pauza)... hm .. Nevim ... (pauza)		
Pocit - strach	40	děti tam chodily ... bála sem se ... jako že proti mně .. Jako že se spolčí ..		zátěžová situace
	41	P: Co jste věděla, říkala jste od syna .. Co se tam má stát nebo dítě?		
	42	K: To už nevím, říkal něco jako že tam hm řeší mě .. Jak že se o mě bojí ..		
	43	(pauza) ... já sem asi myslela, že je to na mě bouda .. popravdě .. Já sem		
	44	se dívala na internet .. Jako na ten Ondřejov.. A první co tam vyběhne je		
	45	psychiatrie... a s tím já už mám svy zkušenosti ... dvakrát mě nechali od-		
	46	vést... no tak o tom jsem jako taky přemýšlela...		
	47	P: Jak to pak probíhalo dál?		
plánování služby	48	K: No stejně .. Jako .... No vlastně (.) MZ se ptal co potřebuju .. Co já vim.		SS a její představitel
	49	Vlastně mi jako povídal jak se tam děti s mámou schází. Že je to i o mě..		
	50	Že by bylo jako dobrý tam chodit taky. (pauza) ... Ale říkal, že tam můžu		
	51	taky sama .. Jako .. Přijít sama .. Ale po domluvě.. No pak taky že se dá		
	52	přijít k nim a třeba se podívat na internet .. Já na to že mám notebook ..		
pomoc SP	53	že se dá od nich když to bude nutné i telefonovat ... no tak ot bylo vše		pomoc pro mě
	54	vizitku jsem měla, přijít jsem mohla, tak to zkončilo... nakonec jsem to		
	55	zkoušela jako tam chodit .. Ale kolikrát to bylo tak to nevím ...		
	56	P: A s dětmi jste se potkávala?		
	57	K: Nejdřív ne.		
	58	P: A později?		
pomoc SP	59	K: po dvou měsících myslím ... to jsem několikrát už mluvila z MZ a setka-		pomoc pro mě
	60	la sem se jako i s dalšíma... co tam jako dělaj... bylo to s psychologem a		
	61	s doktorkou ... ta byla z psychiatrie ... ta chtěla mojí zdravotnickou doku-		
	62	mentaci ... (pauza) ... vy ste se ptal ale na setkání s dětma .. No tak to ta-		
	63	ky proběhlo ... několikrát		
	64	P: jaké to bylo, potkávat se tam ve větším počtu?		
	65	K: Nemám to ráda (') ... no tak to je. Překvapenej? ... já jsem zvyklá si		
	66	řešit věci sama, já tyhle rodinný výlevy nepotřebuju... Kde byly, když		
	67	sem si balila kufry (') ... teď je každech chytřej jak premiér (') ...		

Vynořené téma	10	datum	Číslo stánky
	č. ř.		Nadřazené téma
	1	P: V čem byl rozdíl? Když mluvíte o návštěvám svezích, kdy tam jdete samotná a těch, kdy vás tam jde víc?	
	2		
	3	K: No to jsem říkala (') ... že to mám ve své režiji, když totiž jim	
	4	jako dětem .. Něco řeknu, tak je to jako s tím hrachem na zdi. .. Prostě	
pomoc se vztahy	5	v tom Ondřejově to bylo jako .. Prostě byli proti mně... jako vždycky ...	pomoc pro mě
	6	já je mám ráda ale oni ... když jsem se stěhovala ... tak to všichni mlčeli..	
	7	tvářili se jako .. No .. Noo ... jako ... jak to mam říct ... necháme toho ..	
	8	dneska (,)	
	9	P: Ty vzpomínky jsou těžké, tomu se dá rozumět ... Takže když vás bylo	
	10	v Ondřejově víc, tak se to dalo brát jako .. jako spiknutí ...	
nená to cenu	11	K: No tak nějak. Prostě se semknou proti mně... Myslím, že to bylo k ni-	zátěžová situace
čas	12	čemu. Ale to jste tam ještě byl ne? Vždyť jsme se tam potkali mockrát (?)	životní styl
	13	P: Ano potkali jsme se tam .. Myslím dvakrát ...	
	14	K: Jo (?) ... to je jedno ... Když jsem tam byla samo, tak jsem si tam mohla	
pomoc SP osobní	15	v klidu vyřizovat svoje ... třeba too (.) třeba volat tý právníce ... nebo práci jsem si too .. Ty brigády si domlouvát tam šlo ... Vlasně taky se třeba	pomoc pro mě
	16	poradit...	
	17		
	18	P: Poradit? O čem?	
dluhové poradenství	19	K: ... o čem ... třeba ty dluhy ... já sem se rozhodla, že nic platit nikomu	pomoc pro mě
	20	nebudu. Dávám na ně žalobu ... několik žalob ...tak o těch žalobách třeba	
	21	o nich se dalo mluvit .. Dostala sem kontakt na jednoho soudce, co vede	
informace o soc.službě	22	takovou poradnu ... on není v Praze, to sem za ním jela do Berouna, oni	kdo a kde je SP
	23	mají pobočku v Berouně a v Příbrami ... jak oni se jmenujou (?) ... bude to	
	24	asi církevní ... má to něco společného s nějakým jako klášterem nebo co	
	25	Byla jsem za ním několikrát ...	
	26	P: Kamilo, já vás přeruším, omlouvám se, k té organizaci o který teď mlu-	
	27	víte se určitě vrátíme, slibuju. Pojdme zpět k Ondřejovu. Říkala jste, že	
	28	se vám tam dostalo nějakých rad. Mluvila jste o žalobách. Co ještě?	
zdravotní pojištění	29	K: Třeba to s tím zdravotním pojištěním, to jsme tam probízali.	zdraví a péče o něj
	30	P: S MZ?	
	31	K: Jo, vlastně to bylo všechno jako s ním.... Taky různý ty organizace jsme	
	32	procházel ... To se přiznám bylo k ničemu. Já jsem zdravá a to že nebyd-	
	33	lím, teď ... to neznám, že sem bezdomovec ... copak smrdím? Copak	
osobní prezentace	34	chodím špinavá smradlavá (?) taky žebrat nemusím (,) hrbat se v popel-	životní styl
	35	nicích jako tak to taky nemusím... (pauza) doma mi tak říkaj, ale já se jen	
exekuce	36	schovávám před exekutorem... na ně nemám nervi ... tak si teď potřebu-	zátěžová situace
	37	ju odechnout.	
	38	P: Rozumím. Jak se na to díval MZ?	
	39	K: ... no on to taky říkal ee (.) jako že takhle je to bydlení bezdomovce ...	
živ. styl - přespávání	40	.. To já ale .. S tím jako nesouhlasím... jak jsme se s MZ bavili o těch ...jak	životní styl
	41	jim říkáte .. Sociální služby .. No .. Byla jsem se tam jako podívat.. Teda ..	
	42	byla jsem tam několikrát (.) podívat se (.) jenom to okouknout ... ve vnitř-	
	43	jsem nebyla. Jen jsem tak jen jsem se tak procházela kolem ... MZ mi ..	
čekávání od soc.služby	44	vlastně mi neřikal abych tam šla ... byla jsem .. Noo .. Byla jsem zvědavá	SS a její představitel
	45	tak jsem tam šla.. Jako kdybych to (.) třeba (.) kdyby se to hodilo ... tak	
živ. styl - přespávání	46	abych věděla... (pauza) ... ale kdyby .. Jako kdybych neměla kde být ..	životní styl
	47	tak to bych šla asi do Stodůlek (.) asi ...	
	48	P: Máte tady rodinu Kamilo, .. Nemyslím jen děti .. Máte tu matku .. Taky	
	49	bratra .. Zdá se mi že se občas potkáváte .. Přemýšlím, jestli tu nejde	
	50	udělat nějakou domluvu a být s nimi ...	
rodinné problémy	51	K: S nikým nejde vydržet (') .. Promiňte .. Nechci křičet.. To je pořád co	zátěžová situace
	52	mám dělat, co sem měla udělat .. Já už .. Prostě toho mám dost ..	
	53	P: Aha .. Říkala jste že jste s MZ probírali organizace, které by vám mohly	
	54	být užitečné .. Nějak .. Co dál?	
	55	K: .. Různě .. Vlastně se ptal stejně .. To s tím domlouváním se .. S tím	
exekuce	56	bydlením jako u někoho... (pauza) ... Když oni se bojí těch exekutorů ..	zátěžová situace
	57	... to jsme vlastně s MZ taky (.) noo o tom jsme hodně mluvili. Zkoušeli	
	58	jsem ten osobní bankrot. Teda ne doopravdy (.) zkoušeli jsme to zpočí-	
	59	tat. Jako kolik by člověk musel vydělávat, aby to splatil... no vyšlo nám..	
exekuce	60	to by člověk musel mít sto tisíc čistá ruka .. Mě vlastně zbejvá jen tohle ..	zátěžová situace
	61	.. Takovej život ... co s tím nadělám... dávám to k soudu .. Proti tomu .. No	
	62	je to spiknutí .. Jak byste tomu říkal vy (?)	
	63	P: Jak jste se dostala do takové složité finanční situace?	
	64	K: ... (pauza) ...	
	65	P: mě nejde o detaily .. Jen o něco jako rámcová představa .. Jestli se to	
	66	stalo naráz .. Nebo jestli to mělo nějaký vývoj ..	
	67	K: Naráz (') ... ne .. Postupně .. Já nevím .. JK mi nikdy nedával peníze ..	

Vynořené téma	11	datum	Číslo stánky
	č. ř.		Nadřazené téma
rodinné problémy	1	prakticky na nic .. Jo koupil dětem kola, to joo .. Mě taky .. Ale že se musí	zátěžová situace
	2	každý den jíst .. Nebo koupit oblečení .. No tak to ho ni nenapadlo...	
	3	Já jsem nějaké peníze měla. To bylo ale málo .. Mateřská .. Když jsem dě-	
	4	lala tak vejplata ... jednou .. To jsem byla v nějaké poradně .. Jak ona se ..	
	5	už nevím .. Taková poradna, kam se mohlo dojít a oni vám řeknou na	
pomoc se vztahy	6	co máte právo a tak.. Sepsali mi tam takový dopis, jako že mi má dávat	pomoc pro mě
	7	peníze .. Jinak že to dají k soudu ... byl to tenkrát malér .. Ale vlastně to	
pomoc se vztahy	8	pomohlo .. Začal (.) no dal mi nějakou korunu (') .. Ale jinak jsem všechno	pomoc pro mě
	9	táhla sama. Nechtela jsem aby z dětí vyrostli nějaký břídilové .. Co skončí	
	10	na drogách.. Jako aby z nich něco bylo. ... Měly kroužky a tak... Oba jezdí	
vztahy	11	na vodě a sou dobří a byli by i lepší, kdyby chtěli a mákli... já jsem taky	zátěžová situace
	12	jako hodně dělala do sportu .. Gymnastika ... makala jsem taky .. No pak	
	13	se to nějak zvrtilo ... vím vím utíkám (<i>úsměv</i>)... ten sport stál něco .. Výba-	
	14	va, cesty, já sem s nima jezdiva (.) jako na závody a tak. Na tu vodu se	
	15	dostali přes švagrovou, ona taky jezdí .. Aspoň myslím .. Divokou vodu a	
	16	děti, nejdřív syn po nějaké době dcera, se na to dali taky. Jen ne tu divo-	
	17	kou vodu, ale rychlostní kanoistiku. Syn toho už nechal (.) ale přivedlo	
	18	ho to na studia, dělá FTVS. ... tak to všechno stálo peníze a dávala sem je	
	19	dohromady já.... Na to JK nedal nikdy (') ani korunu (') ... (<i>pauza</i>) ... u nás	
čas	20	to neklapalo už dávno ... před deseti rokama umřel táta ... něco jsem	
	21	dělala... to se to dalo, jen nám to vydrželo na pár let .. U táty jsem	
	22	vlastně i nějakou dobu dělala jakoby jsem tam byla zaměstnaná...	
	23	Jak nám to s JK neklapalo, chtěla jsem od něj ... nemělo to smysl ... JK je	
rodinné problémy	24	násilník ... (<i>Smích</i>) ... on si nosil práci domu (.) byl bachař (.) ve věznici	zátěžová situace
	25	dělal bachaře (.) a k nám se choval jako k muklum (.) dát nám přes hubu	
	26	tak k tomu neměl nikdy daleko... Potřebovala jsem z toho vypadnout ...	
	27	... chtěla jsem do bytu .. Jako do svého bytu ... (<i>ticho</i>) ...	
	28	P: To byla náročná situace, to je srozumitelné. Jak jste to chtěla udělat?	
	29	K: prostě jsem si chtěla koupit byt. Nějaké peníze jsem zdědila. Taky ně-	
	30	jaké akcie .. Na ty se asi rok čekalo .. Jako aby s nich byly peníze ... hmm	
	31	a tak jsem to počítala vrazit do bytu (') odstěhovat se a mít klid (') ... ještě	
	32	něco mi dala máma ... (<i>pauza</i>) ... tak jsme vybírali s dětma místo ... aby	
	33	to bylo blízko k mámě, aby to měly děti blízko do školy a tak... no prošli	
	34	jsme toho hodně .. Možná na třech místech jsme byly... nakonec se našlo	
	35	něco v Braníku, vlastně to byla Krč. Takovej mezonetovej byt ... ve svahu	
	36	... výhled na jih ... (<i>pauza</i>)... každej sme tam měli svůj pokoj, taková	
	37	velká kuchuň a krásneň obejvák s terasou ... (<i>pauza</i>)... Tak jsem se s	
	38	tím majitelem domluvila, dala mu zálohu a hned sme se nastěhovali.	
	39	P: Kateřino, to zní dobře.	
	40	K: jo ... tak jako jsme se nastěhovali a a ni sme všechno nestačili vybalit	
	41	a ten byt to vytopilo .. Teda abyste rozumněl (.) byly takové plaváky (.)	
	42	ucpata ce kanalizace a všechno to bahno vytopilo ten byt (.) nábytek v	
	43	hájí (.) byt v háji (.) a tak začal ten malér... totiž přišel ten majitel, že to	
nepříznivá událost	44	musí zrekonstruovat a že musíme pryč ... jako se odstěhovat ... ono se	zátěžová situace
	45	tam fakt nedalo bejt, všechno smrdělo .. Všude bahno .. Narychlo sme	
	46	zbaliti to nezničené .. Museli sme tam chodit v holinách .. A jak jsme če-	
	47	kali u tý babičky, tak sem čekala že se ozve, ten majitel, že je to hotový	
	48	... jako ta rekonstrukce v tý Krči ... furt nic, tak jsem tam jela a on se mi	
	49	zapíral (.) zapíral a zapíral ... pak sem ho jednou dohnala a on mi všechno	
	50	zapřel ... jako že žádnou zálohu nemá (') ...	
	51	P: co ste dělala?	
	52	K: ... no co sem mohla ... hádala se s ním ... on se mi smál do očí (') ... noo	
	53	co sem měla dělat(?) ...	
	54	P: Aha ... měla ste nějakou smlouvu(?) ... nebo něco jako smlouvu o	
	55	smlouvě budoucí (?) ...	
rodinné problémy	56	K: No to sem nemohla mít ... to by znamenalo, že by na to měl .. Jako na	zátěžová situace
	57	půlku .. Že by v tom byl i JK (')	
	58	P: Aha .. Ale přesto, rozumím tomu dobře že jste mu dala peníze (?) bez	
	59	smlouvy (?) ... omlouvám se, ptám se abych tomu dobře porozuměl...	
	60	K: no jak by to bylo na smlouvu, tak by to bylo ve společném majetku	
	61	a já to nekupovala (.) abych se jako dělila s JK... rozumíte (')	
	62	P: Hm, asi tam nebyl prostor pro nějakou jinou domluvu ... s JK ... nebo	
	63	s někým jiným ...	
	64	K: s kým (')	
	65	P: ... to nevím ... jen tak přemešlim ... třeba notář ... advokátní kancelář ...	
	66	nevím ... nebo někdo z rodiny (?)	
	67	K: Ne ... ne to nešlo ... to úplně slyším mámu (') co to kupuju, jestli nám	

Vynořené téma	12	datum	Číslo stánky
	č. ř.		Nadřazené téma
rodinné problémy	1	nestačí něco menšího ... ona se v 1+1 ve čtyřech s magorem netlačila	zátěžová situace
	2	... promiňte ... to sem nepatří...	
	3	P: Nic se neděje. Kamilo chcete pokračovat?	
	4	K: ... (soughlasné gesto)...	
	5	P: Jak se ta situace vyvíjela dál?	
živ. styl - přespávání	6	K: No od babičky jsme se museli odstěhovat ... šli sme do Stodůlek ... do	životní styl
	7	bytu sem se vracet nechtěla... (pauza) ... tam sme byli nějakou dobu ...	
	8	a pak přišel ten rozvod .. Jako ne hned ale byl to další takovej .. No .. Tím	
	9	se to rozjelo ... no tím se to rozjelo(') v tom krčským bahně se utopily pra-	
	10	chy .. A JK na mě ušil boudu, s kterou sem se nemohla vypořádat, jednak	
	11	.. Jednak (') sem to nemohla vůbec tušit .. Že (.) co jako ušijou (') a ...	
	12	... prostě se mnou zatočil jak s hardem na podlahu (.) vykopnul mě spro-	
rodinné problémy	13	tě na ulici (') .. Na ulici (') ... ani se psem by tak nezachazel ... JK(')	zátěžová situace
	14	P: Hmm... Kamilo, tomu příběhu rozumím, jen mi uniká, kde vznikly ty dluhy(?)	
	15	... ten člověk, od kterého jste chtěla koupit byt byl podvodník .. Říkám to dob-	
	16	ře(?) ... ale ten dluh ... ten podvodník vás připravil o peníze .. Jasně .. Ale mlu-	
	17	vili jsme tu o dluhách, co nejdou umořit ..	
nepříznivá událost	18	K: ... no to s tím bytem nesouvisí .. Já jsem mezi tím přišla o práci ... (pauza) ...	zátěžová situace
pomoc rodiny	19	to se mě chtěli zbavit ... prostě jsem jim tam vadila ... to místo mi sehnal táta	zdroj
	20	... a ten, co jsem u něj dělala .. To byl ten tátův .. Kamarád (?) .. Nebo já nevím	
	21	.. Oni se asi znali z dětství z Modřan .. Asi .. Určitě ... tak ten můj šéf šel do	
	22	důchodu ... to byl státní podnik ... tak na to jeo místo byl konkurz (.) v tom	
	23	byla nějaká politika .. Natuty(')... noo a ten novej si přitáh svoje lidi .. Po mě	
	24	tam nastoupila taková kočička ... dědek se s ní určitě pelešil (.) vona byla tako-	
	25	vá cukruucukruu .. Pane řediteli sem pane řediteli tam (.) kráva(') ...	
	26	P: Dostala jste výpověď(?)	
	27	K: jo pár tejdnu po tom .. Jako že jak přišel ten můj nový šéf ... reorganizace..	
	28	blbec .. Jaká reorganizace .. Potřeboval si tam pěstovat kurvičku (') ... já pro	
	29	něj byla prd .. Ani se mě nezeptal ... (pauza) ...	
	30	To je hodin.. Nespěcháte(?) ... to je zamotaný ... v tom se člověk jedna dvě	
	31	ztratí... Mám pokračovat(?) .. Mám(?)..(Smích)	
	32	... no dobře, ale já vás varovala ..(Smích)..(Smích)...abyste nelitovat(?)	
	33	P: Kamilo, zajímá mě to, jestli chcete pokračovat .. Prosim ..	
	34	K: .. On to vlastně nikdo neví .. Vlastně stejně se ptal i MZ .. Noo ten MZ .. Co	
	35	ho tu probíráme.. Nee(?) ... no tak dobře (.) .. Já vás varovala (.) ... ten dluh ..	
	36	ten velkej .. No to co mě dostalo sem .. Do tech sraček (.) pardoon .. Já vlastně	
nepříznivá událost	37	nevím .. Já ty hajzly přitahuju nebo co (.) ... prostě jsem potkala chlápka .. Néé	zdroj
	38	.. Nééé jako si myslíte (.) žádný sex ve městě (') .. Prostě jsme s epotkali a že	
	39	by sháněl někoho na (.) jako společníka do firmy .. Do firmy co by chtěl založit	
	40	.. Rakušák to byl .. Česky mluvil ale normálně .. A jak jsme tak o tom mluvili (.)	
	41	jako o té firmě, tak jsme si .. Blbec .. Myslela (.) jako že to bude (.) jako něco	
	42	co mě .. Nás .. Bude živit .. Co koukáte(?) .. Prostě jsem mu kejvla na to, že	
	43	založíme firmu a budem tu prodávat ty věci .. Zařízení na úsporu eletřiny ..	
	44	řídilo to osvětlení velkých hal, továren a tak... Zase podvodník jak ten Kučera	
	45	.. On říkal že je rakouskej státní občan, že ba potreboval někoho .. Jako kdo	
	46	je Čech a tu firmu v Čechách rozjede .. Jako že to nemůže bejt žádný ucho a	
	47	tak .. Takhle mě dostal .. Že vyřídí úvěr v bance pro firmu, kde já budu jedna-	
	48	telka... tak takle to bylo milej pane ... ten vklad jsem jako na to eseróčko to	
	49	jsem měla od mámy, to bylo za pár dní hotovo, to on.. Teda Kurt uměl zařídit	
	50	... já se zatím sháněla po zákaznících ... tomu kšeftu jsem moc nerozuměla ..	
	51	to né .. Ale byli sme domluvený, že budu kontaktovat jen šéfy .. Ředitele ..	
	52	topmenežment.. A až bude potřeba technickou prezentaci, tak nastoupí Kurt	
	53	(.) nebo někoho pošle... Ale celý to bylo od začátku humbuk .. Já mu naletěla	
	54	.. Von si mě normálně vybral .. Von věděl že sem bez práce .. Von věděl že	
	55	potřebuju peníze .. Von to na mě .. Já kráva mu na to skočila ... podelsala jsem	
nepříznivá událost	56	mu úvěr pro banku na rozvoj firmy a eště jeden, co říkal, že je třeba nechat	zátěžová situace
	57	někomu v bance .. Jako dát mu prachy aby to podepsal .. Já kráva ..	
	58	no tak to je vono .. Jak ty prachy měl tak se poněm slehla zem .. Najednou	
	59	telefon byl hluchej, adresa neexistuje ... a já tady pláču nad rozlitym mlíkem.	
	60	... Tak to zabalíme né (.) ... tady není co řešit ...	
	61	P: Jo máte pravdu už je pozdě. Nechci vás zdržovat .. Víte jen jednu otázku ..	
	62	říkala jste že to .. Ten příběh nikdo neslyšel .. Proč to zatím nikdo neslyšel?	
	63	K: No to je dobrá otázka (') ... hele nejste vy s tím MZ kamarád (?) .. Ten se ta-	
	64	ky takle umí ptát (.) ... no to je jednoduchý ... nikdo se mi na to nezeptal ...	
	65	každěj je akorát chytřej jako když sežere šalamounovo hovno. ...	
	66	Hele dneska jsem se vyždímala až až .. Končíme(')	
	67	P: Rozumím a díky. Prozvoňte mě, až budete chtít pokračovat, jo(?) ...	

Vynořené téma	13	datum	Číslo stánky
	č. ř.		Nadřazené téma
	1	... tak naschle a budu se těšit(') a hezkej zbytek dne(,)	
	2		
	3	Poznámky: neobvykle dlouhé setkání. Mám z něj pozitivní dojem. Ten pramení z a) z celkové pozitivní atmosféry - začli jsme na čas, hovor běžel, nezasekli jsme se na žádném detailu. Jsem velice překvapený z K. otevřenosti.	
	4	Přisuzuji jí prostoru, který dostává k výpovědi o sobě. Nevím, ale proč se ti děje zrovna v tomto případě. Možná to není ojedinělé, moná je to paralela s příběhy se sháněním a následnou ztrátou bytu a podobný případ se zakládáním firmy, kde neprokoukla podvod. Zaujalo mě srovnání s MZ - to může být podobný model. Provéřit různé "filtry" ("úhly") pohledu na svět, řízené vztahem (zájmem) druhého. B) rozhovor byl obsažný a přinesl mi hodně informací.	
	5		
	6		
	7		
	8		
	9		
	10		
	11		
	12		
	13		
	14		
	15		
	16		
	17		
	18		
	19		
	20		
	21		
	22		
	23		
	24		
	25		
	26		
	27		
	28		
	29		
	30		
	31		
	32		
	33		
	34		
	35		
	36		
	37		
	38		
	39		
	40		
	41		
	42		
	43		
	44		
	45		
	46		
	47		
	48		
	49		
	50		
	51		
	52		
	53		
	54		
	55		
	56		
	57		
	58		
	59		
	60		
	61		
	62		
	63		
	64		
	65		
	66		
	67		

Vynořené téma	14	datum	5. setkání, Nákupní centrum Galerie nové Butovice	Číslo stránky
	č. ř.			Nadřazené téma
	1	P: Dobrý den Kamilo.		
	2	K: Dobrý den.		
	3	P: minule jsem zapomněl objednat kávu, tak dnes ... tady je náprava ... tak ať		
	4	se nám dobře vypravuje.		
	5	K: Noo, díky ... (<i>ticho</i>)		
	6	P: My se už potkáváme po páté ...		
	7	K: Já vím (')		
	8	P: Jaké to pro vás je?		
	9	K: jak ... jaké to pro vás je? Co chcete slyšet?		
	10	P: No přemýšlel jsem o tom, že vás to stojí čas .. Že je to někdy těžké a ná-		
	11	ročné... Přemýšlel jsem, co vám to přináší?		
	12	K: Nic Pavle, chodím sem ... a nic mi to nepřináší (') ... co chcete vědet dneska		
	13	ať se nezdržujem(')		
čas	14	P: Spěcháte(?)		životní styl
	15	K: ne(,)		
	16	P: Kolik máme dneska na sebe času?		
	17	K: dneska spěchám, estě něco mám (')		
	18	P: Rozumím, já se rovnou zeptám. Zajímalo by mě co je u vás nového?		
	19	K: Nic(,)		
	20	P: Nic (?)		
	21	K: hmmm ... všechno ve starejch kolejích ...		
	22	P: Tak jo..		
	23	K: Něco jo(') .. To vás bude zajímat (') ...		
	24	P: Tak tomu věřím .. Aspoň jak mi velí zkušenost(')		
informace o soc.sloužbě	25	K: Víte kdo to sociální kurátor(?) (.) vite jasně (.) tak k němu chodím. Správně		kdo a kde je SP
	26	je to k ní chodím... Co tomu říkáte? P: <i>souhlasné gesto</i>		
	27	K: jasně ... chcete slyšet jaké to je (.)rozumím.		
	28	P: Kamilo, jak to začalo?		
	29	K: No .. Po setkání s MZ .. Tak to vyznělo jako .. Že by bylo dobré se tam za-		
	30	stavit. Tak jsem tam zašla.		
pomoc SP osobní	31	P: Aha, takže na doporučené MZ .. Co od toho .. Od té návštěvy .. Ještě lépe		pomoc pro mě
	32	od té spolupráce čekáte?		
	33	K: .. Jako od tý kurátorky(?) .. No .. Jako co mě zarazilo .. Jak to říct .. Pošta		
pomoc SP osobní	34	normálně pošta .. Co mi tam chodí .. Abyste rozuměl (.) na radnici mam adresu		pomoc pro mě
	35	... no je pitomost říkat adresu trvalého bydliště .. Tu ohlašovací.. Tak mě zara-		
	36	zilo, že tam jako chodí pošta... Ale jinak co čekám(?), .. Popravdě (?) ... nic(')		
	37	nemyslím to tak že nedělá ta pani nic ... to asi .. To bych si netroufla .. Jen tak		
nemá to cenu	38	přemyslím s čím mi může pomoci ... co(?) .. Zaplatí za mě dluhy (?) .. Nebo pu-		zátěžová situace
spravedlnost	39	de a bude říkat tak ji je odpuste (,) .. Nebo zajistí spravedlivej soud? .. Co (?)		
	40	P: Mě se zdá, že se na mě zlobíte. Čím to je?		
zklamání ze SP	41	K: No protože jste chytřej jak ty ostatní ... Jak mam vědět co chci od kurátor-		SS a její představitel
	42	ky (?) ... v životě jsem s nikým takovým nemluvila... co já vim co dělá ...		
	43	P: Hmm, rozumím .. Šla jste tam na doporučení ... Kamilo, ptala jste se co se		
	44	.. Co tam můžete čekat (?) .. S čím vám třeba můžou pomoci (?)		
	45	K: ... (<i>pauza</i>) ... No dyd říkám .. Pan chytřej .. Nee (') .. Neptala.. Byla jsem tam		
	46	vyplašená jak .. Nevim .. Prostě sem tam poslouchala co říká .. Stejně mi ne		
pocit - strach	47	maj jak pomoci .. Se s tím musím porvat sama ... Mě nikdo .. Nikdy sem nic		zátěžová situace
	48	nedostala ... (<i>ticho</i>)		
	49	K: Já něco ještě mám (.) musím už jít (.) není čas na nějaké klábosení. Tak		
	50	naschle.		
	51	P: Nedopila ste kávu .. Nechci vás zdržovat. Měl bych na závěr ještě otázku (.)		
	52	nebo dvě .. Dovolte ...		
	53	K: ale joo .. Já sem dneska ňáká ...		
	54	P: Hmm. Kamilo, ta zpráva o kurátorovi je zajímavá děkuju. Rozumím, že není		
	55	forma ani obsah takový spolupráce na začátku přehledný... Jste domluvená		
	56	na další návštěvě?		
	57	K: Jo.. Ano ..mám tam jako přijít ... když (') mi to vyjde (') .. Promiňte .. Jo půjdu		
čas	58	.. Půjdu tam za .. No za pár dní .. Asi za tři týdny (.) tak nějak ..		životní styl
	59	P: Provoňte mě až bude po té návštěvě. Zajímalo by mě, jak to budete hodno-		
	60	tit s odstupem. Šlo by to?		
	61	K: Když budu mít čas, tak vám klidně zavolám .. A nebo vás prozvoním		
	62	P: Díky.. Tak pojďme, ještě jednou děkuju za zprávy .. Hezkej zbytek dne.		
	63	K: Taky .. Vám taky .. Naschle .. Dík za kafe .. Naschle		
	64			
	65	<i>Poznámka: Krátké rychle setkání, poznamenané nervozitou K. Nechtěl jsem</i>		
	66	<i>spěchat, mám přesvědčení, že se potřebně dozvím, i kdyby práce se sociálním</i>		
	67	<i>odborem se nerozjela. Pro mě spíše nepříjemné sezení, nutno ustát nařčení</i>		

Vynořené téma	15	datum	Číslo stánky
	č. ř.		Nadřazené téma
	1	<i>a obvinění, které asi nepatří mě. Ale mohlo by to narušit spolupráci. Zapomněl</i>	
	2	<i>jsem se zeptat na stav a budoucnost spolupráce s Ondřejovem a s MZ.</i>	
	3	<i>Velký zvrat v atmosféře minulého a dnešního setkání.</i>	
	4		
	5		
	6		
	7		
	8		
	9		
	10		
	11		
	12		
	13		
	14		
	15		
	16		
	17		
	18		
	19		
	20		
	21		
	22		
	23		
	24		
	25		
	26		
	27		
	28		
	29		
	30		
	31		
	32		
	33		
	34		
	35		
	36		
	37		
	38		
	39		
	40		
	41		
	42		
	43		
	44		
	45		
	46		
	47		
	48		
	49		
	50		
	51		
	52		
	53		
	54		
	55		
	56		
	57		
	58		
	59		
	60		
	61		
	62		
	63		
	64		
	65		
	66		
	67		

Vynořené téma	16	datum	6. setkání, Nákupní centrum Galerie nové Butovice	Číslo stánky
	č. ř.			Nadřazené téma
	1	K: Tak už jsme se dlouho neviděli .. Co(?)		
	2	P: Dobrý den .. Já jsem si říkal jestli se ozvete .. Zvědavost (') .. To víte (')		
	3	Jak se máte?		
	4	K: Dobře (.) .. Co vy?		
	5	P: Taky v jednom kole. Vlastně se omlouvám, dneska ste tu první.. Mě		
	6	se zadržla doprava .. Omlouvám se. Když jsme se voděli naposled ..		
	7	řákala ste .. Bavili jsme se korátorovi a taky že absolvujete další náv-		
	8	štěvu .. Zdálo se mi že to bude dřív ...		
	9	K: Jo byla... já se neozývala .. Byla sem jakoby .. Nemocná .. Byla jsem v		
	10	Motole .. Jen pár dní .. Ale trochu se to protáhlo ..		
	11	P: Můžu se zeptat co se děje? Co se vám přihodilo?		
nemoc	12	K: Mam anémii .. To je něco s krví .. Ty doktorů neví. Chtěli mi dát trans-		zdraví a péče o něj
	13	fuzi a tak jsme se s nima musela dohadovat .. Tak se to protáhlo ..		
	14	P: Aha .. Ležela jste tam dlouho?		
	15	K: noo.. Dva tejdny...		
	16	P: aha, tak tomu rozumím, že se ozýváte až teď ...		
zdravotní péče	17	K: No trvalo to dlouho .. No ... nejsem na to .. Popravdě zvyklá .. Nemoc-		zdraví a péče o něj
	18	nice .. To není moje (') Vživotě jsem tam nebyla .. Teda až na tu .. Ty		
zdravotní péče	19	Bohnice .. No ale na léčení myslím .. A když .. Tak jako na dva dny a do-		zdraví a péče o něj
	20	mu.		
	21	P: Hmm... a dobrý?		
	22	K: Oni neví co mi je .. Málo krvinek .. Prý (') málo železa .. Ale věřte		
osobní přesvědčení	23	dneska doktorum ... to je jako s tou transfuzí .. Prej okamžitá transfuze		zdroj
	24	... a vidite .. Jsem tu i bez ní .. Tak co má .. Čemu má člověk věřit. Anémie		
	25	.. Chtěli mě .. Do mě cpát hromady léků .. Člověk když chce se ze všeho		
	26	vykřeše .. Musí chtít (') ...		
	27	... prej z jídla, nemám to (.) bohatou stravu (.) .. Že jsou to samý .. Samá		
osobní přesvědčení	28	chemie .. Že to člověka sežere zevnitř .. To nikoho nezajímá ..		zdroj
	29	P: Co byste měla jíst? Podle doktorů? Znali vaší situaci?		
	30	K: .. To ne .. To sem .. Na to se nikdo neptá .. A já to budu všude vy-		
	31	trubovat (') ... no zeleninu .. Maso .. Teda vnitřnosti .. Tam kde jsou ty		
	32	usazený jedy .. Dává vám to smysl (?) ...		
	33	P: Kamilo, jak se stravujete(?) Myslím, co jíte ala taky jak si třeba jídlo		
	34	připravujete(?) Vaříte(?) ..		
živ. styl - potraviny	35	K: ... (pauza) ... Dělán si hlavně svoje jídlo .. Jak kdy .. Někdy taky ne ..		životní styl
	36	Tak v létě jim jedně čerství .. Ze zahrady .. Tam ve stodůlkách .. Nebo		
	37	jahody .. Znáte to (.) samosběr ... Já se čistím .. Takže hodně piju ..		
	38	P: Vzpomínám si ... pramenitá voda ...		
zájmy	39	K: Noo ... ale hlavně čaje .. Mám nasušený .. Jako sbírám byliny .. Co ta		životní styl
	40	.. No jak tady rostou .. Bez .. Kopriva .. Tu trhám jen na špičce .. Lipovej		
	41	.. No a nebo kysky .. Sedmikrásky .. Měsíček ... Že to znám(?)		
	42	no tak to vám nic jiného jako nezbejvá .. Jako když se nechcete otrávit		
	43	tou chemií co všede cpou ..		
	44	P: Kde si vaříte?		
živ. styl - potraviny	45	K: no tady má třeba ponornej vařič .. To je výhoda .. To si můžu uvařit		životní styl
	46	kdekoli .. Teda, když je tam elektrika .. To ale se dá najít a taky to		
	47	znám .. Někdy si vařím ve Stodůlkách.. Jako v tom domě .. Jo a taky		
	48	občas u mámy .. To al je těžký .. To je jako její kuchyně a všechno se tam		
	49	děje po jejím .. Tak většinou musím jíst co navaří .. Co jako udělá ona..		
osobní přesvědčení	50	Já si jídlo hlídám .. Abych nejedla nic špatného .. Musím na sebe dávat		zdroj
	51	pozor.		
	52	P: Hmm měnila byste na tom něco?		
	53	K. nee .. To je akorát .. Já jsem nadmíru jako spokojená .. Nejlepší je to		
	54	v létě .. Když je jako všechno čerství. V zimě .. No .. Něco mam nasušený		
	55	.. Něco taky zavařený .. To se dá v tam ve Stodůlkách .. A tak		
	56	P: Naposledy jste přinesla zprávu o spolupráci s kurátorem. To mě také		
	57	zajímá. Vlastně jsme se domluvili, že se potkáme po té další schůzce.		
	58	Co se událo?		
	59	K: No .. Co se jako událo .. Tak sešla sem se s tou ženskou, no asi před		
pomoc SP osobní	60	měsícem... No ona mi slíbila, že se podívá .. Jako jestli dostávám ty		pomoc pro mě
	61	správný peníze na který mám nárok .. Pak .. No na ty exekuce .. Tak to		
	62	mi jako říkala co zjistila .. Ale s nicim novym nepřišla .. No vlastně jó		
	63	.. Příspěvek na bydlení .. Noo na to bych zapoměla (,)		
	64	P: Aha, to mi přijde docela důležitý .. Co se s tím stalo?		
	65	K. no on vo tom vlastně už mluvil MZ (.) v tom Ondřejově ... No vlastně		
	66	tak sem se octla na tý sociálce .. Tam jak sem hlášená ..		
	67	P: Aha, takže to byl nějaký krok, který asi nebyl v moci MZ, ne(?)		

Vynořené téma	17	datum	Číslo stránky
	č. ř.		Nadřazené téma
	1	K: Asi .. Asi jo .. Tak nějak.. No a na tý sociálce sme probíraly tu ubytov-	
	2	nu .. .. Jo to sem neřekla.. No .. Probíraly jsme takovou věc jako s tím byd-	
pomoc SP osobní	3	lením .. Že bych jako mohla bydlet na ubytovně a tu by platila sociálka	pomoc pro mě
	4	.. Jako ne snad celou .. Ale že by ji doplácela... Vlastně se to bejvalo	
živ. styl - přespávání	5	hned udělalo... kdyby to toho nevezl ten Motol... tam jak jsem ležela	životní styl
	6	tak se vo ubytovně .. Jako nedalo se s tím nic dělat (,) ... (pauza)...	
	7	P: Aha, takže vy ste na sociálce začali řešit nějakou jinou formu byd-	
	8	lení než máte teď, nebo ste vlastně měla .. Předpokládám..	
informace o soc.sloužbě	9	K: No já tam vlastně po tom pobytu byla několikrát .. Jako na sociálce	kdo a kde je SP
	10	.. Když mě měli pustit .. Já sem chtěla na reverz .. Ale pak sem si řekla	
	11	že to tam není až tak špatný .. Když se člověk trochu vobrní .. Jako proti	
	12	těm doktorskejm manýtum ... no ale jak sem byla na příjmu a dělali se	
	13	ty papíry .. Tak jak viděli tu adresu se ptali na to bydlení .. Jako kam	
	14	pujdu .. Tak já to .. Se přiznám .. Sem jim to neřekla .. Ale pak se za pár	
	15	dnů u mě na pokoji zastavila sociální pracovnice.. To sem ani netušila	
	16	že tam někoho takového mají ... a ptala se na ten reverz a tak.. Jako	
	17	když mám tu adresu na radnici, kde jako sem a když půjdu do domáci-	
	18	ho líčení, tak kam. ... Tak sem jí říkala, že mi nic není a že proto chci	
	19	domu ... (pauza) ... no jako že je to všechno v klidu a pohodě ... ale ona	
	20	se ještě nějak ptala a tak jsem jí říkala že bych mohla k mámě .. Tam	
	21	ale nechci .. A nebo že se domlouvá ta ubytovna .. Že se to ale zadržlo	
	22	.. Jako kvůli tomu pobytu tam .. No a ona mi nějak dala typ na nějakou	
pomoc SP osobní	23	slušnou ubytovnu .. Jako pro žeskou vite (?) .. Že je jako čistá a že se o	
	24	ní staraj .. Že to jako není nějaká špeluňka pro ukrajince .. To mě totiž	
	25	ani nenapadlo .. Že to jako může bějt nějakej blešinec. ... no a taky	
	26	mi říkala, že to nemusí bejt ani na Praze 6, že je to jako jedno že je	
	27	potřeba jen aby byli .. Jako ty majitelé .. Schopný a důvěryhodný pro	
	28	tu radnici .. No tak z těch typů .. Jako tady blízko .. To se mi líbí .. Že ne-	
	29	musím někam daleko chodit nebo jezdit.. Sem si vybrala dvě obě jsou	
	30	tady kousek .. Jedna je u Mototechny .. Ta druhá ve Stodůlkách .. No a	
	31	jedna je daleko ale taky dobrý .. Ta je na Navodvorský .. To je takový	
	32	obrovský komplex .. Ten mam v záloze .. Ty obě tady jsou momentálně	
	33	plný .. Tak čekám jestli se něco uvolní .. No a všechny tři vlastně vyho-	
	34	vujou i tý sociálce... Tak tam se to zatím jako nějak schvaluje .. Nevím	
	35	co voni přesně potřebujou s tím .. Jako s tou žádostí .. Dělat...	
	36	P: Hmm, to zní docela dobře .. Ve srovnání s tím sklepem myslím ...	
	37	nebo s tím neustálým cestováním .. Já vás vlastně nevnám jinak než s	
	38	tou kabelou ...	
živ.styl - přespávání	39	K: no tak ten sklep to já si budu muset nechat .. To já vlastně nevím jak	životní styl
	40	to bude ... (pauza) ... Jak sem obcházel ta ubytovny .. No já tam už byla	
	41	.. Tak abych to viděla .. A taky pro ty všechny papíry co chce ta sociálka	
	42	.. Tak vono to bude asi těžký .. Jako s věcmi .. Tam já je nikam nedám	
	43	tam jako .. No .. To sou .. Prostě sou to takový ajclíky s jednou skříní ..	
	44	vlastně tam člověk nesmí mít nic svýho .. Myslim jako nábytek třeba...	
	45	Tak to sou takový věci co .. No budu to muset promyslet .. Tak si ten	
	46	zatím nechám .. Pouštět to nebudu .. Jen ať si JK užije .. Stejně je to	
	47	všechno kvůli němu .. Ne (?) ... Jasně vy nemůžete (') nic říkat ...	
	48	P: Kamilo, když vás poslouchám, přijde mě to jako velká změna ... mys-	
	49	lím od té chvíle co sme se potkali poprvé. Jak to vidíte vy?	
	50	K: no ještě tam nebydlím .. Tak abychom to nepřečtváli .. Ne(?)	
	51	on to teda žádněj koonfort není (,) .. Abyste si nemyslel (') ... postel (.)	
	52	noční stolek (.) almara (.) zorvrzaná židle abych nezapomněla (') ...	
živ.styl - přespávání	53	... no balit si kazdej den matraci do igelitu nemusim .. Tak tak to vidim	životní styl
	54	jo .. Že se osprchuju .. To jo .. To bude fajn .. S praním je to .. No nebudu	
	55	muset k mámě .. A jak to bude s penězma vlastně zatím nevím .. To	
	56	nějak pude mimo mě .. Jako že to nebudou peníze pro mě .. Že snad	
	57	aby mi je nezrekvírovali exekutoři (?) ... no nemusíte to říkat .. Zavolám	
	58	vám nebojte .. Bedete to mít z první ruky ..	
	59	P: Tak to budu rád, jasně .. (smích)	
	60	P: Jaká je ta kurátorka? Co se o ní dá říct?	
	61	K. jako jak vypadá jo (?) .. Nebo co dělá (?) .. Hmm .. No ona je taková	
osobní profil SP	62	tuctová .. Taková nevyrazná .. Já o ní vlastně nemám co říct .. S tou uby-	kdo a kde je SP
informace o soc.sloužbě	63	tovnou .. Jako s tím příspěvkem .. Tak to mě potěšila .. To sem jako too	kdo a kde je SP
	64	.. Prostě mě to nenapadlo, že se to dá takle .. Jako že tam můžu bejt ..	
	65	a že to zaplatí .. Teda jakou část myslím .. To sem nevěděla .. Vlastně	
	66	od MZ pak joo .. Ale že sem třeba mohla už minulý září se takle do-	
	67	mluvit to nee .. Teda jako zažádat o podporu .. Myslela sem že to můžou jako jen	

Vynořené téma	18	datum	Číslo stánky
	č. ř.		Nadřazené téma
	1	třeba .. No tak to bylo jako tady od ní fajn .. Je to ale úřad .. nedostanu vejplatu na	
	2	jako nevíte .. Cokoli .. Prostě se musíte zeptat .. Na něco .. Na co stačí	
zklamání ze SP	3	krátká odpověď .. Tak to nejdřív dostanete sprchu jako že ste úplně	SS a její představitel
	4	blbej .. Pak teprve vám někdo něco řekne .. Je to jako kdyby člověk měl	
	5	být úředník(.) nemyslet jen mít naučeno .. Naučený paragrafy a vyhlášky	
	6	Taky .. Jak too .. (pauza) ... no jak sme začaly hledat tu ubytovnu .. Najíté	
	7	vlastně byly ... to zjišťování podmínek (.) cena a tak .. Hned s tím se za-	zátěžová situace
	8	čal dělat ten ... Osobní plán .. Jako ty věci, které si mám zařídít .. To mě	
zklamání ze SP	9	tak trochu ... tak trochu podpásovka (?) .. Taky to mohla říct dřív .. No MZ	SS a její představitel
	10	jak mě tam poslal to říkal .. Ale taky s ním jsme dělali takovej plán ..	
	11	tak to budou dva nebo jak(?) se ptám (.) že né že tenhle jako že z tý	
	12	sociálky .. No tak oukej si říkám ... jako co že bych potřeboval a chtěla	
očekávání	13	a tak .. No tak zbavit se těch dluhů .. A že prý se na to dívala a že to	SS a její představitel
	14	vidí jako vážnej problém a že je třeba se spojit s exekutorama a do-	
	15	mluvit se ... Nevím jakou má ona zkušenost, já se snimi nikdy nedo-	
	16	mluvila ... (pauza) ...	
	17	P: Já tomu nějak nerozumím .. Chvilí to zní jako dobrá zpráva o něčem	
	18	užitečném .. Za chvíli opak .. O 180° otočeno. Ale třeba to pochopím..	
	19	později .. Dovolte .. Zaznívá tu sporadicky jméno MZ. Jaká je situace	
	20	mezi vámi a Ondřejovem?	
pomoc se vztahy	21	K: Do Ondřejova chodím (.) chodím tam hlavně za psychologem .. Cho-	pomoc pro mě
	22	dime tam občas i s dětma(.) chodíme tam na rodinou terapii... to asi	
	23	nevíte ... není to nic moc (.) myslela sem, že mi to pomůže nějak s vý-	
rodinné problémy	24	chovou .. Taky s tím vykopnutím ...(pauza) ... oni ale .. No .. Mají .. Melou	zátěžová situace
	25	si tu svou ...	
	26	P: Kamilo, jak sou staré vase děti(?)	
	27	K: 20 a 23	
	28	P: Co dělají? Syn .. Ste říkala .. Je na FTVS, že(?) .. Dcera(?)	
	29	K: je v prváku .. Na matfyzu	
	30	P: To zní dobře, takže má po maturitě, po přijímačkách, studuje .. Dost	
	31	těžkou školu ...	
	32	K: to jo .. Takle to je dobrý .. Jen tak jak to .. Jak to říct ..	zátěžová situace
	33	P: Myslíte ten rozvod a vaše stěhování, že?	
rodinné problémy	34	K: .. Ani slovo neztratily .. Ani jeden ...	zátěžová situace
	35	P: .. Asi máte všichni za sebou těžkou dobu .. Bude to možná potřebo-	
	36	vat spoustu úsilí dát vše do pořádku... tak to vám budu držet palce ...	
	37	ať to dotáhnete. Jste v kontaktu i s MZ?	
	38	K: Už moc ne .. Věnuje se teď vic dceři .. No vlastně i mě .. Protože jí ne-	
	39	můžu platit alimony .. Nemám vlastně z čeho .. Tak tohle nějak řešíme	
	40	Dcera je takovej beranv .. Co si vezme do hlavy .. S nikým se neradí .. Že	
vztahy	41	by přišla a něco se domluvila .. To jako nee(.) .. Ona jako že bude sa-	zátěžová situace
	42	mostatná ... že nic nechce ... že si jako vydělává ...	
	43	P: čím si vydělává(?)	
vztahy	44	K: Dělá webový stránky. Chodí s nějakým chlapem .. Co je o 15 let starší	zátěžová situace
	45	... a von má nějakou počítačovou firmu .. A dceři dohazuje nějaké kšefty	
	46	.. Něco málo má od táty .. takový kapesný ... nevím jako přesně kolik jí	
	47	dává .. No a asi jí dává nějaké peníze strejc .. Jako bratr .. Jsem zásadně	
vztahy	48	proti tomu .. Ale neberou na mě ohled .. Tak co si o tom mam myslet.	zátěžová situace
	49	P: Jak je postaráno o syna ... studuje ...	
	50	K: Ten si vydělává.. Už ..	
	51	P: Studuje a pracuje (?)	
	52	K: má domluvený individuální studium .. On jezdí v Dukle .. Rychlostní	
	53	kanoistiku .. On je v republokový .. Jezdí republikové soutěže .. Má	
	54	vlastně ještě nějakou finanční podporu z Dukly .. Není to jako profi	
	55	sport .. Ale má peníze na výbavu a stravu a sportovního doktora a ma-	
	56	sáže .. Takže s tou školou se nepřetrhne .. Takže má fúru času a chodí	
	57	... dělá s autistama .. Kolik si vydělává .. Tak to přesně nevím ale jako	
	58	student nemá odvody .. Tak je možná v balíku ... (smích) ...	
	59	P: Tak to vypadá, že se o sebe děti umí postarat ...	
	60	K: Ale joo ... syn mi .. Jako třeba tenhle telefon .. Tak to mam od něj ..	
vztahy	61	Vlastně taky mě bera na večeři .. Normálně domu .. Vaří sám ...	zátěžová situace
	62	P: Kamilo, trochu jsme odběhli od MZ ...	
	63	K: Potkáváme se .. Řešili sme ty alimony .. Občas se zeptá, jestli to	
pomoc SP osobní	64	klape s kurátorkou .. Tak to je všechno .. No .. Občas se něco zeptám ..	pomoc pro mě
	65	řeknu vám jaká je situace .. Teď nevím .. Třeba s nějakou prací... můžu si tam	
	66	chodit .. Jako třeba telefonovat nebo na počítač .. Ten muj nořas se	
	67	odporučel.	

Vynořené téma	19	datum	Číslo stánky
	č. ř.		Nadřazené téma
	1	P: Kamilo, děkuju. Musím se omluvit .. Dneska budu muset to naše	
	2	setkání ukončit já. Dneska ještě něco mám ... (<i>smích</i>) ...	
	3	K: Aha .. To se fakt dneska natáhlo ...	
	4	P: Jo většinou se vidíme kratší dobu... tak jo ... můžu vypnout diktafon?	
	5	K: Jo .. Já taky pujde .. Dneska ještě něco mám ... (<i>smích</i>) ...	
	6		
	7		
	8	Poznámky: mám pocit, že se život K. zklidňuje. Negativním poznatkem	
	9	je, že K: nepůsobí zdravým dojmem. Za dobu setkávání viditelně ze	
	10	stárla. Stále si udržuje zevnějšek a osobní úpravu. Je však poznat, že	
	11	její oblečení a boty stárnou, jsou obnošené. Také nejlí vidět, že by	
	12	nosila šperky. Je dost pravděpodobné, že je prodala. Dnešní rozhovor	
	13	měl uvolněnou atmosféru, neměl jsem pocit náročnosti pro mě jako	
	14	tazatele.	
	15		
	16		
	17		
	18		
	19		
	20		
	21		
	22		
	23		
	24		
	25		
	26		
	27		
	28		
	29		
	30		
	31		
	32		
	33		
	34		
	35		
	36		
	37		
	38		
	39		
	40		
	41		
	42		
	43		
	44		
	45		
	46		
	47		
	48		
	49		
	50		
	51		
	52		
	53		
	54		
	55		
	56		
	57		
	58		
	59		
	60		
	61		
	62		
	63		
	64		
	65		
	66		
	67		

Vynořené téma	20	datum	7. setkání, Nákupní centrum Galerie nové Butovice	Číslo stánky
	č. ř.			Nadřazené téma
	1		P: Tak zapínám diktafon ... Kamilo, jak jste mě tu objevila?	
	2		K: Tak trochu náhoda .. Tak trochu plán ... Nemám telefon .. Někdo mi	
	3		ho ukrad ... a dlouho jsme se nesetkali ... Tak jsem si řekla .. Že to takle	
	4		jakobude nejlepší ... Jestli nebudete mít čas .. Tak jsem si říkala ... tak	
	5		se jen domluvíme .. Jako na termínu.. Jak to vidíte (?)	
	6		P: Se setkáním se nepočítal .. Je pravda .. Že sme se už dlouho neviděli	
	7		.. Poďme se posadit nahoru ... (ticho)	
	8		P: Tak jak se máte (?) .. Ale než se zapovídáme .. Kolik máme na sebe	
	9		dneska času (?)	
	10		K: .. To je na vás(.) Já nespěchám (.)	
	11		P: hmm půl hodiny .. 40 minut (?)	
	12		K: Ano ... Novinky? ...	
	13		P: Novinky jasně (.) Co je nejdůležitější (?)	
	14		K: Executori řadí(.) .. Bydlím na ubytovně (,) .. Kurátorka chce abych si	
	15		našla práci (,) ... Další (?)	
	16		P: aha .. To je asi hodně změn (?) Jak teď bydlíte (?) Ubytovna (?)	
živ. styl - přespávání	17		K: Tak bydlení .. Tak začnu tím (.) ... To už jsem vám říkala že jsem byla	životní styl
	18		v Motole a jak jsem se tam domluvila s jednou ženou ... teda jak mi	
	19		dala typy na ubytovny (,) je to tak (?) .. Tak nakonec bydlím kousek otud	
	20		u mototechny (.)	
	21		P: Jak jste tam dlouho?	
	22		K: No .. Skoro dna měsíce .. Jak jsme se viděli .. Tak vlastně pár dní po	
	23		tom .. Jakoby to navazovalo ... No tak tam jsem asi ty dva měsíce.. Dva	
	24		měsíce.	
	25		Stojí mě to nějaké peníze a něco platí sociálka ... mám tam pokoj ješ-	
živ. styl - přespávání	26		tě s jednou ženou .. Takže nebydlím sama ... hmm nic moc co (?) .. No	životní styl
	27		mohlo by to bejt horší (,) .. Je mladší .. No vlastně vo dost .. Ale to nic	
	28		neznamená .. Bydlím vlastně docela dobře .. Jako čistota a tak .. Jinak	
	29		je to tam (,) jak to říct .. Jako že to je levné . Levné vybavení (.)	
	30		... (ticho) ...	
příjmy	31		K: Musím si na to vydělávat jako furt stejně .. Tim dozorem u dětí .. V	práce a příjmy
	32		těch dětskejkch koutkách ... Nic moc to nedá .. Jako moc to nevynáší .. Je	
	33		to ale počít na ruku .. Žádné posílání na účet .. Odkroutim si to tam (,)	
	34		Jdu za šéfkou .. Ona otevře pokladnu .. Nasype hrst drobných a du.	
	35		... Děkala bych tam i víc .. Jenže moc hodin mi nedaj .. Blbý je (') ze to	
	36		není taková ta jistota .. Musí se tam volat .. Jako do různých center ..	
	37		někdy se zapíšu do kalendáře .. Strašně často je ale plný .. A jak je to	
	38		vopsazený .. Čekáte (,) Jako jestli se neuvolní místo... to je blbý nemam	
	39		telefon ... někdo mi ho ukrad .. Asi ho vytáh někdo z tažky .. Nevim ...Blbý	
	40		noo .. Tak můžu to objíždět .. To dělám ... volat tam bybylo pohodlnější	
	41		.. Zase tam maj třeba nějakou akci .. Něco ve slevě .. Nějakou vouchut-	
	42		návku .. No někdy to objíždím dvakrát i třikrát .. Večer navíc .. Jak zavřou	
živ. styl - potraviny	43		tak likvidujou to co nejde prodat .. Jako jídlo a tak ...	životní styl
	44		.. Kde sem skončila (?) .. Jo jo tak to bydlení ... Ptejte se (') ...	
	45		P: Dobře. Kamilo ... zkuste mi říct ... ta cesta do té ubytovny po vašem	
	46		stěhování ... když to tak počítám ... no spíš odhaduju ... to je skoro dva	
	47		roky .. Že (?)	
	48		K: no .. To bude ...	
	49		P: Víte, snažim se udělat si obrázek (') .. Jaký význam pro lidi s podob-	
	50		ným osudem .. Co máte vy .. Jaký význam má spolupráce s lidmi jako	
	51		je MZ .. Dnes vaše kurátorka .. Mluvila jste ale i o trochu epizodním	
	52		setkání s nějakou paní v Motolský nemocnici, co tam proacuje jako	
	53		sociální pracovnice ... mimochodem .. Já jsem se na to díval a v Motole	
	54		je sociálních pracovníků okolo 15 .. Myslím, že jste říkala .. Že vás to	
	55		překvapilo .. Ale omlouvám se za odbočku od mé otázky ... Jak tyhle lidi	
	56		vnímáte (?)	
	57		K: ... tak to ste mě teda zaskočil .. Jak je vnímám .. Jak tomu mám .. Co	
	58		jako chcete slyšet (?) ... (váhání a nejistota)	
	59		P: ... rád bych o tom kontaktu věděl co nejvíc (,) Jestli vám něco pomo-	
	60		hlo a coto bylo (?) Jak na vás tihle lidé působili (?) Jestli byste je	
	61		doporučila někomu dalšímu (?)	
	62		K: ... (ticho) ...	
	63		P: ... dala byste někomu třeba kontakt na někoho?	
doporučení jinému	64		K: no .. Asi jo ... ja sem to vlastne uděla .. To už je dávno ... asi sme se	SS a její představitel
	65		o tom nebavili .. Ne určitě ne ... Jak chodím k tý studánce .. Víte (,) .. Tak	
	66		sem se tam potkávala s ... no chodil tam jeden taky pro vodu ... s bato-	
	67		hem ... pak to bral rovnou na Ohradu .. Jako na to sídliště ...	

Vynořené téma	21	datum	Číslo stánky
	č. ř.		Nadřazené téma
	1	Abyste rozumněl je na tom podobně jako já ... on taky nebydlí ...	
	2	Jak jsme se potkávali tak jsme se seznámili ... jemu jsem kontakt na	
	3	Ondřejov dala .. Ale zatím tam nešel	
	4	P: Když si představíte dobu o které ste mi vyprávěla .. Kdy ste se stě-	
	5	hovala a pak přebývala ve vašem sklepe .. Nebo se přesouvala mezi	
	6	různými místy .. Jaký je to rozdíl .. Tehdy a dnes (?)	
	7	K: rozdíl (?) ... hmm ... (pauza) ...	
	8	P: Co se děje?	
	9	K: ... neumím to ... jako ... jako to říct .. Odpovědět vám ... (pauza) ...	
	10	No .. Něco je asi lepší .. Ale jinak .. Popravdě to stojí víte zaco (')	
	11	P: rozumím ... Zajímalo mě hlavně ... zajímal mě hlavně ten pohled	
	12	na sociální pracovníky s kterými jste se setkala (.) ... Ale koukám, že	
	13	máme pomalu dneska konec ... Kamilo, zkuste to promyslet ... jestli	
	14	se na tu mojí otázku dá najít nějaká odpověď ...	
	15	K: Víte ... ono to má háček ... já nějak beru toho MZ ... nevím čím to je (.)	
metoda	16	... možná ... možná že byl první s kým jsem se bavila o tom co dál ...	pomoc pro mě
	17	i když vlastně úplně ne ... já nevím (,) ... (pauza) ... netlačil na mě ...	
osobní profil SP	18	netlačil na mě v tom to je ... asi ... třeba ta kurátorka ... ona není ...	kdo a kde je SP
	19	ne .. Je vlasně docela milá ... ale je to s ní ... takové ... připomíná mi	
	20	mého tátu ... takové moudré rady a požadavek na jejich .. Jako že nic	
	21	než souhlas .. Nic jinak to ... Jako .. Že nejde mít svůj názor .... Ono to	
	22	zní blbě ... jako že ta rada .. To doporučení ... je špatné ... to nee (')	
zklamání ze SP	23	... ale .. Víte ..ne všechno vám třeba de ... rozumíte (?) ... já nejsem silná	SS a její představitel
	24	s ouřadama .. Na to moc nemam .. Ono to vypadá, že sem vod rány ...	
	25	jako že se hádám .. Jako že se nedám ... hmm realita .. Je .. Trochu .. Ji-	
	26	ná ... no a v tom je asi rozdíl mezi ní a MZ ... von nějak poznal .. Že něco	
	27	je těžší a spíš přijde vod něj nějaká rada ... tak tak nějak to bude....	
	28	P: Kamilo díky ... rád bych u tohotole tematu ještě zůstal ... čas se ale	
	29	naplňuje ... Můžu se k tomu vrátit (?)	
	30	K: hmm ...	
	31	P: Kdybyste to zkusila promyslet ... tak že bychom si to nechali na příště	
	32	K: hmm ...	
	33	P: Tak dneska díky ... ať se vám daří ...	
	34	K: díky ... mějte se hezky ... naschle ... ozvu se ... jéé ... napište mi vaše	
	35	číslo .. Jak sem přišla o ten mobil .. Měla jsem tam všechny čísla ...	
	36	P: ... tady je vizitka ... tak příště .. Ozvěte se .. Zkuste to tak do dvou až	
	37	třech týdnů .... Tak naschle ...	
	38		
	39		
	40	<i>poznámky: toto setkání mělo zvláštní atmosféru. Jednak bylo nepláno-</i>	
	41	<i>vané. Sám jsem s tím nepočítal ale čas na setkání byl, tak jsem to zku-</i>	
	42	<i>sil. Nepodařilo se mi nějak chytit důvod, proč mě K. vyhledala. Setkání</i>	
	43	<i>otevřelo několik nových témat - nové bydlení, nějaký nový kontakt s</i>	
	44	<i>člověkem bez domova, o nikom takovém nevím - kontakty s bezdomo-</i>	
	45	<i>veckou komunitou jsem nezjišťoval. Téma k vyjádření se ke spoluprá-</i>	
	46	<i>ci se sociálními pracovníky je pro Kamilu těžké a chci se k tomu vrátit</i>	
	47	<i>Potřeba opakovaného poslechu. Celkově hovor "netekl", hodně ticha,</i>	
	48	<i>prostředí bylo klidné, napětí co jsem cítil je buď z toho, že K. přišla</i>	
	49	<i>s nějakým tématem na které sa asi nedostalo nebo příliš náročným</i>	
	50	<i>požadavkem na hodnocení vztahu k soc.pracovníkům.</i>	
	51	<i>Vyhodou tohoto setkání bylo, že se ukázala nová témata. Neřízenost</i>	
	52	<i>komunikace, spojená s malou efektivitou sdělování přinesla úkoly</i>	
	53	<i>pro příště. Pozitivem je, že cítím důvěru ve vztahu s participantkou</i>	
	54		
	55		
	56		
	57		
	58		
	59		
	60		
	61		
	62		
	63		
	64		
	65		
	66		
	67		

Vynořené téma	22	datum	8. setkání, Nemocnice Motol	Číslo stánky
	č. ř.			Nadřazené téma
	1		P: Dobrý den (.)	
	2		K: Dobrý den (.)	
	3		P: Kde se posadíme (?)	
	4		K: To bude těžké .. Já sedět nemůžu .. Můžeme ale stát .. To mi nevádí.	
	5		Dlouho to taky nevydržím .. Ale je to o hodně lepší jak sedět .. To zvládnou jen chvíli .. Tak akorát při lehání nebo vstávání z postele ... Na pokoji ale být nemůžeme .. Jako na pokoji být nechci	
nemoc	8		P: V telefonátu ste říkala že .. No jestli bych nemohl sem za vámi .. Že	zdraví a péče o něj
	9		jste po operaci .. A po havárce ... Vidím .. Že je to pro vás těžké .. Je v	
	10		pořádku se takle setkávat (?)	
	11		K: jo ... pohled na mě asi .. No nic úchvatného .. Co(?) ... ale nebojte je	
	12		to dobré ... jsem ráda že ste mohli ... já jen ležím .. A stažím se chodit ..	
	13		když je hezky .. Chodím i ven ... Tedy když přemluvim nějakou sestru ..	
	14		aby mě navlíkla do kabátu .. Sama to nezvládnou ...	
	15		P: Tak dobře .. Kamilo .. Jakmile se vám nebude chtít pokračovat .. Tak	
	16		hned .. Hned to hlaste (.)	
	17		K: To je fakt dobrý ... nebojte ... já sem už měsíc po operaci ... je to dobré	
	18		.. A začínám s rehabilitací ... tu udou na fyziologii rádi .. Že se hýbu ... A taky	
	19		bude trochu živo ... (smích) ... Už bych nudou dělala nevím co ...	
	20		P: O čem budeme mluvit (?) ... Já mám připravené nějaké otázky .. Ale	
	21		taky by mě zajímalo .. Jak se máte (?) .. Co se vám přihodilo a tak (?)	
	22		K: No je to jedno ... Chcete slyšet co se stalo (?) .. A proč se potkáváme	
	23		tady (?) .. A po tak dlouhé době (?)	
	24		P: Samozřejmě (') ... povídejte .. Nechám to na vás ... já vlastně vím jen	
	25		to z telefonátu ... že ste měla bouračku ... že jste byla operovaná ... víc	
	26		nic ... Prosím (')	
nepříznivá událost	27		K: Porazilo mě auto ... vlastně tady kousek otud ... šla jsem ze Stodůlek	zátěžová situace
	28		do Zličína do Glóbusu ... chodím tam pěšky ... takovou silnicí co vede	
	29		za dálnicí ...	
	30		P: Aha .. To je vlastně přímá cesta od Mototechny ke Glóbusu .. Znáš	
	31		K: .. No .. Tak já už nejsem .. Jako v té bytovně .. Přestěhovala jsem se	
	32		na tu druhou ... tu co je ve Stodůlkách .. To vám taky povím .. Jestli vás	
	33		to bude zajímat ... (ticho) ... Tou cestou ráda chodím .. Je to příjemný ..	
	34		příjemná procházka (.) Víte (?) ... No a pár dní po Novém roce se mi to	
	35		stalo .. Šla jsem do Glóbusu ... něco jsem tam potřebovala .. Ža jako	
	36		půjdu pěška .. Dost času .. Víte (,) ... A jak jdu do toho centra ... tak ...	
	37		... je tam taková zatáčka ... no .. A .. Jak jdu .. Tou zatáčkou ... tak mě na-	
	38		bere zezadu auto ... vůbec jsem ho neslyšela ... pak jen brzdy .. A ani	
	39		se nestačím vohlídnout a ... no ... a válim se v pangejtu (,) ...no ...	
	40		... no ... jak se hrabu ze země ... nejdřív se mi zdálo .. Že nic ... jako špinu	
	41		na šatech ... ale jak se hrabu na nohy ... tak bodnutí v zádech a svezu	
	42		se zase na zem ... no ... (ticho) ...	
	43		Ten řidič musel tu zatáčku stříhat ... nebo jestli nedával pozor na cestu	
	44		.. Co vím ... jel úplně na druhé straně ... blbec (') ... blbec (') ... (pauza) ...	
	45		No .. Jak viděl .. že to není .. jako jen vo špinavém voblečení ... tak mě	
	46		naložil a vodvez do Motola ... Jak mě nabral ... naštěstí už to auto jelo	
	47		pomalu .. Vlastně už skoro stálo ... naštěstí .. Jinak mě blbec převálcuje	
	48		... podle mě nečuměl na cestu (') ... jak mě to auto zezadu nabralo ..	
	49		padla se na kapotu a z ní se skulila na stranu ... chodník tam není	
	50		... jestli sem se prasila o tu kapotu nebo o něco na zemi ... nevím ...	
	51		V Motole ... jak mě prohlíd doktor ... jsem hned byla na rengenu ...	
nemoc	52		a závěr byl rychlej ... rozdrčený obratel ... Okamžitá operace ... Doktor	zdraví a péče o něj
	53		se mohl zvencnout .. Že co jako se vozím v autě ... že mě měla vést	
	54		rychlá ... noo .. Taky jeden moudřej ... jak sem to jako měla asi vědět ..	
	55		co(?) ... no nic ... co se rozčilovat ... ale rovnou si mě tam nechali a za	
	56		pár desítek minut jsem byla na sále ... (ticho) ...	
	57		P: je vám dobře (?)	
	58		K: v pohodě ... to je dobrý ... já se ozvu kdyby něco ... (ticho) ...	
	59		K: Můžeme pomalu chodit (?) A t mám nachozeno ... musím se hejbat	
	60		.. Ty francouzský hole sou na odlehčení ... Mám dělanou plastiku obratle	
	61		... ale mohli mi opravit jen půlku obratle ... tady vodsud mi vzali kus	
	62		kostí a tím to zpravili ... ten obratel mám zdrátovaný ... teď to srůstá ...	
nemoc	63		eště tak dva týdny a pak bych měla pokračovat ... mělo by to zase ope-	zdraví a péče o něj
	64		rovat zbytek toho obratle ... teď musím taky rehabilitovat .... Takže jako	
	65		jediný co dělám .. Je .. Že ležím na břiše .. Pocházím po chodbách .. A	
	66		cvičím ... No a tak jsem ráda, že ste přišel ...	
	67		P: Co ten řidič (?)	

Vynořené téma	23	datum	Číslo stánky
	č. ř.		Nadřazené téma
	1	K: .. Noo .. Tak ten mě vyložil ... noo .. Odjel ... nevím kdo to byl .. Prostě	
	2	mě vyložil a než mě sestra našla kartu odjel... (pauza) ... Pojďme k výta-	
	3	hu ... sjedeme dolů ... tam se dá líp pocházet ... (dlouhá pauza)	
	4	P: teda čeká vás ještě dva týdny k druhé operaci ... budete tady?	
zdravotní péče	5	K: Jojo .. Tohle je eldéenka ... říkaj tomu následná péče .. Hlavně tu cvi-	zdraví a péče o něj
	6	čím ... několikrát denně ... a čekám na tu operaci...	
	7	P: Vzpomínám si .. Jak ste mi povídala .. Že už jste tu byla ... ta anémie	
	8	... zmínila ste, že se tu o vás zajímali .. Když zjistili .. Ze ste registrova-	
	9	ná na radnici ... jak to bude s vaší rekonvalescencí ... Co dneska (?)	
informace o soc.sloužbě	10	K: .. Jo .. Vaše téma .. Jo .. Je to podobné (.) Na té eldéence za mnou cho-	kdo a kde je SP
	11	dí paní JP .. Je na eldéence jako sociální pracovnice ... no ... chodí za	
	12	mnou vlastně docela pravidelně ... Zatím se mnou moc neřeší ... čeká-	
	13	me na to jak dopadnou ty záda ... (ticho) ... vypadá to na invalidní	
	14	důchod ... JP říká, že je to i pak na dlouhé lokty ... tak to moc neřeším	
	15	... nejdřív musí zkončit ty operace ... ono tam zůstávají jako ty dráty ...	
	16	tak se to bude ještě otevírat ... (Pauza) ... (káva) ...	
	17	P: Vyzkoušíme automat (?) ...	
	18	K: Dík ...	
	19	P: Chodí za vámi někdo (?) ...	
vztahy	20	K: Děti ... hlavně dcera ... máma taky ... brácha tu byl ... hm .... Jinak není	
	21	kdo ... kdo by sem taky chodil ...	
	22	P: Posledně jste mluvila o nějakém člověku ... muži .. Co ste se potká-	
	23	vali při čepování vody ... Co třeba ten (?)	
	24	K: ... ten (?) ... jako proč (?)	
	25	P: ... přátelství (?) ... známost (?) ... nevím (?)	
	26	K: Přátelství ... známost ... ale jdete ... (pauza) ... to myslíte vážně (?)	
	27	... (smích) ...	
	28	P: myslím .. Proč ne (?) Na tom by nebylo nic divného (?)	
	29	K: Nee .. To byla taková epizoda ... potkávali sme se často ... nepravi-	
	30	delně ... ale často ... často ... oba jsme nemluvný .. Tak jsme se jen tak	
zájmy	31	pozdravili .. A šli po svém ... Pak se ... no prostě se začali bavit ... no	
	32	prostě to poznáte .. Co má každé za sebou ... Myslíte .. Že je to vidět (?)	
	33	... na mě (?) ... mě to docela dostalo ... víte ... nevím .. Jak to poznal ...	
	34	... tak jsme se i bavili o svých ... no co máme za sebou ... a tak	
	35	ale taky co a jak děláme ... jemu je už hodně ... je mu šedesát ... žije	
	36	v takovém domečku .. Jako domeček na kuří nožce ... byla to taková	
	37	budka na váhu .. Na vážení aut a traktorů s úrodou ... Statek tady už	
	38	dlouho a dlouho nefunguje .. Ta váha patřila ke statku ... dneska je	
	39	tam .. No bydlí tam .. Udržuje si to ... je tam už dlouho ... přes pět let	
	40	P: U dolního rybníka? Tady (?)	
	41	K: No .. Tam ..	
	42	P: Já ho znám .. Taky ho potkávám ... říkám mu šerpa (') ... nevím jak se	
	43	jmenuje ... ale zaujal mě .. Takové sportovní oblečení .. Červená větrov-	
	44	ka .. pohory .. Batoh	
	45	K: ... (smích) ... šerpa .. To je dobrý ... to je on ... (smích) ... Tak to jsem	
	46	netušila jsem že ho znáte ... co mu říkáte (?)	
	47	P: vy ho znáte líp .. Já toho muže jen občas pozdravím ...	
	48	K: on se živí fáráním .. Ale jen fajnovými věcmi ... on bude asi šikovněj..	
	49	co nejde opravuje .. A pak to pouští dál ... myslím, že to nosí někam	
	50	na Plzeňskou do nějakých bazarů ... občas opravuje něco i lidem ...	
	51	v létě se jim stará o zahrady ... je to takový samotář ... slova z něj dos-	
	52	tát to je porod ... (smích) ...	
	53	P: Aha .. Dík za zprávu .. Mám prosbu .. Kamilo .. Kdybych ho vyhledal	
	54	a požádal o rozhovor nebo o podobnou spolupráci jako vás .. Mohu	
	55	se odvolat na vás (?) .. Vztít si vás jako referenci (?)	
	56	K: Jee .. Tak to byste byl dobrej ... to mě zajímá jak dopadnete ... (smích)	
	57	... no jasně, jestli si vzpomene ... odvolejte se na mě ... víte jak se jme-	
	58	nuje (?) ... ne (?) ... Jmenuje se Karel K. je odněkud z jižních Čech.	
	59	P: Díky, rád toho využiju ... přijde mě jako zajímavý člověk ...	
	60	Tak jo .. To bylo jedno z témat z minula ... vzpomínáte .. To neplánova-	
	61	né setkání ...	
	62	K: Jo, to sem přišla o ten telefon .. Už mám nový .. A taky nové číslo ..	
	63	P: jo .. To sem si už uložil ... Kamilo mluvila jse o bydlení na ubytovně	
	64	... ale dneska ste říkala .. Že bydlíte jinde (.) ... ani jsem se vám	
	65	pořádně nezeptal jaké to tam bylo a vy už jste jinde (.)	
	66	K: Bylo to tam docela dobré ... bylo tam docela čisto ... nebyla jsem	
	67	tam sama ... na začátku mi to přišlo jako docela dobrý .. No .. Hmm ..	

Vynořené téma	24	datum	Číslo stánky
	č. ř.		Nadřazené téma
	1	pak ale .. Jak to říct .. Občas mi chybělo soukromí ... Fakt dobrý .. Jen	
	2	člověk fakt potřebuje .. No prostě občas bejt jen v kalhotkách .. Rozu-	
živ.styl - přespávání	3	míte ... Tak jsem zašla do té ubytovny ve Stodůlkách(.) Těsně před Vá-	životní styl
	4	nocemi se mi povedlo tam získat pokoj ... i se sociálkou to klaplo ..	
	5	Jen jsem si to tam moc neužila (') ... Vlastně jsem tam byla jen pár	
	6	dnů ... teď už jsem zase vystěhovaná ... abych to tam nemusela platit ...	
	7	Tak teď žádnou nemám .. Žádnou ubytovnu (.) ... Ale kdyby to klaplo ...	
	8	až mě tu pustí ... ráda bych ... hmm ... do těch Stodůlek .. Tak snad bude	
	9	volno.	
	10	P: Aha .. Tak to budu držet palce ... ať to klapne(.) ... (pauza) ...	
	11	P: Mám na vás připraven ještě jeden dotaz z minula ... ještě máme	
	12	čas (?)	
	13	K: Ptejte se ...	
	14	P: Jde o tu zprávu o spolupráci se sociálními pracovníky. Už na to téma	
Kurátor	15	nebylo moc času ... Mluvila jste o ... srovnávala svou kurátorku a MZ z	kdo a kde je SP
	16	Ondřejova. O kurátorce jste říkala .. Že je jako váš otec .. Co to zna-	
	17	mená(?)	
osobní profil SP	18	K: ... jak to bylo ... jo ... že ten MZ dává volnost ... já už vím ... to byl úkol ..	kdo a kde je SP
	19	S tátou se nedalo diskutovat .. On vždycky určil mantinely .. V těch se	
	20	dalo tak trochu pohybovat .. Ale jít za ně nebo je posunout to nešlo	
	21	... takle si připadám u kurátorky ... kdybych tu teď neležela .. Tak takle	
	22	jsem to asi tenkrát myslela... Rozumíte?	
	23	P: Snažím se .. V čem vám nastavuje kurátorka mantinely?	
	24	K: ... v čem (.) ... no .. V čem (.) ... hledám nějaký příklad ... (pauza) ...	
	25	Hele .. Třeba ... příklad ... perfektní přednáška k tomu jak vyplňovat	
zklamání ze SP	26	žádost o příspěvek .. Zeptat se .. Když člověk neví .. To už najednou ne-	SS a její představitel
	27	šlo .. To sem si připadala jak malá holka co rozbila hrnek ... (pauza) ...	
	28	Nebo ... když chce odpověď a já jí neznám tak není čas si to promyslet	
pocity	29	... to je brzo nervozita .. A mam blbej pocit ...	
	30	P: A vaše spolupráce s kurátorkou .. Jaké má výsledky?	
	31	K: .. Asi to bydlení .. To je něco .. Co se upravilo za spolupráce s kurá-	
	32	torkou ... poslední (') co sme dělali je práce .. Jako .. Zaměstnání ...	
	33	tam si moc nerozumíme ...	
	34	P: Nerozumíte si ... v čem to je (?)	
	35	K: Nemůžu najít práci .. Nemůžu najít práci co by mě bavila .. Nemůžu	
	36	najít práci .. Kde ... aale .. Kdoví jak to teď bude (.) .. Víte s MZ jsem se	
pomoc SP osobní	37	mohla ale klidně bavit taky o tom .. Že prostě nemůžu dělat tam .. Kde	pomoc pro mě
příjmy	38	nedostanu vejplatu na ruku ... no kvůli exekuci ... Víte .. Když se to spo-	práce a příjmy
	39	čítá .. Jako kolik mi zůstane ... no tak co si myslíte (?) .. No (?) .. Co by-	
	40	ste dělal vy (?) .. No tak vidíte (.) .. O tomhle tématu se s MZ dalo mlu-	
	41	vit ... dalo se třeba i plánovat .. Jak to dělat .. Kde takovou práci zkusit	
	42	sehnat ... Vlastně to byly prakticky použitelný rozhovory a rady .. Co mi	
	43	dal... (pauza) ... A s kurátorkou jedeme seznamy firem .. Takových .. Kde	
zklamání ze SP	44	bych mohla poslat poptávku ... A vám to můžu říct ... prostě pro mě už	SS a její představitel
osobní přesvědčení	45	šance na práci není ... a já nebudu dělat na někýho grázla (')	zdroj
	46	... promiňte ... Tak už rozumíte v čem je rozdíl (?) ...	
	47	P: Docela dobře je to srozumitelné ...	
	48	K: ... neznamená to .. Že bych na sociálku zanevřela .. Nebo na kurá-	
zklamání ze SP	49	torku .. Na tu se taky nechci nějak zlobit .. Jen z ní je nějak ten úřad	SS a její představitel
	50	cítit ... Vona bude taky mít takových jak já hromadu .. Aspoň předpo-	
	51	kládám (.) ... (pauza) ...	
	52	P: Kamilo .. Zdáte se mi unavená ...	
	53	K: Není to tak hrozné .. Ale už pomalu končíme .. Já se začnu pomalu	
	54	sunout do pokoje(.) ... Vás z toho šourání musí taky pěkně bolet no-	
	55	hy (?) .. Co (?)	
	56	P: Hmm .. Taky to není hrozné ... Zkusím vás navštívit .. Tak za dva týdny	
	57	... Souhlasíte (?)	
	58	K: Přijďte .. Budu ráda ... tady je nuda .. Můžeme pokročit s tou vaší ..	
	59	naší .. Práci.	
	60	P: To jsem rád, že ji berete za svou (')	
	61	K: hmm ... tak já pomalu půjdu ... zastavte se.... Tak du .... Naschle	
	62	P: Ať se vám daří a brzo se dáte do pořádku... Nashledanou(,)	
	63		
	64		
	65	<i>Poznámky : Jedno z nejdelších setkání s K. Celkový dojem - velice volné</i>	
	66	<i>tempo, jednoznačně poznamenaný zdravotním stavem. K. působí nezdravě</i>	
	67	<i>mám posít že zestárla, vidím vrásky, popelavou pleť, chodí shrbená</i>	

Vynořené téma	25	datum	Číslo stánky
	č. ř.		Nadřazené téma
	1		
	2	<i>Setkání mělo i jiný význam než nartivní a výměnu informací. Výrazně narostl význam setkání a význam sdílení. Pociťuji soucit. Daří se mi ale sledovat</i>	
	3	<i>linku rozhovoru. Dostáváme se k tématu srovnání práce dvou významných</i>	
	4	<i>sociálních pracovníků ! Souvislost pohledu na soc. práce se schematy</i>	
	5	<i>posuzování jiných autorit. Důležitý prvek soc. práce - náhled na realitu</i>	
	6	<i>životních možností.</i>	
	7		
	8		
	9		
	10		
	11		
	12		
	13		
	14		
	15		
	16		
	17		
	18		
	19		
	20		
	21		
	22		
	23		
	24		
	25		
	26		
	27		
	28		
	29		
	30		
	31		
	32		
	33		
	34		
	35		
	36		
	37		
	38		
	39		
	40		
	41		
	42		
	43		
	44		
	45		
	46		
	47		
	48		
	49		
	50		
	51		
	52		
	53		
	54		
	55		
	56		
	57		
	58		
	59		
	60		
	61		
	62		
	63		
	64		
	65		
	66		
	67		

Vynořené téma	26	datum	9. setkání, Nemocnice Motol	Číslo stánky
	č. ř.			Nadřazené téma
	1		P: zdravím vás (') Zdá se, že se vám daří ... vapidáte o hodně lépe ...	
	2		K: Dobře ... tedy dobrý den ... no ... žádná sláva to není ... ale už dost	
	3		chodím ... Už normálně sedím .. Jak se máte vy(?)	
	4		P: Nestěžuji si (,) ... vitamíny pro vás ...	
	5		K: já .. To ste neměl ... děkuji (') ... ty sou pěkné ... dáme si (,)	
	6		P: Kamilo .. Prosím ... schovejte si je .. Já si nedám .. Opravdu .. Je to pro	
	7		vás...	
	8		K: fakt ne (?) ... Fakt (?) ... Tak jestli počkáte .. Já si je dám na pokoj ...	
	9		a pak bychom mohli zajít dolů do haly .. Co (?) ...	
	10		P: Souhlasím(,) ... počkám ... (ticho) ...	
	11		K: ... Můžeme ... sjedema tam výtahem ... chadím ráda .. Ale ty schody	
	12		mě nebaví ... (pauza) ...	
	13		K: ... děkuju za návštěvu ... i za tu minulou ... je to ... takové zpestření (')	
	14		P: Zpestření času (?) ... Je tu nuda (?)	
zdravotní péče	15		K: nojo ... chodím na rehabilitace ... vždycky tak na půl hodiny ... na ho-	zdraví a péče o něj
	16		dinu ... ty mám čtyřikrát za den ... zbytek ... nic ...no snažím se chodit .. To	
	17		jo... jsem tak domluvená s doktorama i se sestrama .. Chodím tady po	
	18		areálu ... Pomalu .. To jo .. Rychle mi to ještě nejde ... ale taky pak mam	
	19		dojem .. Že ten čas .. Jako že neběží tak pomalu ...	
	20		P: ... Zvu vás na kafe .. Dáte si (?)	
	21		K: Dík ... (ticho) ...	
	22		P: Co je u vás nového (?) .. Jak se cítíte (?)	
	23		K: ... (pauza) ... Dohaduju se s doktorama ... s tou druhou operací ...	
	24		P: Aha ... vlastně jsem si říkal .. Jestli nepřijdu v nějakou blbou dobu..	
	25		Jestli třeba nebudete právě po tom zákroku ...	
osobní přesvědčení	26		K: Ono se to ..too .. Se to protahuje .. Hmm ... Chtěj mi dát transfuzi k	zdroj
	27		té operaci ... To já jim ale nepodepíšu ...	
	28		P: Co se děje (?)	
	29		K: .. No.. Čekají na krevní testy .. To souvisí s tou anémií ... trochu se to	
	30		tu za ty týdny zpravilo .. Ale tomu ošetřujícímu se to nelíbí .. Že jestli	
	31		má být ta další operace, musí krev být v pořádku ... nespravuje se to	
	32		ale podle něj dost rychle a tak furt transfuze .. Transfuze ... to já tedy	
	33		odmítám ...	
	34		P: Proč transfuzi odmítáte .. Kamilo (?) vím že jste o tom už kdysi mlu-	
	35		vila ...	
	36		K: ... Kdykoli to přijde tak se s nima dohaduju ... prostě kdoví co v té	
osobní přesvědčení	37		cizí krvi je ... úplně mě běhá mráz po zádech .. Brrr ... Oni to v mý kartě	zdroj
	38		mají zapsaná a přesto mi ji dávají .. Já je budu žalovat (') ...	
	39		P: Dávají (?) .. Jako bez vašeho vědomí (?)	
	40		K: no(,) .. Už několikrát (') ... tak třikrát ... vždycky když mě sem přivezou	
nemoc	41		sanítkou .. Tak se semnou nebaví a dostanu infuzi z krevní konzervy ..	zdraví a péče o něj
	42		voní vědí se se nemůžu bránit ...	
	43		P: Počkejte Kamilo(,) ... kam vás vozí (?) .. Já měl dojem .. Že jste tady	
	44		na eldéence a že nikam nejezdíte (?)	
	45		K: Né .. To jo ... né to je jinak .. Vysvětlím .. Nebo jsem vám to už říkala	
	46		.. Nee (?) ... To né teď po tom úrazu .. To bylo před tím .. Kvůli tý anémii	
	47		... to víte .. Né (?) ... mám málo červených krvinek ... a tak to se mnou ..	
	48		jako občas šlehlo .. Někde sebou prásknu a cem v limbu ... a lidi zavo-	
nemoc	49		laj sanitku a vezou mě do nemocnice ... vždycky sem .. Sem do Motola	zdraví a péče o něj
	50		.. Já vždycky za chvíli přijdu k sobě .. Trvá to pár minut ... ale sem jak	
	51		praštěná ... nic pořádně nevnímám a oni toho využijou ... no k tomu	
	52		napíchnutí na tu krev ... já jí zpracovávám pak několik dní ...	
	53		P: Aha .. O anémii jste mi říkala ... zdálo se mi ale že šlo o nějakou	
	54		jednorázovou věc ... A jestli tomu teď rozumím .. Tak se to opakuje ..	
	55		nebo opakovalo (,) Chápu to správně (?)	
	56		K: jojo .. Tak ... Tak celkem čtyřikrát jsem tu už byla .. A oni teď nechtěj	
	57		kvůli to mu dělat s tím obratem ... oni mě podezírají .. Že si to tu pro-	
	58		tahuju ... ze nemam kam jít ... tak dělám ty vofuky ... tak to ale není (')...	
	59		... je to kvůli tomu .. Jak mi to prostě nedělá dobře ... i když bych asi	
	60		lhala .. Kdybych říkala .. Že to .. Že to jako není pravda .. Když budu	
	61		propuštěná .. Du na ubytovnu .. S plnou parádou .. Když bude místo ..	
	62		když ne tak .. Tak si balím kufrý tak jak tak ... ale hlavně tu cizí krev	
	63		nechci ... rozumíte (?) .. Nechci(,) ... Dávaj jí různý fetáci a takový jak voní	
osobní přesvědčení	64		... ještě chytanu žloutenku .. Né-li třeba AIDS ... to dá rozum ... takže to	zdroj
	65		je to hlavní (') ... rozumíte (?)	
	66		P: takže důvody jsou ale dva ... jeden je silnější ... to je to odmítání cizí-	
	67		ho biologického materiálu ... a podporuje to i to .. Že vlastně ta situace	

Vynořené téma	27	datum	Číslo stránky
	č. ř.		Nadřazené téma
	1	tak jak je .. Ten pobyt tady .. Neodmítáte ...	
	2	K: Jo ... tak to je ... vlastně si to nedovedu představit .. Že bych byla na	
	3	ubytovně ... a furt sem .. Nebo i jinam ... musela dojíždět ... tak takle	
	4	je to výhoda ... víte (?)	
	5	P: Kamilo .. Říkáte tohle i doktorum (?)	
	6	K: Né .. Jasně že né ... vám můžu ...	
	7	P: Co toto všechno znamená pro váš aktuální zdravotní stav(?)	
	8	K: Hmm .. Nením .. Jak .. No .. Doktoři .. Tedy ten .. Co by mě měl dělat	
zdravotní péče	9	to plastiku .. Tak on říká, že jde o náročný výkon .. Že to jako bude	zdraví a péče o něj
	10	dlouho trvat ... zase musí odebrat kousek z kyčle a pomocí toho kous-	
	11	ku opravit to .. Co se polámalo na tom obratlu ... Nooo ... a že se jako	
	12	do toho nepustí ... jako když není ta krev v pořádku ... jenže ... v tom je	
	13	ten háček .. Así .. Na tý elděnce nemůžu být pro tu anémii ... s tím	
	14	zraněním a s tou rehabilitací to jim asi nevadí ... ona jim to asi neza	
	15	platí pojišťovna ... něco takového mi jako vysvětlovali ... a tak mě tlačí	
	16	do té transfuze ... tu že mi jako dají a budou mě operovat .. Tu plastiku	
	17	... ale já tu cizí krev nechci .. Prostě nechci (') ... Tak je to takový zamo-	
	18	taný ... jo a taky mám zažádaný lázně ... jako na pojišťovnu ... to to taky	
	19	trochu komplikuje ... kdyby mi je dali někdy teď ... ono to prochází přes	
	20	nějaké revizní doktory na pojišťovně ... taky možná .. No jak tam mám	
	21	dluh ... tak kdoví jestli mi je dají ... no ale kdyby to vyšlo teď .. Tak by to	
	22	šouplo tu operaci .. Že by jako možná ty lázně zlepšili i tu krev .. To	
	23	by mohlo .. Co(?) ... hmmm ... tak takle to je ...	
informace o soc.sloužbě	24	P: To je fakt zapeklité ... hmm ... Kamilo a mluvila ste i o invalidním	kdo a kde je SP
	25	důchodu .. Jak to vypadá s ním (?)	
	26	K: Mluví se tu o něm ... to mě docela dobře ... no docela se mi hodilo ..	
	27	že za mnou chodí ta JP .. Ta sociální pracovnice .. Ověřovala jestli na	
	28	ten invalidám mam nárok .. To sem třeba nevěděla .. Co je jako potře-	
	29	ba .. No tak to ona ověřovala .. Jako že jo ... že by tomu nemělo nic	
	30	bránit ... Ale jak to nakonec dopadne .. Tak to je ve hvězdách .. Jednak	
	31	musí nejdřív skončit to léčení .. Všechny ty operace .. A tak ... Pak si bu-	
	32	du moct teprv podat žádost ... Když jsem se ale JP ptala .. Jak to jako	
	33	může dopadnout ...tak mi říkala .. Že to bude asi druhý stupeň .. Mám	
	34	počítat s tím .. Že nic nebudu moct nosit .. Že může vadit dlouhé sezení	
	35	.. A že budu muset dávat pozor na nějakou ránu .. Jako do zad ...	
	36	P: Kamilo .. Přemýšlím o tom .. Že by ten invalidní důchod mohla být	
	37	cesta z té komplikované finanční situace .. Nejsem na to odborník ..	
	38	ale zdá se mi .. že ten způsob obživy co máte .. To brigádníčení .. Že	
	39	jak není pravidelný .. Přinášší spoustu komplikací .. I z takového dlou	
	40	hodobého pohledu .. Důchod a tak ...	
informace o soc.sloužbě	41	K: To říkala i JP .. A já .. No já si to taky myslím .. Ono to bude stát za ..	kdo a kde je SP
	42	víte co (') ... ale teď ... (pauza) ... (pláč) ... jestli to tak není lepší .. Co(?)	
	43	Stejně budu žít až do smrti ... co nadělám ... ale ... víte já to tak ..	
	44	takle to nenechám ... Myslím s tím řidičem ... já na něj podám žalobu	
	45	... jako pro ublížení na zdraví ... a pro trvalé následky ... jo .. Bolestné a	
	46	trvalé následky ... a oni ho určitě budou mít na kameře ... na nějaký z	
	47	těch kamer tady ... takle to udělám (')	
	48	P: Hmm ... to je pravda .. Že toto by .. Jak říkáte .. Mělo by to tak být	
	49	Jo myslím .. Že jste říkala .. Že ten řidič odjel a nevíte kdo to je ... tak	
	50	proto ty kamery (?)	
	51	K: No .. Neznám méno ani espézedku .. Ještě se musím poradit tady	
	52	jak to udělat .. Asi s JP ... chodím už dobře .. Myslím .. Že bych na policii	
	53	došla a tam to trestní oznámení udělala (') ...	
	54	P: Kamilo .. Jak se vám s JP spolupracuje (?)	
	55	K: Jo to jsou ty vaše otázky .. No ... ona má na starosti asi hodně lidí ...	
	56	když s ní chci mluvit .. Je nejrači .. Když se domluvíme na nějaký čas ..	
	57	někdy třeba i za dva tři dny ... ale pak má čas ... no ona někdy i když	
	58	sme smluvený občas musí .. Jako musí třeba na chvíli odběhnout ...	
	59	tak podle toho si myslím .. Že toho má dost ... Je to docela hodná žen-	
osobní profil SP	60	ská ... jo .. Ona je takovej diplomat .. Tak taková je ... myslím .. Že to umí	kdo a kde je SP
	61	zkoulet jak s doktorama tak s pacošema ... to je zvláštní .. To mě nikdy	
	62	nenapadlo .. Jak jednoduše jí všechno odsouhlasim ... (smích) ...	
	63	I se sestrama to umí ... i s téma protivnejma ... normálně jí dou na ruku	
	64	... (smích) ... to je zajímavý (') ... já se jí budu na to muset zeptat .. (smích)	
	65	... Jich je tady víc .. Ale s jinou nepřicházím do styku ... ona mě má asi	
	66	na starosti .. Co(?) ...	
	67	P: Nevím .. Nevím jak přesně to tu mají organizované ... Myslíte Kamilo	

Vynořené téma	28	datum	Číslo stánky
	č. ř.		Nadřazené téma
	1	.. Že bych za ní mohl zajít .. Říct jí o naší spolupráci a zeptat se ní na její práci ... na její práci obecně .. A na její práci s vámi (?) Co(?)	
	2	K: .. Určitě ... já se jí zeptám .. Teda jestli vám to teda nevadí (?) ...	
	3	P: Dík ... já bych se s paní JP stejně nejdřív domluvili ... Ale dík ...	
	4	Kamilo .. Kdybyste tu měla v řadě člověka z Ondřejova .. Z radnice ze sociální .. A tady odsud ... a potřebovala byste se na něco pro vás důležitého zeptat ... kojo byste si vybrala (?)	
	5	K: ... no to nevím .. To by záleželo na tom co .. Co by to bylo .. Co bych potřebovala ... asi ... s každým jsem řešila něco jiného .. Dyť víte ...	
	6	P: A kdyby přeče ... kdyby šlo o něco citlivého .. Něco .. Co by potřebovala nějakou odbornost a přitom přístup .. co vám bude příjemný (?)	
očekávání	11	K: Fakt nevím (') ... no dnes bych asi zaklepala u JP ... no a kdyby šlo	SS a její představitel
	12	o něco důležitého a tak bych zavolala MZ ... tak asi tak ...	
	13	P: Dík .. Stačí .. Netrapte se ...	
poprvé je SP pro mě	15	K: Já to fakt neumím rozdělit ... Víte s MZ jsem se potkala jako s prvním .. Možná mě naučil s těmito lidmi jednat ... Před tím ... nejsem moc	pomoc pro mě
osobní přesvědčení	17	důvěřivá ... je pro mě těžké .. Jen tak za někým přijít ... (pauza) ...	zdroj
	18	A je těžké říct .. Mám problém ...	
	19	P: Rozumím ...	
	20	K: ... pak .. Je v pořádku se o sebe umět postarat (') ... a někdo vám pak říká ... jako co a jak ...	
	21	P: Co to znamená (?)	
zklamání ze SP	23	K: ... nic ... mě se nechce ... jak se to říká ... zobat někomu z ruky protože ... protože pro mě něco udělá ... není to ... není to můj styl ...	SS a její představitel
	24	P: Aha ... takže ... rozumím ...	
zklamání ze SP	26	K: ... taky nemam ráda to poučování ... takový ty otázky ... proč ste to dělala ... proč ste neudělal to a nebo vono ... tohle je <u>protivný</u> ... promiňte	SS a její představitel
	27	...	
	28	P: v pořádku ... jsem rád ...že to takle říkáte ...	
	29	K: Víte ... ono ... já sem nějak ... nevím čím to je (,) ... já sem chtěla aby ..	
	30	.. Nevím proč se mi tohle všechno děje ... JK a ty roky s ním (,) to piplá-	
	31	ní s dětma (,) všechny ty hádky ... já sem z toho úplně vyždímaná ...	
	32	dneska celá ta kauza s těma dluhama ... exekuce ... už mi dochází síly	
	33	...	
	34	P: Jak vidíte svojí budoucnost (?)	
budoucnost	36	K: Jakou budoucnost (?) .. Tohle léčení (?) .. Ten invalidní důchod (?)	zdroj
	37	Hádky (?) ... (pauza) ... nebo jestli sním o nějakém novém princí ... co	
	38	mě bude nosit na rukou (?) ... (ticho) ... jo mám své sny ... mám a učím	
	39	se je jako sny nechat ... co se tu za ty roky nasbíralo ... toho je dnes ta-	
	40	ková hromada ... že co já vím co s tím ... zázrak ... snad nějaký zázrak ...	
	41	to je ale pro mě ... jako to je pitomost ... tomu rozumíte (?) ... (pauza)...	
spravedlnost	42	Pro mě je budoucnost prosazení <u>spravedlnosti</u> (') ... to dokud budu	zdroj
budoucnost	43	trochu dejchat tak to bude budoucnost ... rozumíte (?) ...	zdroj
	44	P: Rozumím ... To je velký cíl ... opavdu velký ... vede k nemu nějaká	
	45	cesta .. Která by se dala popsat ... jak vypadá třeba dnes (?)	
nená to cenu	46	K: ... já jí nevidím ... sedím tu skoro se zlamaným vazem ... za bránou na	zátěžová situace
exekuce	47	mě čekají hladový vlci ... Co čenichaj každý můj krok ... a ostatním je to	zátěžová situace
osobní přesvědčení	48	jedno ... nikdo nehne ani prstem ...	zdroj
	49	P: A co byste potřebovala (?)	
budoucnost	50	K: ... no nějaké zastání ... (pauza)	zdroj
	51	P: ... Od koho (?)	
	52	K: Od všech ... né ... od státu ... já nevím ...	
	53	P: A jak by to zastání mělo vypadat (?)	
	54	K: ... (pauza) ... abych .. Abych se nemusela všeho doprošovat nebo se	
osobní prezentace	55	futr s někým dohadovat ... jak třeba s tou transfuzí tady teď ...	životní styl
	56	Nebo ty podrazy ... jak s tím bytem ... nebo s těma úvěrama ... s tím mě	
zklamání ze SP	57	třeba ty vaši <u>sociální</u> pracovníci teda moc nepomáhají ... to mi věřte (')	SS a její představitel
	58	P: ... rozumím ... rozumím tomu s čím byste potřeboval nějakou pomoc ...	
	59	jen nevím ... jak to říct ... jestli to patří do jejich kompetencí ... jestli není	
	60	nutné se obrátit na někoho s jinou jurisdikcí (,)	
zklamání ze SP	61	K: Na koho ... na policii ... na soud ... (pauza) ... nikde nemám dovolání	SS a její představitel
	62	nikde ... jak s tou bouračkou ... řeší to někdo ... no neřeší ... všichni na	
	63	mě kašlou ... radit co jsem měla (,) <u>to</u> umí každý ... ale pomoc z nes-	
	64	nází ... to pane toho se nedočkám (')	
	65	P: Když si vzpomenu na téma .. Co spolu probíráme .. Tak mě napadá	
	66	ta registrace na pracáku ... dávky ... nakonec i řešení dluhu u zdravotní	
	67	pojišťovny ... pokoj na ubytovně ... jak hodnotíte tyhle věci (?)	

Vynořené téma	29	datum	Číslo stánky
	č. ř.		Nadřazené téma
spravedlnost	1	K: Nic z toho by nemuselo bejt ... kdyby byla <u>spravedlnost</u> (')	zdroj
	2	P: ... to zní jako když se zlobíte (,) ...	
	3	K: Zlobim (?) ... víte co jsem (?) ... nasraná milej pane ... nasraná(,)	
	4	... a na celej ten podělanej svět (') ... A vy se mě tu ptáte na nějaký	
zklamání ze SP	5	blbosti ... myslíte .. Že nevím .. Že nevím..že mě ti vaši sociální pracov-	SS a její představitel
exekuce	6	ních (<i>pohrdavě</i>) jenom tak oprašujou ... aby ze mě mohli vymáčknout	zátěžová situace
	7	ještě nějaký peníze (?)	
	8	P: Asi nerozumím (,) .. Kdo vymáčknout peníze (?)	
	9	K: Exekutor (') jasně (')	
	10	P: Kateřino .. to vám někdo řekl (?)	
nemá to cenu	11	K: no to si domyslím .. To je jasný (') ... proč by to taky dělali (')	zátěžová situace
	12	Svět je džungle ... milej zlatej ... tady přežije jen ten s ostrejma zubama	
	13	... tady se neděje nic jen tak (') ... (<i>ticho</i>)	
	14	P: Víte nejsem ve stejné situaci jako vy ... rád bych vám v řadě věcí opo-	
	15	noval ... ale taky musím uznat ... že máte v mnoha věcech pravdu ...	
	16	Přesto si myslím ... že třeba s tou cestou ke spravedlnosti by to bylo	
	17	daleko těžší před rokem nebo dvěma ..	
	18	K: ... ale jo ... ja vím ... že bych taky mohla vybírat popelnice ... rozumějte	
budoucnost	19	... když se ptáte na plány ... tak prostě žádný nejsou ... ne to říkám blbě	zdroj
	20	... (<i>pauza</i>) ... já nemám žádný místo na budoucnost ... žádný místo na	
útěk od rozhovoru	21	plány ... (<i>pauza</i>) ... hele podme to dneska vypnout tu vaší škatulku a	vztah k výzkumu
	22	pudem ... vy domu ... já si lehnout ... co(?)	
	23	P: Nechci vás zatěžovat .. Dostali jsme se k těžkému tématu ...	
	24	Dnes jsme se naší práci věnovali dlouho (,) ... vás čeká náročné období	
	25	... čekání na výsledky ... zdravotní zákrok ... lázně ... A't vám to dobře	
	26	dopadne (') ... zkusím se vám Kamilo ozvat telefonicky tak za dva tři	
	27	týdny (?) ... kdybych se netrefil do vhodného času ... domluvíme se	
	28	jinak ... souhlasíte (?)	
osobní reflexe	29	K: jo ..dik .. Zavolejte prosím ... dneska jsem nějaká nabroušená ...	zdroj
	30	Dík za ovoce ... mějte se pěkně ... nashledanou ... tak jo já du ...	
	31	P: Taky děkuju ... naschle ... ať se vám daří	
	32		
	33		
	34		
	35		
	36		
	37	<i>Poznámky: viz deník</i>	
	38		
	39		
	40		
	41		
	42		
	43		
	44		
	45		
	46		
	47		
	48		
	49		
	50		
	51		
	52		
	53		
	54		
	55		
	56		
	57		
	58		
	59		
	60		
	61		
	62		
	63		
	64		
	65		
	66		
	67		

Vynořené téma	30	datum	10. setkání, Nemocnice Motol	Číslo stránky
	č. ř.			Nadřazené téma
	1	P: ... tak mě se konečně podařilo zapnout telefon ... dneska mě dikta-		
	2	fon vyšlouch ... (pauza) ...		
	3	My sme se viděli před třemi týdny ... jestli si vzpomínám ... témat bylo		
	4	hodně ... ale hlavní bylo vaše zdraví ... čekala se druhá operace .. Že (?)		
	5	K: Ano ... ano ... jsem ráda že ste tady		
	6	P: Myslel jsem ... že vás zastihnu po tom plánovaném zákroku ...		
zdravotní péče	7	K: Tak ta operace se nekoná ... nekoná ...no ...		zdraví a péče o něj
	8	P: Transfuze (?)		
	9	K: hmm (.) transfuze (.)		
	10	P: Aha ..		
	11	K: Taky mě vyšly ty lázně ... vzpomínáte (?) ... asi za ... asi za dva týdny		
	12	mám nastoupit ... tak se těším ... jen nevím co pak.		
	13	P: Vy to berete z jedné vody načisto (*) Kamilo (.) Prosím ... nějaké pod-		
	14	robnosti ... Jak to máte s tou operací (?) Můžu se zeptat (?)		
	15	K: Hmm ... zatím to zůstane tak jak to je ...		
	16	P: Jako že se s tím nebude nic dělat (?)		
	17	K: nechá se to tak jak to je (')		
	18	P: Aha ... dobře.		
	19	K: no ... zatím se to operovat nebude ... prostě jsme se na tom pokra-		
	20	čování nedomluvili. Budu sem chodit na kontroly. Možná by se to ne-		
	21	muselo vůbec dělat (.)		
	22	P: Hmm ... a co bude dál (?)		
zdravotní péče	23	K: Revizní doktor odsouhlasil ty lázně a rehabilitaci(.) celé to bude		zdraví a péče o něj
	24	asi na šest týdnů ... teda ne v kuse ... jako dvě akce ...		
	25	P: Tak to gratuluju ... to zní dobře ... opravdu. Kdy odjízďte (?) A kam (?)		
	26	K: Do Marijánek ... dostala jsem to na ty záda a i tu anémii ... nějaké		
zdravotní péče	27	dvoprocedury (.) a ta rehabilitace bude v Berouně.		zdraví a péče o něj
	28	P: Kamilo, nebude to pro vás nákladné (?) ... promiňte že se tak ptám (.)		
	29	K: no ... to se uvidí ... nevím ...		
	30	P: Budu držet palce. Do kdy budete tady(?)		
	31	K: Tady budu ještě asi týden a pak nastupuju do těch lázní ...		
příjmy	32	A pak no ... zase ubytovna ... smutné ... co (?) ... Byla tu za mnou máma		zdraví a péče o něj
pomoc rodiny	33	a slíbila mi nějaké peníze ... abych tam mohla ... abych tam prostě		zdroj
	34	mohla jet ...		
	35	P: Aha ... tak pomoc z rodiny (?)		
	36	K: no ... nechce se mi to vzít ale asi bych tam jinak nemohla ...		
	37	P: Hmm ...		
rodinné problémy	38	K: No ... vy nevíte všechno ... máme s mámou ... no nemáme všechno		zátěžová situace
	39	vyřešený ... tak proto ... je to složitý ... (ticho) ...		
	40	P: Víte ... přivádí mě to k otázce ... v Ondřejově jste se potkávali jako		
	41	rodina ... nepomohlo by to ... k řešení takových věcí co zmiňujete (?)		
pomoc se vztahy	42	K: Něco jsme v té věci dělali ... ale popravdě moc se toho nevyřešilo		pomoc pro mě
	43	P: Znamená to ... znamená to (?) že se něco povedlo (?)		
	44	K: ... (Pauza) ... něco ... no ... jasně ... že se jako něco povedlo ... ale co		
rodinné problémy	45	ten zbytek ... to bude dávat do pořádku kdo (?) ... kdo to spraví ... já (?)		zátěžová situace
	46	P: Kamilo to já nevím ... Jak by se to podle vás mělo spravit (?)		
	47	K: Někd ... by ... no ... někdo by to měl dát do pořádku ... jo já vím ... je to		
	48	na dlouho ... jako že se to bude spravovat dlouho ... jestli to vůbec pu-		
pomoc se vztahy	49	de (.) když o tom tak přemejšlim ... víte ... že v tom Ondřejově byli vlast-		pomoc pro mě
vztahy	50	ně jediný ... koho to zajímalo (?) ... no jasně (') ... jediný (.) ... (ticho) ...		zátěžová situace
osamělost	51	vlastně to ještě zajímá vás ... mě teda napadá (,) .... Vlastně to nikoho		zátěžová situace
	52	jinýho nezajímá (') ... to je zvláštní co (?)		
	53	P: opravdu (?)		
	54	K: No vlastně jo (*) ... Podívejte se tady ... jako v týchle nemocnici ... je to		
pomoc SP osobní	55	fakt dobrý ... že se zajímaj ... kam třeba půjdu (.) když mě pustí ... nebo		pomoc pro mě
kurátor	56	ta moje kurátorka ... vlastně ani nevím ... jestli ví (') že sem tady ... asi		kdo a kde je SP
	57	ne ... i když jsem s ní mluvila ... hned v lednu ... že jako na ubytovně		
	58	nejsem ... tak to ona asi ví .... (pauza) ... no jasně že to ví ... chtěla po mě		
osamělost	59	taky ... jako abych jí řekla jak si scháním práci ... ale co jsem tady (.) to		zátěžová situace
	60	už je přes dva měsíce (.) jsme s ní nemluvila ... ani ona ... asi bych jí		
kontakt na SP	61	měla zavolat (.) (.) aby o mě věděla ... kdybych taky něco potřebovala		kdo a kde je SP
očekávání	62	... ať neřekne ... že jako nic nedělám ... co(?)		SS a její představitel
	63	P: hmm		
	64	K: Ach jo ... (ticho)		
	65	K: Proč nic neříkáte (?) ... Nějak se nám ten hovor zasekl ...		
	66	P: Nechtěl jsem vás rušit ... měl jsem dojem ... že na něčem usilovně		
	67	přemýšlíte ...		

Vynořené téma	31	datum	Číslo stánky
	č. ř.		Nadřazené téma
osobní prezentace	1	K: Ale ani ne ... na čem jako taky (,) ... teď si myslíte ... má holej zadek	zdroj
	2	a jede si do lázní ...	
	3	P: Kamilo to si nemyslím(,)	
spravedlnost	4	K: Nee jo (?) ... ale já tam stejně pojedu ... mam na to právo ... a třeba	zdroj
	5	tam budu chodit vybírat popelnice (') ... víte začínám si zvykat na to ...	
vztah k výzkumníkovi	6	že co mohu urvat to taky urvu ... co koukáte (?) ... myslíte že sem svatá(')	vztah k výzkumu
příjmy	7	... jak myslíte že se člověk živí když nic nemůže vydělat (?) ... co (?)	práce a příjmy
	8	P: Asi různě ... a vy (?)	
	9	K: ... prostě když můžete něco urvat tak to urvete ... ať je to cokoli ...	
strategie	10	rozumíte (?) cokoli(,)	
	11	P: Přiznám se, že rozumím tomu urvat ... ale není mi jasné to cokoli(,)	
	12	Co to je cokoli (?)	
	13	K: Tak třeba ty lázně ... mohla bych nad tím mávnout rukou ... takle mám	
vztah k výzkumníkovi	14	na tři tejdny o sebe postaráno ... ukradl byste něco (?)	vztah k výzkumu
	15	P: Koukám ... že dnes se ptáte hlavně vy ... (smích) ... To je složitá otázka	
	16	Teď řeknu že ne ... ale kdybych neměl co jíst a pít ... a takle by se mi to	
	17	povedlo opatřit ... tak asi jo ... jde asi o tu situaci ...	
	18	K: noo vidíte ... jde o tu situaci ... tak dneska já už bych musela na tako-	
příjmy	19	vou otázku odpovídat jenom ano ... no nekoukejte (,) ... chcete znát de-	práce a příjmy
	20	taily (?) ... třeba jak oblafnout ty rámy u krámů (?) ...	
	21	P: Musím je znát (?)	
	22	K: Tak třeba se vám to bude hodit ... (smích) ... Tak poslouchejte ...	
	23	... v kontejneru na plast si najdete takovou tu tašku na mražený potra-	
	24	viny aby vám cestou domů nerozmrzly ... tu si rozprostřete ve svy tašce	
	25	nebo kabelce ... ale já chodím s těma velkejma sportovníma kabelama	
	26	to víte ne (?) ... no pak si prohlížíte jedno druhý třetí zboží a některý	
	27	vám upadne do tý tašky ... ostatní vrátíte a znechuceně odcházíte ... a	
	28	alarm mlčí ... to ste nevěděli (?) ... vidíte tak k tomu je dobrá sociálka	
	29	... (smích) ...	
	30	P: to tam učí (?)	
živ.styl bezdomovce	31	K: No ... když je člověk všímavý ... tak se tam přiučíte spoustě užiteč-	životní styl
	32	nejch věci ... některý nepoužívám ... z některých je mi na zvracení ...	
	33	ale dobré je o nich vědět ... ne (?) ... (pauza) ... Nejste překvapenej (?)	
	34	P: Ne nejsem ... nečekal jsem takový rozhovor ... ale nejsem překvape-	
	35	nej ...	
živ.styl bezdomovce	36	K: Tak to jen abyste věděl ... co to jako ... znamená urvat co urvat de ...	životní styl
	37	Ale neprodávám se ... kdybyste třeba myslel ... že ženská co je na tom	
	38	jako já ... tak že by to tak mohla dělat ...	
	39	P: Kamilo ... jak plánujete (?)	
	40	K: Jak bych měla plánovat (?) Co jako budu dělat až si vypnete ten	
	41	telefon (?) nebo co si vezmu na sebe (?) ... nebo co si vezmu na sebe	
	42	až bude mít svatbu nějaký dítě (?) ... co se dá plánovat ...	
příjmy	43	... no ... plánuju dvě věci ... sbírám informace na ten invalidní důchod ..	práce a příjmy
budoucnost	44	to mě musí vyjít (') ... ta druhá ... co sem to myslely (?) ... jo ... vím(') to	zdroj
příjmy	45	je to bolestný ... no bolestný po tom chlapovi co mě srazil ... tak to je	práce a příjmy
	46	muj plán (,) ...	
	47	P: Jak ty plány realizujete (?)	
	48	K: Tak hlavně čtu na internetu ... různý blogy a poradny ... abych věděla	
	49	P: Vzpomínáte ... jak jste mi říkala o Remédiu ... a taky o nějaké porad-	
	50	ně v Berouně? ... Přemýšlím ... čím vám mohou pomoci (,)	
	51	K: no ... o remédiu přemejším ... o remédiu ano ... já musím bejt na	
	52	všechno opatrná ... opatrná ... asi se tam zase objedná ... vidíte máte	
osobní profil SP	53	pravdu ... schválně jestli tam bude ještě ta JL ... to by si asi ale stejně	kdo a kde je SP
	54	nezpomněla ... co(?)	
	55	P: Nevím ... ale zase tak dlouho to není ... určitě taky mají nějaký archiv	
	56	... Hlavně mi přišlo ... že ty plány asi budou náročné na realizaci ...	
	57	tak proto se ptám ... jestli máte někoho k sobě ... s kým se můžete tře-	
	58	ba poradit a tak ...	
	59	K: Zatím sedím tady ... tak moc ne ... na tyhle věci je to tady nic moc ...	
strategie	60	můžu zavolat dětem ... hlavně synovi ... aby něco třeba on udělal ... ale	
vztahy	61	to je tak všechno ... (pauza) ...	
	62	Už jsem taky uvažovala s kým se radit ... ono je to těžké ... některý té-	
osamělost	63	mata ... no třeba jsou citliví ... a je ... nemám s kým o nich mluvit ... a	zátěžová situace
	64	když s někým začnu vždycky to končí nějakým rozčarováním ... buď mě	
zklamání ze SP	65	někdo poučuje nebo mě říká co jsem udělala blbě ... tak si to nakonec	SS a její představitel
	66	stejně vždycky udělám po svém ... na to mi pomoci se většinou každéj	
	67	vykašle (,) (,) Nebo ... příklad ... když už mi někdo pomůže ... čeká (,) že	

Vynořené téma	32	datum	Číslo stánky
	č. ř.		Nadřazené téma
	1	... no prostě čeká vděčnost pomalu až za hrob ... tak přijmete takovou	
	2	pomoc (?)	
	3	P: A pomoc ... co to je (?)	
	4	K: no ... něco jako ... zkrátka pomocná ruka od někoho kdo vám chce	
	5	pomocť ... (pauza) ...	
	6	P: Trochu se ztrácím ... něco je pomoc ... něco je rada ... někdy zase pro	
	7	vás někdo něco udělá ... moc nerozumím významům těchhle slov ...	
	8	Jak vy poznáte že vám chce někdo pomoc ... a jak poznáte že nechce (?)	
	9	K: ... no ... když něco potřebuju ... někoho poprosím ... a on vyhoví a nebo	
	10	nevyhoví ... asi tak ...	
	11	P: Hmm ... já zrovna přemejšlím na tom přísloví co říká že než dát ně-	
	12	komu rybu ... je lepší ho naučit rybařit ... nebo tak nějak se to říká ...	
	13	Oboje je vlastně pomoc. Co si o tom myslíte(?)	
	14	K: jojojo ... tohle znám ... naučit rybařit ... ale co když nemůžete .. Hehe	SS a její představitel
zklamání ze SP	15	třeba neumíte plavat ... tak co pak (?)	
	16	P: Já se pořád snažím držet toho mého tématu ... pro který jsem se za-	
	17	čali potkávat ... jestli tedy to co třeba pro vás ... ale i pro někoho jiného	
	18	koho třeba znáte ... dělá ten ... co vystupuje jako sociální pracovník ...	
	19	jestli je pomoc ... jak je významná ... nebo jestli se na to díváte úplně	
	20	jinak ... třeba to pomoc vůbec nemusí být (?)	
	21	K: Mám dojem ... že chcete slyšet ... ano je to pomoc a jsem z ní nad-	
	22	šená ... že jo (?) ...	
	23	P: Ne ... nejraději bych slyšel váš skutečný názor(,)	
	24	K: Skutečný názor ... (ticho)	
	25	Tak já vám řeknu pravdu ... myslím, že oni to za pomoc považují ... ale	
	26	co to zmůže před tím ... co to zmůže proti tomu (,) když se dostanete ...	
	27	když jste v bahně až po uši ... když se propadáte hloubš a hloupš ...	
zklamání ze SP	28	a někdo vám přinese cucavej bombón ... takle to já vidím ... víte pak se	SS a její představitel
	29	mi těžko pje chvála ... těžko ...	
	30	Víte jaké já mám vyhlídky (?) ... toulat se po světě ... jak se někde na	
	31	chvilku usadíte ... u vás mají ... Ani se k nikomu nemohu nastěhovat	
	32	... k mámě ... do baráku tady ... máma mě musí vydědit ... stejný by to	
	33	bylo i kdyby šlo o děti ... kam se vrtnu ... tak ty lidi ohrožuju exekucí ...	
	34	rozumíte (?) ...	
	35	P: Rozumím ... je to pro vás pro všechny náročná situace ...	
budoucnost	36	K: Jestli není nednoduší ... prostě já východisko nevidím ... uznávám	zdroj
pomoc SP osobní	37	nebejt MZ ... třeba ... tak spím možná už pod mostem a hrabu se v po-	pomoc pro mě
	38	pelnicích smrdím jak tchoř ... ale jakej je v tom rozdíl (?) ... Někdy je to	
	39	k zešílení ... tak si představit ... jaký to bude za deset let .... Jestli se	
	40	dožiju ...	
	41	P: Kamilo ... přemýšlím, jestli by vám nebyla užitečná psychologická	
	42	pomoc (?)	
zdravotní péče	43	K: hmm .. Myslíte ... že jsem blázen (?) dvoje Bohnice mám za sebou	zdraví a péče o něj
	44	... třeba to tak je (?)	
	45	P: Ne nymyslím že ste blázen ... máte ale velice náročné období života	
	46	Máte právo být unavená ... skleslá ... je těžké vidět nějaký světlý bod	
	47	a mířit k němu ...	
	48	K: A psycholog mě zbaví dluhů (?) Co(?)	
	49	P: Ne to určitě nezabaví ... ale může pomoci nahlédnout vaši situaci	
	50	z jiného úhlu ... třeba ...	
	51	K: nahlédnout z jiného úhlu ... (ticho) ...	
	52	To myslíte zajít třeba sem (?) Tady někdo takový je ... to vím od té JP ...	
	53	P: Zkusit to můžete ... a co ten Ondřejov ... tak vás znají ... vy znáte je (?)	
pocit - strach	54	K: ... když tam jsem přestala chodit ... co když ... co si budou myslet (?)	zátěžová situace
	55	P: když tam nezajdete tak to asi nezjistíte ... si myslím	
	56	K: já bych asi potřebovala někoho ... víte já ... jak se spolu potkáváme	
	57	... jak je to vlastně dlouho (?) ... dlouho (,)... já bych potřebovala něko-	
	58	ho s kým bych se mohla radit ... jako furt ... myslím jako dlouhodobě ...	
	59	Víte někoho ... kdo bude rozumět ... že se třeba v mé situaci člověk cho-	
	60	vá jinak než normální člověk ... to nemůže být kurátorka ... aspoň si	
	61	myslím ... ani tady ta pani JP ...	
	62	P: Ale myslím ... že když se třeba s kurátorkou domluvíte ... prostě jí ta-	
	63	kovou věc řeknete ... může vám s tím pomoci ... můžete jí požádat o kon-	
	64	takt na nějakou organizaci co takovou službu poskytuje ... taky je tu	
	65	vaše zkušenost s Ondřejovem ...	
pocit - strach	66	K: Tam jsem ale přestalal chodit ... tam se nemůžu po půl roce jen tak	zátěžová situace
	67	z ničeho nic zase ukázat (,)	

Vynořené téma	33	datum	Číslo stránky
	č. ř.		Nadřazené téma
	1	P: Jestli to nejsou zbytečné obavy Kamilo ... když nebudou mít volnou kapacitu ... určitě budou umět doporučit někoho jiného ...	
	2	K: Já se zeptám tady JP ... co (?) ... za zeptání nic nedám (?) ... tak byste	
	3	to řek ne (?)	
	4	P: Za zeptání nic nedáte ... (<i>smích</i>)	
pomoc SP osobní	6	K: Víte já vám musím o JP něco prozradit ... souvisí to s tím invalidním důchodem ... ale není to úplně ono ... v Pruhonicích nebo tam někde se	
živ.styl - přespávání	8	staví nebo vlastně dostavuje dům s pečovatelskou službou ... ono to	
budoucnost	9	s těmi zády vypadá ... no budu na ně muset být hodně opatrná ... ten	zdroj
nemoc	10	obratel je z půlky ... no prostě ho kus chybí ... a tak JP přišla s takovým plánem ... prostě spojit tu žádost o důchod i s žádostí o přijetí do toho	zdraví a péče o něj
	11	domova ... je to zatím jen takový nápad ... spousta věcí musí kalpnout	
	12	aby to všechno vyšlo ... až by se to začalo rýsovat tak bych se musela	
	13	asi přihlásit na trvalo ... jako k trvalému pobytu ...	
	14	P: Kamilo ... to jsou zvraty (') já to pomalu nestačím sledovat ...	
příjmy	16	K: Ale to je fakt zatím jen nápad ... Hrozně důležité je přiznání toho	práce a příjmy
budoucnost	17	invalidního důchodu ... ono se bude muset dávat něco na tu exekuci	zdroj
	18	... a potom co zbyde mi nebude stačit na ten pobyt ... ale možná mi	
	19	bude moct přispět na bydlení sociálka ... ale to nejde domlouvat s tou	
	20	mojí současnou kurátorkou ... protože pod ní bych nespádala ...	
	21	... a ta nová zatím nechce se mnou nic mít ... takže je to ... no prostě to	
	22	může celé spadnout jak domeček z karet ... no tak abych to nezakřikla	
	23	P: hmm ... jak dlouho musíte čekat ... abyste věděla jak to dopadne (?)	
	24	K: Vůbec nevím ... to bude na dlouhý lokte ... nejdřív doktoři tady ... lé-	
	25	kařská správa ... posudkovej doktor ... sociálka ... jako důchodák mys-	
	26	lím ... pak ty Pruhonice ... pak ta nová sociálka ...	
	27	P: Kamilo ... ještě před chvílí jste mluvila tak ... že sem měl dojem	
	28	absolutního konce světa ... uplyne pár minut ... a z vás vypadne strate-	
	29	gický plán skoro jak na den Dé.	
budoucnost	30	K: No ... ale vždyť jsem vám říkala ... že je pro mě ta invalidita ... ten	zdroj
příjmy	31	invalidní důchod jako ten důležité cíl ... Přeci (')	práce a příjmy
	32	P: Ano to ano ... ale až teď mluvíte o možném bydlení ...	
	33	K: já sem vás chtěla taky trochu napínat ... (<i>smích</i>) ... ale né ... je to	
	34	pro mě vlastně nepředstavitelné ... to je ... je to taková sázka do loterie	
budoucnost	35	že si vůbec nedovedu představit ... že by to mohlo takle fungovat ...	zdroj
	36	P: Kamilo a kdo takový plán až nepředstavitelných rozměrů vlastně dal	
	37	dohromady (?)	
	38	K: no já ... vlastně ... nevím ... (<i>pauza</i>) ... přišla s tím paní JP ... ta o takové	
	39	možnosti začala mluvit první ... ale vlastně mě nenapadlo kdo to vy-	
rekvalifikace	40	myslel ... no to vypadá že ona ... ještě říkala ... no jako kdyby to nevyšlo	práce a příjmy
příjmy	42	... kdyby nevyházely ty peníze ... no ona ví že mám ten kurz ... tu rekva-	práce a příjmy
zaměstnání	43	lifikaci ... a že bych tam mohla jako v tom domově i pracovat ... jenom	práce a příjmy
	44	na zkrácenej úvazek a jenom práci kde se nic nezvedá ... no to musela	
	45	asi všechno ona ... určitě ... i o té práci říkala ... prostě jí popisovala	
	46	úplně jasně ... starost o dokumentaci a pomoc s výdejem léků ...	
	47	P: Vy mě fakt překvapujete ('') ... to je další novinka ... to s tou prací ...	
	48	hmm ... to by mě fakt zajímalo ... kdo ten plán takhle vymyslel ...	
osobní prezentace	49	věříte (?)	životní styl
	50	K: no tak já to zjistím ... vidíte a mě to ani nenapadlo se zeptat (,) ...	
	51	až mě to teď mrzí ... vypadám tu jako trubka (,)	
	52	P: to myslím že ne ... ale je to dobrý nápad to ověřit . Mě by to určitě	
	53	zajímalo. Dáte mi vědět (?) Myslím jak autor toho plánu i jeho prů-	
vztah k výzkumníkovi	54	běh(?)	vztah k výzkumu
	55	K: (<i>smích</i>) ... vy ste jak ten zuřivej reportér ('') ... né ... nic ... dám ... dám	
	56	vědět (.) To víte že joo ...	
	57	P: Tak jsme domluveni ... já budu muset dnešní setkání pomalu ukon-	
	58	čit. Pojdme se ještě domluvit na dalším setkání (.) Vy pojedete pryč ...	
	59	co kdybyste mě prozvonila nebo poslala esemesku(,) až se vrátíte a	
	60	budete mít za sebou adaptaci (?) Co říkáte (?)	
	61	K: Dobře ... ozvu se vám(,)	
	62	P: Přeju příjemný pobyt(,) Příjemné procedury (,) a vraťte se odpočatá	
	63	a plná energie (,) ... tak nashledanou ...	
	64	K: Nashledanou	
	65	Poznámky: Významné setkání. Jsem přesvědčený o dobrém vztahu	
	66	s participantkou. Rozumím tomu, že zátěž neumožňuje vidět blízké	
	67		

Vynořené téma	34	datum	Číslo stánky
	č. ř.		Nadřazené téma
	1	<i>možnosti . Zatím nevím, zda se na to aktuálně ptát, nechci být příliš</i>	
	2	<i>návodný v případných odpovědích. Počkat na ukončení léčby v lázních</i>	
	3	<i>a následný vývoj události. Otázka je jak ovlivňuje aktuální zdravotní</i>	
	4	<i>stav rozhodování. Taky mám otázku, zda je ten závěr neoperovat záměr</i>	
	5	<i>jak ovlivnit výsledky řízení o invalidní důchod.</i>	
	6		
	7		
	8		
	9		
	10		
	11		
	12		
	13		
	14		
	15		
	16		
	17		
	18		
	19		
	20		
	21		
	22		
	23		
	24		
	25		
	26		
	27		
	28		
	29		
	30		
	31		
	32		
	33		
	34		
	35		
	36		
	37		
	38		
	39		
	40		
	41		
	42		
	43		
	44		
	45		
	46		
	47		
	48		
	49		
	50		
	51		
	52		
	53		
	54		
	55		
	56		
	57		
	58		
	59		
	60		
	61		
	62		
	63		
	64		
	65		
	66		
	67		

Vynořené téma	35	datum	11. setkání , Stodůlky	Číslo stránky
	č. ř.			Nadřazené téma
	1		K: ... ten pobyt ... to byla náročná akce ... věřte (')	
	2		P: V čem to bylo náročné (?)	
	3		K: No v penězích ... pobyt byl na poukaz ... ale ten pobyt je nákladný	
	4		no nic ... čekala sem to ... našinec se ale nedá ... to mi věřte ...	
	5		P: A jak se cítíte (?)	
zdravotní péče	6		K: Dobře ... odpočatá jsem ... rehabilitace byly taky dobré (,) ... hodně	zdraví a péče o něj
	7		jsem plavala ... chůze ... (pauza) ... hodně mi to pomohlo ... Jen ty pe-	
	8		níze ... původně jsem myslela ... že si vystačím s poukazem ... ale splet-	
	9		la sem se ... no ... hodně jsem se spletla (,) ... Ještě že jsem dostala	
pomoc rodiny	10		nějaké peníze vod matky ... nemít je ... jedu za dva dny domu ...	zdroj
	11		P: Jak dlouho jste už v Praze (?)	
	12		K: Tak 2 týdny ... jo asi 2 týdny ...	
	13		P: a návrat (?) Jaké to bylo vrátit se do reality všedních dnů(?)	
	14		K: Byla jsem několik dní u mámy ... akorát se mi to hodilo k objednáni	
	15		kontroly v nemocnici a pak domluva ubytovny ... to mi taky zabralo pár	
	16		dnů(,) ...	
vztak k výzkumníkovi	17		Víte co by mě zajímalo (?) ... Karel ... Potkal jste se s Karlem (?)	vztah k výzkumu
	18		P: Karel z Jinovic (?)	
	19		K: no ... přesně ... říkal ste ... že se s ním chcete taky potkat(,) ... tak sem	
	20		zvědavá .. Jestli se to povedlo(.) Je to takovej nemluva a bručoun ... já	
	21		sem ... no měla sem takovej dojen ... že je to protiva ... ale nakonec se	
	22		mi zdá docela milej ... moc toho nenapovídá ... ale nakonec s ním	
	23		člověk je docela rád (,)	
	24		P: Souhlasím(,) tím taky nepřímo odpovídám na vaši otázku(,) ano pot-	
	25		káváme se ... ale omlouvám se .. Nemám mandát mluvit o věcech co	
	26		zazní(,)	
	27		K: no ano ... já ... mě to nezajímá ... jako o čem si přesně povídáte ... jen	
	28		jsem si říkala ... jestli jste se do toho pustil ... no a taky jestli se to	
	29		povedlo ...	
	30		P: Povedlo .. Povedlo .. Doufám ... že to vydrží a budu znát jeho příběh	
	31		K: ... Je zajímavé jak ty příběhy mají minulost a chybí jim budoucnost ...	
	32		P: Aha ... zajímavá myšlenka (') ... Pokračujte prosím (')	
	33		K: No není ani čím ... haha ... to je přece jasné ...	
	34		P: Možná to tak jasné není ... myslím mě (,) ... co je budoucnost ... kam	
	35		sahá (?)	
budoucnost	36		K: Já se snažím o budoucnosti nepřemýšlet ... žádná není ... nebo	zdroj
	37		je budoucnost snění o zázraku (?)	
	38		P: Zázraku v čem (?)	
exekuce	39		K: No ... to snad víte .. Nee(?) ... Zbavit se těch dluhů přece (') ... dokud	zátěžová situace
	40		je budu mít na krku ... tak se nedá s budoucností počítat ... s těmi	
	41		exekutory za zády ...	
	42		P: Taková budoucnost je hodně vzdálená ...	
	43		K: ... řekla bych .. Že je lepší ... no že je lepší zůstat u zázraků ...protože	
	44		tohle ... takovoudle situaci ... tak to je neřešitelné(,) ... ani kdyby se	
nemá to cenu	45		člověk roztrhal ... makal jak blbec ... nedá se (') ... prostě se nedá (')	zátěžová situace
	46		... rozumíte tomu (?) .. Nojo já vim že rozumíte (,) ... víte ale jak je to	
	47		všechno nahraně (?) kolik stojí ten balanc ... to abych nešla ještě	
	48		hloub (?) ... (pauza) ... tak ta léčba a ten návrat ... vemte si to ... kdybych nedostala	
	49		ze od mámy tak nic ... nikam ... pěkně v Praze ... občas na ambulanci ...	
osobní reflexe	50		Dovedete si představit kolik energie stojí ... se zase vrátit do starejch	zdroj
	51		kolejí (?) ... víte jaký to je (?)	
	52		P: Snažím se představit si to ... mám s tím problém v tom ... že mě na-	
	53		padají nějaké věci .. No s kterými by přesto stálo něco dělat (,) ...	
	54		ale současně vim ... že je to hlavně díky tomu .. Jak se můžu na to vše-	
	55		chno co prožíváte dívat s odstupem ... tak myslím že ten odstup mi do-	
	56		voluje přicházet na ty nápady (,)	
	57		K: ... odstup ... hm ... víte já se v tom plácám už třetím rokem ... vlastně	
	58		na ten odstup dneska nemám čas ... nemám na něj ani chuť ... já vim	
	59		kam míříte ... to jsou takové ... to je takové to vschop se a něco dělej ...	
	60		kolikrát jsem to slyšela (')	
	61		P: myslím ... že jsem nic takového neřekl ... jen mě zajímal váš pohled	
	62		na budoucnost ... jo to je ono ...	
	63		K: ... budoucnost(,) ...	
	64		P: ... Kamilo ... mluvíte jako by budoucnost nebyla ... ale léčit se jedete	
	65		... mám dojem že nějakou budoucnost vidíte ...	
	66		K: jo ... to ... to máte pravdu ... takle to je pravda ... ano potřebuju aby	
	67		mě bylo dobře ... taky proč ne (?) když se to nabízí ... co (?) ... víte za pos-	

Vynořené téma	36		Číslo stránky
	č. ř.		Nadřazené téma
živ.styl - bezdomovce	1	lední roky jsem se naučila jedno ... jedno důležitý ... urvat (') ... urvat co	životní styl
	2	dá ... chvilka zaváhání a už se to neopakuje ... to je jako džungle ... buď	
	3	sežereš nebo tě sežerou ... a mě sežrali(,) ... (pauza) ... co mě sere milej	
spravedlnost	4	pane je .... Že se mi to stalo ... sem jen chtěla trochu důstojnosti ... pro	zdroj
	5	sebe a taky pro děti ... a jak to dopadlo ... já budu na dosmrť žebrot ...	
	6	u státu ... a možná i na ulici ... nic co je dneska nemusí být zítra ... děti	
	7	si žijou v místě odkud já sem musela vypadnout ...	
	8	P: ... myslím ... že sme zase opustili tu budoucnost ...	
	9	K: no jo (') pořád ... sme jak u kurátorky ... (smích) ...	
	10	P: co se tam děje (?) ... u kurátorky (?)	
	11	K: ... no tak stále řešíme ubytovny ... za kolik to je a jestli na to dosahnu	
	12	i s téma penězma od sociálky ... a střídáme to s hledáním práce ...	
	13	... jako by nevěděla ... že pro mě nemá cenu hledat práci ... že co vyde-	
nemá to cenu	14	lám mi seberou ... teda ona to ví ... to já poznám ... to by musela bejt	zátěžová situace
	15	praštěná že jo (?) ... víte a v tom je ten rozdíl ... teda v tom jak se pořád	
	16	ptáte ... v tom co dělají ty sociální pracovníci ... to že nemůžu shánět	
zklamání ze SP	17	práci a někde dělat ... prostě si někde vydělávat ... tak jako vy nebo	SS a její představitel
	18	ostatní ... tak to je ... vo tom se spolu nemůžeme bavit ... o tom jsem se	
	19	mohla bavit s MZ ... a pomohlo mi ... třeba jsem od něj dostala nějakou	
	20	radu jak na to ... třeba i jak něco udělat tak abych na tom netratila ...	
strategie	21	myslím že on rozumně tomu ... že se z toho nedokážu vyvíknout ... že	
	22	moje šance tady sou nulové ... na tý sociálce to je samej apel...	
	23	... to je jak za socialismu ...	
	24	P: je nějaká rozdíl v tom že MZ je muž a vaše kurátorka žena (?)	
	25	K: ... nemyslím ... ne ... asi ne (,) ... víte ta JP z Motola to je podobný	
	26	případ jako MZ ... teda ona jako že všechno ví všechno zná ... ne nechci	
	27	jí křivdit ... ona je prostě taková rychlá ... vedle ní se člověk nemůže ani	
	28	nadechnout ... (smích) ... ne na tom není nic zlého ... nemůžu jí krivdit	
	29	... ale s tou se dá taky bavit o tom ... no o tom jak na tom sem ... že pro-	
strategie	30	stě ty dluhy tu sou ... že prostě tu budou ... a nějak s nima počítá ...	
	31	... v tom mi sedí ... ona prostě ví že ... pro mě neexistují peníze na	
	32	účtu ... ona nemá problém říct ... tak to prožeňte přes účet syna ... myslí	
	33	peníze třeba ... třeba za nějakou ... no to je jedno ... prostě mluvit s MZ	
	34	nebo JP je daleko užitečnější ... pro mě ... v mý situaci	
	35	P: aha ... takže praktická rada nebo pomoc (?)	
	36	K: ... jo je to praktické ... to jak sme se vždycky bavili ... no u MZ to chvilku	
	37	trvalo ... (smích) ... to víte že jo (')	
	38	P: ... nebylo to tak rychlý ... (smých) ...	
	39	K: ono je to trochu k smíchu ... ale vlastně to bylo hodně důležité ... to	
	40	bylo možná nejdůležitější (,) ... já nevím ... dneska ... když se ohlídnu po	
	41	té době ... tak dneska klobouk dolu ... nad jeho trpělivostí ... a třeba i	
	42	jakou měl radost že jsem na tom pracáku ... (pauza) ... myslíte že bych	
	43	za ním mohla zajít (?) ... nebyla jsem tam ... no to je 3/4 roku ... co(?)	
	44	P: Proč ne (?) ... jenom ... nevím to jistě ... jestli tam ještě pracuje	
	45	K: ... to by bylo blbě ... měla bych chuť se s ním vidět	
	46	P: ... zkuste to (') ...	
	47	K: Taky si občas vzpomenu na to ... jak sme tam ... chodli s dětma ...	
	48	... myslíte že by se to dalo nějak obnovit (?)	
	49	P: ... když byste to považovali za užitečné (') ... proč ne ... bude asi zále-	
	50	žet na jejich kapacitách ... ale to máte stejné všude ...	
	51	K: ... myslím že by bylo pro mě jednodušší spíš někde pokračovat ...	
	52	... někde kde to znám ... a taky kde znaj mě ... jestli si ještě někdo vzpo-	
	53	méně ... (smích) ... co (?) ... kolik tam mají takových ztroskotanců jako já	
	54	(?) ... asi mraky ...	
	55	P: ... uvidíte ... (pauza) ... Proč jste tenkrát toho nechali (?)	
	56	K: ... nevím ... jako ... asi to nikam nevedlo ... nebo já sem si myslela ...	
	57	jako že to nikam nevede ... no dcera tam chodila ... to vím ... ještě doce-	
	58	la dlouho .... Tenkrát byla v prváku ... dělá matfyz ... a dává jí to docela	
	59	zabrat ... (pauza) ... je na to docela sama ... táta jí v tom nepomůže ...	
	60	akorát jí buzeruje ... já ..co já ...	
	61	P: ... vzpomínám si ... jak jste se na ní hodně zlobila ... dneska o ní vy-	
	62	právíte nějak jinak ...	
vztahy	63	K: ... (pauza) ... stejská se mi ...	zátěžová situace
	64	P: Hmm ...	
	65	K: ... asi bych s tím potřebovala nějak pomoci ...	
	66	P: ... s čím (?)	
	67	K: ... (pauza) ... no nějak se k ní přiblížit ... jestli to pude ...	

Vynořené téma	37	datum	Číslo stánky
	č. ř.		Nadřazené téma
	1	P: Kamilo ... to je docela významná změna ... takže ste nikdy nemluvila	
	2	K: myslíte (?) ... asi jo ... máte jako ... asi pravdu ... to budou ty měsíce	
	3	v nemocnici ... tam ležíte ... ležíte a přemajšíte ... (<i>ticho</i>) ... tak vás na-	
	4	padají věci ... No co člověk podělal ... A přemejšlí s kterými by se dalo	
	5	něco dělat (,) ...	
	6	P: Kamilo ... jestli tomu dobře rozumím ... mluvíte o budoucnosti (?) ...	
	7	K: ... no jo ... to jako mluvím ... to je ale možná spíš minulost ... Já jí ...	
	8	ale vlastně i jiným ... nějak potřebuju vysvětlit ... jako co se vlastně dě-	
	9	je ... je to budoucnost (?) ... co (?) ... nebo není (?)	
	10	P: to je o úhlu pohledu ... já jí v tom vidím ... a někdy nás ty minulý věci	
	11	nepustí do budoucnosti ...	
	12	K: hmm ... já to možná taky tak začínám ... no jako to možná taky tak vi-	
	13	dím ... (<i>ticho</i>) ...	
	14	dneska je to nějaký smutný ... nezdá se vám to jako (?)	
	15	P: ... nějaký smých tu ale taky byl ... mě napadá slovo náročný (,)	
pocity - smutek	16	K: smutný a náročný ... pro mě je to smutný ...	zátěžová situace
	17	P: ... rozumím ... rozumím tomu ...	
	18	K: Myslíte ... že má smysl ... jako že ... se ty věci spraví (?)	
	19	P: ... to já nevím ... do budoucnosti nevidím ...	
	20	K ... ale co si o tom myslíte (?) ... to mi můžete říct ne (?)	
	21	P: ... jestli si myslím ... že se věci ve vašem případě spraví (?) ... nevím ... jestli vám d	
	22	tak jak potřebujete slyšet. Ale zkusím to ... jednak si myslím že má vý-	
	23	znam zkoušet věci napravovat ... a to vůbec netruším jak t věci mají být	
	24	správně ...	
	25	K: ... díky .... Víte ... mě někdy není jasné ... jako vždycky se mi zdálo že	
	26	to vím (,) ... jako co je správné (,) ... ale ... ale přestávám si jako ... jako	
	27	být jistá ... (<i>ticho</i>)	
	28	K: Víte jak jsem se ptala jestli zajít za MZ ... a nebo do toho Ondřejova	
	29	vůbec ... není blbý jít za MZ když jedná ... jako třeba o tom důchodu	
pocity - strach	30	s JP ... co myslíte (?)	zátěžová situace
	31	P: Kamilo ... zkoušela ste to s JP probrat (?)	
	32	K: ... no ... já ... víte že vlastně nevím (?) ... já jsem to před časem zmínila	
	33	... a ona se JP tak nák divně zatvářila ... tak jsem si řekla že asi nechce	
	34	... že asi nebude ráda ... pak už sem jí nic neřikala ... víme ... dořešit ty	
	35	záda ... to je jako pro mě důležitý ... já jí k tomu potřebuju ...já nevím jak	
	36	bych to dělala sama ...	
	37	P: tomu rozumím ...dá se říct že vám JP v té věci pomáhá (?)	
	38	K: Pomáhá (') ... no to joo .. Sama ... to bych jako asi ... no nevím jestli	
budoucnost	39	by mě to takle napadlo ... prostě to spojení invalidního důchodu s tím	zdroj
	40	bydlením ... pomáhá ... jo pomáhá ...	
	41	P: Víte ... že jsem od vás slyšel jen sporadicky o pomoci (?)	
	42	K: hmm ... pomoc ... já to mám jako závazek ... závazek kterež se mi ob-	
	43	tížně revanžuje ... a taky ... jako nechci se nikoho doprošovat ... víte (?)	
	44	P: Kamilo ... dnes budeme muset zkončit ... děkuju za názory ... držím	
	45	palce v tom co vás v nejbližší době čeká ...	
	46	K: dík ... ať se daří i vám ... potkáme se (?) ...	
	47	P: já budu rád ... co tak před koncem prázdnin (?) ...	
	48	K: no to by šlo ... třeba už vám řeknu ... jak jako to dopadlo ... všechno ...	
	49	P: Tak nashledanou ... ať se daří	
	50	K: Nashle ... a ozvu se vám.	
	51		
	52		
	53		
	54	Poznámky: K dalšímu rozhovoru se záznamem již nedošlo. K setkání však ano	
	55	po mnoha měsících. Kamila získala částečný invalidní důchod, naučila se hledat	
	56	práci (brigády a zkrácené pracovní úvazky) tam, kde byli ochotni ji vyplácet	
	57	mzdu v hotovosti. Její příjmy včetně dávek jí stačí na bydlení v lepší ubytovně.	
	58	Bydlení jí nevyhovuje, ale má realistický pohled na to, že na lepší "nedosáhne".	
	59	Žije sama bez přítele a zlepšují se její vztahy s dětmi.	
	60		
	61		
	62	71 normostran	
	63		
	64		
	65		
	66		
	67		

TABULKA TÉMAT ZÍSKANÝCH Z ROZHovorŮ S RESPONDENTEM MONTÉREM

objevené téma	odkaz do textu	nadřazené téma
kdo je pro mě sociální pracovník	M269 M419	kdo je SP a jak pracuje
pomoc SP zaměřená na osobu klie	M343 M350 M433 M614	
pomoc SP zaměřená na rod.vztahy	není, ale chybí	
osobní profil SP	M369 M416	
metody SP	M309 M322 M355 M422 M428	
plánování služby	M305 M441	
zklamání ze SP	M363 M633 M642 M653	
očekávání od SP/SS	nemá	nejasná hranice SS a SP
kontakt na SP / SS	M415	
informace o SS	M275 M294 M413 M430	vztah k soc. službám
Charita	M323 M431	
Naděje	M431	
azylový dům	M292 M361	
úřad práce	M192 M282	vztah k institucím
policie, městská policie	M222 M410 M446	
život bez domova	M81 M180	životní styl bezdomovce
životní styl bezdomovce	M171 M260	
životní styl - potraviny (strava)	M553 M626	
	M237 M251 M288 M368	
životní styl - přespávání (nocování)	M393 M550	
nepříznivá událost	M145	tíživé situace
rodinné problémy	M92 M94 M133	
cesta na ulici	M173 M176	
partverské problémy	M94	
příjmy	M231 M453 M571	zdroje
sociální dávky	M190	
vzdělání	M137 M142	
	M138 M144 M312 M379	
práce	M468	
osobní prezentace respondenta	M481 M586 M623 M663	
	M104 M134 M143 M149	
vztahy k dětem	M160 M188	
zájmy, záliby	M120 M475	
aktivity	M78 M238 M375 M399	
pomoc rodiny	M337	budoucnost
pomoc přátel	M164 M630	
pohled společnosti	M319 M474 M479 M611	
budoucnost	M154 M579 M590 M669	
"nemá to cenu"	M316 M326 M581 M598	
osamělost	M648	
pocity - strach	M624	
vztah k výzkumníkovi	M619	vztah k výzkumu
útěk od rozhovoru	M678	

Vynořené téma	M1	rozhovory s Montérem	Nadřazené téma
	M2	První rozhovor se udál bez záznamu. K dispozici jsou pouze mé	
	M3	bezprostřední psané poznámky v pracovním denníku. Cílem rozhovoru	
	M4	bylo zkusit navázat kontakt s Montérem a požádat ho o rozhovory další.	
	M5	První rozhovor trval 15 minut. Odehrál se za společné cesty, kdy jsem se	
	M6	k Montérovi připojil a vlastně ho doprovodil do místa jeho cíle.	
	M7	Během rozhovoru jsme si potvrdili, že se od vidění známe. Karel mi	
	M8	sdělil, že se ho mohu ptát a že mu rozhovor se mnou nevádí. Ani	
	M9	na citivá osobní témata. Sdělil mi, že bude-li to nad rámec toho, co bude	
	M10	považovat za snesitelné, dá to vědět. Odvolal jsem se na doporučení	
	M11	kontaktovat ho od Kamily. Pamatuje si na ní. Žádám ho, zda by mi	
	M12	mohl povědět svůj příběh toho, jak se dostal na ulici a seznámil jsem	
	M13	ho s mým cílem mluvit pohled lidí bez domova na práci sociálních	
	M14	pracovníků, jejich zkušenost se setání a spoluprací s nimi. Souhlasil se	
	M15	sérií rozhovorů. Domluvili jsme se, že ho mohu kontaktovat podobně	
	M16	jako dnes takto v terénu a můžeme spolu trávit určitý čas, navrhl jsem,	
	M17	že se můžeme potkat i někde na veřejnosti, v restauraci apod. V závěru	
	M18	našeho setkání jsem dostal pozvání o do místa, kde Karel žije.	
	M19	Domluvil jsem si souhlas s pořizováním audio nahrávky a vysvětlil jsem	
	M20	Karlovi význam jejího pořízení. S nahráváním souhlasil, ale vzhledem	
	M21	k závěru tohoto setkání jsem již záznam nepoříchoval. Mezi poslední	
	M22	domluvu patřila dohoda o podpisu informovaného souhlasu, tento krok	
	M23	uděláme v budoucnu, při vhodné příležitosti, k domluvě patřil i návrh	
	M24	na změnu identifikačních údajů.	
	M25	Celkově na mne udělal Karel dojem uzavřeného člověka, ale nikoli	
	M26	odmítajícího kontakt. Není příliš hovorný, musím počítat s nutností více	
	M27	se ptát. Loučíme se s tím, že se asi za týden potkáme podobně jako dnes.	
	M28		
	M29		
	M30		
	M31		
	M32		
	M33		
	M34		
	M35		
	M36		
	M37		
	M38		
	M39		
	M40		
	M41		
	M42		
	M43		
	M44		
	M45		
	M46		
	M47		
	M48		
	M49		
	M50		
	M51		
	M52		
	M53		
	M54		
	M55		
	M56		
	M57		
	M58		
	M59		
	M60		
	M61		
	M62		
	M63		
	M64		
	M65		
	M66		
	M67		
	M68		
	M69		

	M70	2. setkání s Montérem, rozhovor během části jeho cesty na Sídliště	
	M71	Velká Ohrada	
	M72	P: Dobrý den ... čekám tu na vás podle naší domluvy ... jak se máte (?)	
	M73	M: Dobrý den ... tak pojďme ...	
	M74	P: ... jestli si vzpomínáte ... říkal sem ... že by se mi hodilo .. si náš rozhovor	
	M75	Nahrát ... vzpomínáte (?) ... jo (?) ... já mám tady v kapce diktahon ... tady	
	M76	... nechce se mi ho držet v ruce ... je to tak v pořádku (?) ... nevadí ... když	
	M77	ho nechám běžet (?) ...	
	M78	M: ... joo ... klidně si to nahrávejte ... na tom mi nijak nesejde ...	
aktivita	M79	P: ... pane M ... působíte dojmem čínského člověka ... potkáváme se	
	M80	Pravidelně ... jak se stane ... že člověk jako vy se dostane do situace ... že	
	M81	je bez domova (?)	
život bez domova	M82	M: Bezdomovcem se stanete v mžiku (,) ... teď nemluvim jen za sebe ...	
	M83	ono to tedy není ze dne na den ... ne ... ale je to proto ... že ... člověk	
	M84	Nevidí ... že se to děje ... a většinou to nedojde ani pak ... když už se	
	M85	to stane ...	
	M86	P: Hm ... jak se stane že si toho člověk nevšimne (?)	
	M87	M: Jednoduché milej zlatej (') ... jednoduché (') ... jednoduché (') ...	
	M88	P: Jak tedy (?)	
	M89	M: Řešíš co nefunguje ... hele někdo prachy ... jinej ... jako třeba já ...	
	M90	rRodinu ... jinej třeba práci ... (pauza) ... řešíš ... řešíš ... zkoušíš co by	
	M91	Zabralo ... a znova ... a znova ... a najednou si na ulici ... koukáš co se	
	M92	Děje ... najednou už není co řešit ... starej se co do huby .. kde se vyspíš	
rodinné problémy	M93	Já měl jinej pohled na některý věci kolem dětí ... třeba ... než moje žena	
	M94	... na domácí finance ... na to jak bychom měli být spolu ... furt jsem	
partnerské problémy	M95	Hledal ... co by se dalo zlepšit ... až jsem přehlídl ... že to žena řeší s jiným	
	M96	... jednoduché jak facka ... chápeš ... najednou si nadbytečnej ... páte	
	M97	kolo u vozu ... třetí do páru ...	
	M98	P: rozumím ... dá se to nazvat rozpad rodiny (?)	
	M99	M: Jo .. dá ... nebo lepší rozpad vztahu ... Třeba si do mě kopni ... ale já to	
partnerské problémy	M100	Neunes ... sebral jsem se zbalil kufr ... holení ... trochu peněz ... a za	
	M101	Kámošem ... (pauza) ... nejdřív sem si myslel ... že to ještě nějak urovnáme	
	M102	Ona ... jako žena ... zas že je to příležitost k nastarkování nového života ...	
	M103	... (pauza) ...	
	M104	P: Takže jste dneska rozvedený (?) ... Máte děti (?)	
vztahy s dětmi	M105	M: bez dětí není rodina ... mám tři ... dneska už jsou velký ... dvě holky	
	M106	a kluka ... nejstarší už je samostatná ... kluk studuje ... na vysoký v Budejcích	
	M107	bude už taky končit ... nejmladší ... ta po střední začala dělat ... tak už je	
	M108	to všechno na vlastních nohách ... jo a já sem rozvedený jo už přes deset	
	M109	Let ... no třináct let (,)	
	M110	P: A na ulici .. můžu to tak říst .. jste jak dlouho (?)	
	M111	M: Třináct let ...	
	M112	P: podle přízvuku odhaduju ... že nejste z Prahy ...	
	M113	M: No .. já sem jihočech ... od Krumlova ... Křemže ... znáte (?)	
	M114	P: Znám ... pod Kletí .. že (?)	
	M115	M: jo pod Kletí ... tak odtud ...	
	M116	P: Kolik je vám let (?)	
	M117	M: 62	
	M118	P: to bych do vás neřekl ... já mám 190 a vy jste skoro větší ... když vás	
	M119	vidím v těch pohorách .. větrovce .. s batohem ... tak bych odhad .. že jdete	
	M120	na horskou túru ...	
zájmy	M121	M: ... no to bejvávalo ... víš ale bejvalo to tak ... ty kopce kolem nás mám	
	M122	procozený křížem krážem ... doslova ... znám tam každé kámen ... teda	
	M123	znával jsem ... deset let jsem tam nebyl ...	
	M124	P: ... jak stedlouho v Praze (?)	
	M125	M: ... no hned po rozvodu ... takže asi 12 let ...	
	M126	P: A předtím (?)	
	M127	M: ... bydlel jsem kus od Křemže ... u kámoše ... dělali jsme spolu ... měl	
	M128	takovej statek ... s vejminkem ... jestli znáte ... no tam sem bydlel	
	M129	P: Jak ste se pak octl v Praze (?)	
	M130	M: ... no ... to bylo kvůli práci ... ale taky kvůli tomu .. že jsem už nemohl	
	M131	být u toho kamaráda ... původní domluva byla .. že tam budu jen chvilku	
	M132	pár týdnů ... než se to doma urovná ... ale vzalo to jiný směr ... nesrovnalo	
	M133	se nic ... já tam zůstal dva roky ... asi bych mohl zůstat dál ... bylo mi to	
rodinné problémy	M134	ale blbý (,) ... abyste rozuměl ... ne kvůli kámošovi ... hlavně kvůli ženě	
vztahy s dětmi	M135	dětem a lidem ... žena dělala scény ... děti jsem nemoh vidět ... každé do	
	M136	mě hučel .. di a rozbijmu hubu ... jako tomu jejímu ... prostě jsem to	
	M137	přestal dávat ... a odjel do Prahy ... měl jsem místo u Siemensu ve	
vzdělání	M138	Zličíně ... jako montážník ... jsem vyučeneč mechanik zemědělskejch	

práce	M139	Strojů ... dlouho jsem to dělal ... po revoluci se sem začaly vozit různé	
	M140	bazarový stroje ... traktory ... sekačky ... kombajny ... no a na tom se	
	M141	Naučíš ... pěkně si na všechno musíš přijít sám ... jenže sem tam odsad'	
	M142	musel vypadnout ... mě by to tam zabilo ... na ten Siemens jsem kápnul	
vzdělání	M143	Náhodou ... německy umít ... dělat taky ... tak si říkám zkus to ... práce tam	
vztahy s dětmi	M144	byla dobrá peníze slušný ... tak sem mohl posílat i slušně dětem ... jenže ta	
práce	M145	asi za dva roky zavřeli ... tak nic říkám si ... najde se něco jiného ... ale	
náročná událost	M146	Nenašlo ... a pak se to vezlo ... další kopacáček ... seš starej kámo ... chvilku	
příjmy	M147	sem dělal na stavbě ... chvilku brigádníčil ... trvalýho ale nic ...	
	M148	P: Kde ste bydlel (?)	
Bydlení	M149	M: já byl na ubytovně ... docela dobrý ... kousek od Zličína ... moh sem	
vztahy s dětmi	M150	tam chodit pěšky ... Jenže se to nedalo utáhnout ... domu jsem chtěl	
	M151	něco posílat ... ta práce nebyla stabilní ... pak další vyhazov ... nadbytečnost	
	M152	... no a najednou nebylo na nájem ... byl jsem tam dlouho, tak mě chvilku	
náročná událost	M153	nechali na dluh ... no ale nakonec jsem se musel zbalit a jít ...	
	M154	P: Napadlo vás se vrátit (?)	
budoucnost	M155	M: ... popravdě ne ... jednak tam moc práce taky není ... střechu nad	
	M156	hlavou jsem tam neměl ... tak co tam ... no ... a hlavně ... nechtěl jsem se	
	M157	vrátit jak zpráskanej pes ...	
	M158	P: Hmm ...	
	M159	M: ... hlavně před dětma ...	
	M160	P: potkáváte se s dětma (?)	
vztahy s dětmi	M161	M: Příležitostně ... ne se všema ... ale občas se s jednou s druhou i synem	
	M162	Potkám ...	
	M163	P: Když ste opustil ubytovnu ... kam jste šel (?)	
Bydlení	M164	M: Svoje věci mi schoval u sebe jeden z vrátných ... byl asi o deset let starší	
pomoc přátel	M165	a docela sme si rozuměli ... no a šel jsem se vyspat ven ... a byloto (')	
	M166	neměl jsem prachy na ubytovnu ale úplně bez koruny jsem nebyl ...	
	M167	... tenkrát nebyla žádná zima ... vlastně tak trochu dobrodružství ... nebo	
	M168	Vzrůšo ... jak chcete ... no ale za pár dní se to zhoršovalo ... ten známěj	
	M169	z ubytovny mě u sebe nechával dát se trochu do pucu ... vyprat si věci	
	M170	... no ale jeho manželce to nebylo moc po vůli ... tak sem to začal omezovat	
život bez domova	M171	a pak začneš smrdět a seš špinavej a začnou ti ubejvat ty brigády a příle-	
živ.styl bezdomovce	M172	žitostná práce ... a vežeš se ...	
	M173	P: Jak dlouho to trvalo ... tohle období (?)	
cesta na ulici	M174	M: ... co já vim (?) ... tři měsíce ... tak asi ... pak už jsem u něj měl jen věci	
	M175	jít se k nim umejt sem si už netroufal...	
	M176	P: A co bylo dál (?)	
cesta na ulici	M177	M: Co můžeš dělat (?) ... na to období dost nerad vzpomínám ... živil jsem	
	M178	se jak se dalo ... nasbíralo se to všechno ... všechny ty maléry ... všechny	
	M179	ty průsery ... byl jsem na celej svět nasranej ... (pauza) ... začal jsem se	
	M180	protloukat jak sem uměl ... tady v Praze jsem žil nejvíce tady v tom místě	
život bez domova	M181	Od Smíchova po Zličín ... od Radotína po Strahov ... víš tady to znám dnes-	
	M182	ka skoro jako doma ... a to myslím i lidi ... tady jsem se upíchnul do těch	
Bydlení	M183	chatek ... abys rozuměl ... nepotřebuju mít kolem sebe davi lidí ... vlastně	
	M184	mi je nejlíp když si někam zalezu a ostatní mi můžou bejt ukradený ...	
	M185	tak to mam dneska ... ukradený ... rozumíš (?) ... (ticho) ...	
	M186	P: Jak ste se živil (?)	
příjmy	M187	M: ... živil ... no nejdřív jsem měl nějaký odstupný ... to ty Němci měli ...	
	M188	to se musí nechat ... vlastně to byly slušný prachy ... pak pracák ... no to	
vztahy s dětmi	M189	bylo ale u nás ... tam už bylo třeba udělat dohodu o alimentech ... ty mě	
	M190	braly spoustu peněz ... tři děti ... no ... co na to říkat ... tak se postupně	
příjem - dávky	M191	ty prachy vytrácely ... přišly ty dávky v nezaměstnanosti ... to už začalo	
	M192	být organizačně náročné ... vyplácela je Krumlovská radnice ... nějakou	
úřad práce	M193	dobu trvalo než přišly ... (pauza) ... Hele už jsme na sídlišti ... já tady mám	
	M194	svou pochůzku ... deš se mnou (?) ... se aspoň podíváš ... ne (?) ... jak se	
	M195	živí našinec ... co (?)	
	M196	P: Když nebudu překážet ... tak se přidám ... můžeme pokračovat v téma-	
	M197	tu (?) ... nebo to bude na závalu (?)	
	M198	M: nee (') to vadit nebude ... klidně se ptej ...	
Bydlení	M199	P: Říkal ste něco o zahrádkách a chatkách ... tam ste žil (?)	
	M200	M: Jo(,) ... takle ... já jsem to tu měl prochozený ... prostě lepší než sedět	
	M201	v hospodě a chlemtal pivo ... tak já radši někde pochodím ... Tak tohle ...	
	M202	tahle možnost mě napadla hned ... jak se schylovalo k tomu vyhazovu	
	M203	z ubytovny ...	
	M204	P: Je taková možnost žádat sociální podporu ve formě příspěvku na byd-	
	M205	lení ... uvažoval jste o téhle cestě (?)	
informace o dávkách	M206	M: ... no vím ... ale tenkrát sem o tom věděl kulový ... tak že nic ... tohle	
	M207	mi hlavou neběželo ...	

	M208	P: Hmm ... chatky ...	
	M209	M: ... jo ... chatky před těma deseti lety to s nimi bylo jiný ... jiný než	
	M210	dneska ... teď jich je už spousta spadlých ... vyhořelo to ... no a nebo si	
	M211	to přestavěli a místou boudy tam stojí barák ... no to ale bylo jiný ...	
živ.styl - zdroje	M212	... počkej ... tady něco je ... flašky ... no a kolik ... zálohovaný ... než by s tím	
příjmy	M213	chodili do kšeftu ... radši to vyhodí ... hned je tady vrátím ... a tři pětky do-	
	M214	ma ... <i>(pauza)</i> ... tak kde sme to skončili ... jo o těch prázdných jsem vě-	
	M215	děl ... tak jsem to obešel ... a za pár dní jsem si jednu vybral ...	
	M216	P: Jaký to je ... urazit zámek ... nebo ho vypáčit ... a ... zabrat něco pro sebe	
	M217	M: ... hele ... takle ... o tom se nepřemejšlí ... možná ty ... když se ráno ...	
Bydlení	M218	protáhneš ... jak vylezeš s teplý postele ... poplácáš starou po prdelce ...	
	M219	... víš ... já věděl kde nikdo nebejvá ... zahrádkaření už vodzvojilo ... to tak	
	M220	ňáky starý ... ale mladejm už to nevoní ... no a to poznáš, že tam už řadu	
	M221	let nikdo nebyl ... mě nezajímaly ani ty boudy, kde už někdo byl ... větší-	
	M222	nou feťáci ... pro ně to tu je ráj ... teda byl ... tenkrát sem nikdo nepách	
policie	M223	policajtí sem zajeli jen když se tu něco stalo ... měšťáci se tu báli <i>(smích)</i>	
živ.styl - zdroje	M224	... <i>(pauza)</i> ... hele fen ... vsad' se že mu nic není ... počkej ... tady jsou k	
	M225	němu nějak blbosti ... no jasně ... to patří k němu ... hele panička bude mít	
	M226	něco novýho ... todle bude fachat ... vidíš nikde nic vočouzenýho ... šňůra	
	M227	vypadá dobře ... kdyby všichni dělali co maj ... tak ostrouhám ... <i>(smích)</i> ...	
	M228	... Když todle hoděj do toho červenýho kontejneru na elektrický věci ...	
	M229	tak to nevyndám ... teda tak jednoduše ... najít to nějak sběrač ... tak tomu	
	M230	akorád urízne šňůru ... v lepším případě vymlátí motorek ...	
	M231	P: Když to poběží ... co s tím (?)	
příjmy	M232	M: bazar ( ) chodim ... nosim to na Plzeňskou ... tam už se s těma bazar-	
	M233	níkama znám ... hele jestli to poběží ... nebo tomu vyměním vypínač ...	
	M234	nebo něco ... tak to je pade ... je to značkový je k tomu nějak příslušenství	
	M235	... možná i víc ... jen bych na tyhle věci potřeboval elektriků ... no ... co	
	M236	není ... může být ...	
	M237	P: Chatky ...	
Bydlení	M238	M: Jo ... no jak jsem to dělal ... tak sem se nebál to posít ... poklidit ...	
aktivita	M239	zadrátovat díru v plotě ... prostě ... to vypadalo ... že tam někdo je ... jako	
	M240	že se to využívá ... víš ... to byl základ ... ty druhý ... co tam byli ... hele tam	
	M241	vždycky někdo bydlel ... buď feťáci ... bezdomovci ... no ... různě ... všichni	
	M242	měli jedno společný ... bordel ( ) ... a to láká ... to upoutá pozornost ... na-	
	M243	konec tam přijeli policajti a vyházeli je ... a mě se třeba ptali ... <i>(smích)</i> ...	
	M244	jestli jim to patří nebo ne ... chápeš(?) ... prostě to udržuješ ... a nikdo se	
	M245	tě nevšímne ...	
	M246	P: Jak dlouho jste takle žil (?)	
	M247	M: ... jak dlouho (?) ... počkej ... tady je něco ... hm ... nic to tu nechám ...	
	M248	to nestojí za námahu se s tím tahat ... jak dlouho jsem takle žil (?) ... no já	
	M249	tak žiju dodnes ... <i>(smích)</i> ... jen jsem dneska přecidlil z přírody do města	
	M250	... <i>(smích)</i> ... teď sem měštek člověk ... žádný venkovskej buran <i>(smích)</i>	
	M251	... v tech kolonich asi tři čtyři roky ... občas mě vyhodil majitel ... jednou	
Bydlení	M252	sem se potkal s jedním ... co byl vlastně rád ... za údržbu sem tam zvoště-	
	M253	val ... jindy sem si našel něco lepšího ... blíž k vodě třeba ... různě ...	
	M254	... hele ... tady ... tak tohle beru ... to se vyplatí ... to je váha ... hm ... ale	
	M255	beru ...	
	M256	P: Říkal jste ... že v okolí bydleli další lidi ... stýkali ste se (?)	
	M257	M: Jo ... to jo ... to se s lidma poznáš ... vlastně na to je spousta času ... no	
	M258	popravdě ... udržoval sem si ale odstup ... víš ... kámoši vodsad' podsad' ...	
	M259	... to není žádný odpor vůči nim ... jed zkušenost ... když žiješ takhle ... ja-	
	M260	ko třeba já ... tak žiješ v jiným světě ... s jinými pravidly ... tu je každej sám	
živ.styl bezdomovce	M261	za sebe ... když de o ... jak to říct ... takový paralelní svět se svými zákony	
	M262	... no to se musí zažít ... nějak to neumím popsat ...	
	M263	P: ... No ... mě by zajímalo ... jak se člověk jako vy dívá na práci sociálních	
	M264	pracovníků(,) ... jak se tito lidé a jejich práce projevila u vás (?)	
	M265	M: ... hmmm ... co chcete slyšet ...	
	M266	P: říkal jste ... že když jste musel opustit ubytovnu ... že ste nevěděl o	
	M267	možnosti žádat o příspěvek na bydlení ... ale třeba o dávkách v neza-	
	M268	městnanosti ste žádal a dostával je ... kdy ste měl možnost potkat se s	
	M269	sociální prací (?)	
kdo je SP?	M270	P: ... no popravdě ... vlastně nevím kdo to je ... teda asi sem se s nima pot-	
	M271	kal ... to jo ... určitě ... třeba v azyláku ... že jo (?)	
	M272	P: Jo tam určitě ... na radnicích na sociálních odborech ... tady v Praze v	
	M273	neziskovkách ... neziskovej organizací co poskytují sociální služby ... ji-	
	M274	né než jen nocleh ... v naději ... u armády spásy ... v diakonii ... v nocle-	
	M275	hárnách ... v kontaktních centrech ... v terénu jsou ...	
informace o SS	M276	M: jo jasně znám ... no možná když sem žádal příspěvky pro nezaměst-	

	M277	naný ... to mohlo bejt asi poprvé ... ale to si už vůbec nepamatuju ... fakt	
	M278	ne ... to po mě nechtějte ...	
	M279	P: Jasně chápu ... je to už spoustu let ... taky se od té doby lecos změnilo ...	
	M280	... přesto ... vzpomenete si jestli jste dostal třeba nějaké informace (?)	
	M281	... co se dá dělat a tak ...	
	M282	M: ... no myslím že ne ... jednak to bylo v tom Krumlově ... místo tam žád-	
úřad práce	M283	ný kloudný neměli ... jo vlastně jsem tam několikrát musel jet ... jo vzpo-	
	M284	mínám si ... jako na kontrolu toho jak to se mnou je ... ale nějaký rady ---	
	M285	no to nejspíš nee ...	
	M286	P: A později (?)	
	M287	M: Tak to vím o lidech a azyláku ... tam jsem byl dvakrát jednou ... to je	
	M288	už dávno ... to sem neměl kam jít a jak jsem měl toho kamaráda z ubytov-	
Bydlení	M289	ny ... tak ten jednou přišel s tím ... že by to mohlo něco řešit ... vona s tím	
	M290	nejspíš přišla jeho manželka ... tý vadilo že tam chodím ... tak to vona asi	
	M291	zapracovala ... tenkrát jsem tam šel ... nějakou dobu to trvalo ... jako než	
	M292	jsem tam mohl spát ... možná dva měsíce ... už nevím ... čekalo se na volné	
azylák	M293	místo ... musel jsem chodit na hlavák a tam se doptávat ... taky už nevím	
	M294	jak to přesně bylo ... jo ale tam jsem asi poprvé ... no někdo mi tam něja-	
informace o SS	M295	ké informace dal ... no tak tam si to pamatuju ... tam se mě ptali ... z čeho	
	M296	žiju ... jako na příjem ... jestli něco nepotřebuju ... jako třeba oblečení ...	
	M297	hele podrobnosti to fakt už nevím ... mě šlo tenkrát o to spaní ... a tak	
	M298	jsem dělal co chtěli ... no a já vlastně tenkrát toho moc nepotřeboval ...	
	M299	... no pak jsem dostal postel v tom azyláku ... na žižkově ... tam jsem ně-	
	M300	jakou dobu byl ... kolik (?) ... čtvrt roku možná (?) ... tak nějak ... vlastně	
	M301	to bylo docela fajn ... věděl jsem ... že to není na furt ... byla nějaká brigá-	
	M302	da občas ... jenom to nějak nemělo žádnou perspektivu ... práce občas ...	
	M303	... nad tou postelí tikaly hodiny jak dlouho mě tam nechají ... no a tam se	
	M304	se sociálníma pracovníkama a pracovnicema ... to hlavně potkával ...	
	M305	... no jaký to bylo ... hele víš ... já sem zvyklej bej sám za sebe ... tak jsem	
individuální plán	M306	jim to taky takle řek ... voni věděli že si hledám práci ... taky věděli že se	
	M307	mi to občas povede ... za pobyt sem platil včas ... v ničem sme si nepřeká-	
	M308	želi ... tak mě nechávali na pokoji ...	
	M309	P: ... co znamená že vás nechávali na pokoji (?)	
metody SP	M310	M: že sme neměli takový ty pohovory ... že se neřešili žádný průsery ...	
	M311	... nechávali mě žít ... a já po nich vlatně taky nic nechtěl ... hele byl sem	
	M312	rád že mám kde spát kde se umejt a dát se trochu do pucu ... no a práci	
práce	M313	tu sem si scháněl vlastně sám ... nejspolehlivější to bylo přes známý ...	
	M314	... něco se dalo i přes azylák ... ale bylo toho málo ... vlastně snad jednou	
	M315	dvakrát ... vlastně sem si práci scháněl sám ... (Pauza) ... jo a s bydlením	
	M316	to samý ... hele víš co si myslím (?) takovej azylák to je dobrý nic proti to-	
nemá to cenu	M317	mu ... ale co dál ... na kloudný bydlení stejně navyděláš ... to máš jednu	
	M318	napsaný na čele a nikdo o tebe nestojí ... tak to je ... když někomu teče	
	M319	do bot ... a ví o tobě ... že umíš máknout ... tak ti občas nechá vydělat ...	
pohled společnosti	M320	občas ... jakmile je zase v pohodě ... přestáváš existovat ... tak tak to je ...	
	M321	a můžeš se stavět na hlavu ... může ti bratr na azyláku promlouvat do du-	
	M322	še ... co naděláš (?) ... co (?) ... nic ve zlým bratři a sestry ... promiň že jim	
metody SP	M323	tak říkám ... mě připadali tak trochu ... no tak je to tam lízly tím nábožen-	
charita	M324	stvím ... a tou charitou ... podle mne nic moc nemůžou ... víš voni mají tře-	
	M325	ba soucit s někým kdo dopadne jako já ... a taky udělej kus práce ... že to	
	M326	zařídí asi ten provoz taky stojí daleko víc než se za to platí ... tak to je ... no	
nemá to cenu	M327	za to sluší smeknout ... o to nic ... hele ale co dál ... co já ... třeba já ... čekat	
	M328	na nějakej domov důchodců a tam postupně chcípnout ... hele já si mys-	
	M329	lím ... že oni to věděj ... vono je rozdíl sehnat pytel rohlíků co se neprodaj	
	M330	a sehnat střechu nad hlavou ... a tohle voni ví ... asipon si to teda já mys-	
	M331	lím ... co (?) ... nekřivdím jim (?) ... ty to musíš vědět ne (?)	
	M332	P: No myslím že někomu víc sedí jednat tváří v tvář s někým komu se po-	
	M333	moc hodí a někomu třeba víc vyhovuje na takovou pomoc shánět peníze	
	M334	... no a jsou určitě i takový co třeba zkouší prosadit potřebný zákony ...	
	M335	Tak to vidím já ...	
	M336	M: hmm ... nic ve zlým ... to není žádný útok na nikoho (.) ... já chtěl říct	
nemá to cenu	M337	jen že to maj těžký ... hele jak jsem byt tu dobu v tom azyláku ... nikdo se	
pomoc rodiny	M338	nechyt ... jeden dva co je vzala na milost rodina ... třeba se vrátili k ženě	
	M339	... nebo jim pomohli děti ... aby se sám někdo vyhrabal z tý díry ... nezažil	
	M340	sem ... tak to je ... co ti mam říkat jiného ... takle to vidím já (.) ...	
	M341	P: vzpomenete si na něco co vám pomohlo (?) ... i když jste si šli z cesty	
	M342	jak ste říkal ...	
	M343	M: ... no ... co mi pomohlo ... no už přesně nevím kdo to byl ... ale dávali	
pomoc SP osobní	M344	sme dohromady moje papíry ... jestli jsou jako v pořádku ... a taky takový	
	M345	ty věci kolem zdravotního pojištění ... doktora ... no a tak ... kam posílat	

	M346	prachy z pracáku ... Tak to bylo dobrý ... to jsou věci který nevím ... ne ty	
	M347	úřední povinnosti ... no zkrátka na to sem asi krátkej ... půlku bych pře-	
	M348	hlédl ... vlastně si vzpomínám ... že sem tam ještě jednou byl ... to už jsem	
	M349	tam nespál ... taky to bylo něco s pracákem ... už nevím nějaká žádost ...	
	M350	tak to si vzpomínám ... že byla ta pani ... mladá holka ... ochotná ... udělali	
pomoc SP osobní	M351	jsme to spolu za chvíli ... víc ... tak tohle je užitečný ... to fakt oceňuju...	
	M352	pro našince dobrý ...	
	M353	P: takže poradenství ... rozumím tomu dobře ...	
	M354	M: jo tak se tomu dá říkat ... a ještě to má takovou rovinu ... jak to říct ...	
	M355	no já bych si asi sám neřek ... buď bych se s tím srašně dlouho trápil nebo	
metody SP	M356	nějak jako pokus omyl ... od nich to byla nabídka ... nabídka ... chceš dobrý	
	M357	nechceš taky dobrý ... možná by mi pohlil i na pracáku ... nevím ... je to ale	
	M358	daleko ... a nějak mám zafixovaný ... že se tam musí chodit připravený	
	M359	žádný velký vypyávání a další ...	
	M360	P: zmínil ste se ... že ste se z azylového domu odstěhoval ... že ste tam byl	
	M361	jen krátce ...	
azytlák	M362	M: Jo ... asi 1/4 roku (,) ... fungovalo to tam ... bylo to i čistý ... jen tam	
	M363	člověk nemá soukromí ... tam je člověk prakticky furt s někým ... rozumíte	
zklamání ze SS	M364	když si chceš odpočinout ... prostě jen tak zalist ... není kam ... některý od-	
	M365	cházel protože je třeba štal režim ... nesmí se tam chlastat třeba ... tak to	
	M366	mě nevdálo ... nepiju ... i režimu se přispůsobím ... ale taky potřebuju	
	M367	trochu volně dýchat a trochu toho soukromí ... tak jsem poděkoval ... a	
	M368	říkám ... dobře bylo a dost toho bylo ... vrátil jsem se sem ... tedy tamhle	
Bydlení	M369	do té kolonie ... ona je velká ... a v tý době tam bylo ještě hodně chatek	
osobnost SP	M370	... no a jak jsem to dělal jsem ti povídal ... jo ano chodil tam takovej pěšák	
	M371	z kontaktního centra ... no nebyl z naděje byl z nějaký jiný organizace	
	M372	myslím ta pražská ... centrum ... nevím jak dál ... hele mě se nikdy nezep-	
	M373	tal jestli něco nepotřebuju ... hele vím jen že k jinejm chodil ... já s nima	
	M374	tak moc nepek ... žádný bordel kolem chaty ... všechno v rychtiku ... ne-	
	M375	jen von mě měl za pana domácího ... dřevo srovnáný ... (smích) ... na jed-	
aktivita	M376	nu věc vzpomínám ... ta mi chybí ... elektriku sem si tam natáh ... no napo-	
	M377	jil sem se na sousední přípojku ... to bylo fajn ... víc a zase ... nic sem ne-	
	M378	přeháněl ... žádný topení elektrickou ... prostě sem si večer posvítil ...	
	M379	rádio si poslech ... víc na co to bylo výborný ... no na ty vopravy ... to už sem	
práce	M380	měl tu svoji živnost ... (smích) ... ferda mravenec práce všeho druhu ... co	
	M381	sem našel skoro všechno vopravil a bouchnul ... hele kdybych tohle ne-	
	M382	dělal (') ... tak sem na tom jak mraky vostatních (') ... takovech jako já ...	
	M383	... co dál ... no ... sem sice starej jezevec co si rád zaeze do svý nory ... ale	
	M384	úplně že bych se stranil lidí to ne ... to ne ... a tak sem prostě zašel na kus	
	M385	řeči ... posedět a tak ... to víš že se tam vystřídalo spousta lidstva ... a sko-	
	M386	ro nikdo se nevrátil ... pobyl chvíli nebo i dlouho to je jedno ... zmizel a	
	M387	slehla se po něm zem ... kde jich je konec ví čert ... no a chodila sem taky	
	M388	jedna babča z Jionic ... hele takovej střízlík ... nebejt zabalená do těch	
	M389	svejch hadrů ... no snad se ztratí ... kdo ví kolik jí bylo ... a ona přebejvala	
	M390	tam kde sem teď já ... a najednou babča nikde tejden a nic drugej zas nic	
	M391	... tak sem jednou šel s věcmi do bazaru a jak du spátky zastavím se u ni	
	M392	říkám si ... a bouda prázdná ... hele slehla se po ní zem ... nikdo vo ní nevě-	
	M393	děl ... jestli někam odešla ... jestli umřela ... už sem se nedozvěděl ... no	
Bydlení	M394	ale když tu nejsi říkám si ... co se sem nastěhoval ... hele chvíli mi trvalo	
	M395	než sem to vyklidil ... von po ní zbyl pěkně hnuj ... hele ale to mi nevdalo	
	M396	víš ty chajdy to sou takový dřevěný domky ... tak tam v létě přespat ...	
	M397	v zimě si moh ládovat do kamen ... čaj si na nich uvařit ...ale zima tam pro-	
	M398	stě byla furt ... já už mám taky starý kosti rozumíš ... no zděný je zděný ...	
	M399	věděl sem že jí tam nechali bydlet tak si říkám riskneš to ... tak sem si to	
aktivita	M400	zrychtoval a mam se dobře ... fakt dobře ... malinký je to ... ale mam tam	
	M401	všchno co potřebuju ...	
	M402	P: Byl někdo proti ... jako že tam ste (?) ... Komu to patří (?)	
	M403	M: Hele ... používej co funguje ... jak sem to dal do rychtiku ... teda uklidil	
	M404	... pro sebe opravil co bylo potřeba ... nějaká taška na střeše ... zadělat okna	
	M405	vopravit dveře ... no nikdo neřek slova ... věříš (?) ... takový ty kradmý po-	
	M406	hledy ... tak ty byly a sou furt ... ale jen u někoho ...	
	M407	no pozdějs sem se dozvěděl co to bylo a čí to je ... ale to až pozdějc ... ale	
	M408	to ti taky povím ... nic ty se neboj ... (pauza) ...	
	M409	P: v pohodě ... dělejte si jak potřebujete ...	
	M410	M: tak to tě bude zajímat ... tu už sem v těch Butovicích ~ nějakou dobu byl	
policie	M411	.. Se tam za mnou stávilí měšťáci ... a jako kdo sem co tam dělám a tak	
	M412	... našinec je na to zvyklej ... a tak to byla další taková prověrka ... a od tý	
	M413	doby se tam občas zastaví ... známe se ... tak je to spíš taková kontrola	
informace o SS	M414	jestli sem živej ... (smích) ... a jednou sem přivedou kurátorku ... a to tě	

	M415	bude zajímat že jo (?) ... (<i>smích</i>) ... já to vědl (.) ... tak nakonec měšťáci	
	M416	žádnou kurátorku nepřivedli ... ono přišla sama (') ... odvážná ženská co	
osobnost SP	M417	(?) ... taková panička .. No dobrá baba .. Hele sem starej ale dal bych si říct	
	M418	P: Jasně chápu ... ale současně kurátor je taky profese ... má nějaké	
	M419	cíle ... nějaké možnosti ... jak se dá o ní mluvit v tomhle duchu (?)	
kdo je SP?	M420	M: Tak já si prvně myslel ... že je to ženská od policie ... jako že dělá pro	
	M421	Měšťáky ... takový to jako že jeden je hodnej druhý zlej ... znáš to (?)	
	M422	P: Jo znám ... vysvětlilo se to (?)	
metody SP	M423	M: No ... žádněj problém ... na začátku to bylo takový chladný ... takový	
	M424	voťukávání ... já se držel zpátky ... vona nevěděla s kým má tu čest ...	
	M425	... (<i>pauza</i>) ... tak máme to projítý ... já teď zajdu ještě do Alberta vrátit ty	
	M426	flašky ... ještě vás to baví (?) ... jo (?) ... no není moc takovejch ... fakt ...	
	M427	... (<i>pauza</i>) ...	
	M428	P: Jak se to vyvíjelo dál s kurátorkou ze sociálky ... (?)	
metody SP	M429	M: Detaily už nevím ... ale zajímalo jí jak žiju ... odkud sem a co mam v	
	M430	plánu ... víš co sem jí měl říct ... že nic nepotřebuju ... co jinýho že jo ...	
informace o SS	M431	... (<i>smích</i>) ... no vážně tenkrát mi nechala takovej adresář ... noclehárny...	
charita	M432	azyláky ... naděje ... ty různý centra ... charita ... já sem ho znal už zdří-	
	M433	vějška ... vona přinesla novou ... pak se ptala na doklady a tak ... už nevím	
pomoc SP osobní	M434	... vlastně se nabídla že ověří tu boudu ... komun patří a tak ... no a s tím	
	M435	sme se rozloučili ... po nějakém čase se ukázala znovu ... no možná za	
	M436	měsíc ... nevím ... přišla s tím ... že to patří radnici ... že to na ní bylo pře-	
	M437	vedený z majetku statku co tu fungoval před lety ... Ono to je daleko star-	
	M438	ší ... hele podle mě to komouši zrekvirovali nějakému statku ... to je poz-	
	M439	nat z tý stavby ... a přišla se zprávou že se s tím do budoucna nic neplánu-	
	M440	je ... takže mě jako nikdo nebude vyhánět ... ale že bych s nějakou dlou-	
	M441	hou dobou neměl počítat ... tak sem jí říkal ... to už byl takový plán z azy-	
plánování služby	M442	láku ... tenkrát jako taková záloha ... ale vlastně ... popravdě ... jediný	
	M443	řešení na starý kolena ... no důchodák ... řákej levnej ... a tak sem jí říkal	
	M444	že kdyby se to dalo tam zůstat pár let ... že by mě to pomohlo ... no a s tím	
	M445	sme se rozloučili	
	M446	P: Setkali ste se ještě (?)	
policie	M447	M: Už ne ... ale občas se u mě zastaví měšťáci ... potkám se s nima jen ob-	
	M448	čas ... myslím ... že se ale taky můjme ... aspoň to říkají ...	
	M449	P: Jak spolu vycházíte (?)	
	M450	M: Vlastně dobře ... víš ... když se o nich bavím z jinýma z bezďákama ...	
	M451	vobčas slyším jako že kecám ... ale moje zkušenost je dobrá ... ale taky je	
	M452	fakt že já nedělám bordel ... třeba ...	
	M453	P: Zajímalo by mě ... vím že jste o tom už mluvil ... ale k životu je třeba	
příjmy	M454	nějaké příjmy ... měl na toto setkání s kurátorkou nějaký vliv (?)	
	M455	M: Ne ... neměl ... já mám peníze v hmotný nouzi z Krumlova ...	
	M456	P: jak se k nim dostanete (?) jak vám je posílají (?)	
	M457	M: mám účet ... chodí mi to na účet ...	
	M458	P: Aha ... tak k nim máte jednoduchý přístup ...	
	M459	M: no ... jen by jich tam mohlo chodit víc ... (<i>smích</i>) ...	
	M460	P: Taky asi máte jednoduchý prodat třeba to železo do sběrný ... ne (?)	
	M461	M: Jo to jo ...	
	M462	P: ... tak mě napadá ... jestli si třeba nevypomáháte (?)	
	M463	M: ... ne ... do toho bych nešel ... mam svoje důvody ... blbě se o tom mlu-	
	M464	ví (.) ...	
	M465	P: překvapuje mě ... jak si dokážete vydělávat ...	
	M466	M: ... myslíte tady tím ... co tu sbírám (?)	
	M467	P: Ne ... to úplně ne ... říkal ste že dokážete sehnat občas nějakou výpo-	
	M468	moc a tak ...	
práce	M469	M: ... no ... víš ... práce mě baví ... já nepotřebuju se někde poflakovat ...	
	M470	to mě ničí ... to by mě zabilo ... taky se koukám ... koukám kolem sebe ...	
	M471	Tady ta čtvrt' je taková zvláštní ... jako by se tu potkávaly různý světy ...	
	M472	Betonový sídliště s tisícema lidí ... jinde jak vesnice ... lidi dávaj dohroma-	
	M473	dy ty domy a statky ... tak někomu přijde vhod ... když třeba můžu něko-	
	M474	mu posekat zahradu ... no a když to vidím ... tak se zeptám ... když nechceš	
pohled společnosti	M475	nechtěj ... když ti to přijde vhod ... domluvíme se ... a pak se to často opa-	
zájmy	M476	kuje ... umim prožezat stromy ... mival jsem pěkněj sad ... (<i>pauza</i>) ...	
	M477	umim spoustu věcí opravit ... no a tohle se všechno hodí ... víš (?)	
	M478	P: ... neodpustim si otázku ... nedá se na tom postavit lepší živobytí (?)	
	M479	M: Já už sem nějaký schánění práce pověsil na hřebík ... už mám plný	
pohled společnosti	M480	zuby řečí votom jak sem starej ... jak někdo nemá prachy na vejplatu ...	
	M481	taky vim jaký to je někde vodmakat a nedostat za to ani kačku ... na něco	
osobní prezentace	M482	je člověk krátkej ... máknout umim ... ale nejsem žádněj ranař ... já nemám	
	M483	ty pravý ostrý lokty ...	

	M484	P: ... ale když slyším jak popisujete co děláte ... tak si práci umíte sehnat	
	M485	... tak přemýšlím ... jestli to nedělat s větším úsilím ... cílevědoměji ...	
	M486	... lidi co umí vzít za práci sou potřeba ...	
	M487	M: ... to není pro mě ... to já bych neuměl ...	
	M488	P: uvidět že je někde třeba udělat kus práce umíte ... říct to taky ...	
	M489	M: ... no jo ... ale takle ... když se nepovede ... tak se nic neděje ...	
	M490	P: ... já se budu muset ... no budu muset končit v tomle rozhovoru ...	
	M491	... bude možné v rozhovoru pokračovat (?)	
	M492	M: ... no jo ... nechcete se za mnou zastavit (?)	
	M493	P: To rád ... rád se podívám kde bydlíte ... kdy bych se měl zastavit (?)	
	M494	nejlépe by se mi to hodilo někdy v podvečer ...	
	M495	M: Tak v neděli ... co (?) ... neděle je takový návštěvný den ... přijďte	
	M496	v neděli (,) ...	
	M497	P: děkuju ... přijdu ... tak ať se vám daří ... děkuju za popovídání ... tak nas-	
	M498	hledanou ...	
	M499		
	M500		
	M501		
	M502		
	M545		
	M546	3. rozhovor s Montérem v jeho příbytku	
	M547	P: můžu dál (?)	
	M548	M: pod' pod' ... skoro sem nevěřil že přijdeš ...	
	M549	P: To by mi nedalo ... tak můžu dál (?) ...	
	M550	M: ... tak třeba sem ... tady je místo ...	
bydlení	M551	P: ... tady je to jako když přišla Sněhurka do toho trpasličího domku ...	
	M552	M: ... no jo no ... to je přesný ... (smích) ...	
	M553	P: nevím kolik na sebe máme času ... ale aby to ubíhalo tak sem něco	
živ.styl - potraviny	M554	přines ... vy nepijete ... tak sem přines kafe ... co (?) ... trefil sem se (?)	
	M555	M: Kafe tu zavonělo ... dobrý ... dobrý ... tak si dáme (?) ... šáhněte tam	
	M556	pro hrnky ...	
	M557	P: Tak já to naleju ... (pauza) ... tady je něco ke kafi ...	
	M558	M: Koláčky ... hmm ... kdo peče (?)	
	M559	P: ... domácí ... tak to nechám v tý pikse ne (?)	
	M560	M: ... no joo ... jasně ...	
	M561	P: Tak se tu rozhlížím a fakt si připadám jak u trpaslíků ... ale praktickejš	
	M562	trpaslíků ... to vypadá ... že tu není nic zbytečně ... a taky tu snad nic ne-	
	M563	chybí ...	
	M564	M: není tu proud ... to je blbý ... von by sem šel zatáhnout od sloupu ...	
	M565	chacha	
	M566	P: ... to zní jako velké plány (')	
	M567	M: ... (smích) ...	
	M568	P: ... ale přišel jsem vlastně navázat ten poslední rozhovor ... můžem (?)	
	M569	M: ... jo ...	
	M570	P: ... vyprávěl ste mi jak si vyděláváte ...	
	M571	M: ... hmm ... no vono to není taková sláva ... dobře se vo tom povídá ...	
příjmy	M572	... ve skutečnosti je to taková žebrota ... (pauza) ... něco tu opravím ...	
	M573	něco někomu pomůžu ... pak se občas někdo vrátí ... a zase něco chce ...	
	M574	... Když to takle de ... tak mi to trochu připomíná ... jak sem žil ... já sem	
	M575	to takle dělal ... než se to sesypalo ...	
	M576	P: ... když by se to mělo změnit ... co by se mělo stát (?)	
	M577	M: ... (pauza) ...	
	M578	P: Ten dotaz má vlastně mířit na vaší představu budoucnosti. Jakou	
	M579	máte o ní představu (?)	
budoucnost	M580	M: ... popravdě ... mě to vo budoucnosti moc nemyslí ... já jsem hlavně	
	M581	v minulosti ... možná to vypadá že sem se vším srovnanej ... ale ne ...	
nemá to cenu	M582	není to tak ... takle večer když tu ležím nebo se du projít támhle ke	
	M583	kostelu nebo až na hradiště ... tak jako bych tu nebyl ... najednou jsou	
	M584	děti malý já sem mladej svět je fajn ... fajn ... ale jen tady ... v hlavě	
	M585	...(pauza)... pak blik tady to zabolí, jako když si vrazíš trn pod kůži, on se	
	M586	zlomí a špička tam zůstane a stačí trochu zavazit a zabolí ... tak to mám	
osobní prezentace	M587	jo bolí minulost mě chlapa jak horu ... víš já sem vlastně zdravěj jak řípa	
	M588	po těle ... já bych moh mít ještě ženskou, udělat kus práce, mít i kus	
	M589	radosti ... ze života. Ale něco tomu brání ... nevím ...	
	M590	P: Přesto, nedám si pokoj ... alespoň nějaká představa (?)	
budoucnost	M591	M: ... hmmm ... být zdravý ... co nejdýl to půjde ... žádná nemoc ...	
	M592	žádněj úraz ... (pauza)... A dá-li pánbů doklepu to do důchodu, měl bych	
	M593	na něj mít nárok, mám odpracováno, kolik to bude nevím ... hezkých	
	M594	pár let nedělám ... kolik mi daj je ve hvězdách ... No tak to trochu v té	

	M595	budoucnosti je (,)	
	M596	P: Díky a je tam ještě něco (?)	
	M597	M: ... (pauza)... vlastně mě ta Praha moc neseď ... jo žíví mě to jo ... ale	
	M598	nejsem tu rád ... kdybych se vrátil na jih ... jenže není kam ... tak tu	
nemá to cenu	M599	ubíjím den za dnem ... ubíjím to je to slovo ... tohle tu dělám ... ubíjím	
	M600	dny a hniju tu ...	
	M601	P: nějaký domov pro seniory (?)	
	M602	M: Do domova (?) ... mezi ty starý trosky vodkopnutý ... pěkně kecám	
	M603	co ... co sem já (,)	
	M604	P: Podat si žádost můžete a rozhodnete se (,)	
	M605	M: Hele přemýšlel sem votom to je pravda ... třeba když se mi něco	
	M606	stane třeba v zimě tak tu zhebnu a najdou mě za jak dlouho. No a tak to	
	M607	o domově přemýšlím. Teď na něj nemám peníze tak to nemá cenu něco	
	M608	dělat.	
	M609	P: A podat žádost (?)	
	M610	M: Cha ... a kam mi napišou, co? To jako adresu mam napsat číslo	
	M611	sloupu co stojí támhle? ... Promiň nemyslel sem to zle ... No nemám	
pohled společnosti	M612	adresu ... hlášené na úřadu ... jenže tam nechodím žejo ...	
	M613	P: A posílat to na nějakou sociální službu (?) Třeba Naděje – to je zajatá	
	M614	služba, ta jen tak nezmizí (,)	
pomoc SP osobní	M615	M: Jako někam k nim jo ... no slyš jsem vo tom ... že si tam nechávaj	
	M616	posílat dopisy od rodiny a tak ... nenapadlo mě to ... (pauza) ... no ...	
	M617	mam brouka do hlavy ...	
	M618	P: Tak kafe, koláč a brouka, jo (?) ... (smích) ...	
	M619	M: Dej mi ještě kafe	
vztah k výzkumníkovi	M620	... republice více práce to je naše agitace ... agitátore ... cha ... blbneš lidi	
	M621	víš vo tom (?)	
	M622	P: Hmmm	
	M623	M: Jestli něco takového udělám to je ve hvězdách ... už sem takovej	
osobní prezentace	M624	vošoupanej vohoblovanéj starej špalek ... změny ... změny nemám rád ...	
pocity - smutek	M625	achjo ... achjo ... Stejská se mi rozumíš ... to tě rozhodá zevnitř ... víš	
	M626	drží mě jedno nechci chlastat to je cíl co (?) ... co dělá ten chlast to	
živ.styl - potraviny	M627	vidím furt ... nechlastám ... to je to poslední co si udržuju ale kdo ví jestli	
	M628	nejsem sám proti sobě ... kolik se jich uchystalo nebo zmrzli za mrazu a	
	M629	maj klid ...	
	M630	P: Co byste potřeboval (?)	
pomoc přátel	M631	M: Víš co (?) ale fakt víš co(?) partu chlapů co dělaj v lese a co by mě	
	M632	přibrali ... abych si moh připadat že sem užitečnej ... ale kdo tě vezme	
	M633	v mém věku ... psí život ... víš jak jsem ti říkal, že nejsem moc rád na tý	
zklamání ze SS	M634	charitě a těch jinejch ... když tam přijdeš a něco potřebuješ ... tak třeba	
	M635	jako s tou adresou nebo se jen tak zeptat co jak udělat ... sedí tam	
	M636	slečinka ... taková ne moc hezká víš taková co protože nemá chlapa tak	
	M637	de dělat charitu nebo z takového nějakýho důvodu ... nebo nějaké cápek	
	M638	co by moh ... ale škoda mluvit ... tak oni ví ... oni maj řešení ... oni prostě	
	M639	ví ... Ale co oni ví vo starým chlapovi co celej život dělal a dělat chce ...	
	M640	co voni vo takovým chlapovi ví (,)	
	M641	P: Děkuju za ten názor (,)	
	M642	M: Hele kdyby skutečně věděli, tak něco zajistí, něco co je skutečný, ne	
zklamání ze SS	M643	papír z počítače s adresami, kde tě vykopnou když zjistí že nebydlíš ...	
	M644	kdo nebydlí tak je nebezpečnej víš (?) ... i tady znám se z místníma ... nic	
	M645	jsme si neudělali a dokonce občas někdo přijde a něco potřebuje ... ale	
	M646	všichni se mě bojí ... co kdybych jim něco ukrad něco jim udělal snad	
	M647	sněd jejich děti ...	
	M648	P: Osamělost (?)	
osamělost	M649	M: Jasně ... proto tu sedíš a klábosíme tu ... s vlkema co viju támhle	
	M650	v údolí se mi vít nechce ... sem s nimi ve stejným bahně ale nejsem ještě	
	M651	tak zadělanej. No a honorace ... teda normální lidi nechtěj zase mě ...	
	M652	Jak to říkal ten Bilak Jako kůl v plotě ...	
	M653	P: Myslím že Jakeš ...	
zklamání ze SS	M654	M: Jakeš ... to je jedno ... prostě sem sám ... pro ty v charitě nebo na	
	M655	naději sem jako dítě ... takle na nás koukaj ... proto tam radší nechodim	
	M656	a dělám si sám pro sebe ... slyšel jsem o jednom faráři na Slovensku co	
	M657	se stará o lidi bez domova a bez práce ... chceš se zapojit přijdeš,	
	M658	pracuješ bydlíš jíš ... nechceš, nikdo tě nedrží ... ty fráterníky nemusim	
	M659	ale tohle je podle mě cesta ... to by se mělo dělat ... rozdávat pytlíky	
	M660	s rejží konzervou a mejdlem ... no dobře děkuju ... co to řeší ... budu tu	
	M661	dřepět a čekat na další pytlík (?) ... děkuju nechci ... sem nějakaj	
	M662	rozčilenej ... a nejen to sem bezmocnej jo bezmocnej ... tak abych to	
	M663	vydržel si vobejdu to sídliště každý ráno proto abych si trochu zalhal že	

osobní prezentace	M664	tu pro něco sem ... Sem moc dobrák ... tenhle svět není pro takový ...	
	M665	nemáš lokty není pro tebe místo ...	
	M666	P: Nemám co říct ... je to škoda chtít a nemoct ...	
	M667	M: hmm ... proto ty votázky na budoucnost jsou k ničemu víš (?) ... jo	
	M668	tak kdyby ses ptal na sny ... to bych uměl povídat chacha	
	M669	P: O čem sníte (?)	
budoucnost	M670	M: O tom bejt užitečnej (,) O tom bejt váženej (,) jako člověk ... vidět se	
	M671	se svejma dětma ... bejt jim nablízku, myslim, že si můžeme bejt co platný	
pocity - smutek	M672	No taky abych našel sílu ustát všechno co mě potkalo a potkává ... stáří	
	M673	sílu bere kvapem ... bere ... Dnes už nezvládnou to co před pár lety ...	
	M674	bída cti netratí ... takový keci ...	
	M675	P: Šel bych s vámi zace na vaší obchůzku ... víte že ste mi připadal	
	M676	optimističtější (?) ... neee realističtější (,)	
	M677	M: Když něco dělám ... no (,) ... když vo tom povídám ...	
	M678	P: Taky mi to tak přijde (,)	
	M679	M: Kafe je dopitý, koláč snědený a mě to už nebaví tu brečet ...	
útěk od rozhovoru	M680	Neukončíme to (?)	
	M681	P: ... můžem ... a na tu pochůzku mě vezmete (?)	
	M682	M: Ale jasně ...	
	M683	P: Tak naschle ... a děkuju ...	

TABULKA TÉMAT ZÍSKANÝCH Z ROZHOVORŮ S RESPONDENTKOU HANKOU

objevené téma	odkaz do textu	nadřazené téma	
kdo je SP ?	H8 H382 H386 H396	kdo a kde je SP	
kontakt se SS	H122 H124		
metoda práce SP - sreetwotk	H218 H222		
zklamání ze vztahu SP	H81 H93 H471		
plané naděje od SP	H419		
osobnost SP	H435 H442 H452		
pomoc SP - osobní	H223 H235 H402 H456 H457		
co bych doporučila	H493 H497		
úřad práce	H429	pomoc ze strany SS	
pomoc SS	H172 H182 H289		
Azylák	H253 H261 H273		
pomoc SS - zdravotní	H173 H255		
režim v SS	H177	potíže v SS	
OSPOD jako nepřítel	H335 H431 H446		
srovnání SS	H132		
Klokánek	H350		
potíže s domluvou	H105		
nedostatek informací	H417		
dluhová poradna	H477	poradenská pomoc	
policie	H240 H389		
rodinná situace	H17 H27	rodinné vztahy	
vztahy s dětmi	H21 H30 H37 H55 H59 H66		
pomoc rodiny	H138 H275		
životní styl - hygiena	H114	životní styl	
životní styl - partnerství	H152 H512 H530		
životní styl - závislosti na drogách	H155 H170 H467 H516		
životní styl - závislosti na alkoholu	H161 H501		
životní styl - nocování	H184 H226 H250 H423 H555		
životní styl - strava	H285		
pocity - strach	H158 H194 H265		zátěžová situace
pocity - stesk po dětech	H26 H99		
pocity - vina	H143		
rodinná anamnéza	H45		
cesta na ulici	H591		
náročná životní situace	H331 H344 H411 H426		
pocity - stesk po partnerovi	H263		
nemá to cenu, chybí naděje	H295 H518 H612		
nemoc	H234	zdraví a péče o něj	
zdravotní péče	H239		
dávky	H276 H279 H407	práce a příjmy	
příjmy	H277 H280		
vzdělání	H303 H305 H536		
zaměstnání není	H353 H485 H544		
budoucnost	H400 H553 H599		zdroje
chci bydlet	H299		
co potřebuji	H462		
motivace ke změně	H298		

moje zdroje	H524	
zájmy	H570	
osobní prezentace	H582	
útěk od rozhovoru	H356	vztah k výzkumu
vztah k výzkumníkovi	H617	

Nadřazené téma	řádek	Rozhovory s respondentkou Hankou	Vynořené téma
	H1	P: Dobrý den, děkuju, že se setkáváme. Že jste si na mě udělala čas. Už	
	H2	jsme se minule bavili o tom, na čem pracuji a ... jen bych se chtěl	
	H3	zmínit, že si naše povídání nahrávám. Taky už nemám svoje roky a	
	H4	všechno bych si nezapamatoval ... (smích) ... Nevadí to nahrávání?	
	H5	H: To bude jako do novin nebo do televize, cooo? ... Jasně, jasně, domluvili	
	H6	sme se tak (,) ... Stejně by mě zajímalo, k čemu to bude (?) ...	
	H7	P: Zajímá má mě váš pohled na lidi, kteří dělají sociální práci(,) ...	
kdo je SP	H8	H: Hmm ... tak vlastně ... kdo to je (?) ... To ste třeba vy (?)	
	H9	P: To je trochu složitější. Na tuhle profesi se připravuju, ale zatím ji	
	H10	nedělám. Stačí jako vysvětlení (?)	
	H11	H: Hmmm ... A co potřebujete vědět (?) ... Jestli to teda budu vědět (?)	
	H12	P: Mě by asi nejdřív zajímalo něco o vás. Kolik je vám let?	
	H13	H: Za čtvrt roku mi bude 43.	
	H14	P: Jste svobodná (?)	
	H15	H: Rozvedená ...	
	H16	P: Dlouho (?)	
rodinná situace	H17	H: Já jsem rozvedená dlouho ... hele ... já už to ani nepočítám... je to fakt	
	H18	dlouho .... Hele to bude tak pětadvacet let... možná i dyl ...	
	H19	P: Máte děti (?)	
	H20	H: Jooo, 6 (').	
vztahy s dětmi	H21	P: Šest (?) To je na dnešní dobu docela hodně. Jak jsou staré (?)	
	H22	H: Nejstarší V.... má ... počkat ... jo dvaadvacet jo ... pak	
	H23	je dcera Kiki ... ta je celá po mě ... no ta je o tři roky mladší ... (pauza) ...	
	H24	ach joo ...	
	H25	P: V pořádku Hanko (?)	
pocity - stesk po dět	H26	H: ... jooo ... jen se mi trochu zastesklo ... Nic do prvele ... Tak ty	
rodinná situace	H27	nejstarší mam s bejvalým manželem ... Ty zbyly mam s partnerem, co sme	
	H28	spolu byli na psi knížku ...	
	H29	P: Aha, takže jste měla vlastně dvě ... dvě rodiny ... a děti z té druhé (?)	
vztahy s dětmi	H30	H: Tak počkejte ... ať to nepopletu ... tak dva kluci a dvě holky. Jen pořadí	
	H31	je jiné jak u těch prvních ... (pauza) ... nejdřív sme měli dva kluky ... pak	
	H32	přišly ještě dvě holky ... ty mají šest a osm ... a kluci maj 14 a 11 ... tak to	
	H33	je celá ta moje familie ... slušný, neee (?)	
	H34	P: Máte hodně dětí.	
	H35	H: No to mám ... a vidite sem tady ... (rozhazuje rukama) ...	
	H36	P: Kde jsou teď vaše děti (?)	
vztahy s dětmi	H37	H: Kluk a holka z prvního manželství jsou už na svejch nohách. V... je v	
	H38	Německu ... dělá tam na stavbách ... on je elektrikář ... šikovnej ... to se	
	H39	musí nechat, hele na co sahne to mu de(') ... (pauza) ... Holka je vdaná	
	H40	vona se vdala aby vod nás mohla pryč ... se jí nevidím ... byl to život na	
	H41	hovno ... ale nemá se zle(,) ... jen jsou daleko ... škoda ... bydlí ve Zlíně (,) ...	
	H42	... Snad jim to vydrží ... bože, jen ať jim to vydrží ...	
	H43	P: A ty mladší děti (?)	
	H44	H: H... je u mejch rodičů ... oni jsou teda nevlastní, ale adoptovali me z	
rodinná anamnéza	H45	kojeňáku, nikoho jiného neznám ... Je uz dost starej, ale sám bejt ještě	
	H46	nemuže ... voni sou rodice už dost starý ... když mě adoptovali bylo jim	
	H47	přes pětatřicet, tak si to spočtete kolik jim je ... ale myslim, že jim to spolu	
	H48	klape ... voni sou asi radši s ním ... se mnou se jim to moc nevyvedlo ... A	
	H49	H... je s nima taky rád ... dědu zbožňuje ... (pauza) ... ty další sou v	
	H50	děcáku ... (pauza) ...	
	H51	P: Vidáte se s dětma (?)	
	H52	H: ... (pauza) ...	
	H53	P: Možná je to těžká otázka ...	
	H54	H: Ale není ... teda ta otázka není těžká ... jen na ní se jako těžce odpovídá	
vztahy s dětmi	H55	... V... nevidám ... von do Čech moc nejezdí ... a když přijede tak se to	
	H56	dovím až dodatečně ... vod někoho ... taky co by z toho měl mě vidět ...	
	H57	aspoň se za mě nemusí stydět coo (?)	
	H58	P: A ostatní (?)	
vztahy s dětmi	H59	H: S Kiki se taky nevidám ... neee že by se nám nechtělo, moc ale nejezdí	
	H60	do Prahy ... a já ... jak bych se tam dostala zejo (,) ...	
	H61	P: Tyhle nejstarší už jak jste říkala stojí na vlastních nohách ... podporují	
	H62	vás třeba nějak (?)	
	H63	H: ... jo, to jooo ... ale jaaa nechci ... mě ... prostě se za to ... za to tady	

	H64	stydím ...	
	H65	P: Jak se stýkáte se svými dětmi, co žijí v dětském domově (?)	
vztahy s dětmi	H66	H: Joo ... teda vlastně moc né ... teda ráda je vidím ... to jooo ... strašně	
	H67	ráda je vidím ... vlastně se mají dobře ... tak jak se mají, tak to já bych jim	
	H68	nemohla dát a H... taky nee (,)	
	H69	P: H... je váš partner?	
	H70	H: Jo.	
	H71	P: Váš syn co žije z prarodičů má jméno po vašem partnerovi?	
	H72	H: Jo... když jsem H... s H... čekala ... tak jsem si ten život představovala	
	H73	jinak ... věříte (?)	
	H74	P: ... Mluvili jsme o návštěvách nejmladších dětí ... říkala jste, že je ráda	
	H75	vidíte ...	
	H76	H: Jo ... myslím, že voni mě taky ... víte voni úplně neví jak žiju ... ještě	
	H77	jsme se o tom takle nebavili ... (pauza) ... umejt se ... dát se trochu dopucu	
	H78	... abych nesmrděla ... ty to není žádná prdel ... (pauza) ... taky se trefit do	
	H79	času, kdy maj volno ... vidím je tak jednou za měsíc ... za dva ... nerada	
	H80	tam chodím ... neee kvůli dětem, ježišmarjá to neee ... ale tak ... koukaj se	
zklamání ze vztahu	H81	tam na mě skrz prsty ... co voni ví(') ... sama ženská ... co můžu dělat ...	
	H82	P: Kde je váš partner, říkala jste, že se jmenuje H...	
	H83	H: ... (pauza) ... v prdeli ... je jak malej kluk ... teď sedí ... sedí za náký	
	H84	čórky ... to vám povím ... von je tam snad rád ... už je tam potřetí ... vím	
	H85	to vod dětí ... víte my se jinak nestýkáme ... co jsme šly už podruhý	
	H86	z domu, vzal někam dráhu a já vo něm ani nechci vědět ... co bych si na	
	H87	něm vzala ... je holá prdel ... když má nákou korunu narve to do automatů	
	H88	... závislák ... horší jak ty fetky ...	
	H89	P: Vídá se dětma?	
	H90	H: Ne ... von je rád že nás má z krku ...	
	H91	P: A když vy je jdete navštívit, říkala jste, že se na vás koukaj skrt prsty ...	
	H92	kdo?	
zklamání ze vztahu	H93	Vychovatelka a ředitel taky ... matky Terezy zasraný ... jooo s dětma to	
	H94	umí, to žádný ... to umí ... a děti je maj rádi ... ale ke mně se chovaj jak	
	H95	největšímu póvlu ... (pauza) ... ale co dyť taky sem ... víte jak je	
	H96	ponižující, když je vracím do domova, jak jim koukaj do hlavy že nemaj vši	
	H97	(?) ... jako dybysme prolezaly náký pajzly ... víte jak mi je (?) ... (pauza)	
	H98	... kolikrát jsem si říkala že už tam nepáchnu ... pak mi to stejně nedá ... a	
pocity - stesk po dět	H99	du vokokovat jak si třeba hrajou na zahradě ... bulím přitom jako malá ...	
	H100	nechci aby mě tak viděly ... tak se zdekuju ... už mě tam párkrát vyhmátli	
	H101	měšťáci ... (pauza) ... Domluva těch návštěv je těžká ...	
	H102	P: Co by vám pomohlo k tomu aby se to zlepšilo (?)	
	H103	H: ... Co by bylo nejlepší (?) ... aby tam nemusely bejt(,) ... to bych ale H:	
	H104	musela mít práci a kde bydlet(,) ... to je ale všechno v pánu ... (pauza) ...	
potíže s domluvou	H105	no takle ... musím tam telefonovat a domluvit se aby děti nebyly někde pryč	
	H106	... na nákým kroužku ... někdy sou na vejletě a tak ...	
	H107	P: To znamená kdyby třeba existoval nějaký rozvrh nebo plán (?)	
	H108	H: Vono asi něco takovýho je ... jenže ... já si to nepamatuju ... když mi to	
	H109	napíšou tak to ztratím ... no ... tak se rozhlídněte ... si to mám napíchnout	
	H110	támle na větev (?) ... Taky tohle ... ty hadry ... a vy to necejtíte jak tu	
	H111	smrdíme (?) ... tohle to aspoň ...	
	H112	P: Jak to tu máte s hygienou?	
	H113	H: Tady (?) to ste mě pobavil ... cha ... s hygienou (,) ... No, když nemrzne	
životní styl - hygiena	H114	támhle je voda ... tady voko je sposta pramenů ... když pudete tudy dolu,	
	H115	budou tam bažiny ... ta voda tu je dobrá, hele lepší jak z kohoutku ...	
	H116	normálně se tu pije ... i ty největší prasata si dávaj na tuhle vodu pozor ...	
	H117	jenže tady se umejt nedá ... kde (?) ... ve stanu (?) tak si vopláchnout	
	H118	obličej po ránu ... nebo frndu když štípe ... chlapy na to serou ty se	
	H119	nemejou ... ženská ta víc musí ... No a je taky rozdíl jestli je teplo nebo	
	H120	zima že jo, v zimě se mejt nebudete ...	
	H121	P: Můžete se jít někam umejt a třeba si vyprat (?)	
kontakt se SS	H122	H: No někdy chodím do Naděje na Žižkov ... třeba ... někdy s Járou do	
	H123	káčka na Smíchov ... jako když tam de on a já du sním ... no a tak ... byla	
kontakt se SS	H124	sem na víc místech ... nejradši mám to káčko já tam nechodím tak často	
	H125	jako Jára, vono je to pro feťáky, vyměňujou jim tam buchny a můžou si tam	
	H126	i třeba vydělat nějakou kačku ... dá se tam i umejt ... vono je to tam takový	
	H127	asi nejlepší ... takový malý ... nechodí tam ty davy furt jako tak kam chodí	
	H128	bezdáči ... třeba jako na ten Žižkov ...	

	H129	P: Jaký je rozdíl v tom malém zařízení a v těch velkých?	
	H130	H: Rozdíl (?) ... no ... já nevím ... proč chodím třeba do toho káčka když	
	H131	nic neberu (?) ... jako třeba Jára (?) ... (pauza) ... Nevím ... tak na tom	
srovnání SS	H132	Smíchově je málo lidí třeba ... kdežto na Charitu, na Naději ... tam chodí	
	H133	těch lidí hodně ... mě je to tam nepříjemný ... chlapi na mě pokřikují i	
	H134	když jsem s Járrou ... hele a taky je ti to tam jak někde v kasárnách ...	
	H135	takový třeba když si jen potřebuješ oddychnout to jako by bylo dobrý tak si	
	H136	posedět ... to musíš něco číst nebo tak ste tak tak jako na očích ... a hlídat si	
	H137	věci musím ... krade se tam ... ale jo, taky tam chodím ... (pauza) ... a	
pomoc rodiny	H138	někdy taky k našim ... ale jen když je doma máma ... jako sama ... sou	
	H139	voba v důchodu ... tak to bejvá málo ... někdy de třeba táta dopoledne	
	H140	k doktorovi nebo pro důchod a to taky je H... ve škole ... tak to mě máma	
	H141	nechá se vykoupat ... to se naložim do vany ... teda na chvíli jenom nechci	
	H142	se potkávat s tátou ... von by mě nevyhodil von je dobrej ... nechci ale	
pocity - vina	H143	poslouchat ty řeči jak žiju a taky vím od H... že je z toho pak špatnej, von	
	H144	by to chtěl pro mě asi jinak ... co nadělám	
	H145	P: A s H... jako se synem se setkáváte (?)	
vztahy s dětmi	H146	H: No to když tak se dám do pucu tak to třeba zajdem na dort ...	
	H147	P: Na dort (?)	
	H148	H:... no máma mi dá třeba stovku abychom někam šli ... je to vřdycky	
	H149	drámo abychom vystačili s tím kapesným ... chacha ... a taky to musím	
	H150	schovat před Járrou aby mu to neproteklo žilou ...	
	H151	P: Několikrát ste zmínila Járu, kdo to je (?)	
životní styl - partner	H152	H: Jára (?) ... no s ním jsem teď ... von je hodnej jen si píchá ... blbec ...	
	H153	každou korunu ... no musím hlídat(,) ...	
	H154	P: A vy ... vy ste čistá (?)	
životní styl - závislost	H155	H: Jako jestli něco beru (?) ... nééé ... takový svinstvo (?) ... kdyby to tak	
	H156	chtěl pustit k brdíčkum ... jako Jára ... Takovejch prachů ... skoro všechno	
	H157	co seženem ... až na to co schovám(,) ... hlavně mu prodaj sračky ...	
pocity - strach	H158	jednou na to zhebne ... když má mlhu před očima, koupí cokoli a voji to	
	H159	znaj, voni ví že mele z posledního a tak mu to pořádně říznou ...	
	H160	P: Pijete alkohol (?)	
životní styl - závislost	H161	H: Jak se to veme ... jasně tady pije každej ... co jinýho ... ale myslíte jako	
	H162	tak že se vožere a vo ničem neví (?) ... tak to ne ... víte co se tu chlastá ne	
	H163	(?) krabicák ... tak to jo tak krabici za den tak tolik vypiju a Jára taky víc si	
	H164	nedáme ... taky na to není ... a taky tu někdy dá někdo do placu flašku tak	
	H165	třeba večer ... třeba tady u vohně pokecáme nebo se jen tak čumí do	
	H166	plamenů ... to ale musí bejt někdo šikovněj ... jako že to někde lohne ...	
	H167	prachů je na fajnový pití málo...	
	H168	P: Říkáte, že chodíte do káčka. To je zařízení, které taky nabízí možnost	
	H169	vstoupit do léčby (?)	
životní styl - závislost	H170	H: Jára by nešel ... proč taky ... teda třeba v zimě to by asi kývnul ... ale	
	H171	my chceme bejt spolu ... tak to by nešlo ... voba nás nevemou ... tak v tom	
pomoc SS	H172	káčku si bere Jára buchny ... někdy se tam umejem ... taky ti třeba vobčas	
pomoc SS - zdravotní	H173	něco obvážou ... tady stačí se trochu škrábnout a hned to hnisá ... ta špína a	
	H174	tak, to dělá ... na Naději to taky dělaj ... tam ale chtěj střízlivý bez skelnejch	
	H175	vočí ...	
	H176	P: Jako aby člověk nebyl pod vlivem alkoholu nebo sjetej (?)	
režim v SS	H177	H: Joo, mě teda nikdy nevyhodili ani Járu ale musím to hlídat ... von se	
	H178	člověk nesmí motat a blábolit to ho pak vypoklonkujou ... dobře tak ... já	
	H179	bych se tam bála ... vožralejch ... ne těch co padnou a neví vo světě ... ne	
	H180	těch ... ale ty co se napijou a sou zlí a agresivní ...	
	H181	P: Čím vám tyhle zařízení můžou být ku prospěchu (?)	
pomoc SS	H182	H: Jako třeba Naděje (?) nebo tak (?) ... nevím ... tak jídlem třeba ... najíš	
	H183	se tam ... to mytí to je jako důležitý ... jo a když je zima ... no jasně když je	
životní styl - nocová	H184	zima tak se potřebuješ dát někde dokupy, prostě si posedět a odpočinout si	
	H185	... vono se to nezdá, ale přes den člověk dost nachodí ... a jako třeba já když	
	H186	spím tady tak tady se moc nevyspíte ... to se spí jen tak na jedno voko ...	
	H187	jako pes viděl ste spát psy voni jako leží tak trochu spí ale přitom koukaj a	
	H188	poslouchaj co jako je ... tak takle spíte tady... ráno moc vodpočatej nejste	
	H189	... teď je to tu v klidu ale že se tu spí podstanama a v tech chatrčích se ví a	
	H190	vobčas sem někdo vtrhne a dělá bugr ... tak to si musíte pospíšet a zdrhnout	
	H191	včas ...	
	H192	P: Kdo to je (?)	
	H193	H: Tak třeba vožralí co táhnou po zavirače z hospody ... Teda těch se	

pocity - strach	H194	bojím asi nejvíc, ty holohlaví, různý ty skíní a jiná pakáž ... voni jsou jako	
	H195	bouchači ... ale troufnou si tak na tydle chudáky ... svinstvo je to ... je mi	
	H196	z nich úplně nanic ... to není žádná sranda, pak nejlepší utýct. Jenže někdo	
	H197	to třeba schytá, tak ... ale to už každé ví, začne ječet a ostatní ví vocode ...	
	H198	Hele vono, když to tu neznáš, tak tu nikoho nenajdeš ... tak to je ...	
	H199	P: Mimo takových násilníků ... zajde sem někdo (?) Myslím policie ...	
	H200	streetworker ...	
	H201	H: Nooo ... nejčastěji sem asi zajdou z kláštera ... vono to tu patří klášteru	
	H202	... nechtěj aby tu byl bordel ... myslím, že sem občas pošlou ještěrku aby	
	H203	odvezla vodpadky ... to přijde vždycky víc lidí ...	
	H204	P: Jací na vás jsou (?)	
	H205	H: ... vlastně to de ... jen chtěj ať z toho není smeták ... to uklidíme a	
	H206	naházíme to na ten nákladáček a ten to odveze ... tak jednou za čas.	
	H207	Možná sem zajde s nima i někdo z charity, Někdy totiž něco přivezou ...	
	H208	jídlo a tak (,) ... no myslím že to je charita neéé (?) ty budou s nima ...	
	H209	P: Oni se třeba nepředstaví (?) Baví se s váma, co byste třeba potřebovali (?)	
	H210	H: neee ... nebo nevím ... možná někomu jo, já to neslyšela ... tak nevím	
	H211	kdo to je, podle mě jsou z kláštera, jsou to lidi co se vlastně vo to tady	
	H212	starají, potkávám je i dole v parku a tak ...	
	H213	P: Tekže jde spíš o to, tu udržovat pořádek ...	
	H214	H: Jo ... a je to vlastně dobře ...však víte jak to vypadá jinde kde se	
	H215	přespává neee (?)	
	H216	P: Jo, navštívil jsem řadu takových míst. Sem jsem vlastně přišel poprvé	
	H217	v doprovodu streetworkra. Kdo vás takto navštěvuje (?)	
metoda práce SP - s	H218	H: No tydle lidi znám ... někdy sem chodí to je pravda ... to je pravda ...	
	H219	ale kdo to je nevím ... to je tak za tu dobu co tu jsem s Járou tak to bylo	
	H220	tváří je jeda človíčku ... Jako pravidelně se nikdo nechodí ... párkrát se	
	H221	objeví jedna tvář, pak zase někdo jiný ... hmmm ... jo ptaj se ... ptaj ...	
metoda práce SP - s	H222	voni třeba můžou někoho ošetřit nee jako doktor nee ale někomu zalepí ránu	
pomoc SP - osobní	H223	nebo obvážou no to je dobrý ... když to hnisá ... víš v zimě se rány hojí	
	H224	blbě hůř jak v létě (,) ... v zimě chodí často no jo to jsou tu asi častěj ...	
	H225	jestli třeba někdo není vomrzlej ... někdo de na zimu spát na Hermes nebo	
životní styl - nocová	H226	má někdo štěstí a chytne místo v azyláku ... my tu ale zůstáváme ... jako	
	H227	s Járou(,)	
	H228	P: Takže jste tu pořád (?) Dlouho (?)	
	H229	H: Co sem s Járou(,) ...	
	H230	P: Jak je to dlouho (?)	
	H231	H: Tři roky ... né vlastně čtyři ...	
	H232	P: A jste furt tady (?)	
	H233	H: Vlastně jooo ... teda abyste rozuměl ... někdy jsme i jinde ... Tak loni	
nemoc	H234	byl Jára v nemocnici ... docela dlouho ... ani nevím ... von má játra v háji a	
pomoc SP - osobní	H235	někdy to je fakt blbý ... loni to ho vezla rychlá ... no a tu zavolal HT ...	
	H236	taky jeden co to tu občas zkouknul ... Jára ležel ve stanu zkroucenej jak	
	H237	paragraf a to prej bude dobrý a jak ho HT viděl rovnou volal sanitku ...	
	H238	dokonce tu čekal než ho naložej ... vono je to dobrý že von jim ukáže	
zdravotní péče	H239	průkaz a voni našince odvezou ... Jinak bezdomovce taky nechaj ležet tam	
	H240	kde je. To sem několikrát zažila a když se ozvete, třeba zavolaj i policii.	
policie	H241	Měšťáci ty si to nenechaj ujít. Hele zlatý policajti jako ty státní. Měšťáci ...	
	H242	co tu budu povídat ... tady třeba ne ... ne tak ... ale dole na Hradčanský se	
	H243	nesmíš pomalu ani zastavit ... ach jo ... tak tady sme čtyři roky ...	
	H244	P: Zkoušeli jste sehnat nějaké bydlení (?)	
	H245	H: Jako že se díváme, kde by se dalo spát (?) no jasně, v zimě je to důležitý	
	H246	... Letošní zima nám nepřála ... Tak dlouhá byla ... dlouhá ... dlouhá ... Ty	
	H247	předchozí ty šly, bylo vlastně docela teplo ... teda velký mrazy byly	
	H248	krátko...	
	H249	P: Myslel jsem i něco lepšího než přístřešek tady ...	
životní styl - nocová	H250	H: Někdy sme spali na lodi ... to v těch mrazech ... Ale když sme se	
	H251	nechytli oba dva, tak sme šli voba pryč.	
	H252	P: Azylové bydlení (?)	
Azylák	H253	H: Azylák ... hmm ... jednou jsem tam ... né dvakrát jsem tam byla. Jednou	
	H254	ještě sama ... to sem byla na ulici krátce ... to sem tam byla asi půl roku ...	
pomoc SS - zdravotr	H255	pak když už jsem byla s Járou ... byla jsem tenkrát nemocná ... se zápalem	
	H256	plic ... nevím co to tenkrát bylo, bylo tenkrát teplo nenastydla sem ... ale	
	H257	bylo mi tak zle, že mi tenkrát ... no to bylo na Naději ... docela rychle do	
	H258	týdne asi tak ten azylák zajistili ...	

	H259	P: Jaké to tam bylo (?)	
	H260	H: Jako na azyláku (?) ... bylo mi blbě tak to bylo fajn že sem jako mohla	
Azylák	H261	ležet ... nooo bylo to dobrý ... i Jára byl rád že sem tam ... pozdějc mi pak	
	H262	řikal že by se o mě bál ... dával mi tenkrát i nějaký peníze na pobyt ... dlouho	
pocity - stesk po pa	H263	jsem tam byla ... dva měsíce myslím ... jen se mi po Járovi stejskalo ...	
	H264	hodně jsem toho prospala asi sem byla unavená a viděli sme se málo ...	
pocity - strach	H265	málo ... měla sem strach aby taky někdy nevzal nějaký svinstvo ... jo báli	
	H266	sme se o sebe ... báli ... moh na návštěvu to bylo dobře jsem ráda že ho	
	H267	mám ...	
	H268	P: To jste věděla, že jste v azylovým domě jen na vyléčení (?)	
	H269	H: Jo ... to už na naději mi řekli ... na takovém pohovoru, ptali se jestli	
	H270	mám kam jít se uzdravit že venku nemůžu bejt, že to je nebezpečné.	
	H271	K našim to nešlo, to sem říkala ... tak zařídili ten azylák ... Já tam mám	
	H272	žádost ... to bylo když jsem už byla zdravá a šla pryč. Jenomže to je azylák	
Azylák	H273	pro ženský ... no s Járou tam nemůžeme. Tak tam ani nechodím se ptát ...	
	H274	P: Hanko, máte nějaký příjem (?)	
pomoc rodiny	H275	H: Něco mám od mámy, tak občas ... pár korun ... taky mám dávky ...	
dávky	H276	hmotnou nouzi od pracáku ... občas něco vydělám tak něco prodám do	
příjmy	H277	bazáru když něco najdem to musím dělat já ... Jára by to no prostě si za to	
	H278	koupí to svoje svinstvo ... kolik sežene Jára teda vlastně nevím ... on je	
dávky	H279	z Bohumína a musí na pracák tam to je daleko takže dávkou nemá ... ale on	
příjmy	H280	zas umí lecos najít ... haha ... někdy to bude spíš náká čórka ... takový věci	
	H281	se nevyhazujou mobil třeba že jo ... ale on to neřekne ... někdy mi něco dá	
	H282	tak třeba na krabicák nějaký jídlo ... my si jídlo netaháme s popelnic nebo	
	H283	tak ... to bych nejedla z toho jsou ty žloutenky a takový sračky že se člověk	
	H284	nestačí utírat ... ale támhle za Kauflandem ... tam je kontejner kam	
životní styl - strava	H285	vyhazujou jídlo noo takový co má třeba ruplej obal ... je to dobrý jen to	
	H286	musej vyhodit by to neprodali ... hele to je bezva ... tam je i takový to	
	H287	různý ovoce z ciziny nebo těstoviny ... hodně hodně se toho najde ty věci	
	H288	co ne nekazí tu máme ... to co by se zkazilo to se hnedka sní taky pečiva se	
pomoc SS	H289	tam dá najít dost chleba ... (pauza) ... no a v káčku občas dostaneme	
	H290	nějaký balíčky ... někdy jsou tom nesmysly, ale někdy třeba i konzerva ... to je	
	H291	fajn ...	
	H292	P: Co vám chybí (?)	
	H293	H: K jídlu (?)	
	H294	P: ... tak obecně ...	
nemá to cenu, chyb	H295	H: Naděje pane naděje ... teda né ta co se stará o bezdomovce ha ha ...	
	H296	naděje že bude něco jinak ...	
	H297	P: Co by mělo být jinak (?)	
motivace ke změně	H298	H: Všechno (,) ... chtěla bych bejt s dětma ... chtěla bych no zkrátka někde	
chci bydlet	H299	mít nějaký byt ... teď se čeká na ten zákon o tom bydlení sociálním bydlení	
	H300	tak na to trochu spolím ... i když až tak nevěřím ... i kdyby tak zadarmo	
	H301	to nebude a práci nemám ani Jára ... Kdo by mi jí dal žejo ...	
	H302	P: Čím jste (?) Jako povoláním (?)	
vzdělání	H303	H: Já sem vyučená cukrářka ... já sem nejdřív dělala potravinářskou školu	
	H304	... dneska bych řekla že mi to i šlo ... pak sem potkala V... a tý školy	
vzdělání	H305	nechala ... výuční list sem si dodělala až po Kíki, to mi bylo jasný, že V...	
	H306	to neutáhne to byly samé kšefty ... někdy mu něco vyšlo ale často na něčem	
	H307	prodělal ... tak se si dodělala ten učňák ... bavilo mě to jooo tu práci sem	
	H308	dělala fakt v cukrárně dorty trubičky marcipán se pekl ... ale pak V...	
	H309	zastavil ten byt do nějakého kševtu co nevyšel a my sme o byt v exekuci	
	H310	přišli ... to byla rychlovka za ¼ roku bylo vymalováno ... a my se stěhovali	
	H311	... Tenkrát nám pomohli naši ... koupili nám takovou malou dvougaronku	
	H312	ale o tu sme taky přišli V... vo ni zase přišel ... to se na mě tenkrát táta	
	H313	rozlobil,	
	H314	P: To chápu. Mohli bychom se ale vrátit k vám (?) K otázce bydlení se	
	H315	dostaneme. Takže vy jste vyučená a nějakou dobu jste i pracovala v oboru	
	H316	...	
	H317	H: Jo. Mezi druhým a třetím dítětem. Vlastně mě to i bavilo ... hodně jsem	
	H318	tenkrát ztloustla z toho sladkého ... furt mi chutná ... haha...	
	H319	P: Zkoušela jste si najít práci (?)	
	H320	H: Kdy (?) Teď (?)	
	H321	P: ... no, prostě po tom, co jste přišli o bydlení (?)	
	H322	H: Po vyučení jsem práci měla, tam kde sem se vyučila mi nabídli i práci ...	
	H323	to byla výroba sladkostí a cukrářského zboží. Dělala jsem i když jsem	

	H324	poznala H... To jsme spolu s dětma byli u něj ... to jsem řikala neee (?) ...	
	H325	von je invalidní důchodce ale nějaké peníze si vydělával navíc ... ale stejně	
	H326	to všechno šlo do luftu ... (pauza) ... Pak jsem otěhotněla a později přestala	
	H327	dělat ... po mateřský ... jako po druhým teda třetím synovi jsem chtěla	
	H328	nastoupit ale ta firma zkrachovala. Doma bylo dost práce, tak jsem byla	
	H329	radši doma s dětma. Pak přišly holky a zase mateřská ... no a pak ... to už	
	H330	byly průsery ... to už jsme moc dlužili ... na nájmu na elektrice taky ani	
náročná životní situ	H331	nevím něco měl platit H... aspoň říkal ale neplatil ... nakonec nějak tím	
	H332	bytem ručil za něco co nevyšlo nějakou půjčku já tomu pořádně nerozumím	
	H333	a o byt sme přišli ... teda on ... no a to už se vezlo... H... si vzali naši už	
	H334	byli v důchodu a svoje úspory dali na ten byt co jsme o něj přišli s V... Je to	
OSPOD jako nepřítel	H335	tenkrát strašně vyděsilo. Táta byl půl roku nemocej z toho. ... No a sociálka	
	H336	mi ty tři nejmenší vzala a nakonec sou v tom děčáku. Jsou tam spolu to je	
	H337	hezký ne (?) ... někdy ty děti roztrkaj po celý republice. Moje jsou tady	
	H338	v Praze ... mam to k nim sice přes celou ale jsou spolu, já je mužu vidět i	
vztahy s dětmi	H339	naši za nima někdy zajdou, někdy je vezmou všechny k sobě ... to je ale	
	H340	vyjímečně ... ale k H... často vezmou ještě jedno ... (pauza) ... ale práci tu	
	H341	už sem nehledala ... na sociálce tenkrát říkali že mi děti vrátí když budeme	
	H342	mít kde bydlet a z čeho žít ... kde bydlet ... jak to zařídít neřekli ... tenkrát	
	H343	jsem hodně brečela ... co jsem měla dělat ... řekněte ... když přišel	
náročná životní situ	H344	exekutor ... tak přišla i policie a sociálka ... a děti šly s nima ... srdce mi to	
	H345	rvalo i teď se mi to tu svírá dechat nemůžu to bylo ráz naráz ráz na ráz ...	
	H346	nikdo se semnou nebavil ... ukázali nějaký papír ... zabalit pár věcí co nám	
	H347	dovolili a hotovo ... nikde dovolání ... aspoň že řekli kde budou děti ... se	
	H348	ptáte jestli sem hledala práci ... k tomu všemu (?) i teď jsem z toho	
	H349	vyděšená. H... zmizel nic ho nezajímalo. Po nějaké době asi po roce nevím	
Klokánek	H350	si H... vzali rodiče. To tenkrát byli v Klokánku. A pak šly ty tři do domova.	
	H351	Mockrát zaznělo dočasně než se postavíte na nohy než bude mít kam jít	
	H352	bydlet ... Jo chtěla bych ... nemám na to síly ... je mi přes čtyřicet, ale	
zaměstnání není	H353	koukněte jak vypadám jsem troska ... si myslíte že mě někdo zaměstná haha	
	H354	dobrá komedie ... ani hajzbába nic ... pracák nesehnal nic já nesehnala nic	
	H355	stará zničená ženská urvaná životem vo tom ten svět neví ... naděje zhasla	
útek od rozhovoru	H356	už dávno ... (pauza)... už mě to sere už mě to nebaví vypněte ten	
	H357	krám(,)	
	H358	P: Rozumím ... chcete už skončit. Mockrát děkuju. Váš příběh je	
	H359	těžky ale zajímá mě... Mohu vás tu ještě vyhledat (?) tak za týden	
	H360	třeba (?) Zase touhle dobou(,)	
	H361	H: ... zase touhle dobou ... ste optimista pane ... kdo ví kde budem za	
	H362	tejden touhle dobou ...	
	H363	P: Mohu to zkusit (,) Kdyby to nevyšlo, zkusím to znovu ... Děkuju	
	H364	za váš čas a za vyprávění.	
	H365	.....	
	H366	.....	
	H367	.....	
	H368	P: Dobrý den Hanko, Vzpomínáte si (?) Byl jsem zvědavý jestli vás tu dnes	
	H369	potkám. Mohu si přisednout (?)	
	H370	H: Dobrý den, dobrý den ... pojdte ... pojdte ... (pauza) ...	
	H371	P: Dneska nejdu s prázdnýma rukama. Jak jsme minula skončili, říkal jsem	
	H372	si, jaké by to bylo, dát si při tom povídání třeba kafe. ... A tak jsem dneska	
	H373	kafe připravil ... pojdte, dáme si šálek ... no dobrá kelímeček ...	
	H374	H: Dobrej nápad ... no to si dám říct ... (pauza) ...	
	H375	P: Minule jsme byli hodně u vašeho příběhu. Možná se zkusím dneska víc	
	H376	ptát na některé detaily. Vzpomínáte, říkal jsem, že mě zajímá, jako má	
	H377	člověk jako vy s prací a vůbec s působením a postojem lidí, kteří dělají	
	H378	sociální práci. V řadě případů, o kterých ste mi minule vyprávěla je zřejmé,	
	H379	že jste takové lidi potkávala a byla s nimi v kontaktu. Víím, je to taková	
	H380	široká otázka. Věřím, že se ale k podstatnému dobereme. Kdo je podle vás	
	H381	sociální pracovník (?)	
kdo je SP ?	H382	H: Ženská na sociálce ... třeba ...	
	H383	P: Ještě někdo (?)	
	H384	H: No tak třeba ty co sem za náma choděj ...	
	H385	P: Streetworkři (?)	
kdo je SP ?	H386	H: Jo stretworkři ... a taky asi ty z Naděje, no jasně, z charity, určitě to jsou	
	H387	ty co Járovi v káčku mění buchny ...	
	H388	P: Jojo, tak se to dá taky říct. Ještě někdo (?)	

policie	H389	H: No taky jsem potkala takový policajty, co jako mluví s lidma, co je	
	H390	přímo neseberou, ale domluví jim nebo se jich ptaj co potřebujou jooo a	
	H391	taky poradí...	
	H392	P: Aha, to jsou zajímavé postřehy. Taky se s nimi můžete potkat na úřadu	
	H393	práce, v různých neziskových, ale třeba i nemocnice, dětské domovy je	
	H394	mají, domovy důchodců taky,... Jsou tam, kde má smysl a je potřebné dělat	
	H395	poradenství a takovou činnost ...	
kdo je SP ?	H396	H: To já všechno vím, jen sem si nevzpomněla ... mě se takový věci hlavou	
	H397	nehoní ...	
	H398	P: Hmm, věděla byste, kam se můžete jít třeba poradit, kdybyste něco	
	H399	potřebovala (?)	
kontakt na SS	H400	H: Já nic nepotřebuju ... tak nějaký bydlení ale i pro Járu ... jo ale ten lecos	
	H401	probírá v káčku ... jo to máte pravdu, von tam sám asi moc často s něčím	
pomoc SP - osobní	H402	nechodí ... ale dost často se ho na něco ptaj ... kartičku od pojišťovny ...	
	H403	jak to udělat s dávkami ... to jó ... to jó ... myslím, že sou tam dobrý ... ale	
	H404	to by měl říct Jára von bude až večer ... tak ...	
	H405	P: A vy jakou máte zkušenost ... vite jak jste mluvila třeba o té exekuci a	
	H406	vystěhování ...	
dávky	H407	H: No, jak to bylo ... já jsem chodila pro různé dávky, jako na děti a tak ...	
	H408	a tak jsem to tam říkala, co jako máme dělat, že máme do nějaké doby	
	H409	vyklidit kvartýr ... no myslela jsem si, že jestli by nám něco nepřidělili že	
	H410	jsme jako vlastně v maléru ... ale že prý už nejsou obecní byty a že to	
náročná životní situ	H411	nemůžou nám jako něco dát ... H... tenkrát říkal - Kašli na to na ulici nás	
	H412	s dětma nevyženou blbec ... sem mu tenkrát věřila ... dneska vím jak to je	
	H413	ráz na ráz ... ještě než nás přišli vystěhovat tak u nás byly ženský ze	
	H414	sociálky jako jestli je možné se domluvit a nebo co máme jako v plánu ...	
	H415	nic říkám, není kam jít ...jsem myslela, že nám něco poradí nebo nějak	
	H416	pomůžou ... ale jen se zajímali, kam můžou jít děti ... to jsem ještě	
nedostatek informa	H417	nevěděla že by mohl někdo k našim ... to bylo až pozdějc ... tak že prej	
	H418	musí být předběžný opatření a děti že půjdou do Klokánku ... hmm si říkám	
plané naděje od SP	H419	tak jo ... prej až se věci dají popořádku, zase půjdou k nám ... ke mně ...	
	H420	ale myslím, že kecaly ... voni musely vědět, že se ke mně už nikdy nevrátí	
	H421	...	
	H422	P: Kdy jste naposled bydleli v bytě?	
životní styl - nocová	H423	H: S H... před 5 roky toje ... přesně si to vlastně nepamatuju ...	
	H424	P: Řekl vám tenkrát někdo co by bylo dobré dělat (?)	
	H425	H: No myslím že ne ... a jestli tak jak to říct ... já měla z toho všeho plnou	
náročná životní situ	H426	hlavu ... pobalit věci dětem sobě ... od H...jsem tenkrát slyšela že sem	
	H427	kráva a pak zmizel ... sebral se a podle mě se šel někam vozrat s chlapama	
	H428	...Tak vlastně nevím ... ale myslím, že nikdo nic neřek ... posílali mě na	
úřad práce	H429	úřad práce jo to je pravda ... vlastně až tam jsem se něco dozvěděla ... a	
	H430	jen jako o sobě, o dětech nic to bylo jen s tou sociálkou ... nevím jak moc asi	
OSPOD jako nepřítel	H431	spolupracujou ... no asi jo protože na sociálce vědí co dostávám od pracáku	
	H432	a že sem jako na ulici to voni vědí.	
	H433	P: Jak se vám s nimi spolupracovalo (?)	
	H434	H: Když byl soud o výchovu (?) Myslím že to šlo ... teda některý by mě	
osobnost SP	H435	nejraději propíchalý očima ... ale ňáký byly milý ... Baba od baby ...	
	H436	Nejhorší byly ty v mym věku ... ty to musely mít všechno na povel ráz na	
	H437	ráz nemáte papíry jak si to představujete to je na žalobu a tak ... tyhle bych	
	H438	fakt nemusela (,)	
	H439	P: To mluvíte o situaci na OSPODu (?)	
	H440	H: OSPODu (?) jako sociálka na děti (?) ... jo o nich ... už jsem se tam	
	H441	potkala s 5 možná 7 co maj děti na starosti ... Mám ráda ty mladý ... oni	
osobnost SP	H442	jsou takový nadšený ... třeba když sem se na něco zeptala zjistily mi to	
	H443	vysvětlily ... ty starý ... to je vidět ... jaký jsou opotřebovaný ale se na ně	
	H444	nezlobim vlastně jim rozumim ... když bych viděla na jejich místě ...	
	H445	P: Je nějaký rozdíl v tom jak vás berou teď a před těmi pěti šesti roky?	
OSPOD jako nepřítel	H446	H: No to je ... myslím že mě chtějí zbavit rodičovství ... a to se s dětmi	
	H447	pravidelně vidím ...(pláč)...(pauza) ...	
	H448	P: Jak se to děje (?)	
	H449	H: Tak třeba mi něco pošlou ... no a já to nedostanu ... třeba ... někam mě	
	H450	zvou a já nepřijdu ... že to nevím ... a pak se dozvím, že se něco rozhodlo	
	H451	... kdy to bylo před dvěma roky ... to že dcery rozdělí fakt nevím proč ...	
osobnost SP	H452	Kdyby nebylo pana G... tak to snad udělají. G... věděl že jsou sourozenci,	
	H453	že já tam chodím, že můžeme i někam si vyjít ... spolu já s dětma ... tak	

	H454	von se za to nějak zasadil že je to pitomost ...	
	H455	P: Kdo je pan G... (?)	
pomoc SP - osobní	H456	H: On je z domova, on tam má na starost tyhle věci ale on tomu tak nešěfuje	
pomoc SP - osobní	H457	to je zase K... toho mám taky ráda ... Oba ... Před panem G... tam byla	
	H458	taková mladá slečna ... ta byla taky milá když sme měly někam jít vždycky	
	H459	nás doprovázela ... taky se vlastně ptala vždycky co potřebujeme ... Jak se	
	H460	menovala si už nepamatuju ...	
	H461	P: Co byste dnes od lidí co dělají sociální práci potřebovala (?)	
co potřebuji	H462	H: Myslíte jako teď a já, já s Járrou ... no bydlet ... jooo bydlet to by bylo	
	H463	moje přání ... třeba jenom jedna místnost taková co bychom tam byli spolu	
	H464	... no jinak nic ... i když ... to asi není jejich práce ... víte třeba jak ste tu	
	H465	byl minule, tak mě napadlo spoustu věcí ... i třeba k Járovi a tak si říkám že	
	H466	vlastně nemám s kým probrat některý věci ... třeba s tím Járrou jo tak von	
životní styl - závislos	H467	spoustu peněz prostě mu žilou proteče spousta peněz ... taky se o něj bojím	
	H468	... a třeba v tom káčku mi vlasně nám říkají různé možnosti hlavně pro Járu	
	H469	... ale co já mám dělat, to už je třeba složitý ... to bych s někým potřebovala	
	H470	probrat aby tomu jako rozuměl co mu říkám ... Když přijde ten z Centra HT	
zklamání ze vztahu	H471	... tak ten mi třeba napíše kam by bylo dobrý zajít když se tam ale dostanu,	
	H472	je to složitý to zase vysvětlovat. Proč tam sem a co přesně chci a třeba po	
	H473	dlouhým povídání mi řeknou že sem špatně, že to dělá někdo jiný... Když	
	H474	to po čase říkám tomu HT jak to dopadlo, tak povídá aha to ste ale měla říct	
pomoc SP - osobní	H475	co potřebujete a já na to, že mi radil jít do té poradny ... to bylo kvůli	
	H476	dluhům H... a pak se ukázalo že stačí podepsat takový prohlášení že spolu	
dluhová poradna	H477	nic nemáme a bylo to ... mě to tenkrát stálo spoustu strachu ... to kvůli	
	H478	dětem ... Tak teda to by bylo dobrý mít někoho, kdo na tebe má čas a	
	H479	vypočlechnu si tě i když sem hloupá ženská ...	
	H480	P: Někde třeba v Charitě, v Naději, v Armádě spásy ... tam není nikdo kdo	
	H481	by to pro vás udělal (?) Vlastně ani nevím, jestli tam chodíte. Moc jste o tom	
	H482	nemluvila ...	
	H483	H: No chodím ... neee pravidelně to neee (,) ... ale někdy to potřebuju,	
	H484	nejčastěji si tam pro něco du ... nebo se tam umejt ... někdy taky vložky	
	H485	dostanu. Chodím i do Lidický, jsou tam šikovný ženský, občas můžu zavazit o	
zaměstnání není	H486	práci takový brigády na pár hodin na pár dní ... dobrý je i to ale je toho málo	
	H487	vlastně je to jen takový doplněk k tomu co posbíráme a prodáme ... jednou	
	H488	tam vlastně Járovi pomohli s doklady už nevím co všechno bylo potřeba ale	
pomoc SP - osobní	H489	pak moh ject do Bohumína a měl všechno vyřízený a to dělali v Lidický no	
	H490	tam to myslím umí ... ty jiný nevím protože jsem toho moc nechtěla...	
	H491	P: A kdybych na tom byl podobně jak vy a potřeboval bych poradit, kam	
	H492	byste mě poslala (?)	
co bych doporučila	H493	H: Tak to by bylo podle toho jestli je léto nebo zima ... na zimu je to hlavně	
	H494	o tom mít kde spát ... to musíš mít buď něco svýho kde je teplo nebo vědět	
	H495	v kolik kde být na přespání ... v Hermesu, na Žizkově atak ...	
	H496	P: A kdybych neměl třeba doklady (?)	
co bych doporučila	H497	H: No tak tady voduť je dobrej ten Smíchov, ta Lidická ... jo to je dobrý ...	
	H498	no a třeba pro feťáky to káčko to nevím jestli byste teda byl ...	
	H499	P: ... na rovinu. Co závislosti, alkohol, cigarety(?) Jak jste na tom vy (?)	
	H500	Cigarety potřebuju. Nekouřím jednu od druhé ... ne ... 2, 3 hodiny bez	
životní styl - závislos	H501	cigára víc nedám ... A ten krabicák jeden dva za den ... já závislá nejsem	
	H502	... teda si to myslím ... v káčku to říkaj jinak ... prej v tom chlastu s Járrou	
	H503	lítáme mě se to nezdá ... vono spát tu v zimě není žádná sranda to	
	H504	potřebuješ něco na zahřátí zevnitř ... haha ... I s těma cigárama je to	
	H505	nejhorší večer ... jooo, člověk si sedne a honí se mu hlavou sposta věcí a je	
	H506	tma s cigárem se to dá všechno líp vařit i uklízet, i když poslední dobou je	
	H507	toho toho kouření asi víc, to hlavně kvůli strachu o Járu ... Ten když je	
	H508	někde venku a dlouho nejde tak se o něj bojím aby se mu nic nestalo někdo	
	H509	ho nezmlátil aby si nešlehňáký svinstvo prostě tak ... a jak sem nervózní	
	H510	piju a kouřím ... dokud nepřijde. No aby mi z toho nejeblo, tak piju hulím	
	H511	piju hulím ... záleží na tom kdy přijde, když brzo tak třeba taky nic ...	
životní styl - partner	H512	zajdem spolu večer za Kaufland když je Jára dobrej je s ním sranda sme jak	
	H513	zamilovaný študáci ...	
	H514	P: Mluvil s vámi někdy někdo o léčbě závislosti (?)	
	H515	H: Jo, to sem říkala to je v tom káčku ... ale myslím, že by to k ničemu	
životní styl - závislos	H516	nebylo ... proč (?) ... no tak někde se budu já nebo Jára trápit měsíce a	
	H517	měsíce a se toho třeba i zbavíš a co pak ... vrátíš se sem a co večer se tu	
nemá to cenu, chyb	H518	zase zachlastá ... Nemá cenu se z toho dostávat když z týdle bažiny nevede	

	H519	cesta nevede cesta, je to jako když se moucha chytne do sítě pavouka každý	
	H520	pokus se vymotat ji zamotává a zamotává a pavouk nemusí ani pospíchat	
	H521	v klídku si jí přijde vycucnout ... no tak stejně to je na ulici jen čekáš až tě	
	H522	to vycucne ...	
	H523	P: Co nebo kdo vás nejvíc drží (?)	
moje zdroje	H524	H: ... Děti ... vim že se o ne nemůžu postarat ... na to už nemám i když	
	H525	bych chtěla chtěla moc chtěla ... furt mám ale možnost je vidět že se jim	
	H526	daří že maj šanci nespádnout do takovýho bahna jako já jako jejich rodiče	
	H527	... co brečím tu nad rozlitým mlíkem no co (,) estě še dejchá ... (pauza) ...	
	H528	díky za to kafe dám si ještě máte (?)	
	H529	P: Jasně ... myslel jsem že ho bude víc ... (smích) ... a co Jára(?)	
životní styl - partner	H530	H: Jára ... táhneme to spolu ... tak sme na sebe zbyli ... nejsme takle spolu	
	H531	sami ... ale jak se držíme (?) ... chacha za ruce cha cha ... já spíš držím	
	H532	jeho ... je jak malej kluk jo ví kde co najít kde co se dá dostat to ví na to je	
	H533	šikovnej ... ale za dětma sem ho ještě nevezla ... no nezná je tak z fotek tam	
	H534	je viděl jenom ... sem ráda že je tu víte líp se to táhne spolu (,)	
	H535	P: Jste vyučená cukrářka, co Jára (?)	
vzdělání	H536	H: Fotograf.	
	H537	P: To je jako práce nebo přímo obor (?)	
	H538	No pracoval jako fotograf a myslím že na to má i školu někde v Ostravě Měl	
	H539	i techniku teď už nemá ani foťák, že, kde by na to vzal.	
	H540	P: Rekvalifikační kurz žádný (?)	
	H541	H: Mluvila jsem s paní na pracáku, jak sem se tam registrovala, že je	
	H542	možnost si udělat rekvalifikační kurz, ale dlouho nic nebylo ... Pak mě	
	H543	poslali na nějaký místo co dělaj nějaký lahůdky ve velkým, tam by mě vzali	
zaměstnání není	H544	ale neměla sem potravinářskej průkaz a tak mě poslali k doktorovi a ten mi	
	H545	zjistí žloutenku tak mě pak už nechtěli ... osud ... pak se už nic nenašlo.	
	H546	Říkala zase jiná paní ... dlouho po tom ... že by bylo že by měli něco	
	H547	s potravinami, že je tam možnost, ale to už je hrozně dlouho... to už když	
	H548	mě viděli a zjistili že nebydlím tak se prý omlouváme, místo je obsazené ...	
	H549	tak ... občas na něco kápnu jako brigáda víte, párkrát přes mámu třeba ... je	
	H550	to takový paběrkování ...	
	H551	P: Tady jste už dlouho několik let že jo (?) Máte nějakou představu co dál	
	H552	(?)	
budoucnost	H553	H: No prý v létě. No a právě s tím přišel Jára v pondělí, že bude změna,	
	H554	máme slíbeno se přestěhovat, tady kousek v zahradním domku, je to zděné,	
životní styl - nocová	H555	je tam vaříč propanbutanový, takže pohoda. Je to někde jako na Hostivice	
	H556	nebo Řeporyje teď nevím ...	
	H557	P: To by bylo jako v nájmu?	
	H558	To bylo tak, paní tam žila dlouho 15 let ona a přítel a on ji v zimě zemřel.	
	H559	P: V tom zahradním domku bydleli (?)	
	H560	H: Ano, ona se dočkala starobního důchodu, a na Naději jí pomohli dostat se do	
	H561	domova důchodců někam daleko ... na Moravu ... do domova de bydlet a	
	H562	přenechala nám to.	
	H563	P: Je to její (?)	
	H564	H: Ne (,) To není nič, nejsou k tomu papíry, to je vlastně nič.	
	H565	P: Nemáte strach, že vás někdo vyžene nebo to zbourá (?)	
	H566	H: Ne, nemám strach. A co i kdyby to bylo na chvíli ... proč toho nevyužít.	
	H567	P: Máte něco pro zábavu, nějaké koníčky?	
	H568	Mam no mam ...	
	H569	P: Co to je (?)	
zájmy	H570	H: Koníčky, takové obyčejné, ráda čtu, detektivky, historický,	
	H571	přírodovědné, o vaření i o přírodě ... táta má zahrádku, dělala jsem tam jako	
	H572	malá holka ...	
	H573	P: Ráda vaříte (?)	
	H574	H:Jo, vařím hlavně tady ... ale někdy i v centru, tam si jídlo můžeme i sníst	
	H575	nebo vzít ven, na nádraží. Musím si tak různě pomoci, ale dá se, vaří se	
	H576	z toho co je ... v centru se dají nějaké potraviny dostat, takový spíš přílohy	
	H577	rejže kolínka špagety ... dá se dělat dost ...	
	H578	P: Myslíte, že jste se změnila za tu dobu, co jste se stala člověkem bez	
	H579	domova?	
	H580	H: Já (?) ... jo určitě (,)	
	H581	P: V čem jste jiná?	
osobní prezentace	H582	Myslím, že sem byla kdysi taková víc bláhová a zamklá jako že jsem se	
	H583	neozvala spíš ... teď jsem taková, že se prostě nedám. Ono vás to donutí.	

	H584	P: Jste v kontaktu s někým z minulé doby (?)	
	H585	H: Jo, občas jo a když, tak musím říct, že mi spíš pomůžou, hanět bych	
	H586	nikoho nemohla ... vono taky v dnešní době nikdo neví jak skončí ... no a	
	H587	ty co se se mnou nechteš potkat se radši neřádíš jako bych nebyla jako bych	
	H588	byla průhledná jen tak trochu přidaj do kroku haha ... nezlobím se na ně ne	
	H589	víte i těmhle připomínáme kam se dá propadnout ...	
	H590	P: Co vidíte jako hlavní příčinu toho, že jste teď bez domova (?)	
cesta na ulici	H591	H: Moje vlastní blbost.	
	H592	P: Co tím myslíte?	
	H593	H: Už na škole ... jak jsem potkala V... jsem si měla dát bacha naši to říkali	
	H594	... že je to nemakačenko ... neměla jsem za ním odcházet měla jsem zůstat	
	H595	doma a dodělat školu ... teď už je pozdě, bohužel je pozdě ... A u H... taky	
	H596	dyť je to stejné ... zase jsem odešla bez peněz, bylo blbý že sem si nic	
	H597	neschovala ... ale tolik krků ... z čeho šetřit ...	
	H598	P: O dětech jste hodně mluvila ... spojujete s nima budoucnost (?)	
budoucnost	H599	H: Ne, mam je moc ráda i bych s nima ráda bydlela ... to ale nejde nevim	
vztahy s dětmi	H600	jak ... kdo ví kam je zavane osud ... to nevim.	
	H601	P: <i>Kdybyste byla průbojnější ... jak jste říkala že se nedáte ... čemu to dnes</i>	
	H602	<i>pomůže (?)</i>	
	H603	H: S dnešními zkušenostma jako, nevim jak to myslíte ...	
	H604	P: Máte na Járu vliv ... pozitivní vliv?	
	H605	H: Myslím, že jo.	
	H606	P: Několikrát vás tu viděli s modřinami, to Jára (?)	
	H607	H: Ne, Jára on totiž takovej není ... to tady víte alkohol a to je po chvíli	
	H608	konečná. Tak někdy mi tu dá někdo facku ... to se tu neřeší, to není pořád.	
	H609	P: Zasmějete se něčemu ... tak pořádně od srdce(?)	
	H610	H: Ale někdy jo.	
	H611	P: Jak si představujete svou budoucnost (?)	
nemá to cenu, chyb	H612	H: Nemyslím na to ... radši na to ani nemyslím. Nic si nepředstavuju. Ráda	
	H613	bych se měla kam vracet, že jo. A teď potichu děkuju bohu, že je tam ta	
	H614	chata co Jára zajistil. Já bych ty spíše záporny ráda nechala tady a říkám,	
	H615	když je tu hůř snad bude i líp ... co (?) nebo si to nezasloužim (?)	
	H616	P: Přeju vám to. Rád bych vás tam po čase navštívil. Šlo by to (?)	
vztah k výzkumníko	H617	H: Jeee jasně ... jo ale jak to najdete (?) ... já tam neznám cestu neumím to	
	H618	popsat ... a Jára přijde zase až večer ...	
	H619	P: Hmmm to už tu nebudu ... musí pomalu dnes jít ... Mám nápad ... když	
	H620	si vzpomenete ... mohli byste mi nechat vzkaz v káčku. Třeba by mohl Jára	
	H621	namalovat plánek cesty, jsem starej skaut najdu to ... co (?)	
	H622	H: Haha to by bylo dobrý, jako že byste byl první návštěva to by bylo dobrý	
	H623	...	
	H624	P: A když napíšete kdy bych vás zastihl tak budu rád. Tak děkuju ... za	
	H625	pozvání a hlavně za to povídání.	
	H626	H: Já si ráda takle popovídám ... víte je to s váma příjemný že si tu sednete	
	H627	a nevadíme vám co tu bydlíme ...	

TABULKA TÉMAT ZÍSKANÝCH Z ROZHovorŮ S RESPONDENTY EVŽOU A ŠTEFOU

objevené téma	odkaz do textu	nadřazené téma	
rodinná situace	ES93 ES124 ES130 ES1012	vztahy s rodinou	
pocity - vina	ES1059		
vztahy s dětmi	ES1035		
cesta na ulici	ES71 ES181	tíživá situace	
osamělost - štefo	ES856		
náročná životní situace	ES96 ES98 ES106		
dluhy	ES405 ES412		
nemoc - štefo	ES1061		
zdravotní péče	ES133		
dluhová past	ES488 ES527		
zaměstnání není	ES149 ES171		
metoda práce SP - sreetwotk - štef	ES536 ES542 ES879 ES885		kdo je SP a jak pracuje
vztah ke streetworkerovi	ES355 ES831		
osobní prezentace SP - štefo	ES601 ES838		
zklamání ze vztahu SP	ES531 ES688		
osobnost SP	ES770 ES803 ES807 ES811 ES817 ES844 ES851		
dovednosti SP - štefo	ES828		
pomoc SP - osobní	ES324 ES522 ES531		
plané naděje od SP	ES275 ES760		
co bych potřeboval	ES389 ES491 ES616 ES710 ES716 ES720 ES775 ES865		
co bych doporučil	ES733		
negativní zkušenost s SP	ES546 ES618 ES656 ES661 ES687		
zaměstnání	ES52 ES84	zdroje	
vzdělání	ES79		
dávky štefo	ES290		
příjmy	ES200 ES235 ES274 ES420 ES448		
příjmy nelegální	ES425 ES436 ES458		
pomoc od druhých	ES1048		
životní styl - partnerství	ES49 ES251 ES266		životní styl bezdomovce
život na ulici - kolik let?	ES998 ES1005		
životní styl - závislosti na alkoholu	ES77 ES109 ES119 ES245 ES33 ES36 ES142 ES157 ES170 ES175 ES340 ES1039 ES1044		
životní styl - nocování	ES20 ES32 ES239 ES382 ES248 ES254 ES258 ES326 ES372 ES452 ES487 ES582 ES586 ES724 ES910 ES917		
životní styl - strava	ES20 ES32 ES239 ES382 ES248 ES254 ES258 ES326 ES372 ES452 ES487 ES582 ES586 ES724 ES910 ES917		
životní styl - dovednosti bezdomov	ES586 ES724 ES910 ES917		
pomoc SS - štefo	ES1063	vztahy k SS	
pomoc SS - zdravotní - štefo	ES534 ES1067		
režim v SS - štefo	ES798		
potíže s režimem v noclehárně	ES344 ES578 ES591		
srovnání SS - štefo	ES968		
nedostatek informací	ES297 ES322		

Azylák	ES335	
nespokojenost se Sociální politikou	ES665 ES738 ES747 ES754	já a soc.politika
úřad práce - štefo	ES277	
chci bydlet - štefo	ES565	pohled na budoucnost
budoucnost	ES473 ES557 ES561	
nemá to cenu, chybí naděje - štefo	ES468 ES571 ES677 ES1074	
pohled společnosti	ES64 ES477 ES481 ES535 ES612 ES670 ES705 ES727	pohled na společnost
vztah k výzkumníkovi	ES7 ES59 ES119	vztah k výzkumu

Vynořené téma	ES1	Rozhovory s Evžou a Štefou	Nadřazené téma
	ES2	P ... Pavel, E ... Evža, S ... Štefan, KP ... terénní sociální pracovník Naděje	
	ES3	9. 9. Pozdní odpoledne, setkání v místě přespávání E a S na jihozápadním	
	ES4	okraji Prahy 6 v prostorách městské zeleně.	
	ES5		
	ES6	P: ..... Jak jsem se bavili, rád bych s vámi udělal rozhovor.	
vztah k výzkumníkovi	ES7	E: Jako pro noviny jo (') Tak to my to v tý politice všechno řeknem, co Štefan	
	ES8	(?) Hahaha ... (smích) ...	
	ES9	S: Jó(,)	
	ES10	P: No ... Ono to pro noviny nebude ... Já studuju.	
	ES11	E: Jako na starý kolena, jako (?) A tos nechodil do školy za mlada (?) Nééé ...	
	ES12	Pardon (,)	
	ES13	Omlouvám se, žádná sranda, žádná prdel ... že jó (ke Štefanovi)	
	ES14	S: Hmm ...	
	ES15	P: Jo. Studuju na starý kolena a píšu práci o lidech bez domova. Rád bych se	
	ES16	dozvěděl o vašem příběhu. Jestli to nevdá, jasně ...	
	ES17	E: (souhlasné gesto)	
	ES18	P: Zajímá mě, jak žijete, zajímá mě, jak se stalo, že se potkáváme zrovna	
	ES19	tady. Zajímají mě ale i vaše plány.	
životní styl - strava	ES20	E: Tak to ti teda povím ... Teď dáme gábl a spláchnem to krabkou ...	
	ES21	Haha. To bylo rychlý neee (?)	
	ES22	P: Posadíme se (?) ... (pauza) ...	
	ES23	P: Chodím tu okolo vás už dlouho. Kolik vás tu žije (?) ... Myslím tady na tom	
	ES24	place (,)	
	ES25	E: Tys tu byl (,) ... Já si tě pamatuju (,) ... Tys tu byl s KP ...	
	ES26	S: Ten tu chodí sám (,)	
	ES27	E: Nééé ... já si ho pamatujuuu (,)	
	ES28	P: Jo, máte pravdu, byl už jsem tady ... a s KP ... Co budete vařit (?)	
	ES29	E: ... nóó ... (pauza) ... Tak kolínka ... Šáhni tam pro tu plechovku ... nó ten	
	ES30	kýbl vod barvy ... jó to je von ... (pauza)	
	ES31	P: Kolik vás tu přespává (?)	
životní styl - strava	ES32	E: ... Vydrž prčka vydrž ... Štefooo (?) ... Kde máme škatuli s kořením (?) ... To	
životní styl - nocování	ES33	je bordel ... Tak vejde se sem 40, 50 lidí ...	
	ES34	P: Padesát (') ... To se mi nezdá (,) tady máte 4 stany ... támhle ten je sice	
	ES35	velkej, ale i tak (,)	
životní styl - nocování	ES36	E: heee ... pro voči nevidíš, cha (') Dívej ... támhle jsou dva ... támhle je další	
	ES37	plac a tam je jich asi 5 ... dyž pudeš tady po potoce dolu tam je další ...	
	ES38	(pauza) ... Dřevooooo (') ... Nejvíc se spí tu na tom kopečku ... tam v těch	
	ES39	křových ... my tam nechodíme a voni k nám taky neee ... Dřevooo Štefooo (')	
	ES40	... tam se chodí ze shora ... Nooo možná 50 je moc ... kdo by to počítal ...	
	ES41	přes den zmiznou do města ... a večer je tu tma jak v prdeli ...	
	ES42	P: Už se to začíná vařit (,) ... Nate (,) Evžene (') a vy ste tu se Štefou	
	ES43	parťáci(?)	
	ES44	E: ... jo ... (pauza)	
	ES45	P: Dlouho (?)	
	ES46	E: ... jo ... tak dva roky (,) ... ani nevím, kde sme se potkali ... Vodkad se	
	ES47	známe Štefo (?) ...	
	ES48	S: Hm ... nevím ... (pauza) ... Z Motala, né (?)	
životní styl - partnerství	ES49	E: No, dva roky ... to sme nocovali tam nad nemocnicí ... to tenkrát otvírali to	
	ES50	metro ... celý se to tam změnilo ... spousta lidí a tak ... lepší bylo se zbalit a	
	ES51	tradá jinam ...	
zaměstnání	ES52	S: Když tam dělali ty chlapi na stavbě ... to šlo ... hele pamatuješ, to se dalo i	
	ES53	něco vydělat ... taky se pak umejt ...	
	ES54	E: ... Štefo je pracant chacha ... já tam nechodil (,)	
	ES55	P: Jak žijete (?)	
	ES56	E: Z ruky do huby (?) To chceš slyšet (?) Co (?)	
	ES57	P: Jestli sem tou otázkou trefil do bolavého, tak se omlouvám. Fakt mě to	
	ES58	zajímá (,) ...	
vztah k výzkumníkovi	ES59	E: Nic ve zlým (,) ... jen mě serou ty starosti vod druhejch ...	
	ES60	P: Rozumím ...	
	ES61	E: Keci ('), hele, keci (,)	
	ES62	P: Tak nevím, opravdu mě to zajímá, ale neumím to nějak schovat nebo být	
	ES63	nějak víc přesvědčivý. Jestli vám to vadí, ptát se nebudu (,) ...	
pohled společnosti	ES64	S: To je tak, vlastně každou chvíli slyšíš, co děláš blbě, že si špína, smrad'och,	
	ES65	že jako do plynu, někam zavřít a makat -...	
	ES66	P: Několikrát za den, hmm (,) ... asi bych nevěděl co s tím (,) ...	
	ES67	S: Zvykneš si (,) ... haha ... co jinýho ti zbejvá (?)	
	ES68	E: Sere tě to (') Tak to je (') I když si zvykneš (,) ... (pauza) ... víš, co mě sere	

	ES69	nejvíc (?) ... hele ještě chvíli a je to hotové ... talíř, Štefo ... ne, dva -... máme	
	ES70	hosta (') ... nejvíc mě pobaví, jak ty chytráci mají sem k nám jen pár kroků ...	
cesta na ulici	ES71	hele může sejít tejděn s tejděm a budou tu s náma, chacha (,)	
	ES72	P: Já si s vámi nedám, díky, ale těší mě ta nabídka ... (pauza) ... ne, děkuju ...	
	ES73	E: Hm -... tak jo no (,) ... neubude ...	
	ES74	P: Vaše zkušenost s tím, jak se dostat na ulici je taková, že je to ráz na ráz (?)	
	ES75	E: ... jo ... a Štefova taky, že jo (?)	
	ES76	P: Co se stalo (?)	
životní styl - závislosti	ES77	E: Chlast - slast (') ... to se stalo (,)	
	ES78	P: Nechcete o tom mluvit (,) ...	
vzdělání	ES79	E: ... ale né (,) ... byl sem kuchař ... takovej ten kočovník (,) ... vždycky sem si	
	ES80	našel nákej flek a tam sem byl -... tak spíš takový ty penziony, kde se vaří (,) ...	
	ES81	nebo hotely s hospodou (,) ... vono kuchařů zas tak moc není ... vlastně se	
	ES82	my místa vždycky měl (,) ...	
	ES83	P: Jo, to zní jako takový kočovný život (?)	
zaměstnání	ES84	E: Kočovnej život ... no to byl ... sem vlastně nikde nebyl dlouho ... teda	
	ES85	někdy to bylo i několik sezón, to joo (')	
	ES86	P: Evžene, kolik je vám let (?)	
	ES87	E: Mě (?) ... kolik bys řek (?) ...	
	ES88	P: Nevím (,) kolik (?)	
	ES89	E: Hele ... čtyřicátý první (,) ... dobrý ne (?)	
	ES90	P: Čtyřicet jedna (,)	
	ES91	E: ... Dvacet let se harcuju po světě (,)	
	ES92	P: A před tím (?)	
rodinná situace	ES93	E: To bylo u mámy ... ale v jednadvaceti jsem vypadnul z domova ...	
	ES94	P: Na ty kuchařský štace (?)	
	ES95	E: Nooo ... jak sem se vyučil, tak sem bydlel s mámou (,) ... pak si našla	
náročná životní situace	ES96	rajera (,) ... Blbec ... ale teď s ním je ... bych ho musel zabít ... (pauza) ...	
	ES97	P: Jste našťvaný (,)	
náročná životní situace	ES98	E: Si piš (') ... (pauza) ... máma mě vyhodila ... nebo sem spíš šel sám ... našel	
	ES99	sem si místo s bydením ... s pokojem ... fajn (,) překážím ... tak s pánem	
	ES100	bohem ...	
	ES101	P: Vídáte se (?) ... s mámou nebo s někým z rodiny (?)	
	ES102	E: Ne (,) ... (pauza) ... teď už ne (,) ... (pauza) ...	
	ES103	P: Asi je to těžký se takhle ohlížet (,) ...	
	ES104	S: To je pravěk (,) ... jako by to nebylo (,) ...	
	ES105	P: Je lepší to zapomenout (?)	
náročná životní situace	ES106	E: ... to nezapomeneš (,) ... ale proč sypat sůl do ran (,) ... (pauza) ...	
	ES107	E: Když je ti dvacet (') to tě táhne svět (,) Co by ses vázal (,) Vařil sem ...	
	ES108	nespočítám na kolika místech ... pajzly i slušný podniky (,) ... Nějaká baba (,)	
životní styl - závislosti	ES109	občas náká lahev (,) ... No a za chvíli si na ty opice zvykneš (') chacha (') ... no	
	ES110	(,) jen ty majitelé s tím maj problém (,)	
	ES111	S: Evža chlastá co může, chacha (')	
	ES112	E: Nekecej (') ... Vonic víc jak ty čuráku (')	
	ES113	S: Se neposer ...	
životní styl - závislosti	ES114	E: Hele (,) ... když děláš v hospodě (') ke chlastu máš blízko ... no ... a tak do	
	ES115	toho spadneš (,) ... ani nevíš jak (,) ... a pak se vezeš (,) ... vyhoděj tě ... z fleku	
	ES116	i z pokoje ... jasně (,) ... si nejdřív najdeš další místo (') a zase kopanec (,) ... a	
	ES117	další (,) a další (,)	
	ES118	P: Asi rozumím (,)	
vztah k výzkumníkovi	ES119	E: Hovno rozumíš (,) ... domu nemůžeš (,) našetřeno máš kulový ... no a	
	ES120	chlastáš (,) ...	
	ES121	S: ... Chlastáš dál (') ... to je jasný (,) ... chlastáš dál (,)	
	ES122	E: ... Chlastáš dál ... to je jasný ... chlastáš dál (,) ... když je za co (')	
	ES123	P: Co rodina (?)	
rodinná situace	ES124	E: ... máma prodala kvartýr a postavili si dům ... s Karlem ... jako s tím jejím	
	ES125	(,) ... a sem nám nelez (,) ... to je naše (') ... rozumíš (?) ... naše (') ... starej se	
	ES126	(,) ... vod tý doby jsem je neviděl (,) ...	
	ES127	S: No ... von tam párkrát byl ... není to daleko (,) vždycky vokukoval z dálky	
	ES128	a pak zmizel ...	
	ES129	P: Zvědavost (?) Stesk (?)	
rodinná situace	ES130	E: ... nasranost (') ... ale mámu bych rád viděl (,)	
	ES131	S: Když ho vyhodili naposled, dělal někde v Sedlčanech ... co (?) ... no už je to	
	ES132	pět let nebo sedm (?) ... co (?) ...	
zdravotní péče	ES133	E: Vosum (,) ... pak sem byl na odvykače ... no ... to bylo několik měsíců (,) ...	
	ES134	a jak jsem přijel, měl jsem věci v papírový krabici a spánembohem (,) ...	
	ES135	můžeš jít ...	
	ES136	P: Aha (,) a ono nebylo kam (,)	
	ES137	E: Sem si dal k máme věci a vydal se hledat další místo (,) ... jenže hola hola	

	ES138	chlást volá (') ta léčba byla nanic ... pak se to vezlo (,) ...	
	ES139	P: Evžene (?) A když jste odcházel z léčebny, tak to s váma někdo probíral (?)	
	ES140	... kam půjdete a tak (?)	
	ES141	E: Néeé ... no teda ... vlastně jó (,) ... jenže sem si myslel, že puđu spátky do	
životní styl - nocování	ES142	Sedlčan, do hotelu ... taková spíš ubytovna pro dělníky, co jezděj po	
	ES143	montážích ... ale hovno hovno zlatá rybka (,) ... tady máš věci a padej (,) ... a	
	ES144	to sem měl domluvený, že mi to místo podrží (,) ... jenže bylo po sezóně (,)	
	ES145	vařil už tam jinej týpek a na mě neměli prachy.	
	ES146	P: A smlouvu ... jako pracovní jste měl (?)	
	ES147	E: No ... to jo ... ale jak jsem přišel tak	
	ES148	E: No ... to jo ... ale jak jsem přišel tak	
zaměstnání není	ES149	mě tam čekala výpověď (.) ... nó ... teda dohoda (') ... chacha jako že majitel	
	ES150	se dohodl že mě vyhodí chacha (') ... co bych si na nich vzal ...	
	ES151	nadbytečnost(.) ... to měl v záloze ... ále stejně byl jsem blbej (.) Prostě jsem	
	ES152	všechno prochlastal(.) ... co mě to bylo platný ze vztekat (.) ... chvilka pracák	
	ES153	... to jó ... ale že chlástáš poznaj v každym podniku ... to maj na to čuch	
	ES154	chacha ... (pauze) ... každopádně na mym místě už vařil někdo jiný.	
	ES155	P: Co člověk v takové situaci dělá (?)	
	ES156	E: Měl jsem tenkrát takovou krátkou známost, žádné budování života nebo	
životní styl - nocování	ES157	co ... ale mohl jsem tam chvíli být ... Tak se dát trochu dohromady. Vono se	
	ES158	to nezdá, na odvykaje tě přece jenom rozhodí. Ta myšlenka je dobrá ... asi ...	
	ES159	ale dotažený to není. Ty se začneš měnit, ale ten svět je stejný. Tak silnýho	
	ES160	tě zase neudělají. A tak se vrátíš a tak trochu tomu světu nerozumíš. Pak ti	
	ES161	tak trochu podrazej nohy tak, kde to nečekáš ... u tý kočky jsem se dal	
	ES162	trochu dohromady a že začnu shánět nověj flek ... Tak za nějakou chvíli, taky	
	ES163	jsem slečně začal překážet ... my sme s polu byli tak se trochu pomuchlovat	
	ES164	nic sme neplánovali ... a nejak se to vyčerpalo. Bydlet s někým je jiný než	
	ES165	s nim občas bejt. Tak do Prahy.	
	ES166	P: Měl jste kam (?)	
	ES167	E: Mam tu nějaký známý. U nich jsem chtěl být než se trochu rozkoukám...	
	ES168	Dáš si (?) Už je to cajk. Bašta je hotová (.) ... Štefo pod'...(pauza)...	
	ES169	P: Takže v Praze co (?)	
životní styl - nocování	ES170	E: Nakvartýroval jsem se ke známýmu ... měl bejvák na Smíchově ... byl tam	
zaměstnání není	ES171	sám ... trochu menší ale vzal mě tam. Já sem čet inzeráty, chodil na	
	ES172	pohovory ... no a večer se chlástalo ... doma ... co taky dva starý ptáci maj	
	ES173	dělat ... mam povídat dál (?)	
	ES174	P: Hmmm	
životní styl - nocování	ES175	E: Tak po půl roce mě kámoš vykop, že prej když nedám na nájem ani	
	ES176	korunu tak čau ... no já pravda prachy neměl ... tak se nediv jinak to	
	ES177	nemohlo dopadnout. A tak jsem se začal motat kolem hlaváku ... tak jsem se	
	ES178	dostal na ulici. Tu práci sem nesehnal ... párkrát jsem zaspal pohovor ... taky	
	ES179	to ze mě muselo pěkně táhnout ...	
	ES180	P: Kdy prvně padlo slovo bezdomovec (?)	
cesta na ulici	ES181	E: Ha háá, byl sem jednou na Hlavním nádraží a našel tam aktovku. Já tam	
	ES182	sedím, víš, takhle za rohem. Abych nebyl na kamerách ... jsou tam kamery.	
	ES183	Tak sedím koukám koukám a pár metrů vode mě leží kabela, ne kabela,	
	ES184	takovej ten kufřík na doklady. Tak si přesednu jako k tý tašce kouknu do ní a	
	ES185	tam ... no byla tam kamera, no to si piš a já hladovej, vo žízeň bych se moh	
	ES186	vopřít, kouřil bych i rákosí ... Tak jsem rychle vypad a hned u nádraží to	
	ES187	bouchnul taxikáři za 1000 korun ... vona prej měla cenu takovejch 25, 30	
	ES188	třicet.... Napadla mě, tenkrát taky zastavárna, jenže tou dobou všechno	
	ES189	zavřený. A já hladovej, víš. A že prachy hned na ruky by byly dobrý ... tak to	
	ES190	zkusím u těch taxikářů. Hned druhej to vzal a prachy v kapse. Hele a to mě	
	ES191	prvně napadlo, jak to se mnou vlastně je ... že to co sem je bezděk ... už jsem	
	ES192	musel pěkně sedět, mejt sem se neměl kde že jo, prachy na živobytí nemám	
	ES193	a když je seženu tak že něco bouchnu ... to mě napadlo poprvé, předtím	
	ES194	jsem se tím asi nezabíval ...	
	ES195	P: Když máte peníze ... dneska ... za co je utrácíte (?)	
	ES196	E: Za co Štefo (?) ... něco za žrádlo, jo, něco se projí. Kouření jo kouření i	
	ES197	když my sbíráme vajgly hodně těch vajglů posbíráme a balíme si, ale tabák	
	ES198	ten kupujem .... no a víno .... Chlastat musíš ... ne jako závislák, ale abys	
	ES199	prostě přečkal den ... noc ... ono prachů je málo ... nikdy jich moc není. Vono	
příjmy	ES200	je náhoda kolik jich je. Chodím ke kostelům žebrot ... u kostela je to nejlepší	
	ES201	stojím tam a třeba babča vidí mě a dá mi 50 a pak de nějaký kravaťák	
	ES202	navoněnej a hodí mi jak se to říká ... ten poukaz ... stravenka.	
	ES203	Hodil mi stravenku do kelímku ... čepici nepoužívám no za stovku a šel ...	
	ES204	hele za chvíli se vrátil za pár vteřin a do kelímku dal 1000 korun. To se	
	ES205	stane sem tam .... Vánoce jsou na to dobrý ... nebo taky nacházím prachy ...	
životní styl - dovednos	ES206	no ... na ulici se naučíš dívat. Byli sme v tržnici, sedíme na těch lavičkách	

	ES207	a vítr hnal zmuchlanej papír. Tak čumim a říkám podívej ty vole, to	
	ES208	je tisícovka (,)	
	ES209	P: Tisícovka (?)	
	ES210	S: Joo ... tisícovka ... tak vstanu du to prohlídnout a vono fakt, 1000 korun	
	ES211	.....	
	ES212	.....	
	ES213	českých ... No a tak dem na Václavák ke koni, chodíme tam ke koni na kafe,	
	ES214	je tam fakt dobrý kafe. Třeba tady na bělohorský Ukrajinci maj kafe jak z	
	ES215	nevypranejš ponožek, tam nechodíme na kafe, taky je tam drahý ...	
	ES216	drahý je. Dem kolem hlaváku a louže ... a koukáme jak na ní plave ... no	
	ES217	Evžene kolik (?) ... ten vítr tam honil složenou stovku . Tak se sehnu a ten	
	ES218	den jedenáct stovek. Ani ne za hodinu ... hehe ... jenomže tady mezi náma,	
	ES219	bezdomovcema, je to tak ... máš peníze ... platíš. Víš (,) Ale je to chyba, já	
	ES220	Sem takovej ... platím ... já sem ten dobrej ... dobrák ale zkrátka vůl. Hodně	
	ES221	koupím třeba deset krabic vína. Evža je jinej .... On dá ... ale něco za něco.	
	ES222	Tady je krabice vybal cigára a tak ...	
	ES223	E: Když máš prachy, tak za tebou přijde najednou každéj, kdo se to doví. Tak	
	ES224	co řekneš to (?) ... no vidíš necháš si to pro sebe. Neznám případ, že někdo	
	ES225	jinej přide a vohlásí to(,) Ne ne, jsou chmatáci, jsou bezdomovci, že tě	
	ES226	okradou i batoh i peníze i všechno.	
	ES227	P: Kolik peněz je třeba aby člověk přežil na ulici?	
	ES228	E: Na den?	
	ES229	P: Třeba ... kolik je potřeba peněz, aby si moh žít?	
	ES230	E: No, na den to je tak alespoň čtyři krabice vína, to jestovka. Něco k	
	ES231	snědku, ale my většinou máme jídlo z Kauflandu večer, v Praze občas něco	
	ES232	koupí turisti. No my ... třeba si koupím kuře grilovaný, vid'. Koupíme, když na	
	ES233	to máme chuť(,)	
	ES234	P: Takže takových 200 korun(?)	
příjmy	ES235	E: Nó, spíš tři stovky na den, pro dva tři, čtyři stovky. Ještě nezapomeň na	
	ES236	kouření. Když je dobrej den je i víc a když je špatně, tak stačí třeba i těch	
	ES237	osmdesát korun ... a jindy nestačí třeba tisícovka. My když ráno nastoupíme,	
	ES238	třeba v šest ráno, to začínáme šichta. Já vydělám, vyděláme těch tři sta,	
životní styl - strava	ES239	čtyři sta, tak ... musíš myslet ještě na zadní vrátka. Já koupím víno, koupím	
	ES240	tabák a papírky. ... Pivo nepijem, tak to nekupujem. Vezmem radši nějakej	
	ES241	salám, chleba. A necháme si vždycky na ráno, abychom měli ráno	
	ES242	stokorunu. Protože já mám absták, když není ráno víno, tak neubalim ani	
	ES243	cigáro. Ráno to je absták, jo, silnej.	
	ES244	P: Takže den je třeba startovat vínem (?)	
životní styl - závislosti	ES245	S: Áno startujem alkoholem. Já absták nemám jako tady Evžen ... já to mám	
	ES246	jako snídani , haha.	
	ES247	P: Máte to s penězma jinak když je zima a když je léto (?)	
životní styl - dovednos	ES248	E: Je to stejný ... takovejch dvěšestpade , tři sta jako na den a jako na	
	ES249	jednoho. A to máme, to dohromady seženem.	
	ES250	P: Je to jednodušší ve dvou (?)	
životní styl - partnerst	ES251	E: Když je to narovinu ... jako žádnéj podraz tak jo	
	ES252	S: Už jen to, že třeba jeden druhému pohlídá věci ... blbost ale fakt užitečný	
	ES253	ani nevyš. Tady si věci nemůžeme nechat. To bys o ně přiše. Buď ti je někdo	
životní styl - dovednos	ES254	veme nebo taky nevíš kdy to přijdou zlikvidovat tady to bydlení žejó.	
	ES255	E: Taky se dá lecos podniknout ... tak když ti někdo musí krejt záda cheche ...	
	ES256	P: Něco, co je okolím vnímané jako nemístné?	
	ES257	E: No jasně ... nápadítej ... hele to neznamená že deme na banku ... to je za	
životní styl - dovednos	ES258	hranou ... ale i když deš fírat třeba do těch kontejnérů za ty obchodáky, tak	
	ES259	jim lezeš do jejich rajónu ... nekde na to serou ale někde maj v ochrance	
	ES260	třeba někýho magora, co ji na tobě vyleje zlist, že mu včera nedala jeho	
	ES261	stará ... chápeš (?)	
	ES262	S: Von život takle jak to máme my je votom bejt pozornej ... když si	
	ES263	naspoustu věcí kápneš ... když si tak tě jen tak někdo nesejme ... no a čtyři	
	ES264	voči vidí víc jak dvě votom to je ...	
	ES265	P: Jste pořád spolu (?)	
životní styl - partnerst	ES266	S: Neee to jen tak možná vypadá ... kolikrát celej den sám a potkáme se až večer tu.	
	ES267	E: Má každéj jiný povinnosti ... třeba i nějakou práci chce sehnat a je pro	
	ES268	jednoho nooo ... nebo ten druhěj někam chce a mě se nechce tak někde	
	ES269	sedím a odpočívám ...	
	ES270	P: bavíme se o penězích ... pobíráte dávky (?)	
dávky	ES271	E: Jo, voba.	
	ES272	P: Jak bylo náročné je získat (?) Jak ste to dělali (?)	
	ES273	S: Peníze tady k životu jako na ulici potřebuješ. Někdy čoveče scháníš	
příjmy	ES274	podělanou korunu třeba ¾ dne, než na něco kápneš ... na jednu pitomou	
plané naděje od SP	ES275	korunu. Každéj ti říká di do práce. Já říkam blběčku, kolik ti je? 30 (?) Já mám	

	ES276	vodpracováno víc jak ty máš roků . Tak co bych si nešel pro peníze na který	
úřad práce	ES277	mam nárok ... No musíš na pracák a tam žádáš o dávky ... voni ti je daj ... jako	
	ES278	že nikde neděláš a tak ... Musíš si o ně zažádat na formulářích co ti tam daj.	
	ES279	P: Jak je to náročné (?)	
nespokojenost se Soci	ES280	E: Asi není ... spíš to dlouho trvá ... jako myslím ten čas než ti daj peníze ... já	
	ES281	čekal asi čtvrt roku ... haha asi zkoušeli jestli přežiju ... jestli třeba neušetří ...	
	ES282	P: Jak ty peníze fyzicky získáváte (?)	
	ES283	E: Chodim si je vyzvedat.	
	ES284	P: Vy ste z Prahy (?) Jako že jste hlášenéj v Praze (?)	
	ES285	E: Jooo ...	
	ES286	P: A vy (?)	
	ES287	S: Já sem z Brna ale tam sem se jan narodil ... vlastně se vyrost v Děčíně až	
	ES288	do vyučení ...	
	ES289	P: A vy to s dávkami děláte jak (?)	
dávky	ES290	S: Já mam dávky od děčinský radnice a musím si je tam jezdit vyzvedat .	
	ES291	P: To musí být náročné (')	
	ES292	S: Hmmm ani ne ... jsem zvyklý ... času mám spoustu haha ... někdy to stojí	
	ES293	peníze ... ale zase se podívám domu ...	
	ES294	P: Někdy slyším, že získat sociální dávky je obtížné(.)	
	ES295	S: Dnes je mam a přijde mi to v pořádku(.) Že to stačí tak na týden to je jiná	
	ES296	věc, to nechci komentovat, měl by si za to někdo zkusit žít ... Než jsem se	
nedostatek informací	ES297	k nim dostal tak to bylo vlastně těžké, bylo(.)	
	ES298	P: Co bylo těžké (?)	
nespokojenost se Soci	ES299	S: Hned ze začátku ... prostě vědět kam se vrtnout ... úřednice krásky	
	ES300	namalovaný ... ty bych na tejden vodvez do cizího města na tejden bez	
	ES301	koruny ať si zkusí jak je lidem za tím okýnkem (,)	
	ES302	P: Proč (?)	
nespokojenost se Soci	ES303	S: Hele oni ti odcitují zákon když je v noci vzbudíš. Ale vůbec nic o těch	
	ES304	lidech s kterými dělá neví. Neví proč je roztrhanej třeba proč je špinavej	
	ES305	třeba ... neví jakej boj ten člověk bojuje(.) ... Nevíš co napsat do kolonky (?)	
	ES306	si trohl padej dalsí(')	
	ES307	P: Co byste tenkrát potřeboval (?)	
co bych potřeboval	ES308	S: Asi nejdřív uklidnit ... to by stačilo ... a ne seřvat že si to (') neumíš ani	
	ES309	přečíst ... a poradit tak jednoduše, abys věděl co tim chtěl básník říci že jooo	
	ES310	P: Třeba jednodušší formuláře (?)	
	ES311	S: Lidský jazyk to je vono. Já nejsem blbej ale těm větám kostrbatejm	
	ES312	s několika odkazama do různých zákonů ... no promiň těm prostě	
	ES313	nerozumim ... ale i to by bylo kdyby ti někdo prostě řekl srozumitelně co po	
	ES314	tobě ten úřad chce, co kam napsat ... a bylo by to(,)	
	ES315	P: Evžene jaké pro vás bylo žádat o dávky (?)	
	ES316	E: Stefo to říká dobře ... ten úřad je sám pro sebe ne pro lidi ... no souhlasim	
co bych potřeboval	ES317	... složitě papírování ... a vlastně důležitá věc (') ty ty prachy potřebuješ teď a	
	ES318	než ti ten příspěvek přiznají tak je to strašně dlouho ... kdyby třeba ti dali	
	ES319	alespoň nějakou zálohu ale rychle, to rychle je důležité, důležité (')	
	ES320	P: Takže pomoc s tou žádostí by se hodila(.)	
co bych potřeboval	ES321	E: Určitě ... určitě by byla dobrá. Taky nějaký doporučení kam se vrtnout.	
nedostatek informací	ES322	Abys rozuměl když budeš na ulici už dýl, tak to víš, že třeba v Praze zajdeš	
	ES323	k Bulharovi nebo do nějakýho jinýho centra a víš že když tam poprosíš, že	
pomoc SP - osobní	ES324	třeba ti poradí. Ale co děláš, když seš na ulici novej (?) To zastavíš policajta	
	ES325	že jako nemáš co žrát, že je ti zima a co jako (?) No tak tě sebere ...	
životní styl - dovednos	ES326	preventivně. Učíš se všechno za běhu, vlastníma chybama, děláš průzkum	
	ES327	bojem ...	
	ES328	P: Ty centra co říkáte ... kam chodíte nejčastěji (?)	
pomoc SS	ES329	E: To se nedá říct ... Pokaždý jinám ... v létě tolik ne, v zimě víc ... tak se třeba	
	ES330	ohřát nebo třeba něco dostaneš nějaký jídlo nebo jen za malej peníz ... Ale	
	ES331	k Bulharovi chodíme i sám třeba ... je to blízko hlaváku je to docela	
	ES332	strategický místo z centra to není daleko. Někdy do Lidický tam ale asi	
	ES333	nejmíň.	
	ES334	P: A noclehárny a azyláky (?)	
Azylák	ES335	E: Já tam nikdy moc rád nebyl ...	
	ES336	P: Nevyužíval jste je(.)	
	ES337	E: Špína a smrad. Spával jsem často v ubytovně co je ve Skloněné. To bylo	
	ES338	zpočátku ... jo tam taky mi pomohli k tý podpoře ... tam vlastně mi říkali co a	
	ES339	jak a že to bude dobrý i když to trvá dlouho ... Azylák stál ale dost prachů	
životní styl - nocování	ES340	který sem neměl ... Na Hermesu sem byl taky, tam později a v zimě to jo,	
	ES341	ideální to není. Podmínky jsou tam mizerné. Krade se tam, minimum	
	ES342	soukromí, tak trochu koncentrák znáš to tam (?) V zimě, fakt velký zimě si	
	ES343	nemůžeš moc vybírat, ale zase kdyby se někdo zamyslel jak je nepříjemný,	
potíže s režimem v no	ES344	když člověk tam musí v přesný čas večer kolem osmý myslím. Pozdějc může	

	ES345	přijít jen ten, co pracuje a musí mít potvrzenou pracovní dobu. Vzbudí tě	
	ES346	v šest a v 1/2 sedmé už musíš být pryč i všechny tvoje věci. Takhle po ránu je	
	ES347	největší klenba a ty musíš ven. V 9 naštěstí otevřou knihovnu. Někdy	
	ES348	otevřou Hermes i jako denní centrum, ale na přes celej den. Ráno se uklízí.	
	ES349	Já sem radši, když se obejdu bez ubytovny. Ten režim ... víš mě to přijde jako	
	ES350	trest jako trest že se ti v životě nedaří tak to vidím.	
	ES351	P: Takže raději svým panem.	
osobní prezentace	ES352	E: Hele můžu se napít ... kdy chci a kolik ... když chci zalehnout odpoledne	
	ES353	zalehnu, když po půlnoci taky klidně ... Taky máš svoje potřeby ne (?)	
	ES354	P: Už odpoledne jsme se bavili o PK. Možná je to takový styčný důstojník(,)	
vztah k streetworkerovi	ES355	E: Toho člověče mám vlastně rád. No prostě zažiješ, že si tě někdo všimne a	
metoda práce SP - sre	ES356	ne jako s almužnou. Prostě přijde a zeptá se. Jak na tom seš. Prostě víš, že	
	ES357	když budeš potřebnej, pomůže. Nic ti nenutí, nevnučuje co jak musíš. Ale ty	
	ES358	nějak víš, že ti pomůže. Co bude v jeho moci jasně. Některý tady se na něj	
	ES359	třeba zlobí, ale on není jejich poskok, to si někdy neuvědomí.	
	ES360	S: Já to mám taky tak ... Prachy ti nedá haha ... ale třeba tuhle měšťák mně	
	ES361	kopal tu nohou tak až mi je poničil do krve. Já na to přišel až tady. Tak mi to	
zdravotní péče	ES362	dal trochu do rychtiku, vyčistil a zavázal. A to není všechno. Ta nemoc, měl	
	ES363	jsem oboustranný zápal plic. Vlastně díky němu jsem byl ušetřenej, dal mi	
pomoc SS - zdravotní	ES364	lístek a na Naději jsem měl pak doktora a nějaký léky.	
	ES365	P: Takže zdravotní péči vám pomůže zajistit (?)	
	ES366	S: No, maj teď tam novýho doktora, u hlaváku pod mostem je ta Naděje.	
	ES367	Sice nějakýho babusovýho opičáka, ále ... Mongol nebo co. Ale nic ve zlým	
	ES368	pomůže. Já mam potíže s nohou. Srazilo mě auto ... je to už dávno ... a tak	
	ES369	to občas bolí, kolena, tak se asi podepisuje zima. Musim je mít hodně	
	ES370	v teple.	
	ES371	P: Teplo a sucho to je důležitý(,)	
životní styl - dovednos	ES372	E: Jo, oboje možná víc to sucho. Zmokneš a neuschneš, tak v létě. A v zimě	
	ES373	nemusiš zmoknout, prostě ty hadry propotíš. To můžeš mít tlustou bundu	
	ES374	ale mokrá ti je k ničemu, kalhoty to samí.	
	ES375	P: Jak to děláte s oblečením (?)	
	ES376	E: Co jako (?)	
	ES377	P: No třeba odkud je (?)	
pomoc SS	ES378	E: Asi tak, ty věci fasujem na armádě, oblečení, boty, všechno tam	
	ES379	dostaneš. Třeba tě i oholí, hehe, no nic to je dobrý bejt voholenej když deš	
pomoc SS	ES380	se poptat po nějaký práci třeba. Polívku ti tam daj, tam maj polívky opravdu	
	ES381	dobrý, poctivý. Takovou nevaří ani v Alkronu. A ráno brzo, když přijdeš,	
životní styl - strava	ES382	můžeš koupit za 15 za 20 korun jídlo a to ti říkám, to nesníš, věř tomu.	
	ES383	Pro mně dobrý 4 kolečka salámu a rohlík a to sem k prasknutí. Ted' hodně	
	ES384	stojí to víno, hodně, hodně.	
	ES385	P: Kdybyste měli hodně fakt hodně peněz, jak s nima naložíte (?)	
co bych potřeboval	ES386	S: Jó, kdyby bylo hodně, asi zaplatíme ubytovnu, třeba na rok dopředu.	
	ES387	Nebo na dva roky.	
	ES388	P: A kdyby zbývala stovka (?) Nebo dvě (?)	
co bych potřeboval	ES389	E: Tak dáme na Haveláku ... dáme svičkovou nebo pořádněj guláš. Nebo	
	ES390	vepřo knedlo zelo, já když jsem vařil tak pořádný propečený šťavnatý	
	ES391	vepřový, to bylo (') Někdy se dělaly zabíjačkový hody, to bylo něco, fakt ...	
	ES392	hmmm to ted' není pravda ... Hehe nebo se pořádně vožerem.	
	ES393	S: Ty se vožereš vole. Já bych si dal ten gábl. A tebe povevou na záchytku	
životní styl - závislosti	ES394	hehe. Na záchytku na Bulovku(')	
	ES395	P: Co se děje když se dostanete na záchytku (?)	
	ES396	E: Ale ... když to přeženeš někde v centru nebo i jinde ve městě kde je hodně	
	ES397	lidí, občas někdo zavolá rychlou ... když se domáknou že de vo bezdáka	
	ES398	často přijedejou i měšťáci nebo i státní policie a tak když tě naložej a seš	
	ES399	vožralej a kdy nejsi vid', vezou te na záchytku ... tam se vyspíš na igelitu a	
	ES400	ráno než tě vykopnou ti napíšou složenku ... ty jí zahodíš do koše a deš ... no	
	ES401	a za nějakou dobu stejně ... Ale záchytka je plná tak tě často někde	
	ES402	vykopnou u Vltavy nebo tak ... radši si tam nechaj vožralý kravaťáky z těch	
	ES403	prachy vyrazí (,)	
	ES404	P: Zahodíš složenku (?)	
dluhy	ES405	E: Ani nevím kolik tam pišou dva litry tak(,.) Já to prostě neplatim ... Z čeho a	
	ES406	proč to platit ... nééé (?)	
	ES407	P: To může narůstat jako ten dluh (,)	
	ES408	E: To si piš a koukni jak mi to rve žíly(,.) ... to bude slušná částka, co Štefo (?)	
	ES409	S: No jo ... a co s tím, jako?	
	ES410	P: Takže ty dluhy vás netrápí(,)	
	ES411	S: Ne(,.) ... To nazbíráš snadno ... párkrát tě vyhmátnou v tramvaji v zimě	
dluhy	ES412	nebo ta záchytka ... třeba ... jinak já ze života dluhy nemám, žádný jsem	
	ES413	neudělal. V tý tramvaji neukazuju vobčanku se ví ... takže tě z tý tramvaje	

	ES414	vyhodí ale už tě dneska ani nelustrují přes policii ... stačí jim že tě vyhodí ...	
	ES415	Myslím, že ta záchytka je horší když máš tu vobčanku u sebe tak jí třeba	
	ES416	najdou a pak ti to asi evidují ... nevím. Teda pár dluhů mám ... z dávna	
	ES417	U rodiny ... u přátel ...	
	ES418	P: Jak se daj vydělat peníze vlastně (?) Jak to děláte (?)	
	ES419	E: Peníze (?) .... Tak sosáme ... každý sám nebo spolu tak i tak ... pak chodíš a	
příjmy	ES420	koukáš dělníci třeba nechaj flašku od piva nebo jinou zálohovanou ...	
	ES421	sebereš a vrátíš ... tak to je takový légo ...	
	ES422	P: A jinak (?)	
	ES423	E: Jako ... jako nějaká nelégo (?)	
	ES424	P: Hmmm, tak nějak ...	
příjmy nelegální	ES425	E: To máš tak ... kradou hlavně mladý.	
	ES426	P: Starý nekradou?	
	ES427	E: I starý ... když chceš krást musíš bejt fit a střízlivej, jinak tě snadno	
	ES428	dostanou chápeš ... Já nekradu. No teda .. jednu jsem čornul flašku	
	ES429	s rumem v Albertu nebo kde. Prostě dostal sem chuť tak, že sem ji ukrad a	
	ES430	hned jí do sebe kopnul, hned v tom krámě ... chytli mě jasně a hned policajti	
	ES431	přišli a ty vole, podívejme známá firma, prd viděli mě poprvé v životě , kolik	
	ES432	mu dáme. Tak sem za tu flašku dostal tisícovku ... no měl jsem jí tak jsem jim	
	ES433	jí radši dal ... (pauza) ...	
	ES434	P: Je ještě něco za co si bezdomovec může opatřit prachy(?) .. O čem sme si	
	ES435	zatím nepovídali (?)	
příjmy nelegální	ES436	S: Je, třeba měď. Na kolejích co je elektrifikace vede takový tlustý měděný	
	ES437	kabely. Takovejch, já nevím, 10 – 15 metrů. Nějaký bleskosvody nebo co.	
	ES438	Jiný kabely na dráze když zmizí tak oni to hned poznaj třeba co vedou	
	ES439	k semaforum. Tydle tlustý kabely se kradou, a tohle dráha nezjistí. No a ty	
	ES440	se ucvaknou nebo useknou podle jaký máš nářadí. Odtáhnou se a stáhnou	
	ES441	z bužírky a měď se prodá. Jsou z toho těžký prachy. Ale už rok je to	
	ES442	komplikace protože ti nevyplatí ty prachy na ruku. Posílaj to na účet a musíš	
	ES443	mít vobčanku.	
	ES444	P: Kolik je za kilo mědi?	
	ES445	E. Tak stovka i víc. Nevím, pohybuje se to časem a podle sběrný. Já jezdil	
	ES446	nejraději na Nádražní na Smíchově. Cena je různá, jednou 100, 105 i někdy	
	ES447	120. Oni si to ty sběrný řeknou, tak dneska vykupujem za tolik a tolik . Hele	
příjmy	ES448	dneska se vyplatí vypárat i drátky z televize nebo vysavače co lidi nosí do	
	ES449	těch červenech kontejnérů. Ty co tam fájraj už na to maj nářadí, jak do	
	ES450	vytáhnout vycvakat hned na místě a jít dál. Lidi zahazujou věci. Oni to vypálí	
	ES451	a prodávaj, protože je to jejich příjem, dělaj to každé den. To s těma	
životní styl - dovednos	ES452	kolejema sem se naučil když jsem jezdil po Čechách, tam jsem to uviděl a jak	
	ES453	koukám jednou co tam jeden chlap dělá, zjistil jsem co totam krade za	
	ES454	kabel. Tomu kabelu se říká asi uzemnění. Pak jsem ještě čekal za jak dlouho	
	ES455	přijedou opraváři nebo alespoň nějaký nádraží ... nic. Takže to fakt nebylo	
	ES456	hlídaný. No a to musíš ten správněj kabel poznat. Spleteš se a ukradneš	
	ES457	blbej a zastavíš všechny vlaky, celou tu trať, protože sis splet drát.	
příjmy nelegální	ES458	Taky chlapy jezdí do Ústí nad Orlicí nebo do Český Třebový, tam likvidujou	
	ES459	vojenskou techniku v ton Ústí a opravujou lokomotivy a ty vlezou dovnitř a	
	ES460	fájraj v těch strojích.	
	ES461	P: Bezdomovci?	
	ES462	E: No jasně, bezdáci. I když cígoši sou na to taky frajeři. Hele ty se umí	
	ES463	domluvit a naráz odmontujou kabeli třeba z kilometru kolejí. To je mafie.	
	ES464	Někdo hlídá koleje jiné cestu, ostatní makaj. Prý sou to kolikrát ty, co ty	
	ES465	kabely pokládaly, takže přesně ví, kde je najdou. Taky se jeden čas	
	ES466	odsekávaly takový krátký spojky mezi kolejema, ale to bylo nebezpečný.	
	ES467	Někdo to odsek a proud ho zabil.	
nemá to cenu, chybí n	ES468	S: Třeba je to tak lepší víš, nemáš práci, nemáš kde bydlet. A ikdyž nějakou	
	ES469	máš, nevyděláš, kolik bys na koupi bydlení potřeboval. K tomu chlast třeba	
	ES470	nějaká nemoc. Jestli není lepší takhle rychle zhebnout, zaškubeš nohama a	
	ES471	máš klid a pro jistotu tě za chvíli ještě přejeď vlak.	
	ES472	P: Pesimistická představa. Jak vy vidíte svojí budoucnost (?)	
budoucnost	ES473	S: Co to je? Jako kde zítra koupí Enžen krabky(?) Nebo jestli pujdem do nebe	
	ES474	nebo do pekla(?)	
	ES475	P: Je možný si představit, že se tenhle život pod igelitem nějak změní	
	ES476	k lepšímu(?) Že se to změní (?)	
pohled společnosti	ES477	S: Hele to máš chvíli co si na ulici. Pak tě to postupně opustí. Poznáš že se ti	
	ES478	to vypálí na čelo jak cejch. Nebydlíš, nepatříš mezi lidi, hotovo. Práci ti nikdo	
	ES479	nedá, hotovo. Bez práce nemáš trvalý peníze, takže nemůžeš bydlet. A máš	
	ES480	to zakousnutý do vocasu. Jasný (?)	
pohled společnosti	ES481	E: Vo bezdácích se říká že sou nemakačenkové. Měl bys zítra jít s náma na	
	ES482	celej den. A večer uvidíš jak budeš utahanej jak kotě, si piš, v noci se	

	ES483	pořádne nevyspíš, zimou nebo tě nenechaj nebo si musíš hlídat věci a další	
	ES484	den znova a znova a znova ...	
	ES485	P: Říká se, že se po nějaké době na ulici nedá naučit makat.	
	ES486	E: Blbost jediné když už máš vychlastanej mozek a nevíš co je, kde si a tak.	
životní styl - dovednos	ES487	Sou takový , to je fakt. Ale spousta chlapů by i makala. Ale sou třeba	
dluhová past	ES488	zadlužený, co by vydělali jim seberou. Makal bys(?) No jasně že ne(')	
	ES489	P: Takže jeto svázaný ... nebydlíš proto nemáš práci a protože ji nemáš	
	ES490	nebydlíš. Jak by se to mělo změnit (?)	
co bych potřeboval	ES491	E: Dát nám střechu nad hlavou. Ale ne azylák, kde seš jak ve fešáckým	
	ES492	koncentráku. Když máš třeba psa, nevezmou tě do ubytovny. Nebo já se	
	ES493	Štefou, nejsmě žádný buzny, ale táhnem to spolu. Kdyby jeden získal	
	ES494	ubytovnu. To ten druhej zůstane venku (?) Blbost. Nebo tady kolem je	
	ES495	několik dvojic nevím jestli sou manželé nebo spolu jen tak ... taky nemaj	
	ES496	kam jít. To je důvod, proč sme tu a neubytovaní. Když to obcházíš	
	ES497	pravidelně a vydržíš ty odrhovačky „promiňte máme plno“, zjistíš že prachy	
	ES498	když máš ti jsou na hovno. Máš je, ale postel a kout pro sebe nezískáš.	
	ES499	P: Je někdo, kdo by vám s tím pomohl (?) Nějaká organizace, úřad možná	
	ES500	řadový jako KP (?)	
nespokojenost se Soci	ES501	E: Nenech se vysmát. Víš jak to vidím (?) Tíží svědomí, jasný (?) a tak začneš	
	ES502	dávat almužnu. Jo almužnu. Je jedno jestli ti někdo hodí do kelímku padesát	
	ES503	nebo dostaneš v Áčku polívku nebo vobnošenou bundu. A nebo 2 litry na	
	ES504	živobití. Je to almužna pro uchláhlení špatného svědomí. Tak to vidím. Jo	
	ES505	chlastám jasný. Ale do odvykačky sem šel, a kam sem se moh vrátit. Zpátky	
	ES506	do bažiny. A když zajdeš na Naděj nebo do Áčka nebo někam do centra ...	
	ES507	a chodíš tam dyl jako my ... chodíš tam pár let ... tak to poznáš kdo tam je za	
	ES508	lidi, ne bezdáci, ty co tam obsluhujou a pracujou. Někdy my je jich líto jak	
	ES509	chřadnou. Sami můžou totiž hovno. Dávat do hromady almužny vic nic.	
	ES510	Vyřešit ten srab nemůžou. Prachy nemaj aby postavili bydlení . Zorganizovat	
	ES511	práci neumí. Fakt je mi jich líto. Věří že něco udělaj a za pár měsíců jdou od	
	ES512	válu. Poznaj vo co de. Hele těch co zůstanou vydrží a přitom na nás neřvou a	
	ES513	sou slušný je pár. Neříkám že se na ně zlobim, jen to tak vidím. Víš kdo je	
	ES514	bezdomovec (?) Lůza, vyvrhel, obejda co vobchází a somrá. Dobře si	
	ES515	pamatuju ten pogrom před lety, to tě zmlatili měšťači vobuchama když si	
	ES516	spal a vyhmátli tě. To jak sme se se Štefou potkali je vlastně z tý doby. To se	
	ES517	muselo přestat spát kolem hlaváku a v centru. Všichni se stahovali takle na	
	ES518	periferii jako my. Tak tohle je ta pomoc. Vobuchem po zádech.	
	ES519	P: Stejně se zeptám. Je něco s čím vám ty lidi z Áčka, Naděje, Centra,	
	ES520	z azyláku, z nocleháren a tak jsou užitečný (?) Ne ty organizace jako takový	
	ES521	... ale ty lidi s kterýma se tam potkáte.	
pomoc SP - osobní	ES522	S: Ale sou. Víš třeba s těma žádostma. Mě se třeba zatím nestalo, že bych	
	ES523	přišel vo doklady, ale znám spousta těch co jim papíry ukradli. Vetšinou jim	
	ES524	s tím malérem pomůžou. Zajistěj jim i třeba jednorázovou podporu aby měli	
	ES525	na vlak když jedou někam daleko ... Takže tohle dělaj a je to užitečný. Jasně,	
	ES526	bez dokladů ti nedaj podporu a neregistrujou tě na pracáku co teď musíš.	
dluhová past	ES527	Taky ti třeba pohlíďaj abys měl zdravotní. A aby ti nenabíhaly dluhy. Dluhy	
	ES528	to je další parní válec co ubíjí....	
	ES529	E: To jo, pravda, to jo.	
	ES530	P: Ještě něco (?)	
pomoc SP - osobní	ES531	E: Jo hadry, ty tam fasujem nebo za pár kaček koupíme. Ale to je ta	
zklamání ze vztahu SP	ES532	almužna. Když koukneš, v popelnicích je toho spousta vyhozeného. Tak	
	ES533	k tomu vohozu se dostaneš i jinak.	
pomoc SS - zdravotní	ES534	S: To vošetření. Jak sem říkal vo KP. A taky když přijde, má zájem. Prostě ho	
pohled společnosti	ES535	zajímáš. Pro mě je to důležitý. V tramvaji i na chodníku se lidi odvrčí a nebo	
metoda práce SP - sre	ES536	čumí ... ale promluvit se štítí nás. Je dobře, že sem ten KP chotí. A stará se.	
	ES537	Stará se o ty bez domova, třeba i aby nebyl tu bordel. Mě jednou při spaní	
	ES538	někdo ukrad boty. Víte a jeden neznám ho ani ménem ani sem ho pak už	
	ES539	nepotkal, a donesl mi nové. Kdyby tam nebyl, prostě bych musel chodit	
	ES540	bosej, no nevím. No a můžeš se zeptat. Víš i na takový věci, kdy se ti	
	ES541	v kanceláři vysmějou a pošlou pryč. Von ti třeba dá kartičku k doktorovi a	
metoda práce SP - sre	ES542	voj už o tobě ví. A vyslechne tě, vyslechne a i když nemá žádnou velkou	
	ES543	pravomoc řešit závažný věci, člověk to potřebuje. Třeba jak dou velký mrazy	
	ES544	a centra se otvírají i na noc a takové věci, to se dozvíme často od KP nebo to	
	ES545	třeba potvrdí když to slyšíš někde na ulici a ty tak víš na čem si.	
negativní zkušenost s	ES546	E: Mě vadí ty pitomý keci. Ne vod KP od něj sem nic takového neslyšel. Ale	
	ES547	jinde mockrát slyším, to ste rádi, to ste rádi, že jo. My ... prej my. Voní maj	
	ES548	bejt rádi, nebejt nás, nemaj práci teplou kancelář. Jak slyšíme jen tu	
	ES549	manipulaci ke vděčnosti, za to co dostanem a že za čaj a za polívku a za jeho	
	ES550	zájem ... Takže vy buďte rádi, že máte práci a díky nám. Jak on muže vědět	
	ES551	jak zkončí on. Kdy já sem si myslel že skončím jako bezdomovec. Tak jo	

	ES552	budem rádi, ale voni taky maj bejt rádi za tu práci za tu výplatu když	
	ES553	potřebujou naší vděčnost ať dou dělat něco jinýho.	
	ES554	P: Znáte hodně takových lidí (?)	
	ES555	E: ... nevím ... o tom jsem nepřemýšlel ... vlastně k čemu taky ... ráno mi	
	ES556	nikdo krabku nepřinese a já si na ní musím den předtím vysomrat do	
budoucnost	ES557	kelímku ... Vidiš tady je ta tvoje budoucnost ... tak dneska je dobrej den ... ne	
	ES558	že by nebyl lepší ... ale když šáhnou do batohu krabky tam sou ... somrání	
	ES559	dnes bylo povedené ... a budoucnost je světlá.	
	ES560	P: Takže se ta budoucnost zdrcla na další den.	
budoucnost	ES561	S: No pro mě je budoucnost cesta do Děčína. Řeknu ti ... sou to 4 tejdny ale	
	ES562	tady ... (ukazuje na hlavu) ... ale je to vlastně věčnost, ten čas běží jinak tobě a	
	ES563	jinak nám ... tohle když pochopíš tak spouště věcí porozumíš ...	
	ES564	P: A kdyby se mělo něco změnit, jedna věc, co byste si vybral (?)	
chci bydlet	ES565	S: Bydlet (') ... Bydlet je to důležité ... Hele když mi teď dáš klíče vod bejváku,	
	ES566	třeba takle maličkýho, I úplně holýho. Tak tam puđu, lehnu si třeba na	
	ES567	kartzóny a budu spát dva dny, co pět dní budu spát, pak se probudím a	
	ES568	puđu se podívat jestli se mi to nezdá ... já na pohádky nevěřím ... tak to bych	
	ES569	udělal ... Hele teď je dobrý počasí ale zima byla dlouhá, všichni se hrozí jak	
	ES570	umrzají bezdomovci ... čteš to ne(?) kolem Vánoc v Metru nebo tak ... a víš	
nemá to cenu, chybí n	ES571	jak to je (?) ... když mrzneš a klepeš kosu bdělej, to je zlý, ale když usneš a už	
	ES572	se neprobudíš ... tak a máš to tu hotový ... to je dobrej konec, to je dobrej	
	ES573	konec ... zkrátka usneš a je dobře...	
	ES574	E: Bejvák prosím tě ... a pak přijde majitel a natáhne ruku ... nájem chlape	
	ES575	nájem (') ... a co ty půjdeš ... musíš mít tintiry vantiry ...	
	ES576	P: Nejde mi z hlavy třeba ten azylák ... jasně nezamkneš se ve svém bejváku	
	ES577	... ale to nabráni síly co ste říkal by tam mohlo jít (,)	
potíže s režimem v no	ES578	S: Jo, jenže tam to je jinak ... tam jdeš na pohovor ... hele to je jak výslech ...	
	ES579	jak to s tebou je, co umíš, co s tím děláš ... jako s tím bejt na ulici ... a když	
	ES580	řekneš jak to je jak somráš, jak chodíš fátat a jak dáváš do sběren a když máš	
	ES581	možnost uděláš nějakou čórku, že nevíš kolik kde dlužíš ... tak tě ani	
životní styl - dovednos	ES582	neubytujou ... to musíš mít pohádku jak se snažíš jak běháš po pracích a jak	
	ES583	makáš na brigádách ... to tě potom poplácají po ramenou jako dobrého	
	ES584	hošíka co přines jedničku z počtů a dostane korunu na zmrzlinu .	
	ES585	P: Je to nepřijemný (?)	
životní styl - dovednos	ES586	S: Ne, na ulici se naučíš hrát při somrání ... při tom když se dostaneš do ruky	
	ES587	měšťákum ... i když tě vyhmátnou někde ve sklepě nebo kde spíš .... Zahraješ	
	ES588	divadlo abys vyklouz ... Já to sepsat a vydat tak je to bestseler ... jen by to	
	ES589	nikdo nečet chacha (')	
	ES590	P: A to zabere (?)	
potíže s režimem v no	ES591	S: No ty starý kozaci to znaj ... ale těch je málo ... s těma je lepší na rovinu ...	
	ES592	dneska sem vožralej spim v parku a přidu ráno ... to se cení, nedělat bordel,	
	ES593	zařadit se do řady nevyčuhovat, bejt poslušnej a poddajnej a máš pak klid ...	
	ES594	když je ti zle tak to tak uděláš ... zajistěj ti doktora a někde se dáš trochu do	
	ES595	kopy ... ale pak přijde chvíle kdy najednou musíš ven jinak se udušíš. Uvidíš	
	ES596	tu bídu bíd tu nejspršší bídu a tý se nedá koukat do očí dlouho. Zkusíš to	
	ES597	párkrát ... protože věříš ... ale když tě někdo nepodrží a to je fakt, když tě	
	ES598	někdo nepodrží, vzdáš to. Vzdáš to a už se staráš i cigáto a krabku a nějakaj	
	ES599	salám ... a hlídáš si teplo, taky.	
	ES600	P: Jak by to podržení mělo vypadat (?)	
osobnost SP	ES601	S: Podržení (?) ... jako že si pořád člověk, víš, tomu přestaneš věřit na ulici. To	
	ES602	ti říkaj ty uhýbavý pohledy, sedíš v tramvaji, ta je narvaná ale ty seš jako	
	ES603	král, smrdíš jim totiž a radši se ještě víc zmáčkou jen aby se o tebe nemuseli	
	ES604	otřít ... Tak to je ta řeč ... A ty potřebuješ vědět že si člověk ...	
	ES605	P: Může to udělat profesionál (?)	
	ES606	S: ... kdo (?)	
	ES607	P: No tak streetworker, jako KP třeba, to je profesionál, i ty lidi v Áčku, na	
	ES608	Naději a jinde ...	
osobnost SP	ES609	S: No to není věcí profesionála. To je člověčí záležitost. Víš co by měli tyhle	
	ES610	profesionálové dělat (?) vysvětlit těm co se mačkaj v tramvaji jen proto aby	
	ES611	nemuseli stát vedle tebe. Těm by měli říct ... tohle sou lidi, lidi (') ...	
pohled společnosti	ES612	Cejch máš na čele. Hele vymydliš se vezmeš vypraný hadry a stejně tě	
	ES613	poznaj. My totiž žvem na lidi ... takle vypadá bída a ty si od ní takovejhle	
	ES614	malej kousek ... hele a voni to ví, oni to ví.	
	ES615	P: Takže byste potřeboval zastání před lidmi (?)	
co bych potřeboval	ES616	S: No ... zastání ... jo uděláš chybu jo ... padneš hubou padneš na držku ... a	
	ES617	co udělaj lidi (?) Přišlápnu tě k tý zemi(.) A coudělaj dál (?) Pošlou	
negativní zkušenost s	ES618	profesionála, toho tvýho, dřepne si k tobě a říká ... dotoč, máš nato, musíš	
	ES619	se snažit, tak něco dělej, sakra tak už něco dělej ... Ty mu uvěříš na začátku	
	ES620	ale pak zjistíš, že tě mačká k zemi tolik nohou, že se nevysmekneš,	

	ES621	nezvedneš ... někdy mám dojem, že ten systém to má dobře promyšlený ...	
	ES622	tak abychom my plebs tiše v ústraní pochcípali ... v ústraní, to abychom	
	ES623	nebyli na vočích a až se to stane přídou profesionálové co si tahle	
	ES624	společnost platí, zkontrolujou jestli už je obejda dobře mrtvej a nechaj ho	
	ES625	spálit.... Takle vo tom přemejšším.	
	ES626	P: Pesimistická představa. A co ty boty jak vám jeden donesl (.)	
	ES627	S: Chacha ... to abych do toho kouta odběh rychlejc, na boso je to pomalu ...	
	ES628	P: Je úplná tma. Já budu muset jít. Platí ta nabídka se k vám přidat (?)	
	ES629	E: Přines cigára a deme na to ... odvážnej (')	
	ES630	P: Tak já se přidám ... ráno (?)	
	ES631	S: Chacha ... tak to se těším teda (')	
	ES632	E: Ráno jasně (')	
	ES633	P: Sedím tu už asi půl hodiny. Nechtěl jsem rušit. .... Á ranní krabka ... ne	
	ES634	nedám si ... (pauza)... Ale nabídnu kafe, horký kafe.	
	ES635	E: To si nechám líbit (') ... Štefo se vyhrabe později ... von je jak ten králik co	
	ES636	nechce vstávat v tom vstávat a cvičit, znáš to (?) .... Mě ráno vytáhne	
	ES637	prostata a prece si neachčiju do spacáku ...	
	ES638	P: To kafe aspo'n vychladne a dá se pít (,)	
	ES639	E: Tak co tě zajímá (?)	
	ES640	P: Však víte ... jsem zvědavý jak člověku co je na ulici může pomoci člověk co	
	ES641	pracuje jako sociální pracovník. Hlavně jak se na jeho práci dívá ten co je na	
	ES642	ulici a bez střechy nad hlavou(,)	
	ES643	E: ... (pauza)... Tak včera's to slyšel ne (?)	
	ES644	P: Slyšel, bylo v tom dvojnásobné zprávy. Jako že v něčem je to dobrý ...	
	ES645	přinese mi boty, když mi je ukradnou ... a pak dělá výslech a vybízí k něčemu	
	ES646	co se nedá ... Štefo říkal, že je dobrá podpora, podpora v tom věřit sem	
	ES647	člověk i když jsem na ulici (.)	
	ES648	E: Zmatek co (?)	
	ES649	P: Rád bych se v tom vyznal lépe (,)	
	ES650	E: ... Tak možná po ránu u horkýho kafe ... dobrý kafe dobrý ... to pude	
	ES651	pochopit ... (pauza) ... Hele já to vidím tak ... jsou dobrý a sou i hajzli ... a	
	ES652	řekne ti to intuice ... jestli si na tobě honí triko, protože je to jednoduchý na	
	ES653	nás ... to von už pak ví, že mu od nás nic nehrozí ... a takovej tě udržuje jako	
	ES654	trosku ... hezky si pohraje ...	
	ES655	P: Jak to dělá (?)	
negativní zkušenost s	ES656	E: Přes ty almužny a požadavek vděku ... myslím, že ho těší jak ohněš hřbet i	
	ES657	když třeba jen obrazně ... třeba přijde zase a zase až si na to zvykneš a von	
	ES658	těpak vodí na vařený nudli ...	
	ES659	P: Ublížíje (?)	
	ES660	E: Ty z Naděje z Áčka a tak né ... to i poznáš jak je třeba trápi že tě pošlou	
negativní zkušenost s	ES661	prýč když nemůžou vyhovět ... jako když je třeba plná ubytovna ... to platí	
	ES662	ale víc pro ty mladý, ty nový, pak je to zpracuje a ty lidi jsou jiný ale myslím	
	ES663	že neublížíjou... Tak přijdeš pozdě tvoje chyba, jiný byli před tebou rychlejší	
	ES664	... Co si myslím, tak ublížujou úředníci ... na radnici na pracáku ... voni to asi	
nespokojenost se Soci	ES665	nedělaj úplně schválně. Ale žijou v jiným světě, žijou ve světě, kterej si je	
	ES666	najal aby ho chránili, no a oni to dělaj. Je to jejich práce. Hlídat státu prachy	
	ES667	a snažit se jich pro stát nejvíc urvat. Jenže to nějak nefunguje.	
	ES668	P: Mělo by se něco změnit (?)	
	ES669	E: ... nevím ... ten přístup ... hele ty tu žiješ, živoříš jasně, řveš to do světa a	
pohled společnosti	ES670	ten svět se bojí ... že ho nakazíš nějakou nemocí ... že ho nakazíš bídou toho	
	ES671	se bojí ... a co uděláš když ti doma bude lítat moucha a vobležat ti baštu,	
	ES672	vezmeš plácačku a zabiješ jí ... nebudeš si lámat hlavu a dávat si do vokna	
	ES673	třeba síť ... plácačka a hotovo ... a někdo pověcí mucholapku a bude mít	
	ES674	ještě zábavu jak se bude dívat na tu přilepenou mouchu jak se snaží	
	ES675	zachránit, až se úplně zhebne.	
	ES676	P: To je zajímavý příměr (,)	
nemá to cenu, chybí n	ES677	E: A my sme ty mouchy ... houmlésáci ... co na ně není plácačka, ale nachytat	
	ES678	je na mucholapky, odkud se nedá odlepit ať se snažíš a klepeš nožičkami jak	
	ES679	chceš ... (pauza)... ty Áčka a takový jsou ta mucholapka. Já si moc ten starej	
	ES680	režim nepamatuju a nechci ho jako vytahovat ... ale na ulici si být nemusel,	
	ES681	když si třeba nebyl nějak nemocnej a toulal ses ... tos nemusel ... a dneska se	
	ES682	vydělávaj těžký prachy i na bídě ... v tom je svinstvo ... a tohle by měli ty	
	ES683	sociální ty profesionálové řešit ... ale nebudou žejo, protože prostě	
	ES684	nemůžou, kdo jim platí výplatu ... no vidíš a máš to ...	
	ES685	P: Takže s tím jedinec nemůže jic dělat (?) Ten co je placenej ...	
	ES686	E: Podle mne nemůže s tím systémem udělat nic, rek bych že má takový	
negativní zkušenost s	ES687	ideály třeba, ale pak to prokoukne a potřebuje prachy pro rodinu a pro děti	
zklamání ze vztahu SP	ES688	a ideály pověsí na hřebík ... a z bojovníka je nájednou beránek ... tak ... Ale	
	ES689	může něco ... může bejt férovej může říct ty potřebuješ pomoci, já ti můžu	

	ES690	pomocť s tím a s tím, víc nemůžu, ber nebo nech bejt ... prostě jak to říct	
	ES691	nemazat med kolem huby ... jako že když budeš makat tak to bude fajn ... to	
	ES692	je pitomost ...	
	ES693	P: To znáte (?)	
	ES694	E: Víš jak to poznám (?) ... Hele když se mnou někdo mluví za stolem ... von	
	ES695	ten stůl má jako vodná příkop u hradu ... tak si tě nepustí moc blízko ...	
	ES696	pozor nebezpečí (!) ... ale taky nemůže k tobě, takže vo tobě ví prd ... Čím sis	
	ES697	prošel, co máš za sebou, co táhneš za kouli na noze. To nemá šanci zjistit. A	
	ES698	tak když nu nepasuješ do tabulek, odepíše tě... udělá to jak Pilát a umeje si	
	ES699	ruce ... nechceš byjt jak předepisuje řád, tak běž a až ti to dojde, přijď, popros	
	ES700	a zkusíme to s tebou znovu ...	
	ES701	P: A ty druží (?)	
osobnost SP	ES702	E: No ty přijdou k tobě ... neštítí se tě ... a to je to jak včera říkal Štefa ... voni	
	ES703	v tobě viděj člověka ... tak smrdíš, tak si špinavej, tak si škaredej ... si člověk...	
	ES704	P: Být člověk (.)	
pohled společnosti	ES705	E: To sem čet, že bezdák neumí třeba makat, že si to jako odvyk. Blbost,	
	ES706	kravina, prostě se přispůsobilš tomu, co ti svět nabídne. To je Dávin nee (?)	
	ES707	Když se dostaneš do nového prostředí, tak se tam naučíš žít. Ano seš blbej,	
	ES708	začneš třeba chlastat ... nebo nemáš morál se dívat jak tě stará podvádí, bolí	
	ES709	tě to a zdrheš, utíkáš utíkáš a než se zastavíš aby ti to došlo, je třeba pozdě.	
co bych potřeboval	ES710	A to je chvíle kdy potřebuješ slyšet ... člověče si člověk ... no tudle některý	
	ES711	umí ... fakt umí ... a poznáš to intuici ... Na nej se nezlobíš že ti nepřinese	
	ES712	balík peněz nebo tě nenechá někde pracovat ... to ucítíš že tě bere ...	
	ES713	Toho si teda já ... to oceňuju ... to že ho zajímám ... a když je to doopravdy to	
	ES714	poznáš ... to potřebuju cejtít, že tam není ta hostejnost nebo dokonce ta	
	ES715	povýšenost ... to poznáš, že se nejednou narovnáš a možná se třeba na sebe	
co bych potřeboval	ES716	usmějete. A cením, když mi řekne všechno na rovinu, aby sis nedělal žádný	
	ES717	nereálný představy, no tohle se málo umí ... to se málo umí ...	
	ES718	P: Být férovej (.)	
	ES719	E: Tak vo tom přemejšlim a povim ti, že je dobrý, že se nedělá mezi náma	
co bych potřeboval	ES720	velký rozdíly, to je jako fakt dobrý. Povede se ti dostat z ulice, nedaří se ti to,	
	ES721	neznamená že seš horší ... prostě to třeba nejde.	
	ES722	P: Jako že má trpělivost (?)	
	ES723	E: Je takovej tolerantní. Jo, prostě počká, když žiješ jako normální člověk a	
životní styl - dovednos	ES724	pak si na ulici, tak se toho musíš hodně naučit a taky hodně odnaučit jinak	
	ES725	zhebneš ... ale to neznamená že si blbej, prostě jen děláš jiný věci než ty	
	ES726	normální, nic víc. A když třeba zjistíš, že jsi na té ulici schopn přežívat líp	
pohled společnosti	ES727	než předtím, tak se zpátky nepohrneš. Ale furt si člověk. To ale potrvá ještě	
	ES728	desetiletí a staletí. Podívej černoši v Americe sto let trvalo než v nich bílý	
	ES729	přestali vidět votroky a možná ještě spousta je tak vidí. Nebo Indiány, ty	
	ES730	stříleli jak škodnou a teď jim to dochází, co to bylo za zvěrstvo.	
	ES731	P: Takže podle historie to bude ještě dlouho trvat, než si lidi uvědomí jaké to	
	ES732	je být na okraji společnosti ... nebo za ním (?)	
co bych doporučil	ES733	E: Jo ... víš ty na pracáku, jak tam žádáš o dávky, tak já bych jim nařídil	
	ES734	takovou exkurzi mezi ty chudý, ty opravdu chudý, aby to poznali.... Aby	
	ES735	prostě věděli, že je to jiný svět, když mám zkušenost jen s našehleným	
	ES736	světem, neporozumí tomu jak žijeme my.	
	ES737	P: Že by se ty světy přibližovaly (?)	
nespokojenost se Soci	ES738	E: Dneska je to tak, že přibližovat se musíme my ...	
	ES739	P: Takže by v tom byla víc ta společnost (?)	
	ES740	E: Jo ... hele Štefu sme probudili jak tu kecáme ... tak polez, nebo ti tu	
	ES741	vypijeme všechno kafe (!)	
	ES742	P: Dobrý den ...	
	ES743	Š: ... (zdraví posunkem) ...	
	ES744	P: Slyšel ste o tom, že se připravuje zákon o sociálním bydlení (?)	
	ES745	E: Jo, a už dlouho. Roky myslím. Z toho nic nebude. Víš proč (?) Jestli takový	
	ES746	byty budou, půjdou tam cikáni. A bude se s tím kšeftovat. Třeba Praha, jako	
nespokojenost se Soci	ES747	radnice takový domy postaví, někde na periférii, daleko od centra, tady se	
	ES748	radši postaví kanceláře. Někdo ty byty začne přidělovat. Ten první, tak to	
	ES749	natočí televize a budou proslovy ... a pak ten kdo to bude přidělovat nastaví	
	ES750	kapsu, nejdřív trochu a pak se to naučí a bude chtít víc, přijde nějaká mafie	
	ES751	co si na tom udělá vývar. Nebudeš schopnej zaplatit bakšiš, budeš čekat,	
	ES752	nebudeš mít splněný body ... Ty bys to mohl znát ne (?)	
	ES753	P: Takže tohle není cesta (?)	
nespokojenost se Soci	ES754	E: Žádný byty nejsou, než se postaví, kdoví jestli, já už tady nebudu ...	
	ES755	A nevím, jak to bude, když tam někdo udělá bordel. Vybydlí to. Třeba cikáni,	
	ES756	každěj se jich bojí, tak zlikviduju jeden byt, dostanou nový, a neplatí za to...	
	ES757	No, kdo to bude platit, když nebudeš dělat, nebudeš mít na nájem ani na	
	ES758	elektriku.	

	ES759	P: Co se dá dělat, než by tohle bydlení začalo fungovat (?)	
plané naděje od SP	ES760	E: Nic ... zůstat u těch almužen, haha ...	
	ES761	P: A co by měli dělat ty, co s nima přichází (?) Protože s ničím jiným přijít teď	
	ES762	nemůžou.	
osobnost SP	ES763	E: Měli by bejt lidi. A být chápvavý.	
	ES764	P: Co byste dělal vy na jejich místě (?)	
	ES765	E: Jááá ... udělal bych žranici, cha cha ...	
	ES766	P: Skutečně (?)	
osobnost SP	ES767	E: Já bych se bavil s lidma z ulice. A učil bych aby nebyli povýšení a	
	ES768	arogantní, jako ty druhé bych učil a hlavně úředníky. Neumíš si promluvit s	
	ES769	člověkem, neumíš si na něj udělat čas, neumíš sedět a poslouchat, nemůžeš	
osobnost SP	ES770	dělat s takovýma jako sme my. Aby neukazovali, že sou něco víc a	
	ES771	houmlesák je spodina.	
	ES772	P: Tohle chybí (?)	
	ES773	E: Tohle mi chybí ...	
	ES774	P: Co by se dělo, když by vás dobře poslouchali (?)	
co bych potřeboval	ES775	E: No věděli by co potřebuju ... možná by věděli proč sem taková troska ...	
	ES776	třeba ... ale víš potřebuješ taky ocenit ... ne jen slyšet výčitky co ti nejde ...	
	ES777	Mě toho taky hodně de ... hele jen tady jsem třetím rokem ... předtím další	
	ES778	roky jinde ... to že tu přežíváme to je umění ... a to by se mělo ocenit ...	
	ES779	P: Pojdte Štefo na kafe, ještě tu máme.	
životní styl - závislosti	ES780	S: Tak kolik toho Evža vypil (?) Von jak nemá svojí dávku tak vysomrá prd	
	ES781	cha cha cha cha.	
	ES782	P: Asi jsem ho dneska zdržel povídáním ...	
	ES783	S: A vočem to tu zase melete (?)	
	ES784	P: Je to ten můj dotaz jak člověku na ulici může pomoci sociální pracovník ...	
	ES785	konkrétní člověk konkrétnímu člověku (,)	
	ES786	S: A co (?)	
	ES787	P: Pořád se spíš držíme tématu, jak to řešit společensky, to je ale velký úkol	
	ES788	pro velkou skupinu lidí, politiků, ekonomů a jde o práci na dlouhou dobu.	
	ES789	Ale život se žije už teď (?)	
	ES790	S: Jo, to jo.	
	ES791	P: Kdybyste byl v kůži těch lidí, kteří organizují pomoc a podpůrné aktivity	
	ES792	pro lidi bez domova, co byste dělal (?)	
	ES793	S: ... nějaká sranda (?)	
	ES794	P: Ne(,) co byste dělal (?) Stejně jak to znáte nebo v něčem třeba i jinak (?)	
pomoc SS	ES795	S: Tak třeba na ubytovně (?) Tak bych věděl. Udělal bych tam takový sklad,	
	ES796	avy si tam lidi mohli nechávat věci. A 't to nemusí pořád tahat sebou. Ne jen	
	ES797	ty co nocujou ale i jiným. To by bylo šikovný. Taky bych změnil režim je to	
režim v SS	ES798	tam moc svázaný, musíš stíhat časy a tak. Ten režim je tvrdý a podle mě	
	ES799	nesmyslně... nesmyslně.	
	ES800	P: Ještě něco (?)	
	ES801	S: Můžu třeba o sociálce (,)	
	ES802	P: Hmmm, poslouchám.	
osobnost SP	ES803	S: Tak tam bych posadil taková jiný ženský. Nevím jak to říct. Takový míň	
	ES804	malovaný a víc lidský, jestli mi rozumíš (,)	
	ES805	P: Moc ne. Jaké by byly (?)	
	ES806	S: Prostě aby pro tebe měly vlídnější slovo (,) Já si myslím, že voni je vybírají	
osobnost SP	ES807	proto, abychom tam nechodili. Jako houmlesáci a chudý lidi. A přitom	
	ES808	v zákonech a v různých vyhláškách je nařízeno, že tam furt musíš chodit.	
	ES809	Kdže ale takové brát, vid' (?) Hezký a milý ženský hele tak to bych nařídil.	
	ES810	P: Hezký a milý ženský (,)	
osobnost SP	ES811	S: Ano ... takový milý a pozitivně naladěný.	
	ES812	P: A znáte takové (?)	
	ES813	S: ... Hele znám ... Jsou takový ... jak jezdím do Děčína tam jich je několik.	
	ES814	Když si můžu vybrat, jdu vždycky k některý takový. Hmmm hodná ženská a	
	ES815	povokřeješ... ha ha	
	ES816	P: A třeba v pražských zařízeních (?) Jak je to tam (?)	
osobnost SP	ES817	S: Některý umí s lidma a nedělají to třeba z povinnosti. Některý to fakt umí,	
	ES818	to se musí nechat. Hele na ubytovně se to občas pohádá nebo sepere, jeden	
	ES819	vezme druhému jeho věc nebo jídlo a už se to mele, řvou na sebe, strkanice,	
	ES820	nic vážného jsem tam nikdy nezažil, ale to nevíš co je to za magory co na	
	ES821	tebe vytáhnou kudlu. No a to když vidíš, že ten správce nebo nějaká sociální	
	ES822	pracovnice, co tam mluví s těma ubytovanýma, de mezi ně a řekne pár slov	
	ES823	a je klid. Nikdo si nic netroufne, sedne jak beránek. To když zažiješ, víš že je	
	ES824	to správnej chlap nebo ženská. To jsou totiž takový, co se s nimi dá	
	ES825	normálně mluvit, tenhle nebo tahle tě podpoří. To poznáš, že vo životě něco	
	ES826	ví. To kdyby uměli všichni to by bylo (')	
	ES827	P: Poznáš, že ten co je tu pro vás ví něco o životě a to oceňuješ (,)	

dovednosti SP	ES828	S: Dělat s bezdřáčkama, to se naučíš jen když s nima budeš. Jen tak jim budeš	
	ES829	rozumět. Jak to v Praze táhnu už roky vim, že se to spousta lidí nenaučí. Mají	
	ES830	třeba i chuť, ale nakonec to nedaj. Tenhle svět je surovej. Tady de fakt o	
	ES831	život. A musíš to pochopit a taky ustát. Jednou mi jeden pěšák vyprávěl, jak	
	ES832	se s někým domluvil, že ho druhý den počká v centru a něco spolu domluví.	
	ES833	Nepřišel, to je normální, tak počkal dva dny, šel ho najít a taky ho našel.	
	ES834	Skoro tak, jak když od něj odcházel. Musel umřít pár minut po tom co spolu	
	ES835	mluvili. Říkal, že mu dal nějakou náplast, aby se zalepil nějakou ránu, ani si ji	
	ES836	nerozbalil. Tohle ustojí málo kdo.	
	ES837	P: Co je k tomu vede, že takovou práci dělají (?)	
osobní prezentace	ES838	S: Hele nevím, já bych takovou práci asi nedělal, věříš (?) Je to určitě	
	ES839	užitečný to ano, ale víš, když by ses měl bavit a starat o ty vozralý, slyšíš ty	
	ES840	nadávky, sprostárny, hmmm ... nedělal bych to. Proč voni nevím,	
	ES841	nepřemýšlel jsem o tom. Možná někoho hryže špatný svědomí, to mám	
	ES842	dojem třeba v Áčku, tam hodně dělaj lidi hodně pobožný a tak jak to čtou	
	ES843	v tý bibli to pak dělaj sami. Dělaj to taky mladý lidi proč ty to dělaj (?) Víš	
osobnost SP	ES844	třeba jsou to tak trochu pankáči a dělaj to jako protest proti tý konzumní	
	ES845	společnosti. To je taky dobrý, hodně jich to ale přejde. Nakonec si najdou	
	ES846	nějakou pěknou babu nebo si narazí nějakýho frajera začnou spolu chodit,	
	ES847	založej rodinu a všechno je jinak. Dítě tě vyléčí z ideálů cha cha, něco vo tom	
	ES848	vim ...	
	ES849	P: A ty, jak jste říkal že to s lidma umí (?) Proč ty to dělaj (?)	
	ES850	S: Ne tím to není, to s tím nebude souviset. Někoho to k takový práci táhne	
osobnost SP	ES851	ale s téma lidmama to neumí. Hledají prostě třeba nějaký jako očistec,	
	ES852	třeba. No sou takoví. S lidma to umí i mladý, fakt. Umí tě vyslechnout a	
	ES853	nedělaj ramena. Když umí a de to, pomůžou.	
	ES854	P: I Evžen mluvil o tom, že si cení, když ho někdo poslouchá, když ho	
	ES855	vyslechne. Vy říkáte něco podobného (,)	
osamělost	ES856	S: Nikdo s náma nemluví, bezdomovec je člověk, který není. On existuje, ale	
	ES857	je buď průhlednej nebo jako prašivej pes, co se mu každě vyhne. Prostě	
	ES858	nejsi, pro ostatní nejsi, pro ostatní jako normální lidi. A tak se bavíš jinýma	
	ES859	bezdřákama, pak občas s civilem, ale jen pár slov, s policajtem nebo	
	ES860	ochrankou, ale nepokecáš si věř mi. A ty sociální pracovníci, jak se na ně	
	ES861	ptáš sou jediný, co s tebou mluví a poslouchají tě. Když si střížlivej. A teda	
	ES862	chceš.	
	ES863	P: Takže takový pracovník je vlastně taková spojka mezi bezdomovci a	
	ES864	ostatním světem (?)	
co bych potřeboval	ES865	S: Spojka ... no nevím ... on by měl stát na naší straně ... tak by to mělo bejt.	
	ES866	Já jsem byl ¾ roku sám, tak sem s nikým nekecal, vůbec nebolo s kým.	
	ES867	Semhle támhle pár slov, když se někdo zeptal víš co. A když sem pak bylo	
	ES868	tam za Motolem, co sou ty lesy a ta skládka, tak tam sem se dal dokopy s	
	ES869	klukama, a já sem koktal normálka koktal. Jak jsem nemluvil. Koktal sem a	
	ES870	přemýšlel, jak se co řekne, když sem se chtěl bavit jako (,) Nad slova sem	
	ES871	musel přemýšlet, normální výpadky paměti jak nemluvíš. A to jsem se skoro	
	ES872	s nikým nestýkal a když jsem byl v centru nebo v Áčku, ani tam sem	
	ES873	nemluvil. Kolikrát jsem jen kejval jako že ano nebo že ne a stačilo to jako.	
	ES874	Jak si ve skupině má to svý dobrý i svý zlý. Když máš dobrej flek, kde	
	ES875	nevadíš, a neděláš bordel, nechaj vás policajti na pokoji. A najdou tě třeba ty	
	ES876	lidi z centra, no ty pěšáci. A ono je to najednou jiný. Když nechceš s ním	
	ES877	mluvit, nenutí tě. Ale ta možnost je a je na tobě ji využít, je to na tobě.	
	ES878	P: Takže když něco potřebuješ řekneš si(,)	
metoda práce SP - sre	ES879	S: ale může to být i tak, že ti třeba řekne nějakou informaci. Tak když jsi	
	ES880	novej a nevíš třeba všechny místa kam můžeš přijít, ty centra nebo	
	ES881	noclehárny, jak s vohozem, jak s jídlem víš co. Kam jít hrabat a fírat, to ti	
	ES882	nepoví, ani kde je volný flek na somrání. To né, ale ta se už v centru s někým	
	ES883	domluvíš. Takže ty informace se šíří.	
	ES884	P: Ještě něco (?)	
metoda práce SP - sre	ES885	S: Ta pomoc s dokladama a žádostma k těm dávkám, když těm papírum	
	ES886	nerozumíš jak ho vyplňovat. Je spousta věcí s čím si nemusíš umět poradit	
	ES887	sám. Víš jak, mě třeba pomáhal s vyřizováním novejš papírů, to bych totiž	
	ES888	nevěděl jak na to. Kam zajet, vo co požádat, jak si vo to říct. Ale jak ti řekne,	
	ES889	co, kam poslat a jak co vyplnit a co udělat, tak se to pak najednou povede.	
	ES890	Já na úřadech vždycky stojim jak tvrdý ý a nevím co dělat, nechodím tam rád	
	ES891	i když vim co kde dělat, když nevím pak už vůbec. Dělají z tebe blbečka, že to	
	ES892	všechno máš vědět a znát. Fakt tam nechodím rád. Tak tohle je pomoc,	
	ES893	řekneš vyplníš s tebou pár kolonek, ale vono to je dva litry měsíčně, nebo ti	
	ES894	to zastaví dluh na zdravotním pojištění co pak za tebe platí stát jako.	
	ES895	Taky že ti může někdo poslat dopis třeba mě do Áčka, to je teda. Já tam	
	ES896	zajdu tak jednou za tejdén teda teď když je teplo, v zimě vícrát, tak se	

	ES897	poptám jestli mi někdo něco neposlal. Třeba vod někoho z rodiny, třeba	
	ES898	abych přijel nebo že mě někdo hledá. Taky občas z nějaký farchy, ne moc ale	
	ES899	i to může bejt.	
	ES900	P: Tak Evžen se zdá že netrpelivě přešlapuje a chce vyrazit (,)	
	ES901	S: Vemem to buď Břevnovem. Tam sou ty vili s bohatýma, tam se vyplatí	
	ES902	hrabat. A nebo můžem jít Střešovicema tím sídlišťátkem tam se dobře faráj	
	ES903	kontasy. A co pak (?)	
	ES904	E: Já bych šel Břevnovem a pak můžem přes Strahov na Smíchov a zajít do	
	ES905	Lidický (,)	
	ES906	P: Do Áčka (?)	
	ES907	E: Jo.	
	ES908	P: Tak já jsem ve vašem vleku ... <i>(pauza)</i> ...	
	ES909	P: Takle vypadá každé ráno (?)	
životní styl - dovednos	ES910	E: Ale né ... Každěj den je jiný. Máš stálý věci, to jo, ale každěj den je něco	
	ES911	jiného. Třeba musíš vědět kde somrat. Dneska sme prošvihli Anděl ... takle	
	ES912	ráno to není nic moc, kravaty pospíchaj do kanclů. Když ale nemáš na	
	ES913	krabku na ranní krabku, je to dobré tam zajet.	
	ES914	P: Mám otázku. Takovou divnou možná(,) Uměli by si lidi bezdomova	
	ES915	pomocť sami (?) Nemyslím teď každěj sám za sebe, ale kdyby se dali	
	ES916	dohromady a vystupovali jako větší masa (?)	
životní styl - dovednos	ES917	E: Blbost ... nedáš je dohromady ... na ulici je každěj sám za sebe ... i my dva	
	ES918	se Štefou jako. A hlavně ... kdy (?) Hele je deset a my nemáme ani kačku. To	
	ES919	není nic neobvyklýho nic se neboj, ale musíme máknout. Tak třeba tydy ...	
	ES920	tohle sou popelnice pro nás ... fešácký bydlení, fešácký autáky ... a sou tak	
	ES921	trochu líný ... vidíš moc se neboje ... třeba támhle to je jak nedobytná	
	ES922	pevnost ... tam zkusíš vlést na zahradu a než se tam rozhlídneš zabrzdí tam	
	ES923	auto se sekuritákama ... tyhle sou jiný ... tak se na to podíváme ... <i>(pauza)</i> ...	
životní styl - dovednos	ES924	tak vidíš docela dobrej žvanec ... trochu voschlý, ale nic tomu není a je to	
	ES925	dobře zabalené ... <i>(jde o tvrdý salám)</i> ... To berem, když nebude nic jinýho	
	ES926	oběd je v suchu nebo to mužeš vyměnit za cigáro ... jako ... To vypadá že byl	
	ES927	včera mejdan ... podivejme ... tak to je moje ... <i>(E. dopjí zbytek tvrdého</i>	
	ES928	<i>alkoholu z vyhozené láhve)</i> ... No asi pudem dál ... tamhle kouknem ...	
	ES929	<i>(pauza)</i> ... slabota ale tahle je zálohovaná berem ... Štefo ber jí ... ještě je	
	ES930	dobrý hrábnout do takovýhle papírů ... někdy omylem se do nich dostanou	
	ES931	fajnový věci ... peníze ... nějaká drovnost i drahá ... nic, tak dem ... půjdem	
	ES932	kolem věže tam je pár dobrejch míst ... ale můžeme bejt už druhý je to dost	
	ES933	rajón těch co jsou pod Ladronkou, ty to tu mohou mít vobražený už z rána ...	
	ES934	P: Znáte se (?)	
	ES935	E: Jó teda ne až tak osobně ... ale víme o sobě a to víš kolikrát i kde kdo	
	ES936	pobývá a kde má svý fleky ... hlavně ty co sou tu dýl, tam ty maj vyšlapaný a	
	ES937	vyležený důlky ... to se tak moc nemění občas přijde někdo novej ale když to	
	ES938	nezná, tak se nechytá ... je to umění mít to takle vychytaný chacha ...	
	ES939	P: Takže když by Vás chtěli najít streetworkři, tak se jim to podaří, dřív nebo	
	ES940	později ...	
metoda práce SP - srea	ES941	E: To jo ... hlavně ty, co to dělaj dýl ... tak ty nás znaj ... to je dobrý ... hlavně	
	ES942	když je někomu zle ... Chytne tě pajšl nebo tak něco dostaneš velkou	
	ES943	nakládačku a vylizuješ se z toho, tak je to taková trochu jistota ... Teda když	
	ES944	se před nima víš co, jako schválně neschovááš. To voni vědí a nechávaj tě.	
	ES945	Ale když ti je zle a si na nějakým svým místě najdou tě. A to už zase vědí, kdy	
	ES946	ti je fakt zle, a to třeba volaj i rychlou, jako když je to potřeba ...	
	ES947	S: Tady není nic ... tady už někdo byl ...	
	ES948	P: To se pozná (?)	
	ES949	S: Jo, podle toho jak je to přehrábnutý ... nemá cenu to dělat znova ...	
	ES950	E: Tamhle vrátíme ty lahve ... nebude to ani dvacka ale nemusíme se s tím	
	ES951	ťahat ... <i>(pauza)</i> ...	
	ES952	P: Všiml jsem si, že se ta pani na vás ani nepodívala jen do misky nasykala	
	ES953	drobné ... tak je to normální (?)	
	ES954	E: Hmm, to já už nevnímám, důležitý sou ty prachy ...	
	ES955	... <i>(pauza)</i> ...	
	ES956	P: Ví o vás třeba i nějaké centrum (?)	
	ES957	E: Nevím ... jó asi ví, ale jenom jako že tu sme, když se seberu a odjedu třeba	
	ES958	na Moravu tak to hle se nedoví ... ale je dobré mít jako stálý místo kde tě	
pomoc SS	ES959	znaj když něco potřebuješ tak si vdpustíš ten výslech a voni třeba věděj co a	
	ES960	jak bylo, maj to třeba v počítači ... jestli máš doklady, jestli si na dávkách,	
	ES961	jestli něco bereš, sou takový co nejen chlastaj ale třeba si i musí šlehnout víš	
	ES962	co. Tak tohle je jako dobrý. Ale zase jsou takový, že nic vo sobě neřeknou.	
	ES963	Bojí se třeba. Víš co.	
	ES964	P: Čeho se bojí (?)	
	ES965	E: Maj třeba nějaký máslo na hlavě, udělaj nějakem malér, někoho sejmou	

	ES966	třeba nevím. Tak ty sou radši neviditelný. Na centrum třeba dou to jo, ale	
	ES967	nic o sobě neříkají. A tak maj klid.	
srovnání SS	ES968	P: Jak je to s centrama a jinýma organizacemi a třeba policií (?) Jak to funguje (?)	
	ES969	.....	
	ES970	S: Jako jestli praskají (?) Já znám spíš případy, že se na policii za někoho	
	ES971	berou. Třeba je v Praze nověj a nezná to kde choděj měšťáci nebo hned	
	ES972	udělá malér, tak to ho na tý stanici vyzvednou a zavezou do centra, zažil	
	ES973	jsem to několikrát. To je asi volaj policajti. A když je fakt nověj, tak mu	
	ES974	v centru nebo i v Áčku i na Naději daj takovou nalejvárnou, co jak kde může	
	ES975	mít. Zažil sem to jako.	
životní styl - dovednos	ES976	E: Je to jiný když si nověj nebo tu zakotveněj. Praha je asi nejlepší. V tomhle.	
	ES977	Já když někdy jedu na jiný místo, tak tam nic nemáš. Jedno místo tak	
	ES978	maximálně nebo je to daleko a ty tam nemůžeš. Praha je dobrá víš co. Když	
	ES979	tě někde naštvou deš jinám. A třeba až tě to přejde se vrátíš. Taky se dovíš	
	ES980	hodně od jiněch bezdomovců.	
	ES981	P: Takže je lepší pobývat v Praze (,)	
	ES982	S: Tak někdy můžeš chytit nějakej kšeft. Taky se třeba rozhodneš se a jedeš	
	ES983	se protáhnout ven. Já si někdy co jezdím na sever někde chvíli zvoním.	
	ES984	Poznáš kraj, koukneš co a jak ...	
	ES985	E: Má to i nevýhody. Je nás tu hodně. I různý divný existence. Co sou třeba	
	ES986	na hlavu. To pak nemáš jistotu že tě v noci nepodřízne pro krabku nebo	
	ES987	nový boty co máš. Hele tady na batohu. Vidíš to šití (?) To jsem usnul na	
	ES988	Jungmaňáku v tý zahradě. Měl sem tam dobrej somr. Tenkrát jsem chtil	
	ES989	ňáký angličtina nebo američtina nebo vlastně nevím ... koupili mi gábl, celý	
	ES990	kuře na grilu a pytel hranolků a dali mi prachy hodně fakt hodně. Nikdo vo	
	ES991	tom nevěděl byl jsem sám. Ale někdo to musel vidět. Jak sem byl nacpanej	
	ES992	usnul sem jak kotě. Nic sem neslyšel a někdo tu látku rozřízl nožem nebo	
	ES993	břitvou a ty prachy i s tím žvancem mi sebral.	
	ES994	P: Táhle je už Áčko (,)	
	ES995	E: Zajdem tam na chleba se salámem nebo paštikou a pokecat	
	ES996	S: Rád si sednu (,)	
	ES997	P: Jste unavený (,)	
život na ulici - kolik let	ES998	S: hele 60 na krku a deset let na volným povětrí pane. Mám poskakovat jak	
	ES999	jůra (?) ... Nebo neee (?)	
	ES1000	P: Evžen říkal jak je dlouho na ulici. Štefo, a co vy (?)	
	ES1001	S: Já sem v Praze 10 let a možná i kousek dýl. A předtím jsem byl ještě chvíli	
	ES1002	v Děčíně a v Ústí ... tak rok asi, no v zimě jako první zimě jsem se posunul do	
	ES1003	Prahy ... Bylo to tu epes radáres proti Ústí.	
	ES1004	P: Takže 11 12 let (,)	
život na ulici - kolik let	ES1005	S: no 12 let. Od 2005.	
	ES1006	P: Jak se to stalo (?)	
	ES1007	S: Asi 7 roků co jsem se rozvedl jsem bydlel s bývalou manželkou	
	ES1008	v dvougarsonce na sídlišti Na novém městě ... znáš Děčín (?)	
	ES1009	P: Tak trochu ... hlavně tu část pod Sněžníkem. Za mlada jsem tam hodně	
	ES1010	lezl na pískovci. A taky Co jsou skály v Horním a Dolním Žlebu.	
	ES1011	S. Tak tohle je za vodou. Tak tam jsme bydleli. Bylo to na prd podle bydlení.	
rodinná situace	ES1012	Neměli sme pro sebe kloudnýho slova, furt jsme na sebe někde naráželi víš co	
	ES1013	, v kuchyni, v koupelně, na hajzlu. No dvě místnosti a příslušenství co chceš	
	ES1014	víc ... Pak mě ale propustili, dělal jsem n překladišti údržbáře. Tam se hodně	
	ES1015	propouštělo už tak v roce 2000, ale já tam zůstal. Až pak tak pět let po	
	ES1016	rozvodu mě taky prolustili. No a po propouštění na jinou práci nešlo narazit.	
	ES1017	Tam na severu je to bída. Něco málo jsem měl naspořený, ale nestačilo to a	
	ES1018	nešlo platit nájem. A ni když jsme dali prachy dohromady se ženou jako ted	
	ES1019	bejvalkou. Ona sehnala tenkrát jen nějaký zkrácený úvazek ve školní	
	ES1020	jídelně. Ale ona to vyřešila tak, že šla k příbuznejm svejm. Děti už jsme měli	
	ES1021	velký, spolu sme bejt neuměli, tak šla. Já tam jako v bytě zůstal sám a dluch	
	ES1022	rychle rost. Když byl 50 tisíc, prosil jsem příbuzný. Ty nepučili ani korunu,	
	ES1023	protože oni už mi jedny peníze dali ... to bylo na ledničku. Nemoh jsem jim	
	ES1024	je vrátit do dneškal, tak jim vlastně rozumim. Taky jsem si občas vypil, takže	
	ES1025	mi se jim to nechtělo věřit. A to žu mi podjely nohy a jel sem z kopce.	
	ES1026	chránka přetékala upomínkami, který šly rovnou do popelnice. Co s nima,	
	ES1027	ha (?) Nebylo čím platit. Nakonec byl mezi nima jednou příkaz na soudní	
	ES1028	vystěhování. To já sem ale seděl. Porval jsem se v hospodě. Nic velkého,	
	ES1029	řadová strážnice, ale bylo z toho ublížení na zdraví. Měl sem už ale	
	ES1030	podmínku taky ze to. Tak jsem to dostal natvrdo. Nebylo to na dlouho.	
	ES1031	Dobrý chování a za 7 měsíců mě pustili. Ten kriminál zpečetil, že mi už nikde	
	ES1032	nedali práci. Z bytu mě vystěhovali a příbuznejm jsem u prdele, kriminálník,	
	ES1033	vochlasta, nespolehlivej. Tak mě čekala ulice.	
	ES1034	P: Mluvil ste o dětech (,)	

vztahy s dětmi	ES1035	S: Mám dva kluky. Už sou ženatý. Jezdím za nima. Tam jednou za měsíc. Ne	
	ES1036	ale vždycky se potkáme. Vlastně se vidíme jen jak přijedu. Nejsou zlý ale	
	ES1037	neumíme to spolu, myslím, že bysme všichni chtěli, ale neumíme to. Co dělat.	
	ES1038	P: Kam jste šel, když vás vystěhovali z bytu (?)	
životní styl - nocování	ES1039	S: Nastěhoval jsem se i s věcmi do zahradní chatky, co byly popuštěná.	
	ES1040	Nebylo to zlý. Občas mi někdo dohodil nějakou fušku, načerno, to kvůli	
	ES1041	exekuci za nájem, za kriminál. Pak tu chatku zbourali, někdo tam stavěl	
	ES1042	pak. Pak sem potkal další dna co bydleli v opuštěným starým domě. A prej ať	
	ES1043	du tam, místa dost. Vopuštěnej a vybydlenej barák. Na severu je fůta cigošů,	
životní styl - nocování	ES1044	byl tam humus, ale vyklidil sem to a nastěhoval se tam. Ale nedala se tam	
	ES1045	přečkat zima. Zkusil jsem to v Ústí ale stálo to za hovno i tam. Z mýho bytu	
	ES1046	už mi nic nezůstalo.	
	ES1047	P: Pomohl vám někdo v té době (?)	
pomoc od druhých	ES1048	S: Hlavně cizí lidi. Kluci jako synové, se stavěli na vlastní nohy, taky sme se	
	ES1049	hodně hádali. Hlavně cizí pomohli. Jedna bába mi dala staré peřiny a	
	ES1050	povlečení třeba.	
	ES1051	P: A třeba sociálka nebo úřad práce (?)	
	ES1052	S: Na to nerad vzpomínám. S úřadama to nemám v pohodě. Vlastně mě tam	
	ES1053	serou. Arogantní krávy víš co. Jako kdyby člověk ale škoda mluvit.	
	ES1054	P: A nějaká poradna nebo nějaká organizace jako tady třeba to Áčko (?)	
	ES1055	S: Nic sem o tom nevěděl, Tak je to. Tady v Praze jsou ty informace daleko	
	ES1056	dostupnější. Tam na severu se dovíš prd. Tam se staraj tak vo cikány.	
	ES1057	P: Takže kdyby byly k dispozici nějaké informace, bylo by něco jinak (?)	
	ES1058	S: Víš co. Nejlepší by bylo vědět co dělat ještě když sem bydlel. Kdyby sem	
pocity - vina	ES1059	nebyl tenkrát pitomej, taky kdybych se vykašlal na hádky s bejvalkou. Asi	
	ES1060	byla chyba s ní bydlet. Asi bych nechlastal ... tenkrát. Teď si na to musím	
nemoc	ES1061	dávat pozor. Mam v háji játra. Tenkrát sem to měl udělat jinak.	
	ES1062	P: A nějaká pomoc později (?)	
pomoc SS	ES1063	S: Asi až v Praze. Tady sou ty centra a tam se dovíš. Třeba jak a co si opatřit	
	ES1064	za papíry a kde můžeš co žádat. Něco dělali přímo se mnou. To musím	
	ES1065	ocenit. ... (pauza) ... To musím ocenit.	
	ES1066	P: A ještě něco o pomoci (?)	
pomoc SS - zdravotní	ES1067	S: Vlastně nevím ... jo vlastně doktor. A léky. To ale hlavně pozdějc. Tady	
	ES1068	dostáváš hodně zabrat a to se na tobě podepíše. Já mám potíže s játrama a	
	ES1069	s pajšlem. Jenže chlast a cigára to oboje musíš. Tak se to spíš všechno	
	ES1070	zhoršuje. S tím zdravím je to na hovno. To ti poví i ten doktor ... víno na	
	ES1071	chuť, zhasnout cigáro, jít do telpla a pořádně jíst ... Jako víš co (') Pěkně se to	
	ES1072	poví, hůř to uděláš. Já spíš čekám, až to zkončí.	
	ES1073	P: Co až zkončí (?)	
nemá to cenu, chybí n	ES1074	S: Tenhle podělanej život víš co.	
	ES1075	... (pauza) ...	

**Posudek vedoucího/oponenta bakalářské/diplomové práce
na Pražské vysoké škole psychosociálních studií**

Jméno a příjmení studenta/-tky: Bc. Pavel Pelikán

Obor studia: Sociální práce se zaměřením na komunikaci a aplikovanou psychoterapii

Název práce: Pomoc sociálního pracovníka s návratem z bezdomovectví

Vedoucí/oponent práce: doc. PaedDr. Slavomír LACA, PhD.

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh): 93

Počet stránek příloh: 10

Počet titulů v seznamu literatury: 75

0**	1	2	3	4
-----	---	---	---	---

Výběr tématu

Závažnost tématu

	X			
--	---	--	--	--

Oborová příléhavost tématu

	X			
--	---	--	--	--

Originalita tématu a jeho zpracování

	X			
--	---	--	--	--

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (respektování pravopisné normy, stylistické vyjadřování, zvládnutí odborné terminologie)

	X			
--	---	--	--	--

Práce s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení norem pro citace, cizojazyčná literatura)

	X			
--	---	--	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

		X		
--	--	---	--	--

Metody práce

Vhodnost a úroveň použitých metod

	X			
--	---	--	--	--

Využití výzkumných empirických metod

	X			
--	---	--	--	--

Využití praktických zkušeností

	X			
--	---	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce)

	X			
--	---	--	--	--

Naplnění cílů práce

	X			
--	---	--	--	--

Vyváženost teoretické a praktické části v daném tématu

	X			
--	---	--	--	--

** 0 – nehodnoceno; 1 – výborně; 2 – velmi dobře; 3 – dobře; 4 – neprospěl/a

Návaznosť kapitol a subkapitol

	X			
--	---	--	--	--

Dosažené výsledky, odborný vklad, použiteľnosť výsledkov v praxi

	X			
--	---	--	--	--

Vhodnosť prezentácie záverov práce (publikácie, referáty, apod.)

		X		
--	--	---	--	--

Otázky a námety k diskusi pri obhajobe:

Nemám otázky do diskusie, všetky boli vydiskutované v rámci konzultácií.

Celkové hodnotenie práce (klady, nedostatky):

Diplomant Pavel Pelikán sa zaoberá vo svojej práci sociálnou problematikou, ktorou je pomoc sociálneho pracovníka s návratom z bezdomovectva. Štruktúra práce je veľmi dobrá a je vyvážená v jednotlivých kapitolách a to v troch teoretických kapitolách a jednotlivých podkapitolách, štvrtá a piata kapitola je empirická. V úvode autor charakterizuje celú problematiku, ktorú rozoberá v jednotlivých kapitolách, taktiež si vytýčil cieľ svojej práce v teoretickej a empirickej časti ktorou sa zaoberá v posledných kapitolách svojej práce. Autor pri písaní použila adekvátnu odbornú literatúru, ktorú uvádza v zozname bibliografických odkazov (autor použil nielen domácu odbornú literatúru ale aj zahraničné publikácie, k tejto problematike, za čo mu patrí pochvala). Záver práce je ukončený prílohou. Predkladaná diplomová práca sa člení na teoretickú a empirickú časť. V rámci teoretickej časti práce diplomant opisuje pohľad na zvolenú problematiku, kde charakterizuje v prvej kapitole sociálno-patologický jav bezdomovectva, v druhej kapitole opisuje klienta sociálnej práce – „bezdomovca“, tretia kapitola je zameraná na sociálnu prácu s osobami bez domova. Praktickú časť tvorí posledná kapitola, ktorá chce predstaviť a pochopiť pohľad bezdomovcov na samotných sociálnych pracovníkov i ich prácu. Autor použil fenomenologickú interpretatívnu analýzu (IPA). Musím pochváliť autora, ktorý má praktické skúsenosti z danou problematikou, jeho prístup k písaniu práce nielen teoretických kapitol ale i výskumu, ktorý realizoval v teréne, taktiež spoluprácu, ktorú hodnotím veľmi kladne a profesionálne o čom svedčí predkladaná práca. Domnievame sa, že predložená práca je zaujímavá spracovaná a spĺňa požiadavky kladené na diplomovú prácu.

Doporučení k obhajobe: doporučuji/nedoporučuji*

- práca spĺňa požiadavky kladené na diplomovú prácu, preto ju doporučujem k obhajobe.

Navrhovaná klasifikácia:

- klasifikujem ju stupňom – 1 (výborne).

Datum, podpis: 16.08.2017

**Posudek oponenta diplomové práce
na Pražské vysoké škole psychosociálních studií**

Jméno a příjmení studenta/-tky: **Pavel Pelikán**

Obor studia: Sociální práce se zaměřením na komunikaci a aplikovanou psychoterapii

Název práce: Pomoc sociálního pracovníka s návratem z bezdomovectví

Oponent práce: Mgr. Iveta Jelínková

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh):

Počet stránek příloh:

Počet titulů v seznamu literatury:

0**	1	2	3	4
-----	---	---	---	---

Výběr tématu

Závažnost tématu

	x			
--	---	--	--	--

Oborová přiléhavost tématu

	x			
--	---	--	--	--

Originalita tématu a jeho zpracování

	x			
--	---	--	--	--

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (respektování pravopisné normy, stylistické vyjadřování, zvládnutí odborné terminologie)

	x			
--	---	--	--	--

Práce s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení norem pro citace, cizojazyčná literatura)

	x			
--	---	--	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

	x			
--	---	--	--	--

Metody práce

Vhodnost a úroveň použitých metod

	x			
--	---	--	--	--

Využití výzkumných empirických metod

--	--	--	--	--

Využití praktických zkušeností

	x			
--	---	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce)

--	--	--	--	--

Naplnění cílů práce

	x			
--	---	--	--	--

Vyváženost teoretické a praktické části v daném tématu

	x			
--	---	--	--	--

Návaznost kapitol a subkapitol

	x			
--	---	--	--	--

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost výsledků v praxi

	x			
--	---	--	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce (publikace, referáty, apod.)

	x			
--	---	--	--	--

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

Jakým konkrétním postupem dochází k na kontaktování lidí bez domova? Jakým způsobem se typují lokality výskytu bezdomovectví, a s kým v tomto procesu nejvíce sociální pracovníci spolupracují?

Jak hodnotíte systém financování nestátních neziskových organizací v oblasti pomoci bezdomovcům?

Jakým tématům v oblasti výzkumu fenoménu bezdomovectví, je podle Vašeho názoru, v budoucnu nutno věnovat pozornost?

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky):

Autor předkládá velmi zdařilou diplomovou práci na téma Pomoc sociálního pracovníka s návratem z bezdomovectví. Práce je rozdělena na část teoretickou, na část metodologickou a analýzu výzkumných dat.

V teoretické části nás autor seznamuje se základní problematikou bezdomovectví a sociální práci s ní. V první kapitole se zabývá bezdomovectvím jako problematickým sociálním jevem a rozebírá příčiny bezdomovectví. V druhé kapitole se autor věnuje realitě života bezdomovců, životu na ulici. Třetí kapitolu pak autor pojímá v širším kontextu bezdomovectví, v kontextu národním i evropském.

Obsah je psán srozumitelným jazykem, jednotlivé kapitoly na sebe logicky navazují a jsou obsahově dobře zpracované. V obsahu mi pouze chybí malý exkurz do minulosti, do historie bezdomovectví. Nicméně absence této problematiky neovlivňuje kvalitu práce.

Autor pracuje s mnoha zdroji a to i zahraničními.

Empirická část výzkumu navazuje na odborné poznatky v teoretické části. Autor nás seznamuje s cílem výzkumu, metodou sběru dat a jejich analýzou a představuje výzkumný vzorek. Součástí práce je reflexe rozhovorů s respondenty, a samotná analýza rozhorů s nimi.

I výzkumná část práce je kvalitně zpracována. Autor zmiňuje nejen kladné stránky svého výzkumu, ale zmiňuje i rizika a věrohodnost získaných informací, které mohly výsledek výzkumu zkreslit. Nicméně výzkum určitě splnil svůj cíl a jeho výsledky jsou hodnotné a přínosné.

K formální úpravě diplomové práce nejsou výhrady, pouze práce neobsahuje stránku s bibliografickými údaji. Použitá domácí i zahraniční literatura odpovídá tématu práce.

Doporučení k obhajobě: doporučuji

Navrhovaná klasifikace: **1 – výborně**

27. 8. 2017

Mgr. Ivetta Jelínková